

GƏNCƏ ŞƏHƏR İCRA HAKİMİYYƏTİ

HEYDƏR ƏLİYEV FONDU – MİLLİ YADDAŞIN KEŞİYİNDƏ

V CİLD

*Kitab Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin sərəncamına
əsasən, “Heydər Əliyev Fondu”nun
9 illik fəaliyyəti münasibəti ilə nəşr olunur*

Ulu öndər. 5 cildə. V cild
Bakı, "Şərq-Qərb" Nəşriyyat Evi, 2013, 224 səh.

Redaksiya heyəti

Redaksiya heyətinin sədri:

Elmar Vəliyev
Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı

Redaksiya heyətinin üzvləri:

Nailə Vəlixanlı
AMEA-nın vitse-prezidenti

Yaqub Mahmudov
AMEA-nın müxbir üzvü

Fuad Əliyev
AMEA-nın müxbir üzvü

Samir Pişnamazzadə
tarix üzrə fəlsəfə doktoru

Xəlil Yusifli
eməkdar elm xadimi, professor

Həsənbalə Sadıqov
tarix elmləri doktoru, professor

İradə Hüseynova
tarix elmləri doktoru, professor

Fəxrəddin Məmmədov
tarix elmləri doktoru, professor

Təhminə Bədəlova
AMEA Gəncə bölməsinin böyük elmi işçisi

Aynur Mirişli
AMEA Gəncə bölməsinin böyük elmi işçisi

Kitab Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin sərəncamına əsasən, "Heydər Əliyev Fondu"nun 9 illik fəaliyyəti münasibəti ilə nəşr olunur.

5 cilddən ibarət olan kitabın 5-ci cildində Heydər Əliyev Fondunun yaranması tarixindən, onun beynəlxalq əlaqələrindən, təşkil etdiyi dünya miqyaslı konfrans və tədbirlərdən, həyata keçirdiyi müxtəlif layihə və nəşrlərdən, fəxri qonaqlarından, xarici ölkələrdəki nümayəndəlikləri və onların fəaliyyətindən bəhs edilir.

Bu nəfis və dəyərli beşcildlik geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulub.

ISBN 978 9952 32 085 5

ISBN 978 9952 32 091 6

© "Şərq-Qərb" Nəşriyyat Evi, 2013

Şərq East
Qərb West
1986-cı ildən since 1986

BAKİ
2013

www.eastwest.az
www.fb.com/eastwest.az

Gəncə Azərbaycanın, Azərbaycan xalqının qədim, zəngin tarixini özündə əks etdirən bir diyardır, gözəl şəhərdir. Biz hamımız – harada yaşamağımızdan asılı olmayaraq, hər bir azərbaycanlı Gəncə ilə, onun qədim və zəngin, şanlı tarixi ilə fəxr etməlidir. Gəncənin Azərbaycan xalqı qarşısında göstərdiyi xidmətlərə görə gəncəlilər əbədi minnətdarlığa layiqdirlər.

*Ulu Öndər
Heydər Əliyev*

Gəncə Şərqi mədəniyyət mərkəzidir. Mən şadam ki, doğma Gəncəmiz qədim ənənələr üzərində müasirləşir və gözəlləşir.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

ÖN SÖZ

Ulu Öndər Heydər Əliyev siyasi fəaliyyətinin bütün mərhələlərində özünün təkmil dövlətçilik fəlsəfəsində humanizm, sosial ədalət və insanpərvərlik prinsiplərinə əsaslanmış, milli və bəşəri ideallara bağlı olmuşdur. Ulu Öndərimiz hər bir fərdin maraq və mənafeyinin, qanuni hüquqlarının müdafiəsini dövlətin başlıca vəzifəsi saymışdır. Azərbaycan xalqı bu gün məhz Ulu Öndərin dövlətçilik ideallarına sədaqət nümayiş etdirərək nailiyyətlərini günbəgün zənginləşdirir.

Ulu Öndərin əsasını qoyduğu çoxşaxəli və effektiv islahatlar kursu Prezident İlham Əliyev tərəfindən dönmədən, ardıcılıqla, yeni dünya nizamının tələblərinə uyğun tərzdə davam etdirilir. Dövlət başçısı Heydər Əliyev dühasından, onun müqayisəyəgəlməz siyasi və dövlətçilik təcrübəsindən qədərincə bəhrələnərək xalqımızı inamla xoşbəxt gələcəyə doğru aparır. İqtisadi inkişaf yolu ilə dövlət müstəqilliyimizin daha da möhkəmləndirilməsi, milli mədəniyyətimizin qorunub inkişaf etdirilməsi, hüquqi dövlət və vətəndaş cəmiyyətinin qurulması, ölkəmizin dünya birliyində layiqli yerini tutması baxımından mövcud siyasi kursun müstəsna əhəmiyyəti praktik surətdə təsdiqini tapır.

Müasir Azərbaycan məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi inkişaf yolu ilə nurlu sabahına doğru sürətlə irəliləyir. Bu yolda geriyyə boylanan hər kəsin gözləri önündə Ulu Öndərin millət və xalq qarşısındakı misilsiz xidmətləri canlanır. Bir daha aydın olur ki, ölkəmizin tərəqqisinin yeganə yolu məhz Heydər Əliyev siyasi kursunun davam etdirilməsi və Ulu Öndərin sağlığında həyata keçməyən ideyalarının ardıcıl surətdə gerçəkləşdirilməsidir. Ulu Öndərin zəngin dövlətçilik irsinin öyrənilməsi, onun ölməz ideyalarının geniş təbliğ olunaraq praktik həyatda tətbiqi və gələcək nəsillərə çatdırılması müasir qloballaşma dövründə, xüsusən aktualdır.

Heydər Əliyev Fondu hələ sağlığında canlı əfsanəyə çevrilmiş Ulu Öndərin zəngin dövlətçilik irsinin öyrənilməsi və gənc nəsə tələqin edilməsi, onun ölməz ideyalarının gerçəkləşdirilməsi prosesində yaxından iştirak etmişdir. Fond geniş ictimaiyyətlə əlaqələri möhkəmləndirməklə Azərbaycanın hərtərəfli inkişafına, ölkəmizdə vətəndaş cəmiyyətinin bərqərar edilməsi prosesinə layiqli töhfəsini verir.

Millətin işıqlı gələcəyi naminə bir sıra strateji əhəmiyyətli layihələri inamla həyata keçirən Heydər Əliyev Fondu qısa müddətdə bir çox insanların ümid yerinə çevrilmişdir. Ulu Öndərin ölməz ideyalarının layiqli daşıyıcısına çevrilmiş fond hər bir vətəndaşın zəruri istək və arzularının gerçəkləşməsinə, problemlərinin operativ həllinə maddi-mənəvi dəstək verir. İnsanlara müxtəlif sə-

---

viyyələrdə yardım göstərməklə cəmiyyətdə yalnız sağlam ənənələrin, zəngin əxlaqi-mənəvi dəyərlərin möhkəmlənməsinə çalışır.

2004-cü ildə UNESCO-nun, 2006-cı ildə isə İSESCO-nun xoşməramlı səfiri kimi yüksək titula layiq görülmüş Mehriban xanım Əliyevanın özünün də vurğuladığı kimi, fondun çoxşaxəli fəaliyyətinin bir başlıca qayəsi var – insanlara təmənnəsiz yaxşılıq etmək.

Fondun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın söylədiyi kimi, başqalarına yaxşılıq ömrü boyu onun üçün ümdə anlayışlara, ülvə insani keyfiyyətlərə çevrilmiş, eyni zamanda bu xeyirxahlıq missiyasının kökündə təmənnəsizlik prinsipi dayanmışdır.

Mehriban xanım Əliyeva hələ 1995-ci ildə təsis etdiyi Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondu ilə öz həyat amalını, istəyini müəyyən etmişdir: milli mədəniyyətimizin inkişafına kömək göstərmək, xalqımızın dəyərli mədəniyyət nümunələrinin xaricdə təbliğini dəstəkləməkdir.

Dünyanın nüfuzlu mədəniyyət qurumu – UNESCO-nun Azərbaycanın birinci xanımına göstərdiyi yüksək etimad təkcə bir fərdin deyil, ümumilikdə respublikamızın uğuru olmaqla bərabər, həm də müasir dünyanın xalqımızın milli mədəniyyətinə, folkloruna, tarixinə, dilinə, incəsənətinə göstərdiyi yüksək diqqətin ifadəsidir.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva xalqımızın milli varlığını özündə yaşadan zəngin mənəvi, elmi-intellektual və mədəni mülkiyyəti qloballaşma dövrünün mənfi təzahürlərindən hifz etmək üçün genişmiqyaslı işlər görmüşdür.

Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyət prioritetləri sırasında elm və təhsilin mühüm yer tutması qətiyyənlə təsadüfi deyil. Ulu Öndərin ideyalarını əldə rəhbər tutaraq onların gerçəkləşdirilməsinə çalışan fond bir zamanlar vətənpərvər ziyalılarımızın yeritdiyi fəal maarifçilik təmayülünü davam etdirmək üçün çətin və şərəfli missiyanı öz üzərinə götürmüşdür.

Fondun elm, təhsil, mədəniyyət və digər sahələrdə həyata keçirdiyi layihələri yüksək qiymətləndirən İSESCO-nun rəhbəri Əbdüləziz bin Osman əl-Tüveycri ilk qadın xoşməramlı səfir kimi Mehriban xanımın bu şərəfli missiyanın yerinə yetirilməsində şəxsi nümunə göstərdiyini bildirmişdir. Azərbaycanın birinci xanımı həm də sivilizasiyalararası dialoqa verdiyi şəxsi töhfəsinə görə İslam Konfransı Təşkilatı Gənclər Forumunun mükafatına layiq görülmüşdür.

“Diabetli uşaqlara ən yüksək qayğı” layihəsi Azərbaycan Diabet Cəmiyyəti və Danimarkanın “Novo Nordisk” şirkəti ilə birgə əməkdaşlıq nəticəsində həyata keçirilmişdir.

Azərbaycan talassemiya xəstəliyinin geniş yayıldığı ölkələrdən hesab olunur. Layihə çərçivəsində müasir avadanlıqla təchiz olunmuş Talassemiya Diaqnostika Mərkəzi yaradılmışdır.

Səhiyyə məsələləri ilə bağlı fonda ayrı-ayrı insanlardan 10 mindən çox müraciət daxil olmuş, onlara kömək göstərilməsi üçün tibb müəssisələri ilə sıx əlaqə qurulmuş, lazımi tədbirlər həyata keçirilmişdir. Ürək xəstəliklərindən əziyyət çəkən 1300 uşağın ölkə daxilində müalicəsinə, bir qismində isə xarici ölkələrdə cərrahiyyə əməliyyatı aparılmasına kömək göstərilmişdir.

Fond, həmçinin, ekologiya, idman və sosial problemlərlə bağlı müxtəlif layihələr hazırlayaraq söylə icra edir. Qurumun müxtəlif layihələrini birləşdirən ortaq nöqtə isə məhz milli genofondun qorunmasıdır. Bu ali məram xidmət edən hər bir fəaliyyət Heydər Əliyev Fondu üçün eyni səviyyədə prioritet mahiyyət daşıyır.

Heydər Əliyev Fondunun çoxsaylı məqsədlərindən biri də Azərbaycan mədəniyyətinin dünyada geniş təbliğidir. Son 10 ildə Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun vasitəsilə bu istiqamətdə bir sıra uğurlu layihələr həyata keçirilmişdir. Azərbaycan milli musiqisinin incilərindən olan muğamın inkişafı və təbliği ilə bağlı ciddi addımlar atılmışdır.

Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə Bakı şəhərində UNESCO-nun Baş direktoru cənab Koiçiro Matsuuranın iştirakı ilə Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin təməli qoyulmuş və qısa zaman kəsiyində istifadəyə verilmişdir.

Azərbaycan muğam sənətinin inkişafı və qorunması istiqamətində “Qarabağ xanəndələri” musiqi albomunun nəfis şəkildə buraxılması, tanınmış ifaçıların iştirakı ilə ardıcıl olaraq muğam axşamlarının təşkili yüksək dəyərləndirilir.

Azərbaycan muğam sənətinin inkişafı və muğam mədəniyyəti ənənələrinin qorunub saxlanmasını nəzərdə tutan “Muğam-İrs”, “Muğam-Dəstgah”, “Muğam Ensiklopediyası”, “Muğam-İnternet”, “Muğam-Antologiya”, “Muğam dünyası”, “Muğam Mərkəzi” layihələri silsiləsindən “Muğam-İrs” layihəsi çərçivəsində “Qarabağ xanəndələri” musiqi albomu nəfis şəkildə nəşr olunmuşdur. 2005-ci ilin martında Parisdə UNESCO-nun qərargahında, xoşməramlı səfirlərin illik toplantısında “Qarabağ xanəndələri” albomunun təqdimatı olmuşdur.

“Muğam Ensiklopediyası” layihəsi çərçivəsində Azərbaycan muğamına həsr olunmuş “Muğam Ensiklopediyası”nın nəşri həm elektron, həm də kitab variantlarında həyata keçirilir.

“Muğam-Antologiya” layihəsi çərçivəsində isə muğamla bağlı zəngin nəzəri musiqi irsinin qiymətli nümunələrindən Səfəddin Urməvinin, Fəthullah Şirvaninin və digər görkəmli müəlliflərin əsərləri işıq üzü görmüşdür.

Fondun təşəbbüsü ilə UNESCO Azərbaycan muğamını bəşəriyyətin şifahi və qeyri-maddi irsinin şah əsərləri siyahısına daxil etmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi və köməyi hesabına Gəncənin sonuncu xanı Cavad xanın və VII əsrdən Gəncədə öz xeyirxahlığı ilə məşhur olan, mənəvi-əxlaqi dəyərləri təcəssüm etdirən Comərd Qəssabın məzarüstü türbələrində bərpa işləri aparılmış, tarixi Gəncə darvazaları bərpa edilmiş, ətraf ərazi abadlaşdırılmışdır.

Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə BMT-nin Cenevrədəki ofisinin iqamətgahında, Parisdə Eyfel qülləsi yaxınlığında “Azərbaycan otağı”nın, “Azərbaycan Mədəniyyət evi”nin təntənəli açılışları olmuşdur.

Ermənistanın işğalı nəticəsində tarixi torpaqlarından didərgin düşmüş qaçqın və məcburi köçkünlərin sosial problemlərinin həllinə yardım göstərilməsi də Heydər Əliyev Fondunun əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biridir. Mehriban xanım Əliyeva bu təbəqədən olan vətəndaşlarımızın problemlərini həssaslıqla duyur və imkan daxilində maddi və mənəvi yardımlarla onlara təsəlli verməyə çalışır.

Vaxtilə Tbilisi şəhərində yaşayıb-yaratmış görkəmli Azərbaycan şəxsiyyətləri Mirzə Şəfi Vazehin və Mirzə Fətəli Axundovun, habelə Fətəli xan Xoyskinin, digər tanınmış simaların qəbirüstü abidələri yenidən qurulmuş və xiyaban salınmışdır.

Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Moskvada, Rusiya Federasiyası hökuməti yanında Maliyyə Akademiyasında “Beynəlmiləl dostluq klubu”, Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunun (MDBMİ) Azərbaycan gəncləri klubu, Rusiyadakı Azərbaycanlı Gənclərin Əlaqələndirmə Şurası tərəfindən ardıcıl təşkil edilən Azərbaycan mədəniyyəti günləri Rusiya ictimaiyyətinin ölkəmizin zəngin mədəniyyəti, qədim ənənələri, incəsənəti və milli mətbəxi ilə tanışlığına imkan yaradır. MDBMİ-nin gənclər hərəkatının lideri Leyla Əliyevanın rəhbərliyi ilə həyata keçirilən belə tədbirlər iki ölkə arasında münasibətlərin daha da yaxşılaşmasına xidmət edir.

Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə nəşr olunmuş, beynəlxalq ictimaiyyətə ünvanlanan “Qarabağ həqiqətləri” toplusu “Qarabağın tarixi haqqında məlumat”, “Qarabağ münaqişəsinin başlanması”, “Xocalı soyqırımı”, “Azərbaycana qarşı erməni təcavüzünün nəticələri”, “Erməni terror təşkilatlarının Azərbaycana qarşı fəaliyyəti” kitabçalarından ibarətdir. Bu topluların elektron variantları qanlı soyqırımın 15 illiyində fondun təşəbbüsü ilə Avropanın 15 dövlətində keçirilən soyqırımı qurbanlarının xatirəsini anma mərasimlərində xarici ölkələrin diplomatik korpuslarına, beynəlxalq təşkilatlara, kütləvi informasiya vasitələrinə, tanınmış siyasi-ictimai xadimlərə paylanmışdır.

Respublikanın internet məkanında məlumat bazasının zənginliyinə görə analoqu olmayan “Azərbaycan” portal (www.azerbaijan.az) yaradılmışdır. Portal

---

12 bölməni əhatə edir: “Xəbərələr”, “Ümumi məlumat”, “Təbiət”, “Tarix”, “İqtisadiyyat”, “Mədəniyyət”, “Cəmiyyət”, “Dövlət hakimiyyəti”, “Azərbaycan beynəlxalq aləmdə”, “Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi”, “İnzibati ərazi vahidləri” və “Xəritələr”.

Respublikada kor və görmə qabiliyyəti zəif olan şəxslərin sayı təxminən 40 min nəfərdir. Onlara informasiya toplamaq və məşğulluğunu artırmaq üçün əlavə imkanlar yaratmaq mexanizmi kimi İKT-dən istifadənin təşkili zəruri sayılmış, BMT-nin İnkişaf Proqramı ilə birgə Milli Strategiya hazırlanmışdır.

Fondun “Dini tolerantlığın ünvanı – Azərbaycan” layihəsi çərçivəsində Bakıdakı Pravoslav kilsəsinin, məscidlərin yenidən qurulması tamamlanmışdır. Dünya yəhudilərinin nüfuzlu təşkilatlarından olan “Or-Avner” Beynəlxalq Fondu ilə əməkdaşlıq sazişi çərçivəsində Mehriban xanım Əliyevanın iştirakı ilə Bakının Xətai rayonunun Əbilov yaşayış sahəsində Azərbaycanda yaşayan yəhudi uşaqları üçün orta məktəb, uşaq bağçası, yəhudi tarixi və mədəniyyəti muzeyindən ibarət kompleks tikilmişdir.

Fondun təşəbbüsü ilə Azərbaycan oxucusu üçün əhəmiyyətli sayıla biləcək bir sıra xarici nəşrlər dilimizə tərcümə edilərək çap olunmuşdur.

Mehriban xanım təsisçisi olduğu “Azərbaycan İRS” jurnalının 3 dildə nəşri ilə də Azərbaycan tarixinin, mədəniyyətinin öyrənilməsi və təbliğində, xüsusən Rusiya və digər MDB ölkələrinin rüsdilli əhalisinə Azərbaycan həqiqətlərinin çatdırılmasında təqdirəlayiq işlər görür.

Bütün beynəlxalq əhəmiyyətli görüşlərdə, nitqlərdə Mehriban xanımın ölkəmizdə, eləcə də UNESCO və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri kimi beynəlxalq aləmdə fəaliyyəti yüksək dəyərləndirilmiş, bu fəaliyyətin Azərbaycanın gələcək inkişafı üçün böyük əhəmiyyət kəsb etdiyi vurğulanmış, birinci xanıma ABŞ-Azərbaycan Ticarət Palatasının “2006-cı ilin xoşməramlı səfiri” mükafatı da təqdim edilmişdir.

Dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin 870 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 23 dekabr 2011-ci il Sərəncamına uyğun olaraq Heydər Əliyev Fondunun həyata keçirdiyi tədbirlər xüsusi əhəmiyyət kəsb etməkdədir.

“Dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin 870 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına əsasən, şairin yubileyinə həsr olunmuş silsilə tədbirlər çərçivəsində Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi və Azərbaycanın İtaliyadakı səfirliyinin iştirakı ilə 2012-ci il aprelin 20-də Roma şəhərindəki məşhur “Villa Borghese” parkında böyük söz ustasının abidəsinin açılışı olmuşdur.

Heydər Əliyev Fondu, Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi və Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin dəstəyi ilə hazırlanmış böyük for-

---

matlı nəşrdə toplanmış dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin 5 poemasının hər birinə yazılan ön söz əsərlərin mahiyyətini dolğun ifadə edir.

Xəlil Yusifli, Səməd Vurğun, Məmməd Rahim, Abdulla Şaiq və Mikayıl Rzaquluzadənin tərcüməsində təqdim olunan “Xəmsə”yə CD disk əlavə olunmuşdur. Diskə Üzeyir Hacıbəyli, Fikrət Əmirov, Cahangir Cahangirov, Tofiq Quliyev, Şəfiqə Axundova və başqa bəstəkarların Nizami Gəncəvinin sözlərinə yazdığı mahnı və romanslar, Niyazinin “Xosrov və Şirin” operası, Əfrasiyab Bədəlbəylinin “Nizami” operası, Fikrət Əmirovun “Nizami” simfoniyası, eləcə də Qara Qarayev, Cövdət Hacıyev, Ramiz Mustafayev və başqa bəstəkarların dahi şairin sözlərinə xor üçün yazdığı əsərlər daxil edilmişdir.

Heydər Əliyev Fondu tərəfindən oxuculara təqdim olunan yeni nəşrdə “Xosrov və Şirin” poemasının Azərbaycan dilində yeni tərcüməsi yazıldığı ölçüdə – əruz vəznində yerinə yetirilmiş, dilimizin bugünkü tələblərinə uyğun ifadə edilmişdir.

Yeni nəşrlər sırasında olan “Nizami məqbərəsinin tarixi və taleyi” kitabında dahi mütəfəkkirin məzarı üzərində XIII əsrin əvvəllərində ucaldılan məqbərənin tarix boyu düşdüyü müxtəlif vəziyyətlər və onun səbəbləri araşdırılmışdır. İran, Osmanlı və Rusiya imperiyalarının Qafqazda yürütdüyü siyasət nəticəsində dəfələrlə bərhad vəziyyətə düşən məqbərənin zaman-zaman bərpa olunması, bu istiqamətdə görülən işlər barədə maraqlı faktlar öz əksini tapmışdır.

Heydər Əliyev Fondu fəaliyyəti dövründə digər nəşrlərlə yanaşı, davamlı olaraq Azərbaycan klassiklərinin müxtəlif əsərlərini də nəşr etdirir. Nizamini yaradıcılıq manifesti sayılan “Xəmsə”nin yüksək poliqrafik nəşrini bu sahədə uğurlu layihə kimi dəyərləndirmək olar. Yeni nəşr dünya poeziyasında epik-romantik janrın banisi, Şərq intibahının parlaq nümayəndəsi, mütəfəkkir şair Nizami Gəncəvinin 870 illik yubileyinə layiqli töhfədir.

Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə 2012-ci il iyunun 5-də Sankt-Peterburqda dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin 870 illik yubileyi münasibətilə onun adını daşıyan bağın təntənəli açılışı olmuşdur.

Açılış mərasimində Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva iştirak etmişdir.

Leyla Əliyeva mərasimi açaraq bildirmişdir ki, Nizami Gəncəvi adına bağın açılışı Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyi ilə Sankt-Peterburq Administrasiyasının daha bir layihəsidir. O demişdir: “2002-ci il iyunun 9-da XII əsrin dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkirinin Sankt-Peterburqda abidəsinin açılışında prezidentlər Heydər Əliyev və Vladimir Putin iştirak etmişdilər. Bakıda hazırlanmış abidə Azərbaycan xalqının Sankt-Peterburqa hədiyyəsi olmuşdur.”

Nizaminin obrazını Azərbaycan heykəltəraşı, V.Muxina adına Leninqrad Ali Rəssamlıq Məktəbinin məzunu Qəyruş Babayev yaratmışdır. Bu il şairin anadan olmasının 870 illiyi tamam olur. Bununla əlaqədar, fondun nümayəndəliyinin hamiliyi ilə bağda qranitdən nadir skamyalar və Nizaminin əsərlərindən fraqmentlər təsvir edilmiş pannolar qurulmuş, şairin abidəsi bərpa olunmuşdur. Sankt-Peterburq qubernatorunun qərarı ilə bu gözəl bağa Nizami Gəncəvinin adı verilmişdir.

Qeyd etməliyik ki, Sankt-Peterburq ziyalıları Böyük Vətən müharibəsinin ən ağır illərində dahi şairin 800 illik yubileyini qeyd etmişlər. Böyük Nizamiyə bu qayğıkeş münasibəti Azərbaycan xalqı heç vaxt unutmayacaqdır. Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə Sankt-Peterburq şəhərində dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin xatirəsinə ucaldılmış abidə və salınmış bağ Azərbaycanın möhtəşəm qədim tarixə və zəngin irsə malik olan mədəniyyətini təcəssüm etdirir.

Bu gün Heydər Əliyev Fondu Azərbaycanda yüz minlərlə insanın inam və etimadını qazanmış ictimai təşkilat olmaqla yanaşı, Ulu Öndərimizin adını şərəflə daşıyır.

Unutmamalıyıq ki, Azərbaycan cəmiyyətinin həyatına və dilimizin lüğət tərkibinə daxil olan “birinci xanım”, “xoşməramlı səfir” məfhumları, bilavasitə Mehriban xanımın adı və yüksək mənəvi keyfiyyətlərə malik olan şəxsiyyəti ilə bağlıdır.

Elmar VƏLİYEV,
Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN YARANMASI

2004-cü il may ayının 10-da, yəni Ümummilli Liderimizin anadan olduğu gün ölkəmizin Birinci xanımının təşəbbüsü ilə qeyri-hökumət, qeyri-kommersiya təşkilatı olan Heydər Əliyev Fondunun rəsmi açılışı olmuşdur.

Heydər Əliyev Fondunun yaradılması Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əlirza oğlu Əliyevin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi haqqında möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin 10 mart 2004-cü ildə imzaladığı fərmana əsaslanmışdır. Bu səbəbdən sözü gedən fərmanın mətni ilə əziz oxucunu tanış etməyi vacib hesab etdik.

“Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri, müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu Heydər Əliyev Azərbaycan tarixinin yetirdiyi ən böyük şəxsiyyətlərdən biridir. Azərbaycanın son 30 ildən artıq bir dövrünü əhatə edən tarixi taleyi, bu illər ərzində xalqın ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni həyatının bütün sahələrində dirçəlişi Heydər Əliyevin adı ilə sıx bağlıdır. Heydər Əliyev rəhbərlik etdiyi bu dövr ərzində Azərbaycanı bir dövlət kimi zamanın ağır və sərt sınaqlarından çıxara bilmiş, ölkənin gələcək inkişaf strategiyasını müəyyən etmiş və onun həyata keçirilməsi üçün mühüm addımlar atmışdır. Azərbaycanın 1969-cu ildən bəri yaşanan dövrü xalqımızın tarixinə Heydər Əliyev dövrü kimi əbədi həkk olunmuşdur.

Tarixi bu dövrdən etibarən başlanan Heydər Əliyev idarəetmə fəlsəfəsinin başlıca ideya-siyasi istiqaməti xalqın milli özünüifadəsinin bütün forma və vasitələrinin geniş vüsət alması, milli qürur hissənin güclənməsi və milli şüurun yüksəlişinə təkan verən sürətli inkişaf strategiyasının gerçəkləşdirilməsi ilə səciyyələnmişdir. Xalqın tarixi yaddaşının özünə qaytarılması onun qəlbində illərdən bəri sıxılıb qalmış milli dövlətçilik ideyasının gələcəkdə böyük hərəkətverici qüvvəyə çevrilməsi, müstəqil dövlətçilik ideyalarının gerçəkləşməsi üçün zəmin yaratdı.

Azərbaycanın müasir tarixində 1969-cu il respublikanın sosial-iqtisadi və mədəni inkişafında dönüş ili olmuşdur. Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında respublikanın dinamik inkişafı üçün kompleks proqramların işlənilib hazırlanmasında yorulmaz fəaliyyət, misilsiz təşəbbüskarlıq və nəhəng enerji 70-ci illərin bariz əlamətinə çevrildi. Bu illər Azərbaycanın quruculuq salnaməsinə ən parlaq səhifələr kimi daxil olmuşdur. Kənd təsərrüfatının inkişafında böyük nailiyyətlər əldə edildi. Sənayenin dinamik yüksəlişini təmin etmək üçün iqtisadiyyatda struktur islahatları həyata keçirildi. Yeni sənaye sahələri yaradıldı, sənayenin qabaqcıl sahələrində, ilk növbədə, maşınqayırma kompleksində, kimya və neft kimyasında, əlvan metallurgiyada texniki cəhətdən yeniləşmə

---

və yenidənqurma işləri, neft emal edən sənayenin, energetikanın, qara metallurgiyanın və dağ-mədən sənayesinin genişləndirilməsi prosesi başlandı. Azərbaycan bu illərdə neft məhsulları, neft avadanlığı, polad borular, əlvan metallar, sintetik kauçuk, elektrik mühərrikləri, tikinti materialları, məişət kondisionerləri, avtomobil hissələri, mineral gübrələr, çini-saxsı, xalça və xalçaçılıq məmulatı istehsalı üzrə keçmiş SSRİ-də aparıcı yerlərdən birini tuturdu. Azərbaycanda buraxılan 350 adda məhsul dünyanın 65 ölkəsinə ixrac olunurdu. Əslində, Azərbaycanın dövlət suverenliyi və müstəqilliyi, sistemli şəkildə artan xarici iqtisadi əlaqələri, dünya iqtisadiyyatına get-gedə daha dərinlən inteqrasiya olunması hələ 1970-1985-ci illərdə təməli qoyulmuş iqtisadi potensiala əsaslanır.

Dinamik inkişaf edən iqtisadiyyatı yüksək ixtisaslı kadrlarla təmin etmək üçün Azərbaycanda orta ixtisas və ali təhsil məktəbləri şəbəkəsi nəzərəcarpaçaq dərəcədə genişləndirildi, hər il Moskvanın, eləcə də keçmiş SSRİ-nin digər şəhərlərinin aparıcı elm və təhsil ocaqlarına gənclərin göndərilməsi həmin illərdə bir ənənəyə çevrildi.

Azərbaycanda Cəmşid Naxçıvanski adına hərbi məktəbin yaradılması, gənc və yeniyetmə azərbaycanlı oğlanların həmin məktəbə, habelə respublikadan kənarında ali hərbi məktəblərə cəlb olunması Azərbaycan üçün peşəkar hərbi kadrlar hazırlanması işinə böyük təkan verdi. Beləliklə, Heydər Əliyevin uzaqgörənliyi sayəsində gələcəkdə müstəqil Azərbaycanın Milli Ordusunun formalaşması üçün kadr probleminin həlli yolunda mühüm addım atıldı.

Azərbaycanın elmi, mədəniyyəti və incəsənəti həmin illərdə böyük yüksəliş dövrü yaşadı. Respublikanın paytaxtı Bakı şəhərinin, digər şəhər və rayonların inkişafı və abadlaşması sahəsində kompleks tədbirlər həyata keçirildi.

Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ilk illərdə ölkədə hakimiyyət uğrunda başlanan silahlı mübarizə, hakimiyyətlərin bir-birini əvəz etməsi və çoxhakimiyyətliliyin hökm sürməsi müstəqil dövlətçiliyə ağır zərbələr vurdu. Ölkədə yaranmış ictimai-siyasi xaos, anarxiya, zorakılıq halları milli və vətəndaş qarşdurmasının kəskinləşməsinə və hakimiyyətin tam iflasına rəvac verirdi. Nəticədə 1993-cü ilin yayında Azərbaycan dövlətçiliyi böhran və məhv olmaq təhlükəsi qarşısında qaldı, ölkə vətəndaş müharibəsi və parçalanma həddinə gətirildi. Belə bir vəziyyətdə xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdan Heydər Əliyev öz böyük siyasi təcrübəsi və müdriqliyi ilə Azərbaycanı bu təhlükəli vəziyyətdən çıxarmaq üçün gərgin işə başladı. İlk növbədə, hakimiyyət vakuumu aradan qaldırıldı, respublikanın müxtəlif bölgələrində baş qaldırmış destruktiv qüvvələr xalqın fəal köməyi ilə zərərsizləşdirildi, vətəndaş müharibəsinin qarşısı alındı. Azərbaycanın dövlətçiliyinə, müstəqilliyinə, ərazi bütövlüyünə qəsdlər təşkil edən cinayətkar ünsürlər cəmiyyətdən təcrid edildi. 1994-cü ilin mayında Ermənistan-Azərbaycan müharibəsində atəşkəsə nail olundu. Heydər Əliyev Azərbaycan həqiqətlərini, xüsusilə

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin mahiyyətini dünya ictimaiyyətinə çatdıra bildi.

Azərbaycan yalnız Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra özünün geosiyasi imkanlarını gerçəkləşdirməyə başlamışdır. Heydər Əliyevin siyasi zəkası sayəsində Azərbaycanın beynəlxalq aləmdən təcrid olunmaq təhlükəsi aradan qaldırılmışdır. Dünya siyasət meydanında cərəyan edən proseslərə təsir baxımından Azərbaycan rəhbəri həmişə öz sözü, öz çəkisi, öz sanbalı ilə seçilmişdir.

Ayrı-ayrı şəxslərə və siyasi qruplaşmalara xidmət edən silahlı birləşmələr Ali Baş Komandan Heydər Əliyevin məqsədyönlü və qətiyyətli siyasəti nəticəsində ləğv edildi, Milli Ordunun formalaşdırılması, Azərbaycanın nizami silahlı qüvvələrinin yaradılması ilə bağlı təxirəsalınmaz tədbirlər görüldü, orduda kütləvi fərarilik hallarına son qoyuldu, hərbi intizam möhkəmləndirildi. Bu gün Azərbaycanın suverenliyini, müstəqilliyini, ərazi bütövlüyünü qorumağa tam qadir olan orduya malik olması Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqı qarşısında göstərdiyi misilsiz xidmətlərdən biri sayıla bilər.

Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərliyinə qayıdışı ilə ölkənin ictimai-siyasi, sosial, iqtisadi, elmi-mədəni həyatında, beynəlxalq əlaqələrdə əsl dönüş yarandı, elmi əsaslara, beynəlxalq norma və prinsiplərə uyğun müstəqil dövlət quruculuğu prosesi başlandı.

Azərbaycanın daxilində yaranmış sabitlikdən və beynəlxalq aləmdə ölkəmizə artan inam və maraqdan istifadə edərək, 1994-cü ilin sentyabrında “Əsrin müqaviləsi” adlandırılan ilk neft müqaviləsi imzalandı. Onun gerçəkləşdirilməsi Heydər Əliyev tərəfindən işlənib hazırlanmış və müstəqil Azərbaycanın iqtisadi inkişaf konsepsiyasının əsasını təşkil edən neft strategiyasının həyata keçirilməsinin parlaq təzahürüdür. Heydər Əliyev öz neft strategiyasının əsas mənasını Azərbaycanın zəngin təbii sərvətlərindən xalqın rifahı naminə daha da səmərəli istifadə etməkdə görürdü. Azərbaycanın iqtisadi suverenliyini əks etdirən ilk beynəlxalq neft müqaviləsi ölkə iqtisadiyyatının dinamik inkişafının əsasını qoydu və bu gün onun praktiki nəticələri göz qabağındadır. Azərbaycanın iri beynəlxalq layihələrdə iştirakı, Böyük İpək yolunun bərpası, nəqliyyat dəhlizlərinin Azərbaycan ərazisindən keçməsi Heydər Əliyev neft strategiyasının həyata keçirilməsinin bəhrəsidir.

Heydər Əliyevin fəaliyyətində iqtisadi islahatlar, bazar iqtisadiyyatının bərqərar olması, iqtisadi inkişafın təmin edilməsi, Azərbaycanın dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyası, özəlləşdirmə proqramının, aqrar islahatların həyata keçirilməsi ardıcıl prioritet sahələr olmuşdur.

Müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyasının müəllifi olan Heydər Əliyev demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu istiqamətində davamlı siyasət yeridərək, ölkədə insan hüquq və azadlıqlarının başlıca prinsiplərinin bərqərar olması üçün əsaslı zəmin yaratmışdır.

Heydər Əliyevin xarici siyasət məsələlərinə müstəsna əhəmiyyət verməsi, beynəlxalq miqyasda uğurlu və cəsarətli addımlar atması, milli məqsədlər naminə ən nüfuzlu tribunalardan bacarıq və məharətlə istifadə etməsi Azərbaycan dövlətçiliyinin bu günü və gələcəyi baxımından son dərəcə əhəmiyyətli olmuşdur.

Azərbaycan Heydər Əliyevin fəal diplomatiyası nəticəsində dünyanın demokratik dövlətlərinin və aparıcı ictimai təşkilatlarının ölkəmizə, onun zorla cəlb olunduğu silahlı münaqişəyə münasibətinin əsaslı surətdə dəyişməsinə nail ola bilmişdir. Heydər Əliyevin xarici siyasətinin əsasını sülh, beynəlxalq hüquq normalarına, sərhədlərin bütövlüyünə və toxunulmazlığına, dövlətlərin ərazi bütövlüyünə hörmət və qarşılıqlı surətdə faydalı əməkdaşlıq prinsipləri təşkil etmişdir.

Heydər Əliyevin formalaşdırdığı və inkişaf etdirdiyi azərbaycançılıq fəlsəfəsi Azərbaycanın müasir dünyada yerini müəyyən etmiş, milli dövlətçiliyimizin ideyasını təşkil edərək, dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi üçün möhkəm zəmin yaratmışdır. Azərbaycan ziyalisını son yüzilliklərdə ən ciddi bir şəkildə düşündürən milli dirçəliş problemləri bütöv şəkildə Heydər Əliyevin həmin illərdəki fəaliyyəti ilə strateji dövlət siyasətinə, elmdən, sosiologiyadan və fəlsəfədən əməli siyasət müstəvisinə keçmişdir.

Azərbaycanda dövlətçilik ənənələrinin XX əsrin sonlarında bərpa edilib zənginləşdirilməsi, Azərbaycanın müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi, onun əbədi, dönməz xarakter alması, ölkəmizin dinamik iqtisadi inkişaf yolu ilə inamla irəliləməsi, onun beynəlxalq nüfuzunun sürətlə artması Heydər Əliyevin səmərəli fəaliyyəti sayəsində mümkün olmuşdur. Heydər Əliyev öz müdrik rəhbərliyi, siyasi uzaqgörənliyi, qətiyyəti və əzmkarlığı ilə zəmanəmizin görkəmli siyasi xadimi kimi tanınmış, Azərbaycan xalqının Ümummilli Liderinə çevrilmişdir. Azərbaycan Respublikasının hərtərəfli inkişafı üçün onun hazırladığı strateji istiqamətlər hələ uzun illər müstəqil Azərbaycan dövlətinin möhkəmləndirilməsi və gücləndirilməsi, iqtisadi qüdrətinin artırılması, xalqımızın layiq olduğu xoşbəxt həyata qovuşması işinə xidmət edəcəkdir.

Bütün həyatını xalqa sədaqətlə xidmətə həsr etmiş Heydər Əliyev öz titanik fəaliyyətində həmişə xalqa arxalanmış, ən çətin anlarda ona müraciət etmişdir. Xalq da heç vaxt ondan öz dəstəyini əsirgəməmişdir. Xalqın Heydər Əliyevə göstərdiyi böyük etimad və ehtiram hissləri müdrik rəhbərin dəfn mərasimində də bir daha bütün dünyaya əyani şəkildə nümayiş etdirildi. Bu, milyonlarla insanın öz rəhbərinə bəslədiyi səmimi hisslərin misli görünməmiş təzahürü idi.

Dəfn mərasimindən dərhal sonra ölkə vətəndaşları öz yığıncaqlarında, kütləvi informasiya vasitələrində, müxtəlif tədbirlərdə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xatirəsini əbədləşdirməklə bağlı çoxsaylı müraciətlər etdi. Müraciətlərə baxılması üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 26 dekabr 2003-cü il tarixli sərəncamı ilə Dövlət Komissiyası yaradıldı. Dövlət Komissiyası Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin, ictimai qurumların, qeyri-hökumət təşki-

---

latlarının, beynəlxalq təsisatların, ölkə vətəndaşlarının çoxsaylı müraciətlərini nəzərdən keçirərək, öz təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etmişdir.

Müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əlirza oğlu Əliyevin Azərbaycan tarixindəki misilsiz xidmətlərini nəzərə alaraq, onun xatirəsini əbədiləşdirmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Heydər Əliyev Mükafatı təsis edilsin. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti Heydər Əliyev Mükafatının Əsasnaməsini iki ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.
2. Bakı və Naxçıvan şəhərlərində “Heydər Əliyev” Xatirə memorial kompleksləri yaradılsın. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti, respublikanın müvafiq yaradıcılıq ittifaqları ilə birlikdə komplekslərin layihələrinin müsabiqəsini keçirsin və üç ay ərzində təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.
3. Azərbaycan Respublikasının “Heydər Əliyev” ordeninin təsis edilməsi Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə tövsiyə olunsun.
4. Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə Heydər Əliyevin adı verilsin.
5. Bakı Beynəlxalq Aeroportuna Heydər Əliyevin adı verilsin.
6. Bakı Dərin Özüllər Zavoduna Heydər Əliyevin adı verilsin.
7. Respublika Sarayına Heydər Əliyevin adı verilsin.
8. Bakı şəhərindəki İdman-Konsert Kompleksinə Heydər Əliyevin adı verilsin.
9. Azərbaycan Respublikasının paytaxtı Bakı şəhərində küçə və meydanlardan birinə Heydər Əliyevin adı verilsin.
10. Azərbaycanın şəhər və rayonlarında küçə və meydanlardan birinə Heydər Əliyevin adı verilsin.
11. Heydər Əliyevin şəərəfinə platin, qızıl və gümüş xatirə sikkələri buraxılsın.
12. Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əlirza oğlu Əliyevin adının əbədiləşdirilməsi ilə əlaqədar olaraq bir sıra özəl qurum, şirkət və qeyri-hökumət təşkilatları tərəfindən görülmüş tədbirlər, o cümlədən Bakı-Tbilisi-Ceyhan ixrac boru neft kəmərinə, “Lider” qazma qurğusuna Heydər Əliyevin adının verilməsi, ictimai əsaslarla Heydər Əliyev Fondunun yaradılması dəstəklənsin.
13. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.
14. Bu Fərman imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 10 mart 2004-cü il.

Heydər Əliyev Fondunun yaradılma səbəbi Azərbaycan xalqının öz Ümum-milli Lideri Heydər Əliyevin xatirəsinə ehtiramını ifadə etmək arzu və istəyi, Heydər Əliyev siyasi məfkurəsinin həmişəyaşar səciyyəsinə əks etdirmək zərurəti, qloballaşan dünyada Heydər Əliyevin azərbaycançılıq fəlsəfəsinin Azərbaycan üçün əhəmiyyətini vurğulamaq niyyəti və Heydər Əliyevin yaratdığı milli dövlətçilik ideyalarını yeni nəsillərə daim aşılamaq məqsədi kimi şərtləndirilmişdir. Fondun strukturu isə aşağıdakılardan ibarətdir:

1. Fondun strukturu özündə kollegial və vahid hakimiyyətli rəhbərlik üsullarını birləşdirir.

2. Fondun icraçı orqanı Prezidentdir. Fondun prezidenti onun səlahiyyətli qanuni nümayəndəsidir. Prezident proqramların təsdiqlənməsi və onların həyata keçirilməsi üzrə ümumi rəhbərlik, fondun fəaliyyətinin məqsədli prioritetlərinin, strukturunun və kadr tərkibinin müəyyən olunması və nizamnamə ilə müəyyən olunmuş digər məsələləri həll edir.

3. Fondun işinə bilavasitə rəhbərlik etmək üçün İcraçı direktor vəzifəsi təsdiq olunmuşdur ki, o da Prezident tərəfindən onun vəzifələri sırasına daxil edilmiş səlahiyyətlər çərçivəsində fəaliyyət göstərir. İcraçı direktor Fondun proqram və tədbirlərinə cari nəzarəti həyata keçirir. O, həmçinin onun səlahiyyətləri sırasına daxil edilmiş məsələlər çərçivəsində Fondun səlahiyyətli nümayəndəsidir.

4. Fondun nəzdində Ekspert Şurası fəaliyyət göstərir ki, onun da əsas məqsədi qəbul olunan qərarların böyük səmərəliliyini və effektivliyini təmin etməkdən ibarətdir. Ekspert Şurası müxtəlif ixtisaslı ekspertlərdən ibarətdir. Ekspertlərin vəzifəsi müvafiq rəyləri, hesabatları və məruzələri hazırlayıb Prezidentə təqdim etməkdən ibarətdir. Şura konsultativ strukturdur.

Konkret ixtisaslaşdırılmış funksiyaların və tapşırıqların yerinə yetirilməsi üçün Fondun strukturunda aşağıdakı qurumlar yaradılmışdır:

- Nümayəndəliklər;
- Hüquq şöbəsi;
- Mühasibatlıq şöbəsi;
- Humanitar proqramlar departamenti:
Mədəniyyət və turizm şöbəsi;
Sosial siyasət şöbəsi;
Təhsil, gənclər və idman şöbəsi.

- Beynəlxalq əlaqələr departamenti:
Beynəlxalq təşkilatlarla əlaqələr şöbəsi;
MDB ölkələri ilə əlaqələr şöbəsi;
Xarici ölkələr ilə əlaqələr şöbəsi.

-
- İctimaiyyətlə əlaqələr departamenti:
Hüquqi və fiziki şəxslər ilə əlaqələr şöbəsi;
KİV ilə əlaqələr şöbəsi.
  - İşlər Departamenti:
İnsan resursları şöbəsi;
Ümumi şöbə;
Təsərrüfat şöbəsi;
Protokol şöbəsi;
Analitik-informasiya şöbəsi;
Təbliğat və tədqiqat şöbəsi;
Mühafizə şöbəsi.

Heydər Əliyev Fondunun yaradılması məqsədini şərtləndirən amillər isə aşağıdakılardan ibarətdir:

– Azərbaycan xalqının Ümummillə Lideri, görkəmli siyasi xadim Heydər Əliyevin ölkənin sosial-iqtisadi, mədəni tərəqqisi, sivil dünya birliyinə inteqrasiyası, xalqın maddi rifahının yaxşılaşması naminə müəyyən etdiyi, işləyib hazırladığı siyasətin öyrənilməsinə, təbliğinə və bu ideyaların həyata keçirilməsinə dəstək vermək;

– Azərbaycanın tərəqqisi və xalqımızın rifahı naminə Ümummillə Lider Heydər Əliyevin zəngin irsindən bəhrələnərək bu işə xidmət edən genişmiqyaslı proqram və layihələrin reallaşmasına kömək etmək;

– elm, təhsil, mədəniyyət, səhiyyə, idman, ekoloji sahələrə aid proqram və layihələr hazırlayıb həyata keçirmək;

– respublikanın və xarici ölkələrin fondları, qeyri hökumət təşkilatları, ictimai təşkilatları ilə əməkdaşlığı genişləndirmək, onlarla birgə layihələr həyata keçirmək;

– yerli əhəmiyyətli sosial problemlərin həllinə yardımçı olmaq, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan insanlara kömək göstərmək;

– insanların yaradıcı potensialının, bilik və bacarıqlarının aşkara çıxarılmasına, qabiliyyətlərini göstərməsinə, inkişaf etdirməsinə yardım etmək;

– Azərbaycan mədəniyyətinin geniş təbliği, sağlam mənəvi dəyərlərin qorunması ilə bağlı aparılan işlərə kömək etmək;

– uşaq və gənclərin hərtərəfli biliklərə malik vətəndaş kimi yetişdirilməsi işinə xidmət etmək;

– Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq nüfuzunun artırılması ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsinə yardım göstərmək;

– Azərbaycan həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq;

– respublikanın və xarici ölkələrin təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıq etmək;

-
- elmi tədqiqatların aparılmasına yardım göstərmək;
  - xarici ölkələrin tanınmış elmi-tədqiqat mərkəzləri ilə alimlərin mübadiləsini təşkil etmək, ölkənin yaradıcı və elmi potensialının artırılmasına kömək etmək;
  - uşaq müəssisələrinin infrastrukturlarını inkişaf etdirmək;
  - səhiyyə və tibbi təsisatları inkişaf etdirmək;
  - ekologiya sahəsində mühüm tədqiqatları dəstəkləmək, sağlam həyat tərziini təbliğ etmək;
  - Azərbaycan Respublikasının ərazisində və xaricdə aktual mövzulara dair konfrans və seminarlar təşkil etmək;
  - uşaqların, yaradıcı gənclərin, incəsənət xadimlərinin sərgilərini təşkil etmək;
  - dini toleranlığın bərqərar olmasına, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğuna, qloballaşan dünyaya inteqrasiya prosesində milli-mənəvi dəyərlərin qorunub saxlanılmasına dəstək vermək.

Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyət istiqamətlərindən biri də Azərbaycanın beynəlxalq arenada tanınmasına, qədim və zəngin mədəniyyətə malik xalqımız haqqında obyektiv ictimai rəyin formalaşmasına kömək etməkdir. Bu sahədə optimal yol xalqlararası münasibətlərin möhkəmlənməsinə xidmət edən fəaliyyətin genişlənməsidir. Məhz buna görə Heydər Əliyev Fondu bir sıra dost dövlətlərdə nümayəndəliklər yaratmağı, eləcə də bu ölkələrdə fəaliyyət göstərən analoji qeyri-hökumət qurumları ilə əməkdaşlıq əlaqələri qurmağı məqsədyönlü sayır. Artıq Fondun Rusiya Federasiyasında, Rumıniyada, Türkiyədə və ABŞ-da nümayəndəlikləri fəaliyyət göstərir. Heydər Əliyev Fondunun nümayəndəliklərinin məqsədləri aşağıdakılardan ibarətdir:

- Azərbaycan həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq;
- Azərbaycan mədəniyyətinin geniş təbliği, sağlam mənəvi dəyərlərin qorunması ilə bağlı aparılan işlərə kömək etmək;
- Xarici ölkələrin fondları, QHT-ləri, ictimai təşkilatları ilə əməkdaşlığı genişləndirmək, onlarla birgə layihələr həyata keçirmək;
- Xarici ölkələrin təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıq etmək;
- Yerli əhəmiyyətli sosial problemlərin həllinə yardımçı olmaq, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan insanlara kömək göstərmək;
- Xaricdə aktual mövzulara dair konfrans və seminarlar təşkil etmək;
- Uşaqların, yaradıcı gənclərin, incəsənət xadimlərinin sərgilərini təşkil etmək.

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN LOQOSU

2004-cü ilin iyununda “Heydər Əliyev Fondunun loqosu” müsabiqəsi keçirilmişdir. Müsabiqəyə 2500-ə yaxın loqo təqdim edilmişdir. Seçilmiş 2 loqonun müxtəlif cizgiləri birləşdirilərək Heydər Əliyev Fondunun loqosu qəbul edilmişdir. Əliyev Faiq Becan oğlu və “Deadline” şirkəti 2004-cü ilin sonunda qalib elan olunmuşdurlar.

Heydər Əliyev Fondunun loqosu səkkizguşəli ulduzun içərisində Heydər Əliyev inisiallarının “H.Ə”. əmələ gətirdiyi səkkizguşəli ulduzdan ibarətdir. Səkkizguşəli ulduz şüerdən gəlmədir. Zərdüştlükdə onun fəlsəfəsi açılır: səma, yer, su, hava, bitki, heyvanat, insan, ad. Bu həm də sadədən aliyə doğru inkişafı göstərir. İnisialları əhatə edən səkkizguşəli ulduz Azərbaycan xalqının öz dahi oğlu Heydər Əliyevin ideyaları ətrafında birləşməsini göstərir.

Loqoda iki rəng qəbul edilmişdir: göy və qızılı. Göy rəng səmanı, demokratiyanı, düzlüyü, təmizliyi, günahsızlığı, dincliyi, etibarlılığı, səmimiyyəti, əminliyi, milliliyi göstərir. Qızılı rəng isə günəş, sülh, inkişaf, işıqlı gələcək simvoludur.

Hər iki rəng Ümummilli Lider Heydər Əliyevin istək və arzularını, ideyalarını əks etdirir.

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN FƏXRİ QONAQLARI

2004-cü il mayın 10-da, müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin doğum günündə Bakının Azərneft meydanı yaxınlığında – Niyazi küçəsində milli memarlıq üslubunda tikilmiş yeni binada “Heydər Əliyev Fondu”nun təntənəli açılış mərasimi olmuşdur. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev mərasimdə iştirak etmişdir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Fondun fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır: “Bu gün Azərbaycanın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin doğum günüdür. Bu bayram günündə onun adını daşıyan Fondun təqdimat mərasimi keçirilmişdir. “Heydər Əliyev Fondu” xalqımızın Ümummilli Lideri, müasir Azərbaycanın qurucusu Heydər Əliyevin siyasi irsini öyrənəcək, təhlil, tədqiq və təbliğ edəcəkdir.

“Heydər Əliyev Fondu” ictimai təşkilatlar və Azərbaycanın ictimai həyatında mühüm rol oynayacaqdır. Heydər Əliyevin ideyaları, fikirləri yaşayır. Heydər Əliyev siyasəti, fəlsəfəsi, ideologiyası yaşayır və bundan sonra da əbədi yaşayacaqdır. Heydər Əliyevin əsəri olan müasir Azərbaycan onun yolu ilə irəliləyər, yeni qələbələrə doğru inamla gedəcəkdir”.

2004-cü il iyunun 21-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Yunanıstan Prezidenti Konstantinos Stefanopulos “Heydər Əliyev Fondu”nda olmuşlar.

Ali qonağa məlumat verilmişdir ki, Azərbaycan xalqının Ümummilli Liderinin xatirəsinə ehtiramın ifadəsi kimi yaradılmış Fondun məqsədi Prezident Heydər Əliyevin zəngin irsinin öyrənilməsinə, ölkəmizin tərəqqisi və Azərbaycan xalqının rifahı naminə ondan istifadə olunmasına xidmət edən genişmiqyaslı proqramların həyata keçirilməsini dəstəkləmək, milli-mənəvi dəyərlərin qorunması, azərbaycançılıq məfkurəsinin və Azərbaycan mədəniyyətinin geniş təbliğ olunması ilə bağlı işlərin aparılmasına kömək etmək, müstəqil Azərbaycanın iqtisadi qüdrətinin artırılmasına xidmət edən layihələrin gerçəkləşdirilməsində iştirak etmək, əhalinin rifahının yüksəldilməsinə yönəldilmiş müxtəlif proqram və tədbirləri, elm, təhsil, mədəniyyət, səhiyyə və idmanın inkişafını təmin edən layihələri dəstəkləmək, uşaq və gənclərin sağlam, milli-mənəvi dəyərlərə sadıq, hərtərəfli biliklərə malik vətəndaş kimi yetişdirilməsi işinə xidmət etmək, Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun artırılması ilə bağlı tədbirlərin reallaşdırılmasına yardım göstərməkdən ibarətdir.

Yunanıstan Prezidenti Konstantinos Stefanopulos Fondun fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır:

“Bu gün Azərbaycanın Ümummilli Lideri Heydər Əliyev kimi tarixi bir şəxsiyyətin adını daşıyan Fond da olduğundan çox şadam. Mən Prezident Heydər Əliyevlə ilk görüşlərimi böyük məmnuniyyətlə xatırlayıram. Bu gün isə Fonda gələrək, bu unudulmaz şəxsiyyəti bir daha yada salır, ona Allahdan rəhmət diləyirəm”. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Yunanıstan Prezidenti Konstantinos Stefanopulos xatirə şəkli çəkmişlər.

2004-cü il iyulun 5-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və ölkəmizdə səfərdə olan Moskvanın meri Yuri Lujkov Heydər Əliyev Fondunda qonaq olmuşlar.

Moskvanın meri Fondun fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır: “Azərbaycan xalqının böyük oğlu Heydər Əliyeviç Əliyevin xatirəsi keçmiş Sovet İttifaqının bütün xalqlarının və xüsusən onunla birlikdə olmuş insanların qəlbində əbədi yaşayacaqdır”.

2004-cü il iyulun 9-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və ölkəmizdə səfərdə olan Pakistan İslam Respublikasının Prezidenti Pərviz Müşərrəf və hər iki ölkənin dövlət başçılarından xanımları Heydər Əliyev Fondunda olmuşlar.

Pakistan Prezidenti Pərviz Müşərrəf Fondun fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır:

“Mərhum Heydər Əliyev elə bir nadir rəhbərlər qrupuna daxil idi ki, o, öz ölkəsinin tarixinin ən həlledici məqamında meydana gəlmiş və xalqını firavanlıq, tərəqqi yolu ilə aparmışdır”. Dövlət başçıları və qonaqlar Fondun eyvanına çıxaraq, Bakının mənzərəsini seyr etdilər. Prezident İlham Əliyev şəhərdə görülən işlərdən danışdı. Pakistan Prezidenti Bakıda geniş miqyasda tikinti işlərinin aparılmasını yüksək qiymətləndirdi.

“Şəxsən mən Heydər Əliyevi çox müdrik və uzaqgörən bir dövlət xadimi kimi tanımışam və əminəm ki, onun miras qoyduğu standartlar Azərbaycanın gələcək nəsilləri üçün istifadə ediləcəkdir”.

2004-cü il avqustun 6-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan İran İslam Respublikasının Prezidenti Məhəmməd Xatəmi Heydər Əliyev Fondunun binasında olmuşlar.

İran Prezidenti Məhəmməd Xatəmi Fondla tanışlıqdan sonra fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır: **“Mən Azərbaycanda, Bakı şəhərində avqustun 5-dən 7-dək olacağım müddətdə Heydər Əliyev Fondunu ziyarət etməyi arzu edirdim. İndi bu Fondu ziyarət etmək mənə çoxlu xatirələri yada salır və cənab Heydər Əliyevin Azərbaycanın müstəqil olması, inkişaf etməsi, ölkədə sabitlik və təhlükəsizlik şəraiti yaratması mənim bu xatirələrimi və onunla keçirdiyim görüşləri dirildir. Hamımız bilir ki, iki qonşu və müsəlman ölkə – İran və Azərbaycan arasında yaranan əlaqələr mərhum Heydər Əliyevin rolunu göstərir və bu rol həmişəyaşardır.**

Mənim bu səfərim bir daha fürsət yaratdı ki, İran İslam Respublikasının Prezidenti kimi, eləcə də İranın mədəniyyətsevən və uzun tarixi olan milləti adından cənab Heydər Əliyevin xidmətlərinə və fəaliyyətinə görə ona öz minnətdarlığımı bildirirəm”.

“Əsrin müqaviləsi”nin 10 illiyinə həsr olunmuş bayram tədbirlərinin iştirakçıları, o cümlədən ölkəmizə gəlmiş müxtəlif beynəlxalq neft şirkətlərinin nümayəndələri 2004-cü il sentyabrın 20-də Heydər Əliyev Fondunda olmuşlar.

Ümummillə Liderimiz Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətini əks etdirən eksponatlarla tanışlıqdan sonra onlar ulu öndərin əsasını qoyduğu neft strategiyasının həyata keçirilməsini əks etdirən xüsusi guşəyə baxmışlar. Heydər Əliyev Fondunda yaradılan guşədə Ümummillə Liderimizin neft strategiyasının həyata keçirilməsi sahəsində gördüyü möhtəşəm işləri əks etdirən eksponatlar nümayiş etdirilmişdir.

“bp-Azərbaycan” şirkətinin prezidenti Devid Vudvord “Əsrin müqaviləsi” imzalandıqdan sonra Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat Şirkəti tərəfindən həyata keçirilmiş irimiqyaslı layihələr barədə məlumat vermiş, bütün bu möhtəşəm işlərin Heydər Əliyevin gərgin əməyi, iradəsi və əzmi sayəsində görüldüyünü vurğulamışdır. O, “bp-Azərbaycan” şirkəti, onun Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Cənubi Qafqaz boru xətləri və “Şahdəniz” layihəsi üzrə tərəfdaşları adından Heydər Əliyev Fonduna neft strategiyasının simvolu olan hədiyyə təqdim etmişdir.

2004-cü il sentyabrın 20-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və “Əsrin müqaviləsi”nin 10-cu ildönümü münasibətilə keçirilən tədbirlərdə iştirak etmək üçün ölkəmizə səfərə gəlmiş Gürcüstanın Baş naziri Zurab Jvaniya Heydər Əliyev Fondunda olmuş və fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır: **“Azərbaycan xalqının dahi lideri Heydər Əliyevin xatirəsi önündə baş əyirəm. Biz Heydər Əliyevə, onun iradəsinə, apardığı mübarizəyə görə minnətdarıq. Məhz onun səyləri nəticəsində Gürcüstan işıqlı gələcəyə olan inamını qoruyub saxlayır və Azərbaycanla birgə sabaha doğru addımlayırıq”.**

2004-cü il oktyabrın 8-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva, Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti Georgi Pırvanov və xanımı Zorka Pırvanova Heydər Əliyev Fondunda olmuş və fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışlar: **“Azərbaycanın Ümummillə Lideri Heydər Əliyevin işıqlı xatirəsi önündə baş əyirəm. Biz öz ölkəsinin inkişafı, regionda sabitliyin və təhlükəsizliyin təmin olunması, Avropaya inteqrasiya istiqamətində çoxlu enerji və qüvvə sərf etmiş bu siyasətçini və dövlət xadimini həmişə minnətdarlıqla xatırlayacağıq. İnanıram ki, Heydər Əliyevin dost Azərbaycan xalqının işıqlı gələcəyi naminə gördüyü işlər və onun ideyaları bundan sonra da layiqincə davam etdiriləcəkdir”.**

2004-cü il oktyabrın 27-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Moldova Respublikasının Prezidenti Vladimir Voronin Heydər Əliyev Fondunda olmuş və fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır: **“Çox şadam ki, Azərbaycan xalqının tarixində belə bir lider olmuşdur və indi də vardır. Mənə 1974-cü ilin oktyabr ayından Heydər Əlirza oğlunu tanımaq xoşbəxtliyi nəsib olmuşdur. Mən ondan çox şeyləri əxz etmişəm. Azərbaycanlıların Heydər Əlirza oğluna, öz Prezidentinə və ölkənin suverenliyinin və müstəqilliyinin müdafiəçisinə dərin ehtiram hissələrini bu gün də qoruyub saxlaması böyük rəğbət doğurur. İnanıram ki, Azərbaycanın indiki rəhbərliyi Prezident Heydər Əliyevin işini layiqincə və etibarlı şəkildə davam etdirəcəkdir”**.

2004-cü il noyabrın 5-də Belarus Respublikasının Baş naziri Sergey Sidor-ski Heydər Əliyev Fondunda olmuş və fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır: **“Azərbaycan Respublikasının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin doğma ölkəsinin dövlətçiliyinin təşəkkülünə misilsiz töhfəsindən söhbət açan Fondun zəngin ekspozisiyası ilə maraqla tanış oldum. Əminəm ki, Fondun fəaliyyəti Azərbaycan cəmiyyətinin gələcək inkişafına kömək edəcəkdir”**.

2004-cü il noyabrın 27-də Türkiyənin Radio və Televiziya Qurumunun – TRT-nin sədri Şenol Dəmiröz Heydər Əliyev Fondunda olmuş və fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır: **“Azərbaycanı köklü təməl üzərində quran, ona təkrar həyat verən böyük siyasətçi, böyük türk Heydər Əliyev önündə saygılarımı bildirirəm. Allah rəhmət eləsin!”**

2005-ci il yanvarın 22-də Azərbaycanda İTAR-TASS günlərinin iştirakçıları Heydər Əliyev Fondunda olmuşlar. Fondla tanışlıqdan sonra İTAR-TASS-ın Baş direktoru Vitali İqnatenko Fondun fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır: **“Bizim hamımız üçün, Azərbaycanda İTAR-TASS günlərinin iştirakçıları üçün belə bir görkəmli yerdə – Heydər Əliyeviç Əliyev Fondunda olmaq böyük şərəfdir. Bu, öz həyatını xalqına xidmətə həsr etmiş dahi bir insanla daha bir görüş idi. Prezident Heydər Əliyevin xatirəsini əziz tutanların hamısına müvəffəqiyyət arzulayırıq”**.

2005-ci il fevralın 7-də Türkiyə Böyük Millət Məclisinin sədri Bülənt Arınç və onun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətinin üzvləri Heydər Əliyev Fondunda olmuşlar. Türkiyə Böyük Millət Məclisinin sədri Fondla tanışlıqdan sonra fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır: **“Dost və qardaş Azərbaycanın qəhrəman övladı, böyük dövlət adamı Heydər Əliyev vakfını ziyarət etməkdən şərəf duyuram. Mərhumu Allahdan rəhmət, Azərbaycan xalqına əbədi mutluluq və başarılar diləyirəm”**.

2005-ci il aprelin 7-də Rusiyanın birinci Prezidenti Boris Yeltsin və xanımı Heydər Əliyev Fondunda olmuş və fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yaz-

---

mışlar: **“Mən Heydər Əliyev Fondu ilə aşkar heyranlıqla tanış oldum. Mən Heydər Əliyeviçi yaxşı tanıyırdım, onunla müxtəlif şəraitlərdə tez-tez görüşürdüm. Ona çox-çox hörmət edirdim. Fondun binası, onun eksponatları və məzmunu ölkə sakinlərinin bütün nəsilləri üçün böyük İnsan haqqında əbədi xatirənin kiçik, lakin çox mühüm bir hissəsidir. Fondun gözəl binasına görə əhsən və sağ olun. Sağ olun, Mehriban xanım”.**

2005-ci il aprelin 29-da İhsan Doğramacı və onu müşayiət edən şəxslər Heydər Əliyev Fondunda olmuşlar.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva qonaqlara Ümummilli Liderimizin xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq yaradılan Fond və onun məqsədləri barədə məlumat vermişdir.

İhsan Doğramacı və onunla birlikdə gələn şəxslər Ümummilli Liderimizin şəxsi arxivindən götürülmüş və onun fəaliyyətinin ayrı-ayrı dövrlərinə aid eksponatlarla, o cümlədən Heydər Əliyevin həyatının müxtəlif anlarını canlandıran, Azərbaycan tarixinin bütöv bir dövrü haqqında geniş təsəvvür yaranadan çoxsaylı fotosəkillərlə, xalqımızın görkəmli oğluna həsr edilmiş kitablarla tanış oldular. Nadir fotosəkillər bir daha təsdiqləyir ki, bu dahi insan zəngin və mənalı həyat yolu keçmişdir. Onun şəxsi istifadəsində olmuş əşyalar qonaqlardan hər birinin diqqətini nadir və qiymətli eksponat kimi cəlb etmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva ilə Türk dünyasının böyük oğlu İhsan Doğramacı arasında görüş oldu. Mehriban xanım Əliyeva dedi ki, kimsəsiz, valideyn himayəsindən məhrum, müxtəlif xəstəliklərə düçar olmuş uşaqlara, onların təlim-təربiyə aldıkları, müalicə olunduqları internatlara, uşaq evlərinə hamilik etmək, xüsusi proqramlar hazırlayıb həyata keçirmək Fondun fəaliyyətində mühüm yer tutur. Fondun yaradıldığı vaxtdan ötən bir ildə xeyli uşaq evi və internat məktəbi təmir edilmişdir.

İhsan Doğramacı belə fəaliyyətə görə Mehriban xanım Əliyevaya təşəkkür etdi, xalqımızın Ümummilli Lideri ilə böyük dostluğunu xatırlayaraq dedi ki, vaxtilə Heydər Əliyev ona yubileyinin Azərbaycanda qeyd olunmasını təklif etmişdi. Bu il də mənə 90 illiyimi müxtəlif ölkələrdə qeyd etmək təklif olunmuş, hətta Yaponiyadan xüsusi təyyarə göndərilmişdi. Lakin mən Azərbaycanda və yubileyimi burada qeyd edəcəyəm. Bu gün Heydər Əliyev aramızda olmasa da, onun xatirəsi qəlbimizdə həmişə yaşayacaqdır.

Xalqımızın böyük xeyirxahı İhsan Doğramacı bildirdi ki, sədaqətli dostu, türk dünyasının dahi oğlu Heydər Əliyevin arzularının həyata keçirilməsində Fonda yardımçı olmaq, Mehriban xanımın təşəbbüsü ilə görülən işləri dəstəkləmək məqsədi ilə 10 il ərzində öz şəxsi vəsaitindən Fondun hesabına hər il 100 min dollar köçürülməsini qərara almışdır.

2005-ci il iyunun 7-də Ümumgürcüstan Katolikos-Patriarxı II İlia Heydər Əliyev Fondunda olmuşdur.

Hörmətli qonaq və onu müşayiət edən şəxslər əvvəlcə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin həyatının ən müxtəlif məqamlarını əks etdirən və Azərbaycan tarixinin bütöv bir dövrü barədə geniş təsəvvür yaradan çoxlu fotosəkillərlə, dünyanın tanınmış siyasi xadimlərinin bəxş etdikləri hədiyyələrlə, ulu öndərimiz haqqında kitablarla tanış oldular, dahi şəxsiyyətin Avropa, Asiya ölkələrinin liderləri ilə çəkirdiyi fotosəkillərə böyük maraqla baxdılar.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva ilə Ümumgürcüstan Katolikos-Patriarxı II İlianın görüşü oldu. Mehriban xanım hörmətli qonağı Azərbaycan xalqının Ümummilli Liderinin adını daşıyan Fondla salamlamaqdan məmnunluq duyduğunu, vaxt tapıb bu görüşə gəldiyinə görə təşəkkürünü bildirdi. O dedi ki, 2004-cü il mayın 10-da fəaliyyətə başlamış Fondun əsas məqsədi müstəqil dövlətimizin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin zəngin irsini öyrənmək, gələcək nəsillərə çatdırmaq, onun Azərbaycanın sosial-iqtisadi, mədəni tərəqqisinə yönəlmiş genişmiqyaslı fəaliyyəti barədə bir daha əyani təsəvvür yaratmaq, dahi şəxsiyyətin müəllifi olduğu beynəlxalq layihələrin həyata keçirilməsini dəstəkləmək, Azərbaycan mədəniyyətinin və ölkəmizin tarixinin geniş təbliği ilə əlaqədar aparılan işlərə kömək etməkdən ibarətdir. Bununla bərabər, Fondun təşəbbüsü, vəsaiti hesabına qısa müddətdə bir sıra layihələr həyata keçirilmiş, valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların təlim-tərbiyə aldıkları 12 uşaq evi və internat məktəbində əsaslı təmir, yenidənqurma işləri aparılmış, bu çətin və şərəfli sahə himayəyə götürülmüşdür. Talassemialı xəstələrin müalicəsinin təşkili məqsədi ilə kompleks tədbirlər hazırlanmış, yeni dərs ilinin başlanmasına qədər respublikanın bütün regionlarını əhatə edən 132 kənddə təzə məktəblərin tikintisinə başlanması üçün genişmiqyaslı fəaliyyətə başlanmışdır.

Ümumgürcüstan Katolikos-Patriarxı səmimi görüşdən razılığını bildirərək dedi ki, görkəmli siyasi xadim Heydər Əliyevin iki dost, qonşu millətin bir-biri ilə daha da yaxınlaşmasında, öz xalqının firavanlığının təmin edilməsində misilsiz xidmətləri olmuşdur. Böyük liderin ideyaları Azərbaycanın indiki rəhbəri Prezident İlham Əliyev tərəfindən layiqincə davam etdirilir. Dövlətlərimizin başçıları arasında mehriban münasibətlərin olmasını görmək mənim üçün çox xoşdur.

II İlia Fondun prezidenti Mehriban xanımın çox dəyərli ictimai fəaliyyəti barədə məlumatı olduğunu vurğuladı, özünün də "Gürcü Patriarxı" Fondunu yaratdığını, əsas məqsədinin gürcü xalqının qədim tarixi və mədəniyyətinin öyrənilməsinə, təbliğinə kömək göstərməkdən ibarət olduğunu bildirdi. Heydər Əliyev Fondunun təcrübəsinin faydalı olduğunu söyləyən qonaq iki qurum arasında əlaqə yaradılması barədə arzusunu da bildirdi, Mehriban xanıma Gürcüstana səfərə dəvət etdi.

Türkiyənin Baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğan iyunun 30-da Heydər Əliyev Fondunda olmuş və fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır: **“Qardaş Azərbaycanın ən ağır günlərində ikinci dəfə yenidən dövlətə rəhbərliyi öz üzərinə götürərək, çox qısa vaxtda ölkəsini çağdaş dünyanın inkişaf etmiş dövlətlərindən birinə çevirən böyük siyasi xadim Heydər Əliyevə öz ehtiramımı bildirirəm. Onun dövründə qoyulmuş etibarlı təməl üzərində Azərbaycanın gələcəkdə daha güclü, müstəqil dövlət olaraq tərəqqi edəcəyinə inanıram.**

Heydər Əliyevin adı Azərbaycan durduqca, əbədiyyətə qədər Azərbaycanla qoşa yaşayacaqdır. Ruhu şad olsun!”

UNESCO-nun baş direktoru Koïçiro Matsuura 2005-ci il avqustun 24-də Heydər Əliyev Fondunda olmuşdur.

Fondun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva hörmətli qonağı böyük səmimiyyətlə qarşılamışdır.

UNESCO-nun baş direktoru, onu müşayiət edən nümayəndə heyətinin üzvləri əvvəlcə Fondun sərgi və ekspozisiyası ilə tanış oldular. Qonaqlara Ümummilli Liderimizin şəxsi arxivindən götürülmüş və onun fəaliyyətinin ayrı-ayrı dövrlərini əhatə edən fotosəkillər barədə ətraflı məlumatlar verilmişdir.

UNESCO-nun baş direktoru və nümayəndə heyətinin üzvləri fenomen şəxsiyyət Heydər Əliyevin həyatının ən müxtəlif məqamlarını əks etdirən və Azərbaycan tarixinin bütöv bir dövrü barədə geniş təsəvvür yaradan çoxsaylı fotosəkillərə, dünyanın tanınmış siyasi xadimlərinin ona bəxş etdikləri hədiyyələrə, ulu öndərimiz haqqında kitablara, onun müxtəlif ölkələrin liderləri, elm, mədəniyyət və incəsənət xadimləri ilə çəkilmiş şəkillərinə böyük maraqla baxmışlar.

2005-ci il avqustun 31-də Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva Türkiyənin Mərmərə Qrupu Strateji və Sosial Araşdırmalar Vəqfinin sədri Akkan Suverin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşmüşdür.

Akkan Suver və nümayəndə heyətinin üzvləri fenomen şəxsiyyət Heydər Əliyevin həyatının ən müxtəlif məqamlarını əks etdirən və Azərbaycan tarixinin bütöv bir dövrü barədə geniş təsəvvür yaradan çoxsaylı fotosəkillərə, dünyanın tanınmış siyasi xadimlərinin ona bəxş etdikləri hədiyyələrə, ulu öndərimiz haqqında kitablara, onun müxtəlif ölkələrin liderləri, elm, mədəniyyət və incəsənət xadimləri ilə çəkilmiş şəkillərinə böyük maraqla baxdılar.

Sonra Fondun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva ilə nümayəndə heyətinin üzvləri arasında görüş oldu. Mehriban xanım qonaqları salamlayaraq dedi ki, Azərbaycan ilə Türkiyə arasındakı sıx əməkdaşlıq indi demək olar ki, yeni bir mərhələyə qədəm qoyub və sürətlə inkişaf edir.

2004-cü il mayın 10-dan fəaliyyətə başlayan Heydər Əliyev Fondunun vəzifələri, əsas məqsədləri haqqında ətraflı məlumat verən Mehriban xanım

---

bildirdi ki, Heydər Əliyev tərəfindən yaradılmış azərbaycançılıq fəlsəfəsinin, azərbaycançılıq ideyasının təbliği, gələcək nəsillərə çatdırılması, ölkəmizin sosial problemlərinin həlli ilə bağlı məsələlər Fondun daim diqqət mərkəzindədir. Fondun vəsaiti hesabına 26 uşaq evi və internat məktəbində əsaslı təmir və bərpa işləri aparılmış, uşaqlara vaxtaşırı yardımlar edilmiş, diabet və talassemiya xəstəliyindən əziyyət çəkən uşaqlara kömək üçün xüsusi proqramlar həyata keçirilir.

Sentyabrın 30-da Finlandiya Respublikasının Prezidenti xanım Tarya Halonen Heydər Əliyev Fondunda olmuş və fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır: **“Heydər Əliyevin xatirəsini yad edən maraqlı sərginizə görə sizə dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Bu sərgi sizin dövlətinizin formalaşdırılmasına həsr olunub və Avropa tarixinin çox maraqlı bir hissəsini əks etdirir”**.

2006-cı il fevralın 14-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, “Ukrayna” Fondunun sədri Leonid Kuçma Heydər Əliyev Fondunda olmuş və fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır: **“Bu dahi insanın, Ukraynanın böyük dostunun xatirəsinin qarşısında baş əyirəm. Onun məni özünə dost saymasından həmişə qürur duymuşam. Onun işləri gözəl ölkədə – Azərbaycanda davam etdirilir”**.

2006-cı il fevralın 22-də Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin Heydər Əliyev Fondunda olmuş və fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır: **“Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyəti ilə böyük maraqla tanış oldum. Fond Azərbaycan xalqının görkəmli oğlunun xatirəsini nəinki yaşadır, həm də mühüm istiqamətlərdən birində onun işini davam etdirir, insanlara ən müxtəlif humanitar sahələrdə - təhsil, səhiyyə və s. sahələrdə kömək göstərir”**.

2006-cı il aprelin 5-də Türkiyə Prezidenti Əhməd Necdət Sezər Heydər Əliyev Fondunda olmuş və fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışdır: **“Azərbaycanın böyük öndəri, əziz dostum, mərhum Cümhurbaşqanı Heydər Əliyevin adına qurulan bu önəmli məbədgahı ziyarətimdən məmnunam.**

Azərbaycan dövlətinin dünyada öz layiqli yerini tutması üçün atdığı addımlar onu həmişə yaşadacaqdır.

Çağdaş Azərbaycanın indi mühüm inkişafa nail olduğunu görməkdən qürur duyuram.

Bu nailiyyətlərin əldə edilməsində Heydər Əliyev Fondunun və onun rəhbəri Mehriban xanım Əliyevanın apardığı böyük işlərdə uğurlar diləyirəm.”

2007-ci il noyabrın 18-də Türkiyənin 9-cu Prezidenti Süleyman Dəmirəl Heydər Əliyev Fondunda olmuş və fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlə-

---

rini yazmışdır: **“Azərbaycanın dəyərli Cümhurbaşqanı, türk dünyasının ulduz liderlərindən biri, türkün böyük övladı, əziz dostum və qardaşım mərhum Heydər Əliyevin muzeyi Azərbaycan xalqının qədərbilənliyinin möhtəşəm bir göstəricisidir. Çox şad oldum. O böyük dövlət adamının əbədiyyətə qədər yaşayacağına inanıram. Xatirəsi türk millətinin dərin qəlbindədir. Xatirəsini sayğı ilə anıram. Allah rəhmət eləsin. Rahat uyu, əziz qardaşım. Gözəl ölkən və bütün türk dünyası səni sevır və sayır”.**

Bununla yanaşı, 2004-cü il sentyabrın 18-də maestro Mstislav Rostropoviç, oktyabrın 23-də Çin Xalq Respublikasının Xarici İşlər naziri Li Çjaosin, noyabrın 11-də Sankt-Peterburqun qubernatoru Valentina Matviyenko, noyabrın 26-da BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali komissarı Ruud Lubbers, 2005-ci il martın 4-də Gürcüstanın Baş naziri Zurab Noğaideli, martın 4-də görkəmli gürcü rejissoru, Böyük Vətən müharibəsi haqqında ən yaxşı filmlərdən birinin – “Əsgər atası” filminin müəllifi Rezo Çxeidze, aprelin 7-də Yunanıstanın Turizm naziri Dimitris Avramopulos, mayın 24-də Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Nursultan Nazarbayev, sentyabrın 14-də Moskvanın və Bütün Rusiyanın Patriarxı II Aleksı, oktyabrın 4-də Latviya Respublikasının Prezidenti xanım Vayra Vike-Freyberqa, 2006-cı il fevralın 13-də ABŞ-ın Aparıcı Yəhudi Təşkilatları Sədrleri Konfransının nümayəndə heyəti, martın 3-də Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatının nümayəndə heyəti, martın 4-də Azərbaycanın Olimpiya, Dünya və Avropa çempionları, idman veteranları, aprelin 11-də MDB ölkələri Yəhudi İcmaları Federasiyasının prezidenti Lev Levayevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti, aprelin 25-də Dünya Səhiyyə Təşkilatının baş direktoru Li Yonq Vuk, mayın 26-da BMT-nin Qadınlar üçün İnkişaf Fondunun (UNİFEM) icraçı direktoru xanım Noelin Heyzer, mayın 31-də Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Gənclərə Qayğı Baş Sədrliyinin birinci vitse-prezidenti şahzadə Əmir Nəvvaf bin Feysəl bin Fəhd bin Əbdüləziz, iyunun 11-də Litva Prezidenti Valdas Adamkus və xanımı Alma Adamkiene, iyunun 30-da Böyük Britaniya kral ailəsinin üzvü, York hersoqu, şahzadə Endryu, avqustun 23-də Dövlət naziri Mehmet Ali Şahin, İordaniyanın Kralı əlahəzrət II Abdulla, sentyabrın 8-də Ukrayna Prezidenti Viktor Yuşşenko, oktyabrın 12-də Rumıniya Prezidenti Trayan Besesku, noyabrın 10-da Polşa Senatının sədri Boqdan Boruseviç, noyabrın 24-də Bolqarıstan Parlamentinin – Xalq Məclisinin sədri Georgi Pirinski, dekabrın 1-də Böyük Britaniya parlamenti Lordlar palatasının üzvü baronessa Okahoyın, dekabrın 4-də Rusiya Federasiyası hökumətinin sədri Mixail Fradkov, 2007-ci il fevralın 6-da Boinq-Mülki Aviasiya təyyarələri” şirkətinin prezidenti və baş icraçı direktoru Skott Karson, fevralın 22-də Moldovanın Baş naziri Vasile Tarlev, martın 7-də Türkiyənin Quru Qoşunları komandanı, ordu generalı İlker Başbuğ, martın 9-da Türkiyə Respublikası Baş nazirinin xanımı Əminə Ərdoğan, martın 28-də Rusiya Federal Məclisi Federasiya Şurası-

---

nın sədri Sergey Mironov, martın 30-da Polşa Prezidenti Lex Kaçinski, aprelin 8-də Avropa Olimpiya Komitəsinin prezidenti Patrik Hikey, aprelin 30-da Dağıstan Respublikasının Prezidenti Muxu Əliyev, mayın 3-də Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenko, mayın 11-də Türkiyənin Konstitusiya Məhkəməsinin sədri xanım Tülay Tuğcu, mayın 21-də Fransa Senatının Qafqaz dostluq qrupunun rəhbəri, senator Ambruaz Düpon, mayın 24-də Moskva Dövlət Universitetinin rektoru, Avrasiya Universitetləri Assosiasiyasının prezidenti, akademik Viktor Sadovniçi, mayın 29-da Luvr muzeyinin direktoru Anri Luaret, iyunun 8-də Litvanın Mədəniyyət naziri Yonas Yuças, avqustun 13-də Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmon, avqustun 21-də İran İslam Respublikasının Prezidenti Mahmud Əhmədinejad, avqustun 31-də Rusiya Federasiyası hökuməti Aparatının rəhbəri – hökumət sədrinin müavini Sergey Narişkin, sentyabrın 10-da məşhur memar xanım Zaha Hadid, oktyabrın 2-də Xorvatiya Prezidenti Stepan Mesiç, oktyabrın 31-də İran İslam Respublikasının vitse-prezidenti, Milli Gənclər Təşkilatının rəhbəri höccətülislam Əli Əkbəri, noyabrın 1-də Qətər Əmirinin xanımı, Qətər Elm və Mədəniyyət Fondunun prezidenti Şeyxa Moza bint Nasir əl-Misnəd, noyabrın 6-da Türkiyə Prezidenti Abdullah Gül, 2008-ci il yanvarın 11-də Gürcüstan Prezidenti Mixail Saakaşvilinin xanımı Sandra Elizabet Rulofs, fevralın 6-da Koreya Respublikası Baş nazirinin müavini, təhsil və insan ehtiyatları naziri Kim Sin, Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin prezidenti Jak Roqq, martın 7-də Vatikanın dövlət katibi, kardinal Tarçizio Bertone, martın 18-də Avropa İnformasiya Agentlikləri Alyansının (EANA) büro üzvü, Macarıstan İnformasiya Agentliyinin (MTİ) prezidenti Matyas Vins, mayın 6-da İordaniya Kralı əlahəzrət II Abdullahın xanımı Raniya, mayın 12-də İsveçrə Konfederasiyasının Prezidenti Paskal Kuşpen, mayın 20-də Türkmənistan Prezidenti Qurbanqulu Berdiməhəmmədov, mayın 29-da Çexiya parlamenti Deputatlar Palatasının elm, təhsil, mədəniyyət, gənclər və idman komitəsinin üzvü Peter Plevan, iyulun 3-də Rusiya Prezidenti Dmitri Medvedev, iyulun 9-da Pakistan Senatının xarici əlaqələr daimi komitəsinin sədri Müşahid Hüseyin Səid, sentyabrın 12-də Özbəkistan Prezidenti İslam Kərimov, 18-də İsveç Krallığının məşğulluq naziri Sven Otto Littori, 2009-cu il yanvarın 13-də Estoniya Prezidenti Toomas Hendrik İlves, martın 30-da Belçika Krallığı senatının qadın və kişi hüquqlarının bərabərliyi üzrə məsləhət şurasının sədri, senator xanım Dominique Tilmans, aprelin 3-də Yeniyetmələrin Beynəlxalq Elm Olimpiadasının prezidenti Masno Gintinq, aprelin 8-də Litvanın Xarici İşlər naziri Viqaudas Uşatskas, aprelin 9-da Ukrayna Prezidentinin xanımı Katerina Yuşşenko, mayın 13-də Yunanistanın xarici işlər nazirinin müavini Miltiadis Varvitsiotis, mayın 14-də Türkiyə Ali Məhkəməsinin sədri

---

Hasan Gerçəkər, iyunun 28-də İsrail Prezidenti Şimon Peres, iyulun 20-də London Siti merinin xanımı Lin Luder, avqustun 6-da Rumıniyanın paytaxtı Buxarest şəhərinin 2-ci sektorunun meri Nikolay Ontsyanu, avqustun 10-da Latviya Respublikasının Prezidenti Valdis Zatlers və xanımı Lilita Zatlere, avqustun 17-də tanınmış rus yazıçı-publisisti, Rusiya Təbii Elmlər Akademiyasının akademiki, məşhur “Qarabağ qan girdabında” kitabının müəllifi, professor Yuri Pompeyev, sentyabrın 16-da Polşanın keçmiş birinci xanımı İolanta Kvasnevska, noyabrın 9-da Sloveniya Respublikasının Prezidenti Danilo Türk və xanımı Barbara Mikliç Türk, 2010-cu il fevralın 20-də Ağır atletika üzrə ikiqat Olimpiya, səkkizqat dünya və Avropa çempionu Vasiliy Alekseyev xanımı Olimpiada Alekseyeva, aprelin 12-də Küveyt Dövlətinin Gənclər və İdman məsələləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri general Feysəl Musaid Əl-Cəzzafi, aprelin 13-də Qambiyanın Xarici İşlər, beynəlxalq əməkdaşlıq və xaricdəki qambiyalılar üzrə naziri Usman Cammeh, aprelin 15-də Estoniyanın Tallinn şəhərinin Kristiyne rayonunun başçısı Mixail Korbun, aprelin 28-də Rusiyanın Stavropol vilayətinin qubernatoru Valeri Qayevski, mayın 13-də Serbiya Respublikasının Prezidenti Boris Tadiç, İyunun 17-də Vatikanın mədəniyyət üzrə Pantifik Şurasının prezidenti, arxiyepiskop Canfranko Ravazi, iyunun 25-də İslam İnkişaf Bankı (İİB) Qrupunun prezidenti Əhməd Məhəmməd Əli, dekabrın 14-də məşhur fransız aktyoru Jerar Depardye, 2011-ci il martın 2-də Rusiya Federasiyası Tatarıstan Respublikasının Prezidenti Rüstəm Minnixanov, aprelin 5-də Yunanıstan Respublikasının Prezidenti Karolos Papulyas, mayın 2-də Litva Respublikasının Prezidenti xanım Dalya Qribauskaite, mayın 17-də Çexiya Respublikasının Prezidenti Vatslav Klaus və xanımı Liviya Klausova Heydər Əliyev Fondunda olmuşlar və Ulu Öndər haqqında fəxri qonaqlar kitabına ürək sözlərini yazmışlar.

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN BEYNƏLXALQ ƏLAQƏLƏRİ

2005-ci il dekabrın 9-da BMT-nin İnkişaf Proqramı ilə Heydər Əliyev Fondu arasında saziş imzalanmışdır.

Fondun icraçı direktoru Anar Ələkbərov mərasimi açaraq bildirdi ki, iki qurum arasında görmə qabiliyyətini itirmiş və görmə qabiliyyəti zəif olan insanlar üçün informasiya kommunikasiya texnologiyalarına çıxışın təmin edilməsinə dair əməkdaşlıq sazişi və layihə sənədi imzalanacaqdır.

Sənədləri Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyeva və BMT-nin Azərbaycandakı rezident-əlaqələndiricisi Marko Borsotti imzaladılar.

Mehriban xanım Əliyeva imzalanmış sənədi qiymətləndirərək demişdir: “Bu gün Heydər Əliyev Fondu ilə BMT İnkişaf Proqramı arasında çox önəmli bir saziş imzalandı. Ölkəmizdə kor və görmə qabiliyyəti zəif olan insanların informasiya kommunikasiya texnologiyalarına çıxışını təmin edən layihə artıq həyata keçirilməyə başlanır. Azərbaycanda 320 min əlil insan yaşayır. Onlardan 40 mini kor və görmə qabiliyyəti zəif olan şəxslərdir. Layihə bu insanların həyata qoşulmasına, onların informasiya kommunikasiyaları vasitələri ilə bilik və məlumat əldə etmək imkanlarının genişləndirilməsinə, onların məşğulluğunun artırılmasına, ümumən bu insanların yaşayış tərzini yaxşılaşdırmağa xidmət edəcəkdir. Bu saziş Heydər Əliyev Fondu ilə BMT-nin İnkişaf Proqramı arasında əməkdaşlığın ilk təcəlidir. Heydər Əliyev Fondu yaradıldığı ilk gündən cəmiyyətimizin ən zəif təbəqələrinə böyük diqqət və qayğı ilə yanaşır. Artıq bu gün hamıya tanış olan fəaliyyətimiz bunu sübut edir. “Diabetli uşaqlara ən yüksək qayğı”, “Talassemiyasız həyat”, “Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəblər”, “Uşaq evi və internat məktəblərinin inkişafı” proqramları qısa bir zamanda həyata keçirilmişdir və nəticədə minlərlə insana yardım göstərilmiş, kimsəsiz uşaqlara qayğı artırılmış, mühüm sosial problemlər həllini tapmışdır. Məhz bu fəaliyyətinə görə Heydər Əliyev Fondu Azərbaycanda böyük hörmətə malik olan və ölkənin ictimai həyatında mühüm rol oynayan bir qurumdur.

Bu gün Heydər Əliyev Fondu beynəlxalq səhnəyə çıxır. Dünyanın ən mötəbər, ən nüfuzlu təşkilatı olan Birləşmiş Millətlər Təşkilatı ilə birgə fəaliyyətə başlayır. Mən əminəm ki, bu gün başladığımız layihə çox böyük uğurla nəticələncək, əldə olunan təcrübə kor və görmə qabiliyyəti zəif olan insanların imkanlarını genişləndirmək üçün hazırlanan yeni strategiyaya yardım göstərəcəkdir”.

BMT-nin Azərbaycandakı rezident-əlaqələndiricisi cənab Marko Borsotti çıxış edərək demişdir: “Mənə elə gəlir ki, bu gün BMT-də çalışan hər bir mütə-

---

xəssis, əməkdaş üçün çox əlamətdar gündür. Çünki BMT olaraq biz Heydər Əliyev Fondu ilə birgə çox önəmli bir addım atdıq. Bunun nəticəsində kor və görmə qabiliyyəti zəif olan insanlara lazımı xidmətlər göstəriləcəkdir. Bir çox ölkələrdə rəqəmsal fərqin aradan qaldırılmasından ötrü müxtəlif tədbirlərin həyata keçirilməsi BMT-nin İnkişaf Proqramı üçün mühüm bir məsələdir. Bu məsələyə əvvəlcə hörmətli şəxsiyyət Heydər Əliyev, daha sonra isə cənab Prezident İlham Əliyev tərəfindən göstərilən maraq bizim üçün çox mühüm oldu. Azərbaycanın Tunisdə keçirilən son konfransdakı iştirakı isə onun bu sahəyə marağının nə qədər böyük olmasına bir sübut idi. Burada əsas məqsəd və əsas yekun ondan ibarət idi ki, bu cür inkişaf edən ölkə üçün heç kəs diqqətdən kənar qalmamalıdır. Bu layihənin həyata keçirilməsi təkcə Azərbaycana xidmət etməyəcək, həm də digər ölkələrə böyük bir nümunə olacaqdır. Mən tam əminəm ki, bu layihə çox səmərəli olacaq, müsbət nəticələrini verəcək və biz növbəti istiqamətlərdə əlaqələrimizi, əməkdaşlığımızı möhkəmləndirəcəyik”.

İmzalanmış saziş layihələri BMT-nin “Minilliyin Bəyannaməsi”ndə dövlət və hökumət başçıları tərəfindən yeni texnologiyaların, xüsusilə informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının (İKT) hamı üçün təmin olunması barədə götürülmüş öhdəliyə və Azərbaycan hökumətinin İKT üzrə Milli Strategiyasına uyğun hazırlanmışdır. Bu layihə üç mərhələdə həyata keçiriləcəkdir. İlk mərhələ kor və görmə qabiliyyəti zəif olan insanların İKT-yə ehtiyaclarını müəyyən etmək, onlar üçün rəqəmsal fərqin aradan qaldırılması üzrə ayrıca proqram layihəsi hazırlamaqdan ibarətdir. Bu məqsədlə sorğular, müzakirələr keçirilməli, təcrübə mübadiləsi aparılmalı, alınacaq avadanlığın növləri müəyyən edilməlidir. İkinci mərhələdə kor və görmə qabiliyyəti zəif olan uşaqlar üçün internat məktəbində model İKT sinfinin yaradılması istiqamətində işlər aparılacaqdır. Burada kompüter avadanlığının alınması quraşdırılması, proqram təminatının lokallaşdırılması, internetə çıxışın təmin edilməsi və xüsusi tədris-təlim proqramlarının hazırlanması başlıca vəzifələr olacaqdır.

Audiokitabxanaların hazırlanması, təlim mərkəzlərinin yaradılması, kitabxana fondunun audioformata çevrilməsi üçün səs yazma studiyasının qurulması, bu studiyanın yardımı ilə mövcud kitabxanalarda Brayl şriftli və audiokitabların bərpası, internetə çıxış, informasiya texnologiyaya əsaslı təlim kursları, internetdə informasiyanın tapılması, əldə edilməsi kimi xidmətləri təmin edən kompüter mərkəzinin yaradılması, təlim kurslarında dərs deyəcək müəllimlərin, təlimçilərin hazırlığı üçüncü mərhələdə həyata keçiriləcəkdir.

Səkkiz ay müddətində həyata keçiriləcək layihənin ümumi dəyəri 418 min ABŞ dolları təşkil etmişdir.

2006-cı il fevralın 1-də Heydər Əliyev Fondunda Rusiyanın “Puşkin kitabxanası” Fondundan kitabların hədiyyə edilməsi mərasimi keçirilmişdir.

“Пушкинская библиотека” Fondunun baş direktoru Mariya Vedenyapina səmimi sözlərə görə Mehriban xanım Əliyevaya təşəkkür edərək demişdir: “Mən həqiqətən hesab edirəm ki, kitab ən yaxşı hədiyyədir, çünki “Puşkinskaya biblioteka” Fondu, ilk növbədə, kitablar və kitabxanalarla işləyir. İkincisi, demək istərdim ki, ölkələr arasında münasibətlərdə kitab ən xeyirxah və etibarlı səfirdir. Ona görə mənə çox xoşdur ki, məhz bugünkü hadisə – “Пушкинская библиотека” Fondunun Heydər Əliyev Fonduna kitablar hədiyyə etməsi Azərbaycanda Rusiya ilinin açılışının başlanğıcı olacaqdır. Həqiqətən hesab edirəm ki, ən başlıcası, ən vacibi və faydalısı bir-birimizə olan marağı itirməməkdir. Əgər bu meyar varsa, əgər tələbələrə və müəllimlərə rus dilində ədəbiyyat lazımdırsa, biz onlara həvəslə kömək edirik. Əslində, bu, yardım deyil, birgə layihədir.

Mən “Пушкинская библиотека” Fondu haqqında bir neçə kəlmə demək istərdim, çünki burada məndən soruşurlar ki, Sankt-Peterburqdakı Puşkin evinə bizim hansı aidiyyətimiz var. Biz Puşkin evi deyilik, baxmayaraq ki, onunla çox yaxşı və sıx əməkdaşlıq edirik. “Пушкинская библиотека” Fondunun əsas qayğısı kəndlərdəki, məktəblərdəki kiçik kitabxanalarından başlayaraq, federal və ali məktəb kitabxanalarından Rusiya kitabxanalarıdır. Biz fondları komplektləşdirir, həm universitet kitabxanaları, həm də kütləvi kitabxanalar üçün müxtəlif tipli kataloqlar buraxırıq. Eyni zamanda kitabxana işinin dəstəklənməsinə yönəldilmiş müxtəlif sosial layihələr həyata keçiririk, bu isə mahiyyət etibarilə elmin, təhsilin, mədəniyyətin dəstəklənməsi deməkdir. Odur ki, biz artıq federal hökumət tərəfindən də dəstəklənən ayrıca böyük layihə həyata keçiririk. Bu, “Kənd kitabxanaları” layihəsidir. Cari ildən həqiqətən böyük problemləri olan məktəb kitabxanalarının komplektləşdirilməsinin yenidən qurulmasına dair təzə layihənin gerçəkləşdirilməsinə başlamışıq. Doğrudan da, əvvəllər deyirdik ki, biz ən çox mütləq edən millətlik, kitab ən yaxşı hədiyyədir. Ancaq hazırda, yeni informasiya texnologiyalarının dünyanı fəth etdiyi dövrdə, təəssüf ki, kitab nüfuzunu itirir.

Başqa bir proqramımız – mütləq edən dəstəklənməsinə və genişləndirilməsinə yönəldilmiş “Mütləq edən Rusiya” proqramıdır. Biz bunu əsas layihəmiz sayırıq, çünki həqiqətən, kitabsız savadlı nəsil tərbiyə etmək olmaz. Ona görə də çox ümid edirəm ki, bugünkü tədbir ölkəmizin rifahı naminə, başlıcası isə, uşaqlarımızın həqiqətən savadlı, mədəni böyüməsi və bizim onlarla fəxr edə bilməyimiz naminə əməkdaşlığın möhkəm bünövrəsini qoyacaqdır”.

Mehriban xanım Əliyeva hədiyyə olunan kitablara baxmış və qonaqları da Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətə başladığı dövrdən nəşr etdirdiyi kitablarla tanış etmişdir.

Mehriban xanım Əliyeva 2007-ci il aprelin 27-də İSESCO-nun Baş direktoru Əbdüləziz bin Osman əl-Tüveycri ilə görüşmüşdür.

Mehriban xanım 51 müsəlman dövlətinin təmsil olunduğu nüfuzlu beynəlxalq mədəni-humanitar qurum olan İslam Ölkələri Elm, Təhsil və Mədəniyyət Təşkilatının – İSESCO-nun rəhbərini salamlayaraq, onun yenidən Azərbaycana gəlməsindən məmnunluğunu söyləmişdir. Dövlətimizin yüksək mükafatı – “Şöhrət” ordeni ilə təltif edilməsi münasibətilə Baş direktoru təbrik edən Mehriban xanım Əliyeva özünün də xoşməramlı səfiri olduğu İSESCO-nun dünyada nüfuzunun getdikcə artmasından, islam ölkələrində gördüyü genişmiqyaslı işlərdən qürur duyduğunu bildirdi.

İSESCO-nun Baş direktoru Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə görüşünün böyük təsir bağışladığını, rəhbərlik etdiyi təşkilatın ölkəmizlə əməkdaşlığa xüsusi önəm verdiyini, Heydər Əliyev Fondu ilə əlaqələrin genişlənməsindən məmnunluğunu vurğuladı. Fondun elm, təhsil, mədəniyyət və digər sahələrdə həyata keçirdiyi layihələri yüksək qiymətləndirən Əbdüləziz bin Osman əl-Tüveycri İSESCO-nun ilk qadın xoşməramlı səfiri kimi Mehriban xanımın bu şərəfli missiyanın yerinə yetirilməsində şəxsi nümunə göstərdiyini bildirmişdir.

Mehriban xanım Əliyeva və Əbdüləziz bin Osman əl-Tüveycri Heydər Əliyev Fondu ilə İSESCO arasında əməkdaşlıq haqqında Protokol imzalamışlar. 5 il müddətinə əməkdaşlığın əsas prinsiplərini tənzimləyən Protokol elm, mədəniyyət, təhsil sahəsində əlaqələrin inkişafını, birgə layihələrin işlənilib həyata keçirilməsini, fəaliyyətin əlaqələndirilməsini nəzərdə tutmuşdur.

2007-ci il mayın 31-də Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyeva MDB Yəhudi İcmaları Federasiyasının və “Or-Avner” Beynəlxalq Fondunun prezidenti Lev Levayevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşmüşdür.

Mehriban xanım qonaqlara Heydər Əliyev Fondunun yaranma tarixi, məqsədləri, fəaliyyəti barədə məlumat verdi. Bildirdi ki, Fond yarandığı vaxtdan Azərbaycanın mədəniyyəti və tarixinin geniş təbliği, əhalinin sağlamlığının mühafizəsi, ekoloji mühitin sağlamlaşdırılması, informasiya texnologiyalarının tətbiqi, sosial problemlərin həlli ilə əlaqədar bir sıra genişmiqyaslı layihələr həyata keçirmişdir. Son iki ildə respublikanın bütün regionlarında, ən ucqar kəndlərdə Fondun təşəbbüsü ilə 200-ə yaxın müasir tipli məktəb tikilib istifadəyə verilmiş, bütün lazımi avadanlıqla təmin edilmişdir. Beynəlxalq təşkilatlarla sıx əməkdaşlıq edən Fond BMT-nin İnkişaf Fondu ilə birlikdə “Kor və görmə qabiliyyəti zəif olan insanların İnformasiya Texnologiyalarına çıxışının təmin edilməsinə dair” layihəni uğurla başa çatdırmışdır. Ötən il Latın Mədəniyyəti Akademiyası və Vaşinqton Elmlər Akademiyası ilə birgə keçirilən konfranslar da səmərəli olmuşdur. Fond Pakistanın zəlzələdən zərər çəkmiş Müzəffərabad şəhərində qızlar üçün müasir təhsil kompleksi inşa etməklə yanaşı, Fransanın Versal sarayında və parkında iki abidənin də bərpa işlərini aparır. Fondun “Dini

---

tolerantlığın ünvanı – Azərbaycan” layihəsi çərçivəsində Bakıda Pravoslav kilsəsinin, məscidlərin yenidən qurulması başa çatdırılmışdır.

Mehriban xanım Əliyeva dünyanın ən inkişaf etmiş xalqlarından biri olan yəhudilərin Azərbaycanda qədim tarix və mədəniyyətinin mövcudluğunu xatırladaraq, yəhudi uşaqları üçün təməli qoyulan təhsil mərkəzinin inşasının da ölkəmizdə tolerantlığın yeni bir təzahürü olduğunu bildirdi. Bundan əvvəl də dünya yəhudilərinin nüfuzlu təşkilatları ilə Fond arasında əlaqə yaradıldığını bildirdi, “Or-Avner” Beynəlxalq Fondu ilə əməkdaşlığın da səmərəli olacağını söyləmişdir.

Lev Levayev Azərbaycan Prezidenti ilə görüşlərinin qəlbində silinməz iz qoyduğunu bildirmiş və Mehriban xanımın rəhbərlik etdiyi Fondun ölkə daxilində və xaricdə kifayət qədər nüfuzlu bir qurum kimi tanındığını, qəbul edildiyini vurğuladı. O, rəhbərlik etdiyi qurumun Heydər Əliyev Fondu ilə əməkdaşlığa xüsusi əhəmiyyət verdiyini söyləmişdir.

Heydər Əliyev Fondu ilə “Or-Avner” Fondu arasında 3 il müddətində təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, sosial təyinatlı obyektlərin tikintisi, yenidən qurulması, maddi təchizatı sahəsində əməkdaşlığı nəzərdə tutan saziş imzalanmışdır.

Lev Levayev Azər TAC-ın müxbirinə müsahibəsində qeyd etmişdir ki, görkəmli siyasi xadim Heydər Əliyevin adını daşıyan Fondun fəaliyyətini yüksək qiymətləndirirəm, Bakıda təməli qoyulan yəhudi təhsil mərkəzinin xalqlarımız arasında dostluq münasibətlərinin inkişafına səmərəli kömək göstərəcəyinə inanır və imzalanan sazişin real nəticələri olacağına əminəm. O, əlavə etdi ki, rəhbərlik etdiyi qurum 1992-ci ildə yaradılmışdır, Rusiyada fəaliyyət göstərir. Heydər Əliyev Fondu kimi genişmiqyaslı layihələr həyata keçirməsə də, MDB ölkələrində xeyli sayda təhsil kompleksi inşa etmiş, səhiyyə və sosial yönümlü layihələri reallaşdırmışdır.

2007-ci il iyunun 18-də Heydər Əliyev Fondunda BMT-nin Təhsil, Elm və Mədəniyyət Məsələləri Təşkilatı – UNESCO, Azərbaycan Hökuməti və Heydər Əliyev Fondu arasında ölkəmizdə peşə təhsilinin inkişafını nəzərdə tutan layihənin icra planına dair saziş imzalanmışdır.

UNESCO və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyeva rəhbərlik etdiyi Fondun təhsil sahəsinə xüsusi əhəmiyyət verdiyini, bu istiqamətdə bir sıra layihələr həyata keçirdiyini bildirmişdir. Bundan əvvəl BMT və UNESCO ilə əməkdaşlıq çərçivəsində birgə layihələrin uğurla yerinə yetirildiyini vurğulayan Azərbaycanın birinci xanımı, ölkəmizdə peşə təhsilinin inkişafını dəstəkləməyi nəzərdə tutan layihənin əhəmiyyətini qeyd etmiş, imzalanacaq sazişin də uğurla reallaşacağına inandığını söyləmişdir. 2005-ci il avqustun 24-də “Gülüstan” sarayında keçirilən “UNESCO-Azərbaycan: gələcəyə körpü” mövzusunda konfransda UNESCO-nun Baş direktoru Koçiçiro Matsuuranın da iştirak etdiyini, tədbirdə Azərbaycanın təh-

---

sil sistemində aparılan islahatlardan söhbət getdiyini, Avropa təhsil sistemində inteqrasiya və digər məsələlərin müzakirə olunduğunu, birgə memorandum imzalandığını xatırlatmışdır. Mehriban xanım Əliyeva demişdir ki, gələcək ilin yayında ölkəmiz UNESCO ilə birlikdə təşkil olunacaq “Təhsil hamı üçün” konfransına ev sahibliyi edəcəkdir. Konfransın keçirildiyi günlərdə UNESCO-nun Baş direktorunun iştirakı ilə Bakıda Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin açılışı da olacaqdır.

UNESCO-nun Moskva ofisinin baş direktoru Dendev Badarç Heydər Əliyev Fondunun və onun prezidenti Mehriban xanımın genişmiqyaslı ictimai, xeyriyyəçilik fəaliyyətinin nüfuzlu beynəlxalq qurumlar tərəfindən yüksək dəyərləndirildiyini vurğulayaraq, yeni əməkdaşlığın da səmərəli nəticələr verəcəyinə əminliyini söyləmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə Azərbaycanda xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar üçün reabilitasiya mərkəzi tikilməsi ilə bağlı 2007-ci il noyabrın 5-də Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyeva layihənin maliyyə dəstəyini öz üzərinə götürən Rusiyanın “Uralsib” maliyyə korporasiyasının nümayəndələri ilə görüşmüşdür.

Mehriban xanım Əliyeva Fondun fəaliyyəti barədə danışaraq demişdir ki, onun əsas məqsədi görkəmli siyasi xadim Heydər Əliyevin zəngin irsini öyrənmək və təbliğ etməkdən, Azərbaycanın sosial-iqtisadi, mədəni tərəqqisinə yönəlmiş genişmiqyaslı fəaliyyəti barədə gələcək nəsillərdə, xarici qonaqlarda əyani təsəvvür yaratmaqdan, ölkəmizin mədəniyyəti və tarixinin geniş təbliği ilə əlaqədar aparılan işlərə kömək göstərməkdən ibarətdir. Bildirilmişdir ki, Heydər Əliyev Fondu təhsil, səhiyyə və digər sahələrdə irimiqyaslı layihələr həyata keçirir, UNESCO və İSESCO ilə sıx əməkdaşlıq edir. Eyni zamanda Mehriban xanım Azərbaycanda hələ də xüsusi qayğıya ehtiyac duyan çoxlu sayda uşaqların olduğunu təəssüflə vurğulamışdır.

2008-ci il yanvarın 16-da Heydər Əliyev Fondu, BMT-nin Əhali Fondu (UNFPA) və Azərbaycanın Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi arasında “XXI əsrdə qadınlara qarşı zorakılıq əleyhinə” birgə layihəyə dair sənədlərin imzalanma mərasimi olmuşdur.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyeva imzalanmış sənədi bu cür qiymətləndirmişdir: “Bildiyiniz kimi, Heydər Əliyev Fondu qısa bir zamanda ölkəmizdə böyük hörmətə malik olan təşkilata çevrilmişdir. Əlbəttə, bu hörmət və dəstək Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyəti ilə qazanılmışdır. Heydər Əliyev Fondu ölkəmizdə elmin, təhsilin, mədəniyyətin inkişafı naminə, sosial problemlərin həlli naminə çox fəal işlər görür, bir sıra irimiqyaslı humanitar layihələr həyata keçirir.

Yəqin ki, siz bilirsiniz, “Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb” layihəsi çərçivəsində Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə ölkədə 200 yeni məktəb inşa olunmuş, ən müasir avadanlıqla təmin edilmişdir. Heydər Əliyev Fondunun bu təşəbbüsü dövlət tərəfindən dəstəklənib və 3 il ərzində ölkəmizdə 1300 yeni məktəb inşa olunubdur.

“Uşaq evləri və internat məktəblərinin inkişafı proqramı” çərçivəsində ölkəmizdə 30 uşaq evi və internat məktəbi əsaslı təmir olunub və bu müəssisələrdə yaşayan uşaqların problemlərini biz daim diqqət mərkəzində saxlayırıq.

Səhiyyə sahəsində bir çox tədbirlər həyata keçirilmişdir. “Talassemiyaşız həyat” layihəsi çərçivəsində ölkəmizdə böyük Talassemiya Mərkəzi inşa olunur. O da ən müasir avadanlıqla təmin ediləcəkdir. “Diabetli uşaqlara ən yüksək qayğı” layihəsi çərçivəsində ölkəmizdə diabetdən əzab çəkən 14 yaşına qədər hər bir uşaq yüksək keyfiyyətli insulinlə təmin olunur.

Bununla yanaşı, Heydər Əliyev Fondu beynəlxalq fəaliyyətini də səmərəli qurur. Dünyanın ən nüfuzlu beynəlxalq təşkilatları ilə bizim əməkdaşlığımız var.

Mədəniyyət sahəsində UNESCO və İSESCO ilə əməkdaşlıq edirik, BMT-nin İnkişaf Proqramı ilə biz çox vacib layihə həyata keçirmişik. “Kor və görmə qabiliyyəti zəif olan insanların İKT-yə çıxışının təmin edilməsi” adlı bu layihə çərçivəsində həmin insanlar üçün Bakıda yeni bir mərkəz inşa olunub, audio kitabxana hazırlanıb və ən müasir kompüter avadanlığı alınmışdır.

Bir sözlə, Heydər Əliyev Fondu ölkəmizin ictimai həyatında, sosial problemlərin həllində çox fəal iştirak edir. Bu gün Azərbaycanın yüksək sürətlə həm iqtisadi, həm sosial inkişafı imkan yaradır ki, hər bir ailənin bütün ehtiyacları təmin olunsun və hər bir ailə üzvünün hüquqları qorunsun. Ölkəmizdə qadınların və uşaqların hüquqlarının qorunması istiqamətində son illər bir sıra mühüm tədbirlər həyata keçirilibdir. Xüsusilə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi yaradılıb və o, bu istiqamətdə dövlətin siyasətini həyata keçirir. Digər dövlət qurumları – Təhsil Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, Gənclər və İdman Nazirliyi bu istiqamətdə proqramlar hazırlayıb həyata keçirirlər.

Çox sevindirici haldır ki, hazırda Azərbaycanın həm siyasi, həm də ictimai həyatında qadınların rolu və sayı ildən-ilə artır. Amma bununla yanaşı, qadınlara qarşı zorakılıq, ailə zəminində qadınlara, uşaqlara qarşı zorakılıq faktları da qeydə alınır və əlbəttə, bu bizdə narahatlıq doğurur. Siz yəqin bilirsiniz ki, son illər məişət zəminində zorakılıq, ailə zorakılığı bütün dünyada çox ciddi müzakirə olunur və bir sıra beynəlxalq təşkilatların diqqət mərkəzindədir. Hər bir zorakılıq – məişət zəminində, ailədə zorakılıq insan hüquqlarının ciddi pozulmasıdır. Nəticədə zərər çəkən insanlar öz hüquq və azadlıqlarından istifadə edə bilmir, öz potensiallarını reallaşdırmağı bacarmırlar.

Biz hamımız yaxşı bilirik ki, Azərbaycan öz zəngin ailə ənənələri ilə seçilən bir ölkədir, dünyada tanınan ölkədir. Böyüklərə hörmət, qadınlara, anaya hər-

---

mət, uşaqlara qayğı xalqımızın ən gözəl keyfiyyətlərindən biridir. Bu olan halda, əlbəttə, hər hansı bir ailədə qadına qarşı zorakılıq faktı nəinki qanunlara zidd, hesab edirəm ki, həm də etik normalardan kənar bir hərəkətdir. Bu faktları araşdırmaq və problemi aradan qaldırmaq üçün bu gün Heydər Əliyev Fondu Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi və BMT-nin Əhali Fondu arasında çox vacib bir layihə imzalanır”.

Bildirildi ki, 20 ay müddətində həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan layihə Azərbaycanın bütün ərazisini əhatə edir. Bakı şəhəri, Lənkəran, Gəncə və Naxçıvan MR bölgələri layihənin icrası üçün mərkəz regionlar kimi seçilmişdir. Layihənin əsas məqsədi əhalinin maarifləndirilməsi, qadın və uşaqların məişət zorakılığından müdafiə olunması, ənənəvi Azərbaycan ailəsinə zidd olan stereotiplərin aradan qaldırılması, erkən nikahların qarşısının alınması və ailədə baş verən zorakılığın uşaqlara təsirinə yol verilməməsidir. Layihə çərçivəsində beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi, o cümlədən layihəyə beynəlxalq ekspertlərin cəlb edilməsi, əhali arasında insan hüquqları və gender bərabərliyi ilə bağlı genişmiqyaslı məlumatlandırma kampaniyasının, regional seminarların təşkili, müvafiq çap məmulatlarının hazırlanması, orta məktəblərdə insan alverinə və erkən nikahlara dair maarifləndirmə tədbirlərinin təşkili, kütləvi informasiya vasitələrində maarifləndirmə xarakterli proqramların hazırlanması, gender əsaslı zorakılıq qurbanları üçün xidmətlər üzrə strategiyanın işlənməsi, zorakılıqdan zərər çəkmiş şəxslərə xidmət göstərən mütəxəssislər üçün tədris proqramlarının hazırlanması və təlimlərin keçirilməsi, onların sosial və psixoloji reabilitasiyasını təmin edən mərkəzlərin şəbəkəsinin yaradılması və s. nəzərdə tutulmuşdur.

Layihə çərçivəsində görülən işlər barədə ictimaiyyətin məlumatlandırılması üçün ayrıca internet saytı yaradılmışdır.

BMT-nin Bakıdakı rezident-əlaqələndiricisi, UNFPA-nın Azərbaycandakı nümayəndəsi Bruno Pueza qadınlara qarşı zorakılıq məsələlərinə diqqətlə yanaşdığına görə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanıma təşəkkür edərək demişdir: “Azərbaycan iqtisadiyyatının qeyri-adi inkişaf sürəti problemlərin həllinə böyük imkanlar açır. 2000-ci ildə bütün dövlət başçıları, o cümlədən Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev tərəfindən imzalanmış Minilliyin Bəyannaməsinə, xüsusilə də gender bərabərliyinə aid Minilliyin İnkişaf Məqsədinə dair Azərbaycan Respublikasının üzərinə götürdüyü öhdəliklərə uyğun olan və İnsan Hüquqlarına dair Ümumi Bəyannamənin 60-cı ildönümü qeyd edildiyi ildə həyata keçirilməyə başlayan layihə Azərbaycanda qadınların insan hüquqlarının daha da yaxşı müdafiəsi üçün əlverişli şərait yaradacaqdır”.

2008-ci il yanvarın 25-də Heydər Əliyev Fondu ilə ABŞ-ın “Uşaqların Xilasını” (Save the Children) təşkilatı arasında Azərbaycanda uşaqlar üçün inki-

---

şafa doğru yönəlmiş səylərin birləşdirilməsini nəzərdə tutan Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır.

Fondun tarixi və fəaliyyəti ilə tanış olan qonaqlara bildirilmişdir ki, 2004-cü ilin mayında yaradılmış Heydər Əliyev Fondu Azərbaycanın ən tanınmış qeyri-hökumət təşkilatıdır. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq yaradılmış Fond mədəniyyət, təhsil, sosial həyat, səhiyyə və ekologiya sahələrində mühüm layihələr həyata keçirir.

Cef Cakomini imzalanma mərasimindən sonra jurnalistlərə müsahibəsində bildirmişdir ki, artıq 15 ildir ki ölkəmizdə fəaliyyət göstərən təşkilatın məqsədi qaçqın-köçkün ailələrindən olan və ehtiyac içində yaşayan uşaqların sosial həyat, səhiyyə, təhsil sahəsində ehtiyaclarını təmin etməkdir. Bu niyyətlə Heydər Əliyev Fondu ilə ilk dəfə əməkdaşlıq edildiyini söyləyən C.Cakomini birgə səylərlə bu sahədə irəliləyişə nail olunacağına əminliyini söyləmişdir.

Xatırladaq ki, “Uşaqların Xilasası” dünyanın 40-dan çox ölkəsində ehtiyac içində yaşayan uşaqların həyatında uzunmüddətli müsbət dəyişikliklərə nail olmağa çalışan aparıcı beynəlxalq yardım və inkişaf təşkilatıdır.

Heydər Əliyev Fondu ilə imzalanmış Anlaşma memorandumu uşaqların fiziki və psixososial kömək vasitəsilə müdafiəsi, onlara zəruri qayğının göstərilməsi, təhsil almaşının təmin edilməsi, sağlamlığı və keyfiyyətli qidalanması sahəsində birgə fəaliyyəti nəzərdə tutmuşdur.

2010-cu il iyulun 12-də Heydər Əliyev Fondu ilə Litvanın Azərbaycan-dakı səfirliyi arasında humanitar sahədə əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır.

Sənədi Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyeva və Litvanın Azərbaycandakı səfiri Kestutis Kudzmanas imzalamışlar.

Mehriban xanım Əliyeva mədəniyyət, təhsil, səhiyyə, hüquq sahələrini əhatə edən əməkdaşlığın rəsmiləşdirilməsindən məmnunluğunu bildirmişdir. Bununla ikitərəfli əlaqələrin yeni mərhələyə qədəm qoyduğunu deyən Heydər Əliyev Fondunun prezidenti sənədin gələcəkdə yeni birgə layihələrin həyata keçirilməsinə zəmin yaradacağına ümidvar olduğunu söyləmişdir.

Səfir Kestutis Kudzmanas Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyəti ilə yaxından tanış olduğunu bildirərək, Fondun gördüyü işləri, reallaşdırdığı mühüm layihələri yüksək qiymətləndirmişdir.

Litva səfiri Fondun uşaqlarla bağlı çox mühüm layihələr həyata keçirdiyini deyərək, imzalanan memorandumun azərbaycanlı gənclər üçün yeni imkanlar açdığını söyləmişdir. Belə ki, memorandum çərçivəsində bu il xüsusi istedadla malik 20 azərbaycanlı gənc Litvanın aparıcı universitetlərində ödənişsiz əsaslarla təhsil almaq hüququ qazanacaqdır.

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN TƏŞKİL ETDİYİ BEYNƏLXALQ KONFRANSLAR

2005-ci il avqustun 24-də “Gülüstan” sarayında “UNESCO-Azərbaycan: gələcəyə körpü” mövzusunda konfrans keçirilmişdir. Bu, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanımın təşəbbüsü ilə Təhsil Nazirliyinin UNESCO ilə birgə keçirdiyi ikinci konfransdır. İlk tədbir Parisdə olmuşdur. UNESCO-nun tarixində ayrıca bir ölkəyə həsr olunmuş belə tədbirlər ilk dəfə məhz Azərbaycanla bağlı keçirilmişdir.

Bildirilmişdir ki, Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulmuş və hazırda Prezident İlham Əliyev tərəfindən davam etdirilən uğurlu siyasət nəticəsində təhsil sahəsində də ciddi irəliləyişə nail olunmuş, xüsusilə beynəlxalq əlaqələrimiz xeyli genişlənmişdir. Hazırda Azərbaycanın ali məktəblərində 41 ölkədən 3500-dək tələbə təhsil alır. Dünyanın aparıcı universitetlərində Azərbaycanın orta məktəblərini bitirmiş 3000-dən artıq gənc ölkəmiz üçün zəruri ixtisaslara yiyələnir. Təhsil Nazirliyi dünyanın 30-dək ölkəsi ilə əlaqələr yaratmışdır, 20-dən artıq beynəlxalq təşkilatla 60-dan çox birgə layihə və proqramlar həyata keçirir.

Azərbaycan təhsilinin inkişafına mənfi təsir göstərən səbəblərdən danışan M.Mərdanov Ermənistanın Azərbaycana hərbi təcavüzünün ağır nəticələrini xüsusi vurğuladı. Bildirdi ki, bu təcavüz nəticəsində işğal edilmiş ərazilərdə ümumilikdə 1000-ə yaxın təhsil müəssisəsi dağıdılmış, 115 min şagird, 16 minə yaxın müəllim məcburi köçkün düşmüşdür. Dünya praktikasında Azərbaycan yeganə ölkədir ki, böyük çətinliklərə baxmayaraq, işğal edilmiş ərazilərdə mövcud olmuş təhsil infrastrukturunu qoruyub saxlamış və zəruri şərait yaratmaq mümkün olmasa da, ölkənin müxtəlif bölgələrində həmin məktəblərin fəaliyyətini və köçkün uşaqların təhsilini təşkil etmişdir.

Hələ 1999-cu ildə Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Proqramı”nın həyata keçirilməsindən söhbət açan nazir dedi ki, hazırda proqramın III mərhələsində nəzərdə tutulan tədbirlər reallaşdırılır. 2002-ci ildən başlayaraq təhsilin ən ciddi problemləri ilə bağlı inkişaf proqramlarının işlənilməsi və həyata keçirilməsinə üstünlük verilir. Hazırda təhsil sisteminin müxtəlif sahələri üzrə ümumilikdə 15 proqram mövcuddur. Onlardan 6-sı həyata keçirilir, 3-ü təsdiq, 6-sı hazırlanma mərhələsindədir.

1998-2005-ci illərdə 50219 yerlik 201 yeni məktəb binası tikilmişdir. UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların təhsil aldığı 23 müəssisə əsaslı şəkildə bərpa edilmişdir. Heydər Əliyev Fondu kənd rayonlarında yer-

---

ləşən və qəza vəziyyətində olan 132 məktəb üçün yeni binaların tikilməsi üzrə xüsusi proqram hazırlamışdır və bu istiqamətdə intensiv işlər gedir.

Ümumtəhsil məktəblərinin I-XI sinif şagirdləri dərslərlə pulsuz təmin edilmişdir. Bununla da postsovet məkanında Azərbaycan, şagirdlərin dərslərlə pulsuz təmin edilməsini reallaşdıran yeganə ölkə olmuşdur.

İslahat çərçivəsində ümumtəhsil məktəblərinin maliyyələşdirilməsi sahəsində eksperimentlərə başlanmışdır. 59 pilot məktəbinə maliyyə müstəqilliyi verilmişdir, adambaşına maliyyələşdirmə mexanizmi sınaqdan keçirilir. Eksperimentin nəticələrinə əsasən, bu yeniliyin təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə real təsiri yoxlanılacaq, müsbət nəticələr əldə olunarsa, ikinci mərhələdə bu təcrübənin coğrafiyası genişlənəcək, üçüncü mərhələdə isə maliyyə islahatı bütün ölkəni əhatə edəcəkdir.

Nazir çıxışının sonunda əmin olduğunu vurğulamışdır ki, UNESCO ilə imzalanacaq Memorandum təhsil sahəsində Azərbaycan-UNESCO əməkdaşlığında yeni mərhələnin başlanğıcı olacaqdır. Memoranduma əsasən Təhsil Nazirliyi və UNESCO-nun birgə komissiyası yaradılacaq və o, prioritet istiqamətlər üzrə səmərəli əməkdaşlığın həyata keçirilməsi ilə məşğul olacaqdır.

BMT-nin Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi Marko Borsotti çıxışında vurğulamışdır ki, təhsillə yoxsulluğun azaldılması arasında aşkar əlaqə vardır. Çünki təhsil səviyyəsi artdıqca, işsizlik azalır. Azərbaycanın istər elmdə, istərsə də təhsildə çox gözəl və müsbət tarixi ənənələri vardır. Məsələn, Dövlət Neft Akademiyası və Bakı Dövlət Universiteti dünya miqyasında şöhrət qazanmış tədris ocaqlarıdır. Azərbaycan cəmiyyətində həmişə təhsilə çox böyük diqqət yetirilmiş, burada çox böyük mədəni mühit yaradılmışdır.

Hazırda Azərbaycan dünyada ən sürətlə inkişaf edən bir ölkədir.

Cənab Prezident tərəfindən təhsil komissiyasının yaradılması, sözsüz ki, gələcəkdə bu sahədə işlərin aparılması üçün çox gözəl zəmin yaradır. Təhsilin keyfiyyətinin artırılması ciddi məsələdir. Azərbaycanın say göstəriciləri çox gözəldir. Lakin indi keyfiyyətə fikir verilməlidir. Bu baxımdan idarəetmənin yaxşılaşdırılması əsas prinsiplərdən biridir. Təhsil sistemində idarəetməyə diqqət yetirilməsi və bu sistemin daha səmərəli, daha yüksək nəticələrə yönəldilməsi, zənnimcə, böyük önəm kəsb edir.

İqtisadi sistemin tələblərinə uyğun olaraq təhsil sisteminin yenidən qurulması məsələsi çox vacibdir. Bu müxtəlif amillərin iqtisadi tələblərə uyğun olaraq nəzərə alınması ölkənin xeyrinə olacaqdır. Azərbaycan üçün bəzi məsələlər birinci dərəcəli məqsəd deyildir. Məsələn, ibtidai məktəblərə uşaqların az gəlməsi Azərbaycan üçün elə bir problem deyildir. Lakin bununla belə təhsil sahəsində problemlər mövcuddur. Ancaq orta məktəblərin şagirdlərinin sayında qızların səviyyəsinin saxlanması çox vacibdir. Çünki açıq etiraf etməliyəm ki, ölkənin bəzi rayonlarında qızların məktəblərdən tez çıxarılması özünü büruzə verir.

Eyni zamanda tədris proqramlarının təkmilləşdirilməsi mühüm məsələlərdəndir. Bu, qlobal iqtisadiyyata inteqrasiyanın çox vacib amillərindən biridir. Bundan əlavə, informasiya texnologiyalarının təhsilin bütün sahələrində, bütün mərhələlərdə tətbiq edilməsi ölkənin və iqtisadiyyatın gələcək ehtiyaclarını ödəmək üçün çox vacibdir. Universitetlərlə tədqiqat mərkəzləri arasında əməkdaşlıq yeni təkan almalıdır. Azərbaycandan xaricə göndərilən tələbələrin sayını artırmaq lazımdır. Bu da ölkənin gələcək inkişafına müsbət təsir göstərir.

Gözəl ənənələrə malik ölkə kimi Azərbaycanın gələcəkdə öz təhsil və mədəni səviyyəsini daha da artırması üçün bütün imkanlara malik olduğunu vurğulayan cənab Borsotti dedi ki, bu, gələcəyə nikbin baxmağa imkan verir. Bununla yanaşı, digər ölkələrin də bu sahədə təcrübəsinə diqqət yetirilməlidir. Çünki təhsil gələcək nəsillərin yaradılmasına yönəldilmiş əsas sahədir.

Lakin şəraitin dözülməzliyinə baxmayaraq, məcburi köçkün şagirdlərin təhsilə həvəsi yüksək olaraq qalır. Məhz bunun nəticəsidir ki, məcburi köçkün məktəblərinin məzunları arasında ali və orta ixtisas təhsili ocaqlarına qəbul olunanların sayı digər məktəblərlə müqayisədə heç də aşağı səviyyədə deyildir. Təkcə keçən ildə 4 min nəfərdən çox qaçqın və məcburi köçkün uşağı ali məktəbə daxil olmuşdur. İlk hesablamalara görə, bu il onların sayı 5 min nəfərdən çoxdur. Bizim düçar olduğumuz problemin dünyada analoqu olmadığı kimi, müasir tələblərə cavab verməyən məktəblərdə təhsil alan qaçqın və məcburi köçkün uşaqlarının təhsildə yüksək göstəricilər əldə etməsinin də, yəqin ki, dünyada analoqu yoxdur. Bunun özü Azərbaycan gənclərinin təhsilə olan marağına əyani sübutdur.

Natiq daha sonra dedi ki, Heydər Əliyev Fondu fəaliyyətə başladığı vaxtdan qaçqın və məcburi köçkünlərin üzləşdikləri çoxsaylı problemlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasına və onların həllinə daim diqqətlə yanaşır. Bu gün keçirilən konfrans da bunun konkret ifadəsidir. Bu diqqət və qayğıya görə, məcburi köçkünlər adından Fondun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevaya dərin minnətdarlığımızı bildirir, ona gələcək fəaliyyətində yeni-yeni uğurlar diləyirik. Azərbaycanda təhsilin problemlərinə diqqət yetirdiyinə görə UNESCO-nun baş direktoru cənab Koiçiro Matsuuraya bir daha təşəkkür edir və ümidvar olduğumu bildirirəm ki, ölkəmizdəki qaçqın və məcburi köçkün uşaqların təhsil problemlərinin həllində bugünkü tədbir əhəmiyyətli rol oynayacaq və UNESCO da bu mühüm işdə bizə daim yardımçı olacaqdır.

Sonra cənab Koiçiro Matsuura və nazir Misir Mərdanov UNESCO ilə Azərbaycan arasında təhsil sahəsində əməkdaşlığa dair Memorandum imzaladılar.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva demişdir: “Bu gün biz Azərbaycan təhsilinin problemlərini birlikdə müzakirə edərək fikir birliyi nümayiş etdirdik. Mən inanıram ki,

---

bu fikir birliyi bizə gələcəkdə bütün problemlərin həllində yardım edəcək, ümumi işimizdə böyük rol oynayacaqdır”.

2006-cı il iyunun 12-də Bakıda Heydər Əliyev Fondunda bu qurumun və Vaşinqton Elmlər Akademiyasının birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən “Orta əsr əlyazmalarında tibb və əczaçılıq” mövzusunda I Beynəlxalq konfrans keçirilmişdir.

Müxtəlif ölkələri təmsil edən qonaqlar dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin həyatının müxtəlif məqamlarını əks etdirən və Azərbaycan tarixinin bütöv bir dövrü barədə geniş təsəvvür yaradan çoxsaylı fotoşəkillərə, dünyanın tanınmış siyasi xadimlərinin ona bəxş etdikləri hədiyyələrə, ulu öndərimiz haqqında kitablara, onun müxtəlif ölkələrin liderləri, elm, mədəniyyət və incəsənət xadimləri ilə çəkilməmiş şəkillərinə baxmışlar.

Qonaqlar əsas məqsəd və vəzifəsi Heydər Əliyev tərəfindən yaradılmış azərbaycançılıq ideologiyasını təbliğ etmək və gələcək nəsillərə çatdırmaq, ölkəmizdə həyata keçirilən irimiqyaslı layihələrə dəstək verməkdən ibarət olan Fondun fəaliyyətini yüksək dəyərləndirmişlər.

Heydər Əliyev Fondunda təşkil edilmiş qədim əlyazmalar və kitablar sərgisi də qonaqlarda böyük maraq doğurmuşdu.

Məlumat verilmişdir ki, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Əlyazmalar İnstitutunda saxlanılan 11 minə qədər əlyazmanın 364-ü tibbə aiddir. Həmin əlyazmalardan xüsusi əhəmiyyət daşıyan 3-ü UNESCO-nun Dünya Yaddaşı Proqramının Beynəlxalq registrinə daxil edilmişdir. Bunlar XI əsrdə yaşamış Əbülqasim Zəhrəvinin “Əl-Məqalət əs-Səlasun” (“Cərrahiyyə və alətlər haqqında”) çoxcildlik əsərinin 13-cü hissəsi, Əbu Əli ibn Sinanın XII əsrdə Bağdadda üzü köçürülən “Əl-Qanun fit Tibb” (“Tibb qanunları”) kitabının 2-ci cildi və Rüstəm Cürcaninin XII əsrdə yazdığı, XVII əsrdə üzü köçürülmüş “Zahireyi-Nizamşah” (“Nizamşahın ehtiyatları”) əlyazmasıdır. Ümumbəşəri sərvət olan və dövrün məşhur xəttatları tərəfindən üzü köçürülmüş bu mədəni irs nümunələri Əlyazmalar İnstitutunda qorunub saxlanılır.

“Orta əsr əlyazmalarında tibb və əczaçılıq” mövzusunda I Beynəlxalq konfransın açılış mərasimində ABŞ, Almaniya, Böyük Britaniya, Belçika, Bəhreyn, Estoniya, Gürcüstan, İran, İsrail, Misir, Rusiya, Suriya, Türkiyə, Ukrayna, Yunanıstan və digər ölkələrdən 50-dən çox nümayəndə, bir sıra beynəlxalq təşkilatların təmsilçiləri, Azərbaycanın dövlət və hökumət rəsmiləri, Milli Məclisin deputatları, tanınmış elm xadimləri, xarici ölkələrin səfirləri iştirak etmişdirlər.

Konfrans çərçivəsində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən hazırlanmış “Yaşayan tarix” filminin təqdimatı olmuşdur. Film Azərbaycan tarixi, mədəniyyəti, abidələri, eləcə də bunların qorunub saxlanmasına Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin göstərdiyi ardıcıl diqqət və qayğı, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Fondun ulu öndər Hey-

---

dər Əliyev ideyalarının həyata keçirilməsinə verdiyi töhfələr, qurumun beynəlxalq əlaqələri barədə geniş təsəvvür yaradır. Xüsusilə ölkəmizdə xalq təbabətinin qədim tarixi, ənənələri, Azıx mağarasından tapılan əşyalar, Qəbələ, Təbriz, Şamaxıda VII-XIV əsrlərdə mövcud olan əczaxanalar, tibb məktəbləri, alim-həkimlər, Azərbaycanın flora və faunası, dərman bitkiləri, onlardan istifadə qaydaları, mineral ehtiyatları barədə verilən elmi-tarixi məlumatlar konfrans iştirakçıları tərəfindən maraqla qarşılanmışdır.

Tibb elminə və əczaçılığa həsr olunmuş bu birinci beynəlxalq konfrans yazılı irsin qorunmasının vacibliyini diqqətə çatdırmaq üçün mühüm fürsət kimi dəyərləndirilmişdir.

Vaşinqton Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti, Ümumdünya Tibb Tarixçiləri Cəmiyyətinin baş katibi Alen Tuveyd çıxış edərək demişdir: “Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın bu konfransda iştirakı onun bu tədbirə böyük əhəmiyyət verdiyini göstərir. Burada iştirak etməsinə və xüsusi qayğısına görə ona dərin minnətdarlığımı bildirirəm.

Mən burada UNESCO-nun bu işə verdiyi əhəmiyyət barədə deyilən sözləri dinlədim və hesab edirəm ki, Azərbaycanın 3 nadir əlyazmasının Dünya Yaddaşı Proqramının siyahısına daxil edilməsi əlamətdar hadisədir. Biz yazılı tarixi irsin qorunub saxlanması və təşviq olunmasına diqqətlə yanaşmalıyıq. Zənnimcə, Azərbaycanda bu cür tədbirin keçirilməsi ölkənin rəhbərliyinin bu istiqamətə, bu sahəyə xüsusi önəm verdiyini göstərir. Konfrans bu sənədlərin UNESCO ilə əməkdaşlıq çərçivəsində təbliğinə və onlara marağın artmasına xidmət edəcəkdir. Bu, sadəcə tarixi və ya arxeoloji iş deyildir. Biz hamımız bu sahədə söylərimizi birləşdirməliyik və bütün cəmiyyət bu əlyazmalar barədə məlumatlandırılmalı və onların qorunub saxlanmasında iştirak etməlidir. Bu sahədə müasir texnologiyalardan da istifadə edilməlidir. Bu tarixi sənədlər ölü bir sənəd kimi qəbul edilməməlidir. Tarixçilər bu əlyazmaları müəyyən kataloqlara daxil edərək, onlar barədə məlumatları cəmiyyətə çatdırırlar. Lakin bu, işin bir hissəsidir. Digər sahələrdə çalışan alimlər də bu işə öz töhfələrini verməlidirlər.

Zənnimcə, bu konfrans çox səmərəli olacaqdır. Artıq indidən konfrans iştirakçılarının bu tədbirə maraqla yanaşdıqlarını hiss edirəm. Buna görə də UNESCO-nun nümayəndəsinə və doktor Mehriban xanım Əliyevaya bildirmək istəyirəm ki, mən üzvü olduğum qurumu burada təmsil etməkdən qürur duyuram və eyni zamanda sizə əməkdaşlıq təklif etmək istəyirəm. Sizin birgə tədqiqat proqramlarınızda iştirak etmək istəyirəm. Bu, qədim yazıların qorunub saxlanmasına yönəldilmiş çox vacib işdir və bu baxımdan biz bütün vasitələrdən - müasir texnologiyalardan, internetdən istifadə etməklə bunu yaymağa, öz təhlillərimizi aparmağa, tövsiyələrimizi verməyə və daha çox insanların, elmi işçilərin bu işə cəlb olunmasına çalışmalıyıq. Hesab edirəm ki, Heydər Əliyev Fondu ilə belə

əməkdaşlıq tibb sahəsində tədqiqat proqramına nümunə ola bilər. Zənnimcə, digər ölkələrdə fəaliyyət göstərən qurumlar da bizimlə əməkdaşlıq edə bilər. Əgər belə bir işbirliyi alınarsa, əsrlərdən qalmış nadir yazıların bəşəriyyətin inkişafında vacib rol oynamasına nail ola biləcəyik”.

Sonra Ümumdünya Tibb Tarixçiləri Cəmiyyətinin prezidenti Afanasios Diamandopoulos çıxış edərək demişdir: “Mənim buraya gəlməyimin iki əsas səbəbi var idi. Burada böyük bir cəmiyyəti təmsil etmək və ölkənizdə səfərdə olmaq mənim üçün şərəfdir. Əminəm ki, siz hamınız bu konfransdan bəhrələnəcəksiniz. İkinci səbəb təsisatla bağlıdır. Ümumdünya Tibb Tarixçiləri Cəmiyyətinin prezidenti kimi bu proqram məni çox ruhlandırdı. Çünki siz burada tibbə dair əlyazmaları araşdırırsınızsa, tibb tarixinin bununla birbaşa əlaqəsi vardır və mən bu konfransın iştirakçıları qarşısında çıxış etmək imkanı yaranmasından çox şad oldum. Bizim cəmiyyət də bu sahədə bir çox işlər görmüşdür. Biz Qərb ilə Şərq arasındakı sərhədləri keçərək, dünyanın müxtəlif ölkələrinin tarixi sənədləri ilə tanış olmaq imkanı əldə etmişik.

Dünya əhalisinin 70 faizi Asiyada yaşayır. Onların əksəriyyəti səfalət və yoxsulluq içindədir. Bu səbəbdən də onlar öz yazılı tarixi abidələrinin qorunub saxlanmasını təmin etmək imkanlarına malik deyillər. Buna görə də ətrafa baxıb, kimin bizə nümunə ola biləcəyini axtarmalıyıq. Azərbaycanı misal gətirmək olar. Çünki Azərbaycan hələ qədimdən alimləri, tibbi araşdırmaları ilə tanınmışdır. Bu baxımdan tədbirin xüsusi əhəmiyyətini qeyd etmək istəyirəm”.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti Mahmud Kərimov demişdir: “Heydər Əliyev Fondu ilə Vaşinqton Elmlər Akademiyası tərəfindən təşkil edilmiş bu beynəlxalq konfransın iştirakçılarını Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət heyəti adından ürəkdən salamlayıq, konfransın səmərəli və uğurla keçməsinə arzu edirəm. Mehriban xanım Əliyevanın və onun rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun səmərəli səyləri nəticəsində Bakıda ilk dəfə olaraq, qədim tibb və əczaçılıq üzrə beynəlxalq konfrans keçirilir. Bu konfransa dünyanın 20-dən çox ölkəsindən nümayəndələr, tanınmış alimlər gəlmişlər. Burada bir çox beynəlxalq və milli təşkilatların nümayəndələri iştirak edirlər. Məsələn: UNESCO, Ümumdünya Tibb Tarixçiləri Cəmiyyəti, İngiltərə Tibb Tarixi Cəmiyyəti, Türkiyə Tibb Tarixi Cəmiyyəti, Azərbaycan Tibb Tarixçiləri Birliyi, Vaşinqton Elmlər Akademiyası, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, Beynəlxalq Əczaçılıq Tarixi Cəmiyyəti, Beynəlxalq İslam Təbabəti Cəmiyyəti və bir çox başqa qurumlar təmsil olunur. Konfrans çox mühüm bir hadisəyə həsr edilmişdir. Keçən il Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Əlyazmalar İnstitutunda mühafizə olunan orta əsr tibb əlyazmaları kolleksiyası UNESCO-nun Dünya Yaddaşı Proqramına daxil edilmişdir.

Azərbaycan xalqının qədim və zəngin mədəniyyəti var. Bizə gəlib çatmış qədim əlyazmalar bunu tam aydınlığı ilə sübut edir. Azərbaycan Milli Elmlər

---

Akademiyasının Əlyazmalar İnstitutunda 11 mindən çox qədim əlyazma qorunur. Onlar müxtəlif zamanlarda, müxtəlif dillərdə, müxtəlif müəlliflər tərəfindən yazılmışdır. Bu əlyazmaların arasında şeir və nəsr əsərləri, eləcə də müxtəlif mövzularda kitablar vardır. O cümlədən tibb və əczaçılığa aid 360-dan çox əlyazma qorunur. UNESCO bu əlyazmalardan üçünü seçib dünya yaddaşı siyahısına daxil etdi. Bunlar Əbu Əli İbn Sinanın, Əbülqasim Zəhrəvinin və Rüstəm Cürcaninin əsərlərinin əlyazmalarıdır. Bu üç əlyazma, həqiqətən də, ümumdünya əhəmiyyəti kəsb edir. Məsələn, İbn Sinanın Azərbaycanda qorunan əsəri onun dünyada mövcud olan ən qədim əlyazmalarından biridir. Zəhrəvinin əlyazmasında yüzlərcə cərrahiyyə aləti təsvir edilmişdir. Rüstəm Cürcaninin əlyazması isə, ümumiyyətlə, Azərbaycandan başqa heç yerdə yoxdur.

Qədim Azərbaycan təbabəti və əczaçılığının çoxəsrlik irsini araşdırmaq və müasir tibb elminin istifadəsinə qaytarmaq alimlərimizin vacib vəzifələrindən biridir. Hazırkı konfrans bu istiqamətdə atılmış mühüm addımlardan biridir. İndi öz tariximizə yeni gözlə baxdığımız, elmi və mədəni dəyərlərimizin qaynaqlarını daha obyektiv meyarlarla araşdırmağa başladığımız bir vaxtda bugünkü konfrans sanki bizim zəngin keçmişimizə açılan pəncərədir”.

UNESCO-nun İnformasiya cəmiyyəti bölməsinin direktoru Əbdüləziz Abid çıxış edərək demişdir: “Bu konfrans sizin bu sahəyə verdiyiniz əhəmiyyətin bariz nümunəsidir. Mən sizə məlumat vermək istəyirəm ki, Dünya Yaddaşı Proqramı UNESCO-nun dünyanın bütün xalqlarının irsinin qorunması sahəsində həyata keçirdiyi dünyamiqyaslı bir proqramdır. Bizim işimiz bununla bitmir. Bu proqramın uğurlu olması üçün işlərimizi davam etdirməliyik. Bu proqram 1992-ci ildən gerçəkləşdirilir. Təbii fəlakətlər, müharibələr və münafişlər nəticəsində bir çox mühüm tarixi sənədlər məhv olmuşdur. Lakin bu proqramın həyata keçirilməsi sayəsində qiymətli əlyazmalar rəqəmsal formata keçirilmişdir.

Beynəlxalq məşvərət komitəsi 69 ölkədə öz ofisini açmışdır. Əminəm ki, Azərbaycanda da komitənin ofisi açılacaqdır. Komitənin əsas məqsədi UNESCO-nun üzvü olan ölkələrə mədəni və tarixi irsin qorunması sahəsində öz tövsiyələrini verməkdir. Biz bu yaxınlarda Asiya və Sakit okean regionu, habelə Latin Amerikası və Karib dənizi ölkələrində regional layihələrin reallaşdırılması üçün bir sıra tədbirlər keçirmişik. Onlardan öz tarixi sənədlərini beynəlxalq siyahıya təqdim etmələri xahiş olunmuşdur. Bu siyahı üç hissədən ibarətdir. Sənədlərin siyahıya salınması onların təşviq olunmasına xidmət edir. Sənədlər məşvərət komitəsinin iclasının qərarı əsasında beynəlxalq siyahıya salınır. Bu, UNESCO-nun mədəni irsin qorunması ilə bağlı digər proqramlarına bənzəyir. Hazırda beynəlxalq siyahıya 77 ölkədən tibb elminə və əczaçılığa aid 120-dən çox mühüm əlyazma daxil edilmişdir.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası da bu sahəyə öz töhfəsini vermişdir. Hazırda Azərbaycanda ən mühüm əlyazmalardan ibarət milli registrin yara-

---

dılmasına başlanmışdır. Biz bunu çox yüksək dəyərləndiririk. Bu siyahıların tərtib olunması tarixi sənədlərin qorunub saxlanmasına böyük əhəmiyyət verildiyini göstərir.

Dünya Yaddaşı Proqramına təqdim olunan sənədlər müxtəlif meyarlar baxımından öyrənilir və sonra məşvərət komitəsi tərəfindən nəzərdən keçirilir. Siyahı olduqca mühüm siyahıdır və hər hansı sənədin oraya daxil edilməsi o qədər də asan prosedura deyildir. Bu proqram bir sıra pilot layihələrlə başlanmışdır və bunlardan əsas məqsəd sənədlərin saxlanmasının müasir və ənənəvi metodlarının öyrənilməsi, onların veb-saytlara çıxarılması, dərc olunması yollarının araşdırılmasıdır. Bir çox sahələrdə proqramlarımız var. Məsələn, 6-7 il bundan əvvəl Praqada əlyazmalar rəqəmsal formata salınmışdır. Hazırda orada 30 min tarixi əlyazma rəqəmsal formada saxlanılır.

Digər layihəni Yəməndə həyata keçirmişik. Bu layihə çərçivəsində müqəddəs Quranın əlyazmasının müasir üsullarla qorunub saxlanmasına yönəldilmişdi. İstanbul Universitetində də mühüm layihə həyata keçirmişik. Burada da əlyazmaların saxlanması üsulları müzakirə edilmişdir.

Qahirədə İslam dininə aid sənədlərin qorunub saxlanması ilə əlaqədar layihə həyata keçirmişik. Bu sənədlər kompakt disklərə köçürülmüş və çox yüksək keyfiyyətlə arxivləşdirilmişdir. Bu sənədlərdə islam alimlərinin tibb sahəsinə töhfələri əksini tapmışdır.

Hindistanın Mədrəs şəhərindəki institutda da bir layihə həyata keçirmişik. Oradakı sənədlərdə otlarla ənənəvi müalicə üsulları göstərilir. Özbəkistanda Əl-Biruni institutunda saxlanılan XIV-XVII əsrlərə aid əlyazmalarla bağlı layihə həyata keçirilmişdir”.

Mehriban xanım Əliyeva bildirmişdir ki, konfrans tək-cə Bakı şəhərində keçirilmir, iyunun 14-də Yevlax şəhərində də davam edəcəkdir. Hesab edirəm ki, bu çox yaxşı haldır, çünki qonaqlarımız regionlarla, bölgələrlə də tanış olacaqlar.

2006-cı il noyabrın 1-də “Gülüstan” sarayında “Gənclər sivilizasiyaların alyansı naminə” beynəlxalq konfrans başlanmışdır.

Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın himayəsi ilə keçirilən konfransda Qətər Dövləti Əmirinin xanımı Şeyxa Moza bint Nasir əl-Misnəd və bir sıra beynəlxalq təşkilatın rəhbərləri iştirak etmişlər.

Konfrans “Gənclər sivilizasiyaların alyansı naminə: arzular həyata keçir” filminin nümayişi ilə başlanmışdır. Filmdə Azərbaycanda mədəniyyətə göstərilən diqqət və qayğıdan bəhs olunur, sivilizasiyalar arasında ittifaqın yaradılması təşəbbüsünün əsas məqsədləri vurğulanır.

İslam Konfransı Təşkilatının Gənclər Forumunun baş katibi Elşad İsgəndərov konfransın dəyərini qiymətləndirərək demişdir: “Çətin anlarda mötəbər təşəbbüslərin həyata keçirilməsi və qeyri-düzgün konsepsiyanın, ədavət və nifrətin aradan qaldırılması üçün böyük qarşılıqlı etimad və bir-birimizə inam lazımdır. Mədəniyyətlərarası dialoqun qurulmasında Gənclər Forumunu tanımış şəxsiyyətlər dəstəkləmişlər. Ona görə də biz bunu xüsusi vurğulayırıq və onların bu gün burada iştirakını yüksək dəyərləndiririk.

Xanım Mehriban Əliyeva da bizim dəvətimizi xeyirxahlıqla qəbul etdi və idarə heyətinin üzvü oldu. Bu, bizim fəaliyyətimizin ilkin mərhələsində oldu və təbii ki, təşəbbüsün həyata keçirilməsinə, ümumiyyətlə, təşkilatımıza böyük töhfə verdi. Ona görə mən bu təşəbbüsün bu gün gözəl səviyyədə təşkil edilməsinə görə Mehriban xanıma bir daha öz minnətdarlığımı bildirirəm.

Biz böyük fərəh hissi ilə ilk sözü Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevaya veririk. O, sivilizasiyalararası ittifaqın daha qlobal səviyyəyə qaldırılmasında öz rolunu oynamışdır.

Sonra çıxış edən Qətər Dövlətinin birinci xanımı Şeyxa Moza bint Nasir Əl-Misnəd Sivilizasiyalararası İttifaqın əhəmiyyətindən danışdı, yaradıcı və innovasiyaya meyilli gənclərin görəcəyi işlərin vacibliyini vurğulayaraq demişdir ki, bizim bacarığımıza, imkanlarımıza olan inamımız bir-birimizi daha yaxından öyrənməyə imkan yaradır. İnamın olmaması isə qorxu üçün əsasdır. Qorxu da dialoqa mane olur. Bu məsələdə gənclərin üzərinə böyük iş düşdüyünü bildirən Şeyxa Moza bint Nasir əl-Misnəd vurğuladı ki, biz keyfiyyətə və bərabərliyə əsaslanan qlobal mədəniyyət uğrunda mübarizə aparmalıyıq. Vətəndaşların ehtiyaclarını qabaqlaya bilən yaxşı cəmiyyət modeli yaradılmalıdır ki, o, ölkəyə sədaqətlə xidmət etsin, birliyi möhkəmləndirsin, ümumbəşəri prinsiplərə sadıq olsun.

İslam dininin mütərəqqi ideyalarından danışan Qətər Əmirinin xanımı onun düzgün təbliğində gənclərin rolundan bəhs etdi, müsəlman gənclərə tövsiyə kimi dedi ki, yeni nəsillər özündən əvvəlki nəsillərin səhvlərini təkrar etməməlidir. Müasir gənclik əvvəlki nəsillərin görə bilmədiyi işləri həyata keçirməlidir. İslamdan şəxsi məqsədlər üçün istifadə edilməsi pislənilməlidir. Düşünürəm ki, bugünkü gənclik mədəniyyətlərarası əməkdaşlıq yolu ilə qloballaşan dünyaya dəyərli töhfələr verəcəkdir.

Gənclər hərəkətinə dəstəyinə görə Azərbaycan Prezidentinə və onun xanımına təşəkkürünü bildirən İSESCO-nun baş direktoru Əbdüləziz Bin Osman Əl-Tüveycri indi dünyada baş verən proseslərin gənclərin birliyini aktuallaşdırdığını, bu baxımdan da gənclər arasında dialoqun vacib olduğunu vurğulamışdır. O, mədəniyyətlərarası və sivilizasiyalararası dialoqun gücləndirilməsinin zərurliyini xatırladaraq dedi ki, bu baxımdan indiki konfrans çox əhəmiyyətlidir.

BMT-nin Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi Bruno Pueza müzakirə olunan mövzunun vacibliyinə toxundu, qloballaşma ilə bağlı fikirlərini açıqlamış, müxtəlif mədəniyyətlərin, sivilizasiyaların bir-birinə yaxınlaşmasının faydasından danışıbmışdır.

Konfransda bildirilmişdir ki, Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyeva təhsil, elm, gənclər, mədəniyyətlərarası dialoq sahəsində və Azərbaycan mədəniyyətinin dünyada təbliğində xidmətlərinə görə İslam Konfransı Gənclər Forumunun “Gəncliyin inkişafı uğrunda Qlobal Səfir” adına layiq görülmüşdür. Bununla əlaqədar Mehriban xanıma plaket təqdim olundu.

İSESCO-nun baş direktoru Əbdüləziz bin Osman əl-Tüveycri konfransın müsbət nəticələr verəcəyinə əminliyini bildirərək, qarşıda duran vəzifələrin yerinə yetirilməsi, çətinliklərin aradan qaldırılması üçün birgə səylərin vacibliyini vurğulamışdır.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın himayəsi ilə təşkil olunmuş bu mötəbər tədbirdə Gənclər Səyyar Cavabvermə komandasının təqdimatı olmuşdur.

Portuqaliyanın sabiq prezidenti, BMT baş katibinin Sivilizasiyaların İttifaqında yüksək nümayəndəsi Jorj de Sampayo konfransın yüksək səviyyədə təşkilinə, göstərilən qonaqpərvərliyə və gənclər hərəkətinə verdiyi dəstəyə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə və onun xanımı Mehriban Əliyevaya minnətdarlığını bildirmişdir. O, Bakıda müzakirə olunan məsələlərin, o cümlədən mədəniyyətlərarası dialoqun, əldə olunan razılaşmaların dünya üçün faydalı olduğunu söyləmişdir.

2008-ci il mayın 14-də Bakının “Gülüstan” sarayında Dünyada Savadlılığın Dəstəklənməsi üzrə UNESCO-nun Regional Konfransları silsiləsindən “Avropada subregional çərçivədə savadlılıq problemlərinə baxış: tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması və innovativ yanaşmaların tətbiqinə dəstək” mövzusunda konfransı keçirilmişdir.

UNESCO-nun, Heydər Əliyev Fondunun və Respublika Təhsil Nazirliyinin təşkilatçıları olduğu konfrans Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə Azərbaycanda keçirilir. Konfransda UNESCO-nun baş direktoru Koiçiro Matsuura, Hollandiya şahzadəsi xanım Laurentien, UNESCO-nun xoşməramlı səfirləri - İordaniya şahzadəsi xanım Ferial və İslandiyanın sabiq prezidenti xanım Viqdos Finboqadottir, habelə bir sıra ölkələrin təhsil nazirləri və çoxsaylı mütəxəssisləri, Azərbaycan hökumətinin nümayəndələri, xarici ölkələrin Bakıdakı səfirləri iştirak etmişdilər.

“Gülüstan” sarayında mövzu ilə bağlı “BMT-nin Savad Onilliyi” mövzusunda sərgi də təşkil olunmuşdur. Sərgidə VIII əsrdən XX əsrin əvvəllərinə qədər məktəb və mədrəsələrdə dərs vəsaiti kimi istifadə edilən müqəddəs “Qurani-Kərim”in müxtəlif dövrlərə aid nüsxələri, habelə Azərbaycanda mövcud qədim kitablar və yeni dərs vəsaitləri, müxtəlif illərə aid ensiklopediyalar, əlifba kitabları və lüğətlər, ümumilikdə 18 adda qədim kitab və 183 dərs vəsaiti nümayiş etdirilmişdir.

Konfrans mayın 15-də işini davam etdirmişdir. İlk olaraq “Müasir dünyada savad konsepsiyası, onun inkişafı və yaşlıların təlimi” mövzusunda “dəyirmi masa” keçirilmişdir. UNESCO-nun Ömürboyu Təhsil İnstitutunun direktoru Adama Ouen müzakirələri açaraq demişdir ki, əsas diqqət Avropada savad anlayışı, onun inkişafı, ömürboyu öyrənmə perspektivində böyükklərin təhsili kimi məsələlərə yönəldiləcək, səslənən fikirlərdən siyasət və strategiyaların işlənilib hazırlanması zamanı istifadə olunacaqdır. Bu, cəmiyyətin bütün üzvlərinə əsas bacarıqların əldə edilməsində kömək göstərəcək və inkişafa təkan verəcəkdir. Hazırda Avropa ölkələrində savadla bağlı vəziyyəti nəzərə alaraq, böyükklər üçün savad proqramlarına diqqət artırılır. Uğurlu və məsuliyyətli bir həyat sürmək, cəmiyyətin həyatında səmərəli iştirak etmək, müasir dövrün və gələcəyin tələblərinə cavab vermək üçün əlavə bacarıqların lazım olduğunu vurğulayan A.Ouen demişdir ki, bu baxımdan savad və böyükklərin öyrədilməsinin əsas məqsədi fərdlərdə dəyərləndirmə, idarəetmə, inteqrasiya olunma və qarşılıqlı təsir üçün başlıca bacarıqların inkişaf etdirilməsidir. Əlbəttə ki, bu bacarıqlara oxu, yazı, elmi savad, riyazi bilik, dil bilmək kimi koqnitiv komponentlər daxil deyildir. Bununla belə, sürətli sosial və texnoloji dəyişikliklərin tələbi, iqtisadiyyat və mədəniyyətin qloballaşması, müxtəlifliyin artması, rəqabət və liberallaşma, sosial bərabərsizlik, münafişələr və yoxsulluğun bütün formaları insanlardan elə bacarıqlar tələb edir ki, bunlar texniki ünsiyət bacarıqları çərçivəsindən kənara çıxır. Bacarıqların potensial bəhrələri insanlara əmək bazarında, siyasi proseslərdə və sosial şəbəkələrdə uğurla iştirak etməyə imkan verir. Vurğulanmışdır ki, fundamental insan hüququ kimi savad özlüyündə məqsəd deyil, fərdi və ictimai həyatda fəal iştirak, sosial həyata müdaxilə, iqtisadi və humanitar inkişaf üçün, o cümlədən özünəinam və qərarlar qəbulu üçün bir vasitədir.

Bildirilmişdir ki, Avropada 80 milyon aşağı təhsilli fəhlə var və onların sayı ümumi işçi qüvvəsinin üçdə birini təşkil edir. Hesablamalar göstərir ki, 2010-cu ilədək ibtidai təhsili olanlar yeni yaradılacaq iş yerlərinin yalnız 15 faizində çalışa biləcəklər. İş yerlərinin 50 faizi isə yüksək ixtisaslı işçilər tələb edəcəkdir. Bu vəziyyət Aİ ölkələrində insanların xeyli hissəsinin hüquqlarının pozulmasına yol açır. Müasir əmək bazarı savadlılığı aşağı olan insanlara çox məhdud miqdarda iş yeri təklif edir. Hər bir kəsin baza vərdişlərinə yiyələnməsinin

---

həqiqətən mümkünlüyünü təmin etmək Təhsil Şurasının 2010-cu ilədək təhsil və təlim iş proqramının ən əsas məsələlərindəndir. Avropada böyüklərə baza verdişlərini yüksəltmək və təsdiqləmək imkanını təmin etmək məsələsi də Avropa Komissiyasının böyüklərin təhsili üzrə Fəaliyyət planının mövzularından biridir.

Həmin gün UNESCO-nun baş direktorunun müavini Nikolas Börnetin sədrliyi ilə “Savad səviyyələrinin və təməl bacarıqların müəyyən edilməsi və dəyərləndirilməsi” mövzusunda ikinci “dəyirmi masa” keçirilmişdir.

N.Börnet vurğulamışdır ki, savadın qiymətləndirilməsi üzrə müasir meyarlar diqqəti yalnız məktəb və savad proqramlarında iştirak edənlərin qeydiyyatını aparmağa deyil, verdişlərin müxtəlif səviyyə və növlərinin, bacarıqların gündəlik həyatda tətbiqinin qiymətləndirilməsinə yönəldir. Bu cür verdiş insanın sadəcə oxuyub-yazmaq üçün zəruri bacarıq və verdişlərə malik olub-olmamasını müəyyənləşdirməkdən müasir elmi cəmiyyətlərdə düzgün istiqamətlənmək bacarığının öyrənilməsinə doğru yönəlir. Deməli, savadın qiymətləndirilməsində yalnız savadlı-savadsız mövqeyindən çıxış etmək kifayət etmir, digər məqamlar da nəzərə alınmalıdır. Savad səviyyəsinin qiymətləndirilməsi həm də müxtəlif əhali qruplarının təhsilə ehtiyacları barədə informasiyanın əldə olunmasını təmin etməlidir.

“Dəyirmi masa” da Kanada Statistika İdarəsinin təmsilçisi İvan Klermont, Latviyadan Andres Kanqro, Fransadan Jan Pyer Janto, Rusiyadan Marina Kuznetsova, Polşadan İreneuş Bialecki mövzu ilə bağlı təqdimatlarla çıxış etmiş, savadın ölçülməsi məsələsinin işlənib hazırlanması və istifadəsi haqqında təcrübələrdən danışmışlar. Subregionlarda həyata keçirilmiş qiymətləndirmənin nəticələrindən nümunələr gətirilmiş, siyasətin və fəaliyyətin çərçivəsinin müəyyənləşdirilməsində savad proqramlarından necə istifadə edilməsi, hansı əlavə məlumatların tələb olunması məsələlərinə toxunulmuşdur. Avropa regionunda savadın qiymətləndirilməsi üzrə məlumatların yaradılması və istifadəsi üzrə gələcək beynəlxalq və yerli planlar da müzakirə edilmişdir.

Mayın 16-da konfrans başa çatmışdır. Günün birinci yarısında konfrans “Pedaqoji yanaşmalar: keyfiyyətli təməl təliminin inkişaf etdirilməsi” mövzusunda “dəyirmi masa” ilə davam etmişdir. Müzakirələri açan UNESCO-nun Moskva ofisinin direktoru Mark Riçmond demişdir ki, keyfiyyətli ibtidai təhsili təmin etmək üçün ilkin şərt savad, böyüklərin ibtidai təhsili və peşəkar təlim proqramları vasitəsilə yaxşı hazırlıq keçmiş mütəxəssislərdir. Lakin bir çox hallarda təlim qısa və səthi aparılır. Digər vacib məsələ dərslər proqramıdır. Keyfiyyətli dərslər proqramlarının tərtibi üçün, ilk növbədə, öyrəncilərin tələblərini təhlil etmək lazımdır.

İngiltərədən Con Vorhauz “Böyüklərin savad pedaqogikasına dair tədqiqat: böyüklərin yazma, oxuma və hesab öyrənməsi üçün milli tədqiqat və hazırlıq

---

mərkəzi” mövzusunda çıxışında demişdir ki, tədrisin keyfiyyəti və pedaqoji təcrübədən səmərəli istifadə savadsızlığın aradan qaldırılmasında əsas amillər kimi nəzərə alınmalıdır. O bildirmişdir ki, 2001-ci ildə ingilis dilini ikinci dil kimi öyrənənlər arasında aparılan araşdırmalar göstərmişdir ki, bu sahədə qısa vaxt ərzində nailiyyət qazanılması üçün tədrisin metodikasında müasir elementlər öz əksini tapmalıdır.

Hamburqdakı (Almaniya) Böyüklərin Təhsili İnstitutunun direktoru Nüsl fon Ekkexard, Polşadan Eva Prjibilska çıxışlarında savadsızlığın aradan qaldırılması, insanların, o cümlədən miqrantların cəmiyyətə daha sürətlə inteqrasiya olunması üçün müxtəlif layihələr həyata keçirilməsinin əhəmiyyətindən danışmışlar.

2008-ci il iyunun 10-da Bakıdakı “Gülüstan” sarayında “Mədəniyyətlərə-rası dialoqda qadınların rolunun genişləndirilməsi” mövzusunda ikigünlük beynəlxalq forum işə başlamışdır.

Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü, UNESCO-nun və İSESCO-nun dəstəyi ilə keçirilən forumda dünyanın müxtəlif ölkələrindən 300-dən çox nümayəndə, o cümlədən bir neçə ölkənin birinci xanımları, İSESCO-nun baş direktoru, UNESCO-nun xoşməramlı səfirləri iştirak etmişdirlər.

Qonaqları Bakıda salamlamaqdan məmnunluğunu bildirən Mehriban xanım Əliyeva dedi ki, bu forum Heydər Əliyev Fondunun, UNESCO-nun və İSESCO-nun birgə səyləri ilə həyata keçirilir. Mən həmin təşkilatlara və onların rəhbərliyinə – UNESCO-nun baş direktoru cənab Koçiçiro Matsuuraya və İSESCO-nun baş direktoru cənab Əbdüləziz bin Osman Əl-Tüveycriyə öz dərin minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm.

Mehriban xanım Əliyeva bildirdi ki, son 15 ildə alimlər və yazıçılar, din xadimləri və siyasətçilər çox sadə səsələnən bir suala cavab axtarırlar: Dialoq, yoxsa qarşıdurma? Bu problem bir çox beynəlxalq forumların və konfransların əsas mövzusu olubdur. Zənnimcə, hər bir belə toplantı özlüyündə dialoq olaraq müxtəlif ölkələrin və mədəniyyətlərin təmsilçilərini bir araya gətirməklə böyük əhəmiyyət kəsb edir. Belə görüşlər ən azı insanların bir-birini daha dərindən tanımasına, fikir və təcrübə mübadiləsinin aparılmasına xidmət edir.

Bu gün biz mədəniyyətlər və sivilizasiyalararası dialoq probleminə qadınların gözü ilə baxmalıyıq, qadın mövqeyini qabartmalıyıq. Qadın olan yerdə həmişə səmimiyyət var, sevgi var, məhəbbət var. Qadın olan yerdə düşmənçiliyə, qarşıdurmaya, nifrətə yer yoxdur. Zənnimcə, qadınlar əzəldən bəri dialoq tərəfdarıdırlar. Məhz ona görə də qadın potensialı dialoqun möhkəmlənməsində böyük rol oynaya bilər. Mən ümidvaram ki, konfransımız səmərəli keçəcək, iki gün ərzində müxtəlif fikir və təkliflər səsələnəcək və konfransımızın nəticələri mədəniyyətlərə-rası dialoqun möhkəmlənməsinə layiqli töhfəsini verəcəkdir.

İSESCO-nun baş direktoru Əbdüləziz Bin Osman Əl-Tüveycri çıxış edərək Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanı, forumun iştirakçılarını salamlamış və mədəniyyətlərarası dialoqa dair tədbirlərin keçirilməsinə göstərdiyi yüksək dəstəyə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirmişdir.

Qadınlar mədəniyyətlərin dialoqunun inkişaf etdirilməsində çox mühüm rol oynayırlar. Onlar gənc nəslin tərbiyəçisidirlər, cəmiyyəti quran ailənin özüydürlər. Onlar gənc nəsle ideal dəyərlər və ali prinsiplər aşılayırlar.

Mədəniyyətlər və sivilizasiyalararası dialoqun hamının işi olduğunu bildirən Əbdüləziz bin Osman Əl-Tüveycri diqqətə çatdırdı ki, bu sahədə qadınların rolu danılmazdır. Bunun üçün qadınlar ilk növbədə savadlı olmalı, mükəmməl təhsil almalıdırlar. Lakin bu o demək deyildir ki, qadınların fəaliyyəti ev işləri və ya təhsillə məhdudlaşır. Əlbəttə, qadınlar fəaliyyət üçün daha çox imkana malikdirlər. Təhsil dedikdə, biz mədəniyyətlərin dialoqundakı dəyərlərə əsaslanan təhsili nəzərdə tuturuq.

Bu forumda yaradılan imkandan istifadə edərək hamını mədəniyyətlərin dialoqunda və millətlər arasında anlaşmanın inkişaf etdirilməsi istiqamətində birlikdə çalışmağa, bununla da sülhün və insanların dinc yanaşı yaşamasının düşmənlərinin irqi, dini və mədəni ayrı-seçkiliyə çağırışlarının qarşısını birlikdə almağa çağırıram.

Forumda UNESCO-nun baş direktoru Koïçiro Matsuuranın videomüraciəti nümayiş olundu. Koïçiro Matsuura əvvəlcə forumun yüksək səviyyədə təşkilinə görə Azərbaycan dövlətinə, xüsusilə də Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevaya öz minnətdarlığını bildirdi və qeyd etdi ki, bu forumun keçirilməsi gender bərabərliyinin inkişafına təkan verəcəkdir. Gender bərabərliyi UNESCO-nun 2008-2010-cu illər üçün qlobal prioritetidir. Ümid edirəm ki, bizim təşkilatımız gələcəkdə bu istiqamətdə yeni mexanizmin yaradılmasında mühüm rol oynayacaqdır.

Türkiyə Baş nazirinin xanımı Əminə Ərdoğan çıxışında bu cür mötəbər tədbirin keçirilməsinə göstərdiyi dəstəyə görə Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevaya, UNESCO-ya və İSESCO-ya, Azərbaycan dövlətinə xüsusi minnətdarlığını bildirdi. Ə.Ərdoğan bildirdi ki, hazırda dünyada baş verən proseslərdə qadınların rolu artır. Cəmiyyətin təkanverici qüvvəsi olan qadınların rolunun daha da artması üçün səyləri birləşdirməliyik.

ABŞ-ın Texas ştatının birinci xanımı Anita Perri beynəlxalq Bakı forumunun təhlükəsizliyin artırılması, qadınlara qarşı diskriminasiya əhəmələrinə son qoyulması istiqamətində mühüm addım olduğunu söyləmişdir.

Forumda çıxış edən ABŞ-ın Con Hopkins Universitetinin professoru Frensis Fukuyama ilk dəfə Bakıda 20 il öncə olduğunu söylədi, budəfəki gəlişində böyük dəyişikliklərin şahidi olduğunu qeyd etdi.

Qlobal tendensiyaların inkişaf etdiyi cəmiyyətdə qadınların rolunun artdığını vurğulayan professor, müxtəlif ölkələrdə qadınlara yanaşmada fərqlərin mövcudluğunu diqqətə çatdırmışdır.

Yaponiyanın Şizuoka Prefektura Universitetinin professoru Yoko Hiroşi müasir dünyadakı problemlərdən danışmış, onların həllində qadınların rolunu qeyd etmişdir.

Rusiya Elmlər Akademiyası Sosiologiya İnstitutunun ailə və gender məsələləri şöbəsinin müdiri Tatyana Qurko demişdir ki, Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə keçirilən beynəlxalq forum həm bu, həm də digər problemlərin həllində mühüm rol oynayacaq, qadınların rolunun artmasına təkan verəcəkdir.

Böyük Britaniyada nəşr olunan “Şərq Maqazin” jurnalının baş redaktoru Rim Məğribi isə bildirmişdir ki, qadınlar hər zaman mədəniyyətlərarası dialoqda mühüm rol oynamışlar, lakin tarixən formalaşmış stereotiplər əsasında hərəkət qadınların ailədə davranışına mənfi təsir göstərir. Bu cür tədbirlər mənfi baxışları dəyişdirəcəkdir.

Amsterdam Universitetinin Avropa tədqiqatları üzrə professoru Kornelia Verteg sosial həyatda qadınların və kişilərin arasındakı qeyri-bərabərlikdən danışmış, bu sahədəki Avropa təcrübəsindən bəhs etmişdir.

Belçika Senatının üzvü xanım Anna-Mari Lizinin sədrliyi ilə keçirilən dördüncü sessiyada “Şərq və Qərb: Biz bir-birimizi necə görürük” mövzusunda müzakirələr olmuşdur.

Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunun professoru xanım İrina Kudryaşova təhsil sahəsində çalışan qadınların problemlərinə toxunaraq demişdir ki, siyasi dözümsüzlük, münaqişələr elmə və təhsilə mənfi təsir göstərir. Bunun qarşısını almaq üçün İslam dəyərlərinin sosial həyata göstərdiyi təsir Avropa gənclərinə daha geniş şəkildə öyrədilməlidir. İslam dəyərləri bütün cəmiyyətlərin inkişafının təməlini təşkil edə bilər.

İrlandiyanın Dublin Trinitı Kollecinin professoru Roland Hil çıxışında demişdir ki, mədəniyyətləri öyrənmək, tədqiq və təbliğ etmək sivilizasiyalararası toqquşmanın qarşısını almağa kömək edə bilər. Bunun üçün digər xalqların milli ənənələrinin, ədəbiyyatının, maddi mədəniyyət nümunələrinin öyrənilməsi çox vacibdir. Ümid edirik ki, bu forum sivilizasiyalararası dialoqu daha da inkişaf etdirəcəkdir.

ABŞ-ın Corcaun Universitetinin Avrasiya, Rusiya və Şərqi Avropa Tədqiqatları Mərkəzinin direktoru xanım Ancela Stent Bakıda ikinci dəfə olduğunu bildirmiş, ötən müddət ərzində baş vermiş dəyişiklikləri, sürətli inkişafı yük-

---

sək qiymətləndirmişdir. O, qadınların sülhə necə nail olunması istiqamətindəki fəaliyyətinə dair tədqiqatlar aparıldığını qeyd etmiş və qadınların müxtəlif dövlət vəzifələrində çalışmalarının mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini bildirmişdir.

Almaniyalı qrafinya Anna Beatriça Şlik demişdir ki, bu forum beynəlxalq aləmdə Azərbaycanın imicinin daha da yüksəlməsinə təsir göstərəcəkdir. Mehriban xanım Əliyeva Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafına xüsusi diqqət və qayğı göstərir və biz hamımız onunla qürur duyuruq.

Beynəlxalq forumun yekun sənədi – Bakı Bəyannaməsi qəbul olunmuşdur.

Bəyannamədə Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın qadınların sivilizasiyalararası dialoqa töhfəsinə həsr olunan forumu keçirmək təşəbbüsü alqışlanır. Bildirilir ki, Bakı forumu İnsan Hüquqları üzrə Dünya Bəyannaməsinin 60-cı ildönümünə təsadüf edir. Bu da insan hüquqları, mədəniyyət müxtəlifliyi, mədəniyyətlərarası dialoq və gender bərabərliyi arasında əlaqə yaratmaq haqda düşünməyə imkan verir. Bəyannamədə dünya dövlətləri münafişələrin həllində və sülhməramlı proseslərdə qərarların qəbulunda qadınların iştirakının artırılmasına çağırılır.

İslam Konfransı Təşkilatının baş katibi Ekmələddin İhsanoğlu çıxışında bildirmişdi ki, Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə “Mədəniyyətlərarası dialoqda qadınların rolunun genişləndirilməsi” mövzusunda keçirilən bu forum qloballaşan dünyada sivilizasiyalararası dialoqa təkan verəcəkdir.

Sonda Ekmələddin İhsanoğlu Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevaya “İKT-nin humanitar məsələlər üzrə xüsusi elçisi” statusuna dair diplomu təqdim etmişdir.

2009-cu il martın 18-də AMEA-nın Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyində “Muğam aləmi” Beynəlxalq festivalı çərçivəsində beynəlxalq elmi simpoziumun açılışı olmuşdur.

Beynəlxalq festivalın prezidenti, Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva simpoziumu açaraq demişdir: “UNESCO-nu təmsil edən, o cümlədən Beynəlxalq Musiqi Şurasının muğam bölməsində fəaliyyət göstərən qonaqlarımızı xüsusi salamlayıram. Muğamın təhlili, təbliği ilə məşğul olan məşhur alimləri, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının əməkdaşlarını, muğam ustadlarımızı, bütün muğamsevərləri bu gün bu möhtəşəm tədbirdə görməyə çox şadam. Ümidvaram ki, muğamla bağlı möhtəşəm tədbirin keçirilməsi muğam sənətinin tarixində yeni bir mərhələnin başlanğıcına çevriləcəkdir. Eyni zamanda muğam sənətinə həsr olunmuş və belə yüksək səviyyədə keçirilən beynəlxalq simpozium muğamın təkcə Azərbaycanın mədəniyyəti və elmi üçün yox, bütün dünya musiqi ictimaiyyəti üçün nə qədər dəyərli, nə qədər maraqlı

---

olduğunun göstəricisidir. Biz azərbaycanlılar hamımız, haqlı olaraq, öz doğma muğamlarımızla fəxr edirik. Hər bir azərbaycanlı üçün muğam xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Qərblə Şərq arasında, Böyük İpək yolu üstündə yerləşən Azərbaycan sivilizasiyalarının qovuşduğu bir məkanda əsrlər boyu öz mədəniyyətini formalaşdırmışdır. Bəzi dövrlərdə biz müxtəlif imperiyaların daxilində yaşasaq da, dinimiz, milli dəyərlərimiz, dilimiz, mədəniyyətimiz bizi bir xalq kimi, millət kimi qoruyub saxlamışdır.

Azərbaycanın zəngin mədəniyyətinin və tarixinin ən gözəl incilərindən biri olan muğam, muğam sənəti bizim milli sərvətimizdir. Muğam Azərbaycan xalqına xas olan ən gözəl xüsusiyyətlərin daşıyıcısıdır. Torpağa, köklərə bağlılıq, vətənpərvərlik, milli ləyaqət hissi, qonaqpərvərlik, xeyirxahlıq, mərhəmət, emosional zənginlik – bütün bu hisslər muğam fəlsəfəsinin əsasında. Odur ki, desəm, muğam gözəlliyin və məhəbbətin rəmzidir – səhv etməyəm. Bildiyiniz kimi, 2003-cü ildə UNESCO tərəfindən Azərbaycan muğamı bəşəriyyətin qeyri-maddi irsinin inciləri siyahısına salınıbdır. Bizim üçün muğam sənətinin tarixinin hər bir səhifəsi, hər bir anı çox əzizdir, çox doğmadır. Əsrlər boyu formalaşan bu sənət XX əsrin əvvəllərində xalq şənliklərindən, toylardan, bayramlardan ayrılmayaraq, konsert salonlarında səslənməyə başladı. Həmin dövrdə mərhum Üzeyir Hacıbəyli ənənəvi muğamla müasir Azərbaycan musiqisi arasında körpü yaratdı. Məhz muğamın dərin bilicisi olan bu dahi bəstəkar Şərqi ilk operası olan və keçən il təntənəli şəkildə UNESCO çərçivəsində 100 illiyi qeyd olunan “Leyli və Məcnun” operasını yaratdı. Bununla da, muğam opera teatrı səhnəsinə qədəm qoydu. Eyni zamanda Üzeyir Hacıbəyli Azərbaycan xalq musiqisinin əsaslarına həsr olunmuş nadir bir əsər yazdı və bu da muğamın qarşısında yeni imkanlar açdı. Muğam prinsiplərinin əsasında musiqi bəstələmək qaydaları aşkar olundu və bununla da muğamın zəngin xəzinəsi Azərbaycan bəstəkarlarının ilham mənbəyinə çevrildi. Bütövlükdə, demək olar ki, muğam Azərbaycanın musiqi mədəniyyətinin bütün janrlarına təsir göstərdi. Bütün bunlar Fikrət Əmirovun, Niyazinin simfonik muğamlarına, Qara Qarayevin simfonizminə yol açdı və biz XX əsrdə bu uğurları müşahidə etdik.

Bu gün biz tarixə nəzər salsaq görürük ki, Azərbaycanın musiqi mədəniyyətində elə bir janr yoxdur ki, orada muğamın təsirini görməyək. Balet, opera, estrada janrı, mahnı janrı, caz – hamısında biz muğamla sintezi, muğamın təsirini hiss edə bilirik.

Eyni zamanda, muğam özlüyündə yalnız tarixdə yaşayan bir sənət deyil, muğam özü də inkişaf edir, zənginləşir. Son illər ölkəmizdə muğamın inkişafına, təbliğinə, genişlənməsinə, yayılmasına və qorunmasına dair bir çox işlər həyata keçirilibdir. Mən bu gün çox böyük fəxr hissi ilə demək istəyirəm ki, həm Heydər Əliyev Fondu, həm Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondu bu sahədə öz layiqli töhfəsini vermişdir. Bildiyiniz kimi, son illər biz bir sıra

---

irimiqyaslı layihələr həyata keçirmişik: muğam müsabiqələri, “Qarabağ xanəndələri” musiqi albomunun buraxılması, “Muğam” jurnalının nəşri və sair. Bu sırada “Muğam ensiklopediyası”nın nəşri xüsusi yer tutur. Mən inanıram ki, Azərbaycan muğamına həsr olunmuş bu nəşrin gələcək buraxılışı daha da zəngin, daha da maraqlı olacaqdır”.

Simpoziyumun açılış mərasimində çıxış edən UNESCO-nun nümayəndəsi, Paris Milli Elmi Araşdırmalar Mərkəzinin professoru Jan Dürinq Bakıda belə bir beynəlxalq festivalın keçirilməsini yüksək qiymətləndirmişdir. O demişdir ki, Fransa muğamla ilk tanışlıqdan bu musiqiyə valeh olmuşdur. Ənənəvi Musiqi üzrə Beynəlxalq Şuranın vitse-prezidenti Vim Van Zanten muğamın incəliklərindən, bu sahədə aparılan tədqiqatlardan danışmışdır. Qonaq demişdir ki, musiqi festivalının və simpoziyumun keçirilməsinin səbəbi odur ki, Azərbaycanın ən böyük dəyərlərindən biri olan muğam bəşəriyyətin qeyri-maddi irsinin inciləri siyahısına düşmüşdür. İnanırıq ki, Azərbaycan musiqisi, mədəniyyəti bundan sonra digər xalqlar tərəfindən daha da yaxından öyrənilərək seviləcəkdir.

AMEA-nın prezidenti, akademik Mahmud Kərimov vurğulamışdır ki, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın muğamın təbliği sahəsində başladığı işlər bəşəri mədəniyyət proqramına çevrilmişdir.

Sonra simpoziyumun geniş iclası olmuşdur. İclasda Azərbaycan, Almaniya, Çin, Özbəkistan, Kanada və Tacikistandan olan tanınmış alimlərin muğamla bağlı müxtəlif mövzularda məruzələri dinlənilmişdir.

2009-cu il oktyabr ayının 22-də Bakıda, “Gülüstan” sarayında Azərbaycanda Uşaq ilinə və BMT-nin Uşaq Hüquqları haqqında Konvensiyasının 20 illiyinə həsr olunmuş “Azərbaycanda uşaqların müdafiəsi islahatı” üzrə milli konfrans keçirilmişdir. Azərbaycan hökuməti, Heydər Əliyev Fondu və BMT-nin Uşaq Fondunun (UNICEF) və “Azercell” şirkətinin təşkilatçılığı ilə keçirilən konfransda Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva iştirak etmişdir.

Dövlət qurumlarının, beynəlxalq təşkilatların, Milli Məclisin deputatlarının qatıldığı konfransı Baş nazirin müavini Elçin Əfəndiyev açaraq bildirmişdir ki, son illər ərzində ölkənin iqtisadi-sosial vəziyyətində böyük və əsaslı dəyişikliklər baş vermişdir. Azərbaycan dayanıqlı iqtisadi inkişafa qədəm qoymuş və bununla da insanların layiqli həyatı üçün münbit zəmin yaradılmışdır. Bütün bunlar ilk növbədə ölkədə uşaq hüquqlarının həyata keçirilməsi, xüsusən də uşaqların müdafiəsi sahəsində konkret addımların və ümumilikdə uşaqların vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına zəmin yaratmışdır.

Ötən dövrdə uşaqların müdafiəsi mexanizminin müəyyən edilməsi və yeni alternativ qayğı formalarının yaradılması sahəsində yaxşı irəliləyişlər əldə edilmişdir. Bu baxımdan Azərbaycan Prezidentinin 2006-cı il 29 mart tarixli Sərəncamı ilə təsdiqlənmiş “Azərbaycan Respublikasında dövlət uşaq müəssisələrindən uşaqların ailələrə verilməsi (deinstitutionalizasiya) və alternativ

---

qayğı Dövlət Proqramı”nın (2006-2015-ci illər) qəbul edilməsi böyük əhəmiyyətə malikdir. Bu proqramdan irəli gələn vəzifələrin icrası istiqamətində atılan mühüm addımlar xüsusi yer tutur. Prosesin uğurla həyata keçirilməsinə Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyeva hərtərəfli dəstək verir.

Elçin Əfəndiyev diqqətə çatdırmışdır ki, ikigünlük milli konfrans zamanı Azərbaycanda uşaqların müdafiəsi sistemində islahatlara cavabdeh olan əsas dövlət qurumlarının - Təhsil Nazirliyinin, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin, digər qurumların, o cümlədən İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilin, UNİCEF-in regional ofisinin, beynəlxalq və yerli qeyri-hökumət təşkilatlarının, ekspertlərin məruzələri dinlənəcəkdir. Bundan başqa, uşaqların müdafiəsi sistemi sahəsində mühüm mövzuların işçi qruplarda müzakirə olunması və konfrans bəyannaməsinin qəbul edilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

UNİCEF-in Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri Mark Herevard uşaq problemlərinin həlli üçün ölkədə fəaliyyət göstərən bütün əlaqədar qurumların söylərinin birləşdirilməsinin vacibliyini vurğulamışdır. O, Azərbaycanda uşaq məsələləri ilə bağlı inkişafın müşahidə olunduğunu, bunun qanunvericilikdə əksini tapdığını qeyd etmişdir. Bildirmişdir ki, bir sıra vətəndaş cəmiyyəti təşkilatları və beynəlxalq təşkilatlar aztəminatlı qruplardan olan uşaqları yeni alternativ qayğı xidmətləri ilə təmin edir. Bu xidmətlər Azərbaycanın müxtəlif yerlərində ehtiyac içərisində yaşayan uşaqları həyati əhəmiyyət kəsb edən yardım ilə təmin etməklə yanaşı, ölkədə alternativ qayğı sistemlərinin daha geniş miqyasda inkişaf etdirilməsinə töhfələr verir.

UNİCEF-in Heydər Əliyev Fondu və Azərbaycan hökuməti ilə sıx fəaliyyət göstərdiyini söyləyən BMT-nin Uşaq Fondunun Azərbaycandakı nümayəndəsi alternativ qayğı sistemləri barədə ətraflı məlumat vermişdir.

Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş “Azərbaycan Respublikasında dövlət uşaq müəssisələrindən uşaqların ailələrə verilməsi (deinstitutionalizasiya) və alternativ qayğı Dövlət Proqramı”nın (2006-2015-ci illər) əhəmiyyətini xüsusi vurğulayan UNİCEF-in nümayəndəsi bildirmişdir ki, problemin həlli istiqamətində dövlət, qeyri-hökumət və vətəndaş cəmiyyəti qurumlarının birgə fəaliyyəti təmin olunmalıdır. Burada dövlətin əsas funksiyası hazırlanacaq layihələrə dəstəyin təmin edilməsindən ibarətdir.

Konfransın qarşısında duran vəzifələrə toxunan Mark Herevard müzakirələr nəticəsində uşaqların hüquqlarının müdafiəsinin təşkili ilə bağlı strategiyanın müəyyən olunmasının vacibliyini qeyd etmişdir.

BMT-nin Uşaq Fondunun Azərbaycandakı nümayəndəsi Mark Herevard Azərbaycanda uşaqların müdafiəsi sahəsindəki nəcib fəaliyyətinə görə Mehriban

---

xanım Əliyevaya UNİCEF-in xüsusi mükafatını təqdim edərək demişdir: “Hörmətli Mehriban xanım, mən çox böyük şərəf hissi ilə konfrans iştirakçılarının təklifi ilə çox kiçik bir çıxış edəcəyəm. İcazə verin, Sizə uğurlu fəaliyyətinizə görə təşəkkürlərimizi bildirim, uşaqların müdafiəsi sahəsində işinizi davam etdirməyinizi arzulayım. Sizə bir daha təşəkkürlərimizi bildirəm”.

2010-cu il mayın 24-də Bakının “Gülüstan” sarayında Avropa Şurasının qadınlar və kişilər arasında bərabərlik məsələlərinə məsul nazirlərinin “Gender bərabərliyi: de-yure və de-fakto gender bərabərliyinin təmin olunması” mövzusunda VII konfrans keçirilmişdir.

Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyeva açılış mərasimində çıxış etmişdir.

Konfransda çıxış edən Avropa Şurasının baş katibinin müavini xanım Mod de Bur Bukikkio vurğulamışdır ki, real həyatda ən çox kişilər rəhbər vəzifələri tuturlar. Qadınlar isə ikinci dərəcəli rol oynayırlar. Çox hallarda qadınlar əhəlinin zəif kateqoriyası kimi qiymətləndirirlər.

Qadınlar və kişilər arasında bərabərliyin əslində insan hüquqlarının və demokratiyanın ən vacib şərtlərindən biri olduğunu diqqətə çatdıran Avropa Şurasının baş katibinin müavini bildirmişdir ki, gender bərabərliyi qadın və kişilər arasında imkanların bütün sahələrdə bərabər tətbiq olunmasından ibarətdir.

Son illər ən böyük bərabərsizliklərin aradan qaldırıldığını deyən Avropa Şurasının rəsmisi bildirmişdir ki, qadınlar çox vaxt öz hüquqlarından lazımı səviyyədə istifadə edə bilmirlər. Bir sıra bərabərsizliklər əlbəttə ki, qadınlara insan hüquqlarının müdafiə olunmasında öz əlamətlərini göstərir. Bəzən qadınlar müxtəlif proseslərdə qurbana çevrilirlər. Onlar həm ictimai, həm də siyasi proseslərdə işsizlik və ya digər çətinliklərlə üzləşirlər. Onlara kişilərlə müqayisədə eyni dəyərli iş üçün daha az məvacib ödənilir. Məhz buna görə də Avropa Şurası bu məsələləri təhlil etməklə bərabərliyi təmin etmək üçün bir sıra tədbirlər görür. Qadın və kişi arasında gender bərabərliyini təmin etmək üçün layihələrin həyata keçirilməsi çox vacibdir. Bu, strategiyanın əsasını təşkil edir.

Mod de Bur Bukikkio vurğulamışdır ki, qadınlara və kişilərə fərqli münasibət bəsləyərkən biz, həmçinin genderlə bağlı struktur stereotiplərin aradan qaldırılmasına nail olacağıq. Konkret tədbirlər görülməlidir ki, həm təhsildə, həm KİV-lərdə bu cür dəyişikliklərin həyata keçirilməsi, gender bərabərliyinin təmin edilməsi mümkün olsun.

Gender stereotiplərinə qarşı mübarizədə təhsilin rolundan danışan Avropa Şurasının baş katibinin müavini vurğulamışdır ki, cəmiyyətin hər bir üzvü bərabər təhsil imkanları, peşəkar fəaliyyət və həyat tərzi ilə təmin olunmalıdır.

Bakıda keçirilən konfransda iştirak etməkdən məmnun olduğunu bildirən BMT baş katibinin müavini xanım Aşa Rouz Migiro belə bir aktual mövzunun müzakirəsi üçün yaradılmış şəraitə və qonaqpərvərliyə görə Azərbaycan hökumətinə minnətdarlıq etmişdir.

Bakının həm qədim, həm də müasir şəhər olduğunu qeyd edən BMT baş katibinin müavini demişdir ki, Azərbaycan çox müsbət və çox perspektivli gələcəyi olan bir ölkədir. Bu, ölkənin bütün vətəndaşları üçün böyük imkanlar yaradacaqdır.

Qadınların həyatda, cəmiyyətdə çox vacib roluna toxunan xanım Aşa Rouz Migiro təmsil etdiyi təşkilatın gender bərabərliyi istiqamətindəki fəaliyyətindən söz açaraq demişdir ki, BMT bu prosesin həyata keçirilməsi üçün bir sıra layihələr icra edir.

Qadınların sülhün və inkişafın təmin olunmasında oynadığı rolu qeyd edən BMT baş katibinin müavini demişdir ki, bu konfrans problemləri müzakirə etmək və onların həlli yollarını axtarmaq baxımından bizə geniş imkan yaratmışdır. Bəzi ölkələr ayrı-seçkilik yaradan qaydaları və qanunları dəyişmişdir. Biz bunu müsbət əlamət kimi qiymətləndiririk.

Xanım Aşa Rouz Migiro bir sıra ölkələrdə təhsil sahəsində aparılan müsbət dəyişikliklərin qadınların imkanlarını daha da genişləndirdiyini vurğulamış, ana ölümünün səviyyəsinin aşağı salınmasının vacibliyini söyləmişdir. Bəzi istiqamətlərdə nailiyyətlər əldə olunsa da, görüləsi işlər hələ çoxdur. Bizim üçün çox vacib məsələ ondan ibarətdir ki, gender stereotipləri, həmçinin qadınlara və qızlara qarşı ayrı-seçkilik aradan qaldırılsın. Qərarların qəbul edilməsi prosesində qadınların iştirakını genişləndirməliyik.

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) nümayəndəsi Xose Mendes Bota çıxış edərək Azərbaycanda olmağından böyük şərəf duyduğunu, konfransın yüksək səviyyədə təşkilinə və qonaqpərvərliyə görə Azərbaycan hökumətinə təşəkkürünü bildirmişdir. O, təmsil etdiyi qurumda gender bərabərliyinin təmini sahəsində bir çox işlərin görüldüyünü demişdir.

Xose Mendes Bota qeyd etmişdir ki, bu yaxınlarda AŞPA-da qəbul edilən qərar qadınlarla kişilərin eyni hüquqa malik olması ilə bağlı boşluğu aradan qaldırmağa yönəlmişdir. AŞPA-da yaradılmış şəbəkənin isə əsas məqsədi qadınlara qarşı zorakılıq hallarının aradan qaldırılmasıdır.

Avropa Şurası Konqresinin Yerli və Regional Hakimiyyətlər Konqresinin sədri Yan Mikkalef bildirmişdir ki, bu konfrans gender bərabərliyi məsələsində dialoq və qlobal təcrübə mübadiləsinə imkan yaradır. Müasir Avropa cəmiyyətində qadın bütün ictimai sahələrdə, siyasətdə və biznesdə iştirak edir. Lakin bu müsbət dəyişikliklərə baxmayaraq, hələ də gender bərabərliyi məsələsində boşluqlar vardır. Hələ bir sıra tövsiyə və qətnamələr yerinə yetirilməmişdir. Ona görə də gender bərabərliyi problemləri bir tərəfdən müasir cəmiyyət üçün çox

---

vacib məsələdir, digər tərəfdən isə əldə olunmuş nailiyyətlərin daha da inkişaf etdirilməsinə ehtiyac vardır. Demokratik ölkədə gender bərabərliyi fundamental tələbdir. Bunu təmin etmək üçün stereotiplər aradan götürülməlidir.

Avropa Şurasının QHT-lər Konfransının nümayəndəsi Karin Nordmeyer müzakirə olunan mövzu ilə bağlı təmsil etdiyi qurumda görülən işlərdən danışmışdır. Qonaq vurğulamışdır ki, dünyada elə bir şərait yaradılmalıdır ki, qadınlar öz potensialından tam istifadə edə bilsinlər.

K.Nordmeyerin sözlərinə görə, bir çox ölkələrdə ayrı-seçkilik qanunvericiliklə qadağan olunmuşdur. Lakin qəbul edilən qərarların praktikada tam reallaşdırılması üçün birgə səyləri artırmaq vacibdir. Avropa Şurası ictimai həyatın bütün sahələrində qadın və kişilərin iştirakını balanslaşdırmaq üçün ayrı-seçkiliklə mübarizə aparmağa çalışır. Bugünkü konfransın əsas məqsədi də de-yure və de-facto gender bərabərliyinin təmin olunması məsələlərini müzakirə etməkdir.

Konfrans işini “De-facto gender bərabərliyinə nail olmaq üçün müsbət tədbirlərin həyata keçirilməsi və gender amilinin daxil edilməsi” mövzusunun müzakirəsi ilə davam etdirmişdir. Çıxış edənlər Avropanın bir hissəsi kimi Azərbaycanın gender məsələlərinə xüsusi diqqət ayırmasını yüksək qiymətləndirmişlər. Vurğulanmışdır ki, bu gün Azərbaycanda təhsil, məşğulluq və ailə sahəsində gender bərabərliyi geniş təbliğ edilir.

İrlandiyanın təhsil və elm departamentinin baş inspektoru Maurin Bohan gender stereotiplərinə qarşı mübarizədə təhsilin böyük rolunu vurğulamışdır. Bir sıra ölkələrin təcrübəsini misal gətirən M.Bohan bu sahədə təhsilə lazımı diqqətin ayrılmaması nəticəsində yaranan problemlərdən danışmışdır. Hollandiyanı təmsil edən xanım Cok Hermes isə stereotiplərlə mübarizədə medianın rolu mövzusunda çıxış etmişdir. O, medianın bu məsələyə təsirinin çox güclü olduğunu söyləyərək mətbuatın həmin sahədə lazımı tədbirlərin həyata keçirilməsinin vacibliyini qeyd etmişdir. KİV-lər ailə və qadın problemlərinin həllində də yaxından iştirak edən mühüm vasitələrdir. Televiziya və radio kanallarının, mətbuat orqanlarının monitorinqi göstərir ki, tamaşaçıların, oxucuların diqqətinə aktual problemlərin həllinə, o cümlədən gender stereotiplərinin aradan qaldırılmasına həsr olunmuş materiallar, reportajlar, verilişlər təqdim edilir. Bu baxımdan gender stereotiplərinə qarşı mübarizədə medianın rolu danılmazdır.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə 2010-cu il iyunun 29-da Bakıda “Qloballaşma şəraitində mədəniyyətlərin dialoqu” mövzusunda forum işə başlamışdır.

Çoxsaylı alim və ziyalıların iştirak etdikləri Bakı forumunu açan Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, akademik Mahmud Kərimov Rusiyadan gəlmiş qonaqları salamlayaraq, tədbirin əhəmiyyəti xarakter aldığını söyləmişdir. O, forumun əhəmiyyətini qeyd edərək xatırlatmışdır ki, ulu öndər Heydər Əliyev müstəqilliyimizin ilk illərindən qloballaşmaya doğru istiqamət

---

götürərək, elmin inkişafına xüsusi diqqətlə yanaşmışdır. Ümummilli Liderin siyasi kursunu uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev “Azərbaycan Respublikasında 2009-2015-ci illərdə elmin inkişafı üzrə Milli Strategiya”nın və “Azərbaycan Respublikasında 2009-2015-ci illərdə elmin inkişafı üzrə Milli Strategiyanın həyata keçirilməsi ilə bağlı Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi haqqında” Sərəncam imzalamışdır.

Rusiya Elmlər Akademiyası Fəlsəfə İnstitutunun direktoru, akademik Əbdülsəlim Hüseynov forumun təşkilinə görə ölkəsinin alimləri adından minnətdarlığını bildirərək, “Qloballaşma şəraitində mədəniyyətlərin dialoqu” mövzusu ilə bağlı fikirlərini söyləmişdir. O demişdir ki, biz mədəniyyətlərimizin rəngarəngliyini dəyərləndiririk və qloballaşma şəraitində onu qoruyub saxlamağa çalışmalıyıq. Forum bu məsələləri müzakirə edib, həll yollarını tapmaq üçün yaxşı fürsətdir.

O, postsovet məkanında Azərbaycan və Rusiya alimləri arasında əlaqələrin daha açıq şəkildə inkişafından məmnunluğunu bildirmişdir.

M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universiteti Bakı filialının rektoru, professor Nərgiz Paşayeva XXI əsrdə mədəniyyətlərarası dialoq mövzusunun aktuallığını vurğulamışdır. O demişdir ki, XXI əsrdə humanitar, sosial, əxlaqi-mədəni və iqtisadi problemlərin həllində ümumi yanaşmalar tələb olunduğundan belə konfransların keçirilməsi çox aktualdır. Bu cür tədbirlərdə alimlər bir araya gələrək, cəmiyyətin inkişafına aid məsələlərlə bağlı konkret qərarlar axtarıb tapa bilərlər.

Professor Nərgiz Paşayeva vurğulamışdır ki, belə konfranslar əməkdaşlıq əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi üçün çox vacibdir. Çünki dialoq yalnız insanların və xalqların biri-birinə etimadı olduğu halda mümkündür. İnsanın cəmiyyətdə yeri, dəyəri və fəlsəfənin bu kimi klassik suallarını cavablandırmaq hələ də aktualdır. Biz bəşəriyyəti təhsil, zəngin mənəvi potensial vasitəsilə anlayırıq. Hər bir savadlı insan fəlsəfəyə meyllidir, özünü və ətrafdakıları dərk etməyə çalışır. Ona görə də biz dünyanın daha yaxşı olması üçün əlimizdən gələni etməliyik.

Forumda çıxış edən tanınmış rusiyalı alim, professor Yuri Pompeyev tədbirə dəvət olunduğuna görə Heydər Əliyev Fonduna təşəkkürünü bildirmişdir. Ölkəmizə bundan əvvəlki səfərlərini xatırladan qonaq Naxçıvanda, Gəncədə olduğunu söyləyərək, Azərbaycan alimləri və ziyalıları ilə əlaqələrindən danışmışdır. Alim ölkəmizdə milli mədəniyyətimizə və ailəyə olan münasibəti xüsusi qeyd etmişdir. Bildirmişdir ki, elm insanların birləşməsinə töhfə verməlidir.

Rusiyalı alim demişdir ki, Azərbaycanın Ümummilli Lideri Heydər Əliyev 17 il əvvəl Prezident seçilərəkən ziyarət etdiyi ilk təşkilat Elmlər Akademiyası olmuşdur. Bu böyük şəxsiyyət alimləri bir araya gətirdi. Çünki yalnız görkəmli siyasi xadimlər elmin cəmiyyətdəki mühüm əhəmiyyətini anlayırlar.

Rusiya Hökuməti yanında Maliyyə Akademiyası fəlsəfə kafedrasının müdiri, professor Aleksandr Çumakov Rusiya-Azərbaycan münasibətlərini başqa ölkələrə nümunə kimi dəyərləndirmişdir. Bildirmişdir ki, forum ünsiyyət üçün çox gözəl imkanlar yaradır. O, qloballaşmanın mədəniyyətə təsirindən danışmışdır.

2010-cu il noyabrın 22-də “Gülüstan” sarayında Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi, Təhsil Nazirliyi, UNESCO, “Mikrosoft” korporasiyası və “Intel” şirkətinin təşkilatçılığı ilə “Təhsil və texnologiya vasitəsilə iqtisadi inkişaf” mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilmişdir.

Konfrans çərçivəsində Azərbaycan Dillər Universiteti, 132-134 nömrəli təhsil kompleksi və Elitar gimnaziyada mövzu ilə bağlı seminarlar da təşkil edilmişdir.

Macarıstan, Norveç, Böyük Britaniya və digər ölkələrdən olan nümayəndələrin iştirak etdiyi konfransın açılışında çıxış edən təhsil naziri Misir Mərdanov demişdir ki, Prezident İlham Əliyevin, bilavasitə rəhbərliyi ilə Azərbaycanda təhsil sahəsində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi üzrə geniş tədbirlər həyata keçirilmişdir. Respublikada ümumtəhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı proqramı (2005-2007-ci illər) çərçivəsində 3 min 693 məktəbdə iş aparılmışdır. Bu müddətdə məktəblərə 30 mindən çox kompüter verilmiş, 1722 təhsil ocağında kompüter sinfi yaradılmışdır. Bakı, Sumqayıt və Gəncədə 7 min 500-dən çox məktəb müəllimi treninqlərə cəlb olunmuşdur.

“2008-2012-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması üzrə Dövlət Proqramı” isə təhsil sistemində İKT infrastrukturunun inkişafı, təhsildə elektron idarəetmə məsələsinin həlli, müəllimlərin İKT bacarıqlarının artırılması, normativ hüquqi bazanın daha da təkmilləşdirilməsi və s. məsələləri özündə ehtiva etmişdir.

Dövlət proqramı çərçivəsində 30 tədris müəssisəsində “elektron məktəb” pilot layihəsi həyata keçirilməyə başlamışdır. 2010-cu ilə qədər 55 min 680 müəllim İKT vərdişlərinə yiyələnmişdir. Proqramın sonunadək bu rəqəmin 114 min nəfərə çatdırılması planlaşdırılmışdır.

UNESCO-nun İKT üzrə məsləhətçisi Marius Lukosiunas “Müəllimlərin savadlılığı üzrə UNESCO proqramı” barədə danışmışdır. O, təşkilat tərəfindən bütün dünyada İKT üzrə yaradılan 700-dən çox mərkəzdə 1 milyondan çox adamın təlim keçdiyini söyləmişdir.

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN NƏŞRLƏRİ

10 may 2006-cı il tarixdə Fondun fəaliyyətə başlamasının 2 illiyinə həsr olunmuş, Azərbaycan və ingilis dillərində olan iki kitabdan ibarət yeni nəşr – “Heydər Əliyev Fondu” kitabı nəşr edilmişdir.

Birinci kitabda ulu öndər Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətindən, Heydər Əliyev Fondunun iki il ərzində müxtəlif sahələrdə həyata keçirdiyi layihələrdən bəhs olunur.

Kitab Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın giriş sözü ilə açılır. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva Fondun qarşıya qoyduğu məqsəd və vəzifələrin əhəmiyyətinə və miqyasına görə ölkəmizdə analoqu olmayan yeni tipli qurum kimi səciyyələndirir və qurumun geniş ictimaiyyətlə əlaqələri möhkəmləndirməklə Heydər Əliyev ideyalarının həyata keçirilməsinə yardımçı olmaq məqsədi daşıyan fəaliyyətini daha da təkmilləşdirəcəyinə və Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı, ölkəmizdə vətəndaş cəmiyyətinin bərqərar edilməsi işinə köməyinə ilbəl artacağına inandığını bildirir. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva ömrünü xalqımızın gələcəyinə həsr etmiş dahi şəxsiyyətin ideyalarının həyata keçirilməsi kimi şərəfli işdə hamını Heydər Əliyev Fondu ilə əməkdaşlığa dəvət edir.

Kitabın “Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyəti” adlanan bölməsində ulu öndərin həyatı və fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verilir, Heydər Əliyevin 1969-cu ildən başlayaraq respublikaya rəhbərlik etdiyi dövr ərzində həyata keçirdiyi irimiqyaslı işlərdən söhbət açılır. Bildirilir ki, Heydər Əliyev Moskvada işlədiyi vaxtlarda da həmişə Azərbaycanı düşünmüş, onun taleyi ilə yaşamış, doğma respublikasının yalnız keçmiş SSRİ məkanında deyil, həm də dünyada tanınması üçün əlindən gələni etmişdir. Ulu öndərin bu yöndə fəaliyyəti Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra da davam etmişdir. Qeyd olunur ki, Müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu kimi Heydər Əliyevin fəaliyyətinin çoxəsrlik dövlətçiliyimizin tarixində müstəsna yeri vardır.

Kitabın “Heydər Əliyev Fondunun məqsədləri” adlı bölməsində Fondun məqsədləri geniş şəkildə işıqlandırılmışdır. Burada qeyd olunur ki, Heydər Əliyev Fondu bu dahi insanın milli dövlətçilik, azərbaycançılıq məfkurəsinin həyata keçirilməsini, onun zəngin nəzəri-fəlsəfi, siyasi irsinin dərinədən öyrənilməsini özünün başlıca məqsədi, vəzifəsi hesab edir. Fondun yaradılmasının əsas məqsədlərindən biri məhz Heydər Əliyevin müstəqil dövlətimizin möhkəmlənməsinə xidmət edən zəngin irsinin hərtərəfli öyrənilməsinə və təbliğinə, Azərbaycanın tərəqqisi və xalqımızın rifahı naminə ondan istifadə olunmasına

---

yönələn genişmiqyaslı proqramların və tədbirlərin həyata keçirilməsidir. Bundan başqa, Fondun əsas məqsədləri kimi bunlar göstərilir: beynəlxalq miqyaslı iqtisadi layihələrin həyata keçirilməsini dəstəkləmək və onlarda yaxından iştirak etmək, elm, təhsil və mədəniyyətin, səhiyyə və idmanın inkişaf etdirilməsi məqsədilə layihələr həyata keçirmək, qaçqın və məcburi köçkün ailələrinin, eləcə də valideyn himayəsindən məhrum olan uşaqların problemlərini diqqətdə saxlamaq və həllinə kömək etmək, Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə tanınmasına, ölkəmiz haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasına, Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun artırılması ilə bağlı tədbirlərin keçirilməsinə yardım göstərmək.

Kitabın “Heydər Əliyev Fondunun 2005-2006-cı illərdəki fəaliyyətinin əsas istiqamətləri” adlı bölməsində Fondun həyata keçirdiyi müxtəlif layihələrdən söhbət açılır. Bildirilir ki, ölkəmizin bütün guşələrində, hətta ən ucqar kəndlərdə yararsız vəziyyətdə olan 132 məktəb üçün yeni binaların inşasını nəzərdə tutan “Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb” layihəsi 2005-ci ildə həyata keçirilən ən mühüm və uğurlu layihədir.

Kitabın “Heydər Əliyev Fondunun təhsil sahəsindəki fəaliyyəti” adlı bölməsində “Uşaq evləri və İnternat Məktəblərinin İnkişafı Proqramı”, “Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb”, kor və görmə qabiliyyəti zəif olan insanlar üçün İKT-yə çıxışın təmin edilməsi” layihələri haqqında məlumat verilir. Burada “Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb” proqramı çərçivəsində tikilən məktəblərin siyahısı da verilmişdir.

Kitabın “Heydər Əliyev Fondunun səhiyyə sahəsindəki fəaliyyəti” adlanan bölməsində bildirilir ki, səhiyyə sahəsində problemlərə diqqət 2005-ci ildə Fondun fəaliyyətində xüsusi yer tutmuşdur. Səhiyyə sahəsində həyata keçirilən “Diabetli uşaqlara ən yüksək qayğı” layihəsinin əsas məqsədi ictimaiyyətin, yerli və xarici şirkətlərin diqqətini ölkəmizdəki diabetli uşaqların problemlərinə yönəltmək, həllinə kömək etmək və Beynəlxalq Diabet Federasiyasının bu sahədə iştirakını fəallaşdırmaqdan ibarətdir. Səhiyyə sahəsində həyata keçirilən digər bir layihə “Talassemiya həyat naminə” adlanır. Bu proqram çərçivəsində müasir avadanlıqla təchiz olunmuş Talassemiya Mərkəzinin yaradılması qərara alınmışdır. Bundan başqa, 2005-ci ildə Metropolitenin “Bakı Soveti” stansiyasında baş vermiş qəza nəticəsində xəsarət almış insanların müalicə olunmasını Heydər Əliyev Fondu öz üzərinə götürmüş, həlak olanların ailələrinə və xəsarət alanlara maddi yardım göstərmişdir.

Kitabın “Heydər Əliyev Fondunun mədəniyyət sahəsindəki fəaliyyəti” adlı bölməsində qeyd olunur ki, Fond ötən illər ərzində Azərbaycanın milli musiqisinin incilərindən olan muğamın inkişafı və təbliği ilə bağlı mühüm işlər görmüşdür. Bunlardan biri Bakıda Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin təməlinin qoyulmasıdır. Azərbaycan muğam sənətinin inkişafı və qorunması istiqamətində növbəti tədbir “Azərbaycan muğamları” layihəsi çərçivəsində “Qarabağ xanən-

---

dələri” musiqi albomunun nəfis şəkildə nəşr olunması və “Gülüstan” sara-yında təqdimat mərasiminin keçirilməsidir. Qeyd olunanlardan başqa 2005-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun köməyi ilə Azərbaycanın görkəmli yazıçı və pedaqoqu Abdulla Şaiqin ev muzeyində təmir-bərpa işləri aparılmış, Gəncənin sonuncu xanı Cavad xanın qəbri üzərində türbə ucaldılmış, Gəncə şəhərində VII əsrdə yaşamış, öz xeyirxahlığı ilə el arasında böyük hörmət qazanmış Comərd Həsənin məzarı və məzarüstü türbəsi bərpa olunmuş, Həzrəti Zeynəb, İmam Rza məscidləri və Pir Həsən ziyarətghahında yenidənqurma işləri aparılmışdır.

Kitabın “Heydər Əliyev Fondunun elm və texnologiya sahəsindəki fəaliyyəti” adlı bölməsində bildirilir ki, Fond informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə bağlı layihələrin həyata keçirilməsinə xüsusi əhəmiyyət verir. 2005-ci ildə Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinə həsr olunmuş internet portalı, Heydər Əliyev Fondunun internet sahifəsi, Azərbaycan haqqında “Azərbaycan” portalı yaradılmışdır.

Kitabın “Heydər Əliyev Fondunun nəşrləri” adlı bölməsində Fondun nəşrləri haqqında məlumat verilir.

“Xatirə Kitabından səhifələr” adlanan ikinci kitabda Fondu ziyarət etmiş dövlət və hökumət başçılarının, dünyada tanınmış elm, mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin, beynəlxalq təşkilatların rəhbərlərinin bir qisminin təəssüratları verilmişdir. Onu da deyək ki, xatirə kitabına ilk sözləri 2004-cü il mayın 10-da, Fondun açılışı günü Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev yazmışdır.

Nəfis şəkildə tərtib edilmiş və yüksək poliqrafik səviyyədə çap olunmuş kitablarda zəngin fotoşəkillər verilmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə həyata keçirilən “Hərbi vətənpərvərlik təbliğatının aparılması” layihəsi birbaşa olaraq Silahlı Qüvvələrin şəxsi heyətinə, orta məktəblərin yuxarı sinif şagirdlərinə yönəldilib və mərhələlərlə davam etməkdədir. Bu layihə çərçivəsində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ordu quruculuğu ilə bağlı kəlamlarının, dövlət atributlarımız və tariximizlə bağlı məlumatların, o cümlədən hərbiçilər üçün yararlı olacaq bilgilərin yer aldığı “Hərbiçilərin qeyd və yaddaş kitabçası” çap olunub. Bundan əlavə Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin vətən haqqında kəlamları və qeydlər aparmaq üçün olan kitabça hərbiçinin gündəlik istifadə edə biləcəyi vəsaitə çevrilib.

Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin hərbi hissələrində xidmət etməyə gələn gənc əsgərlər hərbi xidmət dövründə bu kitabçadan yararlanır və hərbi xidmətdən sonrakı dövrdə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin kəlamları ilə zənginləşdirilmiş kitabçanı qiymətli xatirə kimi qoruyub saxlayırlar. Kitabçaların Silahlı Qüvvələrin şəxsi heyəti və orta məktəblərin yuxarı sinif şagirdləri arasında pulsuz paylanması davam etməkdədir.

Layihənin digər hissəsinə uyğun olaraq Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə hərbi-vətənpərvərlik qəzeti olan “Hərbi and” yeniyetmə və gənclər, o cümlədən əsgərlər arasında hərbi-vətənpərvərlik ideyalarının təbliği üçün uşaq evlərinə, internat məktəblərinə, orta məktəblərin kitabxanalarına və hərbi müəllimlərə pulsuz olaraq yayılır. Həftəlik nəşr edilən “Hərbi and” qəzetinin əsas məqsədi gənc nəsildə hərbi-vətənpərvərlik hisslərinin yüksəldilməsi, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ideyalarının, Silahlı Qüvvələrin, dövlət atributlarının və rəmzlərinin təbliği, hərbi peşəsinin sevdirməsindən ibarətdir.

Hər bir insanın probleminə, ictimaiyyətdə baş verən hadisələrə həssaslıqla yanaşan Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu mütəmadi olaraq müxtəlif sahələrə aid yeni layihələr hazırlayıb həyata keçirir. 2006-cı il yanvar ayının 24-də nəşr edilmiş “Qarabağ həqiqətləri” bukletlər toplusu həyata keçirilmiş layihələr sırasında xüsusi əhəmiyyətə malikdir.

UNESCO-nun xoşməramlı səfiri kimi bu təşkilatın bütün tədbirlərində qaçqın və məcburi köçkün ailələrindən olan uşaqların təhsili və işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarında dağıdılan tarixi abidələrlə bağlı problemlərə toxunaraq beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini Azərbaycan ərazisinin 20%-nin Ermənistan tərəfindən işğal olunması məsələsinə yönəldən Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərliyi ilə hazırlanan bu layihə əzəli Azərbaycan torpağı olan Qarabağ haqqında həqiqətləri dünya ictimaiyyətinə olduğu kimi çatdırmaq məqsədi ilə həyata keçirilmişdir.

“Qarabağ həqiqətləri” silsiləsi aşağıdakı beş bukletdən ibarətdir:

1. “Qarabağın tarixi haqqında qısa məlumat”;
2. “Qarabağ münaqişəsinin başlanması”;
3. “Xocalı soyqırımı”;
4. “Erməni terror təşkilatlarının Azərbaycana qarşı fəaliyyəti”;
5. “Azərbaycana qarşı erməni təcavüzünün nəticələri”.

Qarabağın tarixi, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin başlanması, onun nəticəsində ölkəmizə dəyən ziyan, xalqımızın yaddaşından heç vaxt silinməyəcək Xocalı faciəsi, ermənilərin dünyanın müxtəlif ölkələrində törətdiyi terror aktları haqqında faktları əks etdirən bukletlər beynəlxalq ictimaiyyət üçün nəzərdə tutulduğu üçün ingilis, fransız, alman, rus və macar dillərində nəşr olunmuşdur.

Nəfis şəkildə tərtib edilmiş və yüksək poliqrafik səviyyədə çap olunmuş bukletlər fotoşəkillərlə zəngindirilər. Bütün bukletlərdə Azərbaycanın xəritəsi verilmiş və burada Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş Azərbaycan əraziləri göstərilmişdir. Eyni zamanda burada münaqişə nəticəsində dəymiş ziyan, işğal aktının qurbanları və s. məlumatlar yer almışdır.

“Qarabağın tarixi haqqında qısa məlumat” adlı buklet Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva-

---

nın “Azərbaycan dilindən “Qara Bağ” kimi tərcümə olunan “Qarabağ” sözünün özü bu diyarın əzəli Azərbaycan torpağı olduğunu sübut edir.

Burada Qarabağın tarixi haqqında qısa informasiya yer almışdır. Burada bildirilir ki, Qarabağ nəinki Azərbaycanın, hətta bütün dünyanın ən qədim torpaqlardan biri olmaqla bütün tarix boyu Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olmuşdur. Bildirilir ki, 1920-ci il aprelin 28-də Azərbaycanda Sovet dövlətinin bərqərar olmasından bir neçə il sonra, 1920-1923-cü illərdə həyata keçirilmiş məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində keçmiş Qarabağ xanlığının tərkibində olmuş Azərbaycan torpaqları özlərinin ənənəvi tarixi və geocoğrafi bütövlüyünü itirdi. Beləliklə, Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olan Qarabağ süni şəkildə aran və dağlıq hissələrə bölündü. Beləliklə, erməni separatçıları öz mənfur siyasətlərini həyata keçirməyə və bununla da Azərbaycana ciddi ziyan vurmağa başladılar. SSRİ-nin süqutu ərəfəsində onlar öz fəaliyyətini sürətləndirdilər və Azərbaycana qarşı təcavüzkar müharibə başladı.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın “Xalqımıza qarşı dəfələrlə soyqırım törətmiş ermənilər, nəhayət, XX əsrin sonunda Azərbaycana qarşı silahlı təcavüzə başlamışlar. Bu münafişə nəticəsində Azərbaycan ərazisinin təxminən beşdə bir hissəsi işğal olunmuş və ölkə əhalisinin hər səkkiz nəfərindən biri məcburi köçkün və qaçqına çevrilmişdir.....” sözləri ilə başlayan “Qarabağ münafişəsinin başlanması” adlı bukletdə hadisələr xronoloji ardıcılıqla verilmişdir.

“Xocalı soyqırımı” adlanan bukletin birinci səhifəsində Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın faciə haqqında fikirləri yer almışdır: “Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan hər bir azərbaycanlının ürəyinə dağ çəkən və yaddaşından heç vaxt silinməyəcək bir hadisə var. Bu, erməni millətçilərinin Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi və yüzlərlə günahsız insanın ölümü ilə nəticələnən Xocalı soyqırımıdır. Xocalı faciəsi XX əsrdə insanlığa qarşı törədilmiş ən dəhşətli cinayətlərdən biridir. Arzu edirəm ki, heç bir xalq öz tarixində belə bir faciə ilə üzləşməsin”.

Bukletdə xalqımızın dəhşətli faciəsi – Xocalı faciəsi haqqında dolğun informasiya verilir. Bildirilir ki, Ermənistan bu hadisədə məsuliyyət daşıyır və Ermənistanın məsuliyyətini nəinki Azərbaycan Respublikasının hüquq-mühafizə orqanlarında olan əhəmiyyətli faktlar, həmçinin, bir çox beynəlxalq mənəblər, o cümlədən bu faciənin şahidləri və Xocalının işğalında iştirak etmiş erməni hərbiçilərinin ifadələri təsdiq edir.

Bukletdə həmçinin Xocalı faciəsini əks etdirən fotosəkillər yer almışdır.

“Erməni terror təşkilatlarının Azərbaycana qarşı fəaliyyəti” adlı buklet Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın terror haqqında fikirləri ilə başlayır: “Müasir dövrdə bəşəriyyətin üzləşdiyi ən böyük təhlükə terrorizmdir. Dünyanın heç bir ölkəsi bu bəlaya məruz qalmayacağına zəmanət verə bilməz. Azərbaycan terrorizm-

---

dən əziyyət çəkən ilk ölkələrdən biridir. Ona görə də ölkəmiz beynəlxalq terrorizmə qarşı qlobal mübarizəyə birincilər sırasında qoşulmuşdur. Antiterror koalisiyasında fəal iştirak etməklə yanaşı, biz erməni millətçilərinin azərbaycanlılara qarşı törətdikləri qanlı terror əməlləri barədə həqiqəti dünya ictimaiyyətinə tam şəkildə çatdırmaq üçün bütün imkanlardan istifadə etməliyik”.

Bu bukletdə Ermənistanın xüsusi xidmət orqanları və müxtəlif erməni terror təşkilatlarının Azərbaycan ərazisində törətdikləri terror aktlarından söhbət açılır, erməni terror təşkilatlarının müxtəlif dövrlərdəki fəaliyyəti işıqlandırılır.

“Azərbaycana qarşı erməni təcavüzünün nəticələri” adlı buklet Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın bu barədə söylədiyi fikirlərlə başlayır: “Bir milyondan çox soydaşımızın doğma yurd-yuvasından didərgin düşməsinə səbəb olan Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ölkəmizə həm də çox böyük maddi və mənəvi ziyan vurmuşdur. İşğal edilmiş torpaqlarımızda 900-dək yaşayış məntəqəsi dağıdılmış, məktəblər, xəstəxanalar, kitabxanalar, muzeylər talan olunmuş, qədim tarix və mədəniyyət abidələrimiz məhv edilmiş, çadır şəhərciklərində sığınacaq tapmış soydaşlarımızın övladları normal şəraitdə təhsil almaq imkanından məhrum olmuşdur. Beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini bu məsələyə cəlb etmək, əsl həqiqəti dünyaya çatdırmaq məqsədi ilə qətiyyətlə, ardıcıl və məqsədyönlü fəaliyyət göstərməliyik”.

Burada Ermənistanın Azərbaycan ərazilərinin işğalı nəticəsində dəymiş ziyan haqqında məlumat verilir.

Heydər Əliyev Fondunun həyata keçirdiyi bu layihə Ermənistanın Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi işğalçılıq siyasətinin ifşa olunmasında əhəmiyyətli rol oynayacaqdır.

Heydər Əliyev Fondu Azərbaycan oxucusu üçün əhəmiyyətli sayıla biləcək bir sıra xarici nəşrlərin dilimizə tərcümə edilərək çap olunması kimi mühüm bir layihə həyata keçirir. Bu layihə çərçivəsində türkçülük, azərbaycançılıq məfkurəsinin təbliği sahəsində dəyərli nəşrlərdən biri olan Murad Adcının “Türklər və dünya: munis tariximiz” adlı kitabı dilimizə çevrilib nəşr edilmişdir.

Bu kitabda türk tarixinin qlobal məsələləri ilə bir sırada adı məlumatlar da var. Bu adı məlumatlar yad qələm sahiblərinin türk haqqında formalaşdırdığı yanlış təsəvvürləri dağıdır.

Kitabda kazaklar haqqında söhbət açan müəllif qeyd edir ki, kazaklar döyüşkən zümrə olublar. Kazak öz əsgəri vəzifəsini şəərəflə icra edib, o, həmişə döyüşdən qalib çıxıb: kazak düşmən ordusu ilə də qəhrəmanlıqla vuruşub, çara qarşı tətillə qalxan, siyasi üsyan qaldıran fəhlələri, zəhmətkeşləri də qəddarlıqla susdurub. Üzbəüz gələndə kazak rusa da, rus olmayana da qarşı amansız olub. Kazakı rəsmi dövlət rus elan edib. Rus da bilib ki, kazak rus deyil, kazak özü də bilib ki, o, rus deyil. Bəs geniş kazak kütləsi kim olduğunu bilibmi? Ancaq kazakın ziyalıları, oxumuşları biliblər ki, onlar nəslən türkdürlər. Maraqlıdır:

---

rus bu tarixi niyə danıb? Görünür, kazakın zümrəvi igidliyini özününkü kimi təqdim etmək istəyib. Yaxud digər bir məsələ. Sibir türkün qədim yaşayış ocağı və qədim mədəniyyət abidələrinin ən çox yeraltı və qismən də yerüstü muzeyidir. Arxeoloji tədqiqatlarında Sibirin e.ə. yüz-yüz əlli min illik tarixini öyrənən A.Okladnikov Avropa mədəniyyətinin Sibirdən başladığını deyir. Bəs niyə rus belə zəngin tarixli Sibiri sürgün yeri kimi məşhurlaşdırıb? Ola bilsin ki, məhz bu yeraltı və yerüstü muzeylərdən diqqəti yayındırmaq istəyib. Bu muzeyin müəllifinin, yaradıcısının tanınması, yəqin ki, ona əl vermir. Murad Adcı əsərində belə həqiqətləri ustalıqla verir. Sibir-Avropa, Avrasiya, Yaxın Şərq-Uzaq Şərq, Çin, Monqolustan və Orta Şərq bu, türkün ixtisarla təsir dairəsidir, yığcam coğrafiyasıdır.

Heydər Əliyev Fondunun dilimizə çevirib nəşr etdiyi digər mühüm əsər Amerika Birləşmiş Ştatlarının Mərkəzi Asiya Qafqaz İnstitutu İpək Yolu Araşdırmalar Proqramı çərçivəsində S.Frederik Starr və Svant E.Kornellin “Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəməri: Qərbə açılan neft pəncərəsi” kitabıdır.

Kitabda Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft boru kəmərinin geostrateji əhəmiyyəti, iqtisadi əhəmiyyəti, Azərbaycan üçün əhəmiyyəti, Gürcüstan üçün əhəmiyyəti, Türkiyə üçün əhəmiyyəti, kəmərin ekoloji və sosial aspektləri kimi məsələlər 7 əsas fəsilə müxtəlif mütəxəssislər tərəfindən araşdırılmışdır.

Fondun birgə layihələr çərçivəsində Azərbaycan dilində çap etdirdiyi xarici nəşrlərdən biri də Linda Li Rattonun “Yuxuların çin olduğu yerdə” adlı kitabıdır. Kitabın nəşrində məqsəd fiziki cəhətdən qüsurlu uşaqların cəmiyyətdə bərabər hüquqlu üzv kimi qəbul edilməsinə kömək etməkdir.

Heydər Əliyev Fondu tanınmış rus alimi, yazıçı-tarixçi, professor Rudolf İvanovun “Əlahəzrətin general-adyutantı. Hüseyn xan Naxçıvanski haqqında dastan” kitabını nəşr etmişdir. Kitab Rusiyanın 20 mükafatı və 9 xarici orden ilə təltif olunmuş, rus ordusunun qocaman və adlı-sanlı alaylarına komandanlıq etmiş görkəmli həmyerlimizin həyatı və əsgəri rəşadətindən bəhs edir.

Kitab müəllif Rudolf İvanovun ön sözü ilə başlayır. Müəllif qeyd edir ki, özünün 34 illik hərbi və döyüş həyatında Hüseyn xan kornetdən general kavalerinə qədər yol keçmiş və ən böyük hərbi rütbəyə – Əlahəzrətin general-adyutantı rütbəsinə layiq görülmüşdür. Hüseyn xan 20 il At polkunda xidmət göstərmiş, Rusiya-Yaponiya müharibəsində 2-ci Dağıstan At polkuna, müharibədən sonra isə əfsanəvi 44-cü Nijeqorodski polka rəhbərlik etmişdir. Birinci Dünya müharibəsi general Hüseyn xan Naxçıvanskidə yeni sərkərdəlik istedadını meydana çıxardı. O həmişə döyüşlərin ön cəbhəsində olur və uğurlu komandirlik edirdi.

Müəllif qeyd edir ki, tabeliyində olanlara qarşı nəzakətli, ciddi və xeyirxah münasibətinə görə Hüseyn xan Naxçıvanski hərbiçilər tərəfindən sevilirdi və tabeçiliyində olanlar döyüş tapşırığını şərəflə yerinə yetirirdilər. General Hüseyn xan Naxçıvanskiyə rəhbərliyi altında gələcəyin tarixi şəxsiyyətləri də var idi. Ağ hərəkətin liderləri olacaq P.N.Vranqel, A.İ.Denikin, A.M.Kaledin, məş-

---

hur dövlət xadimləri Ukraynanın getmanı P.P.Skoropadski, Finlandiyanın feldmarşalı və Prezidenti K.K.Mannerqeym belə şəxsiyyətlərdəndir.

Hüseyn xan Naxçıvanski “qırmızı terrorun” qurbanı olmuşdur. Hüseyn xan Petroqradda FK-nın sədri M.S.Uritskinin verdiyi orderə əsasən həbs edilmişdir. Hüseyn xan bir müddət Petroqrada şəhər türməsində olur. Amma 1918-ci ilin sentyabrından sonra onun haqqında məlumat yoxdur. FTX-nin arxivlərində aparılmış axtarışlar da bir nəticə verməmişdir. Müəllif qeyd edir ki, Azərbaycan tarixçiləri generalın 1919-cu ilin əvvəlində güllələnməsini iddia edirlər. Amma FTX-nin arxivlərindəki sənədlər bunu təsdiq etmir. Ola bilsin ki, lazımi sənədlər arxivlərdə mühafizə olunmayıb və ya araşdırılmayıb.

Müəllif yazır ki, böyük fəxrlə bu fəvqəladə sərkərdənin həyat və qəhrəmanlıqlarını qələmə alarkən general-adyutant Hüseyn xan Naxçıvanskiyə taleyinin naməlum olması kimi qəmgin bir fakt ilə rastlaşacağını gözləmədi. Amma müəllif bu məsələdə optimist olduğunu bildirir və qeyd edir ki, Hüseyn xan Naxçıvanskiyə fəal, fədakar və rəşadətli fəaliyyəti, onun qüsursuz, əxlaqi mənəviyyəti heç bir cəmiyyətə, o cümlədən bizim cəmiyyətə də Rusiya İmperiyasının bu mühüm, görkəmli fiqurunun taleyinin naməlum qalmasına göz yummaq hüququ vermir.

Bu əsər nadir arxiv sənədlərinə əsaslanır və Azərbaycan gənclərinin hərbi vətənpərvərlik tərbiyəsi üçün böyük əhəmiyyət daşımaqdadır.

Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə görkəmli yazıçı, ədəbiyyatşünas alim və pedaqoq Mir Cəlal Paşayevin “Dirilən adam”, “Açıq kitab” romanları, “Göylər adamı”, “İdxal xəstəlik”, “Möhür və eşq” hekayə kitabları Türkiyədə nəfis tərtibatla nəşr edilərək türk oxucularına təqdim olunmuşdur.

28 aprel 2007-ci il tarixdə 5 kitabda toplanmış roman və hekayələri türk dilinə Əli Əkbər Əliyev və Azad Ağayev tərcümə etmişlər. Kitablarda üz qabığında əsərlərdəki personajlara uyğun şəkillər və yazıçının həyat, yaradıcılıq yolunu əks etdirən yığcam məlumatlar verilmişdir.

Həmin məlumatlarda qeyd edilir ki, Mir Cəlal Paşayev Azərbaycan ədəbiyyatında roman janrının bünövrə daşlarını qoyanlardan biri olmuşdur. Yazdığı 6 roman və yüzlərlə hekayələri ilə yanaşı, onun böyük Azərbaycan şairi Məhəmməd Füzuli yaradıcılığının ən dərin bilicisi və tədqiqatçısı olduğu da vurğulanır. Yaradıcılığında həmişə zülmə, ədalətsizliyə qarşı mübarizə prinsiplərini ön plana çəkən yazıçı bir qayda olaraq cəsarətli, mübariz insanları əsərlərinə qəhrəman seçir, bədbinliyi tənqid atəşinə tuturdu. Sovet rejimi çərçivəsində irticanın meydan suladığı çağlarda belə quruluşun insanlığa nə qədər yabançı olduğunu ayırı-ayrı fakt və detallarla, obrazların dili ilə özünəməxsus məharətlə oxucuya çatdırırdı.

Bu kitablarda həm də görkəmli yazıçı və alim Mir Cəlal Paşayevin 100 illik yubileyinə dəyərli töhfədir.

Azərbaycan ədəbiyyatının ən gözəl nümunələrinin xarici ölkə oxucularına çatdırılmasına və eyni zamanda müxtəlif xalqlara məxsus ən dəyərli əsərlərin

---

dilimizə çevrilib nəşr edilməsinə daim yardımçı olan Heydər Əliyev Fondunun bu təşəbbüsü də olduqca təqdirəlayiqdir. Bunu türk oxucularının bu əsərlərə, Mir Cəlal yaradıcılığına dərin marağı, kitabların qısa vaxtda qardaş ölkədə geniş populyarlıq qazanması bir daha sübut edir.

Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun təsis etdiyi “Muğam” jurnalının ilk nömrəsi və “Muğam-Antologiya” layihəsi çərçivəsində Səfiyyəddin Urməvinin (1217-1294) “Şərəfiyyə risaləsi” və “Kitabül-ədvar”, Fətullah Şirvaninin (1417-1486) “Musiqi məcəlləsi” əsərləri işıq üzü görmüşdür.

2 iyul 2007-ci il tarixdən “Muğam” jurnalının baş redaktoru, Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun (AMDF) prezidenti Mehriban xanım Əliyevadır. AMDF nəzdindəki “Muğam Mərkəzi”ndə tərtib edilmiş və “Şərq-Qərb” mətbəəsində Azərbaycan, ingilis və rus dillərində çap olunmuş jurnalın birinci nömrəsinin “Ön söz” hissəsində Mehriban xanım Əliyeva nəşrin konsepsiyası haqqında məlumat verir.

Jurnalda Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun muğamla bağlı keçirdiyi müxtəlif tədbirlərin, UNESCO-nun Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin təməlinin qoyulması mərasiminin, Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin görkəmli musiqiçilərlə görüşünün əks olunduğu fotosəkillər yer almışdır. Oxucular jurnalda görkəmli bəstəkar Fikrət Əmirovun simfonik muğamları haqqında Cəmilə Həsənovanın məqaləsi, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı idarə heyətinin sədri, xalq artisti, professor Firəngiz Əlizadənin və qədim xalq çalğı alətləri ansamblının bədii rəhbəri Məcnun Kərimovun müsahibələri, xalq artisti Alim Qasimov və zəmanəmizin görkəmli violonçel ustalarından biri Yo-Yo-Ma haqqında məqalələr ilə tanış ola bilərlər.

Bundan əlavə, klassik muğamların məzmunu və strukturuna aid ayrıca məqalənin yer aldığı jurnalın “Tarixin səhifələri” bölməsində müxtəlif illərə təsadüf edən və muğamla bağlı olan hadisələr haqqında xülasə verilir. “Qədim dövrlərdən xəbər verən musiqi” məqaləsində Şərq vokal məktəbindən bəhs olunur. Jurnalda milli musiqi alətlərimiz tar və qaval haqqında danışılmış, xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadənin “Muğam” poeməsindən parçalar verilmişdir.

Səfiyyəddin Urməvinin “Şərəfiyyə risaləsi” və “Kitabül-ədvar”, Fətullah Şirvaninin “Musiqi məcəlləsi” kitabları haqqında da qısa xülasələrin verildiyi jurnalın ilk nömrəsinin son səhifələrində “Biz muğam haqqında nə bilirik və onun gələcəyi varmı?” sorğusuna müxtəlif peşə sahiblərinin cavabları da dərc olunmuşdur.

11 iyun 2007-ci il tarixdə “Heydər Əliyev Fondu” kitabının növbəti nəşri Azərbaycan və ingilis dillərində nəfis tərtibatda çapdan buraxılmışdır. Fondun bu nəşri də iki kitabdan ibarətdir.

Birinci kitabda ulu öndər Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətindən, Heydər Əliyev Fondunun müxtəlif sahələrdə həyata keçirdiyi layihələrdən bəhs olunur.

Fondun fəaliyyətinin üçillik dövründən bəhs edən kitab Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun prezidenti, UNESCO

---

və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın “Ön Söz”ü ilə açılır. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva bildirir ki, xalqımızın yetirdiyi görkəmli siyasi və dövlət xadimi Heydər Əliyevin adını daşıyan Fondun yaranmasından üç il keçir. Fond ictimai təşkilat kimi, yarandığı gündən Heydər Əliyev ideyalarının reallaşmasına öz töhfəsini verməyə çalışır.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva qeyd edir ki, Fondun fəaliyyət coğrafiyası artıq ölkəmizin sərhədlərini aşmışdır. Dünyanın bir çox ölkələrində layihələrin reallaşması Fondun beynəlxalq aləmdə artan nüfuzunun göstəricisidir.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva Fondun geniş ictimaiyyətlə əlaqələrini möhkəmləndirməklə fəaliyyətini daha da təkmilləşdirəcəyinə və Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı, ölkəmizdə vətəndaş cəmiyyətinin bərqərar edilməsi işinə öz töhfəsini verəcəyinə inandığını ifadə edir.

Kitabın ilk bölməsi “Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyəti” adlanır. Burada zəngin, mənalı ömür yolu keçmiş dahi şəxsiyyətin həyatının ayrı-ayrı dövrləri gözlərimiz önündə canlanır. Azərbaycana rəhbərlik etdiyi hər iki dövrdə ölkəmizin sosial-iqtisadi, mədəni yüksəlişi, xalqımızın maddi rifahının yaxşılaşması, ötən yüzillikdə yenidən müstəqilliyinə qovuşmuş ölkəmizin parçalanıb məhv olmaq təhlükəsindən qurtularaq, dünya birliyində öz layiqli yerini tutması sahəsində ulu öndərin gördüyü nəhəng işlər ətrafı təhlil olunur.

“Heydər Əliyev Fondunun məqsədləri” adlanan ikinci bölmədə xüsusi vurğulanır ki, ulu öndər Heydər Əliyevin zaman, məkan anlayışına sığmayan həyat amalı azad və müstəqil bir dövlət qurmaq idi. Heydər Əliyev ömrü Azərbaycan xalqının XX əsr tarixinin 35 illik ən məsuliyyətli, çətin və şərəfli bir dövrünün salnaməsidir. Ona görə də ulu öndərin adını daşıyan Fondun yaranması həm də xalqın öz dahi oğluna sonsuz ehtiramının ifadəsidir. 2004-cü il mayın 10-dan fəaliyyətə başlayan Heydər Əliyev Fondu ulu öndərin həyat və fəaliyyət fəlsəfəsinin, elmi-nəzəri irsinin, azərbaycançılıq ideologiyasının öyrənilməsi, təbliği, gələcək nəsillərə çatdırılması yolunda üzərinə götürdüyü şərəfli missiyanın uğurla həyata keçirilməsi üçün səylə çalışmaqdadır.

İctimai təşkilat olan Heydər Əliyev Fondu qarşıya qoyduğu, reallaşdırdığı məqsəd və vəzifələrin əhəmiyyətinə, miqyasına görə ölkəmizdə analoqu olmayan yeni tipli qurumdur, ardıcıl və məqsədyönlü fəaliyyəti nəticəsində Fond həm respublikamızda, həm də xaricdə, nüfuzlu beynəlxalq qurumlarda böyük hörmət qazanmışdır. Fondun prezidenti, Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva çoxcəhətli fəaliyyətinə görə bir sıra nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların mükafatlarına layiq görülmüşdür.

Mehriban xanım Əliyeva “Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb” proqramının ikinci mərhələsinin təqdimatına həsr olunmuş “dəyirmi masa” da çıxışında demişdir: “Müasir dünyada hər bir ölkənin inkişafı, onun dünya birliyinə inteq-

---

rasiyası üçün təhsilin rolu əvəzsizdir. Məhz buna görə Heydər Əliyev Fondu yarandığı ilk gündən təhsilə yardımını öz fəaliyyətinin prioritet istiqaməti elan etmişdir”.

Fondun rəhbəri 2005-ci ilin əvvəlində Bakıda və əksər rayonlardakı uşaq evləri və internat məktəblərində olduqdan sonra “Uşaq evləri və internat məktəblərinin inkişafı proqramı”nın hazırlanıb həyata keçirilməsini məqsədəuyğun hesab etmişdir. Ölkədəki uşaq evləri və internat məktəblərində mövcud problemlərin həllinə yönələn bu proqram ötən illər Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətinin başlıca istiqamətlərindən birinə çevrilmişdir. 29 uşaq müəssisəsində yenidənqurma və tikinti-təmir işləri aparılmışdır. Bu zaman onların zəruri avadanlıqla təmin edilməsi, yeni ədəbiyyatla zəngin kitabxanaların yaradılması, informasiya texnologiyalarının tətbiqi, sinif otaqlarının interaktiv təhsil üçün uyğunlaşdırılması da diqqət mərkəzində olmuşdur. Əlavə yardımçı binalar, sanitariya-gigiyenik normalara cavab verən müasir tipli yeməxanalar, yataq otaqları, həkim və psixoloq otaqları, idman meydançaları və salonları yaradılmış, yay istirahət düşərgələri inşa edilmişdir.

Fondun “Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb” proqramı təhsilin səviyyəsinə birbaşa təsir edən problemlərin həllinə – tədris prosesinin günün tələbləri səviyyəsində qurulmasına imkan verən müasir məktəb binalarının inşasına istiqamətlənmiş, respublikada məktəb binalarının vəziyyəti yoxlanılmışdır. Nəticədə Azərbaycanın ən müxtəlif bölgələrində tam yararsız hesab olunan 132 məktəb müəyyənləşdirilmiş, mütəxəssislərin rəyinə görə, onların yenidən inşası problemin ən optimal həlli kimi qiymətləndirilmişdir.

Fond tərəfindən son 3 ildə müxtəlif beynəlxalq qurumlarla əməkdaşlıq çərçivəsində respublikamızın ali məktəblərinə müxtəlif adda 10 min nüsxə kitab, dərslik alınıb paylanmışdır.

“Heydər Əliyev Fondunun səhiyyə sahəsindəki fəaliyyəti” bölməsində bu sahədə görülən işlərdən bəhs olunur. Fondun səhiyyə ilə bağlı ilk tədbirlərindən biri “Diabetli uşaqlara ən yüksək qayğı” layihəsi olmuşdur.

2004-cü il dekabrın 4-də layihənin təqdimatından sonra Heydər Əliyev Fondu Azərbaycan Diabet Cəmiyyəti və Danimarkanın yüksək keyfiyyətli insulini istehsalı sahəsində dünyada lider olan “Novo Nordisk” şirkəti ilə birgə onun icrasına başlamışdır. Layihənin əsas məqsədi ictimaiyyətin, yerli və xarici şirkətlərin diqqətini ölkəmizdəki diabetli uşaqların problemlərinə yönəltmək, bunların həllinə kömək etmək və Beynəlxalq Diabet Federasiyasının bu sahədə iştirakını fəallaşdırmaqdır.

Azərbaycanda bu xəstəliyə tutulmuş 14 yaşınadək uşaqların insulinnə təminatında əvvəllər böyük çətinlik mövcud idi. Layihə çərçivəsində həmin uşaqlara yarımillik insulini preparatları və şpris-qələmlər verilmişdir. 2005-ci ilin may ayından başlayaraq, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən hər növbəti yarım il

---

üçün insulin preparatları və şpris-qələmlər paylanılır və bu iş indi də müntəzəm davam edir.

Fondun təşəbbüsü ilə ölkəmizdə talassemiyalı xəstələrin sayı, vəziyyəti, müalicə imkanları ilə bağlı müvafiq informasiya toplandıqdan sonra, 2005-ci ilin fevralında “Talassemiyasız həyat naminə” mövzusunda keçirilən “dəyirmi masa”da ictimaiyyət nümayəndələri, beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən Beynəlxalq Talassemiya Federasiyası ilə birgə əməkdaşlıq imkanları müzakirə olunmuşdur. Dünya Səhiyyə Təşkilatının proqnozlarına görə, lazımi tədbirlər görülməsə, 45 il ərzində ölkəmizdə bu xəstələrin sayı 16 minə çata bilər. Ona görə də müasir avadanlıqla təchiz olunmuş Talassemiya Diaqnostika Mərkəzinin və Qan bankının yaradılması qərara alınmışdır. Mərkəz ilin sonunadək istifadəyə veriləcəkdir.

Fondun təşəbbüsü ilə İsmayılıda və Bakının Xəzər rayonunda poliklinika, təcili yardım stansiyası, apteklər tikilmişdir.

Almaniyanın tanınmış “Fresenius Medical Care” və “Karl Storz” şirkətlərinin Fondla əməkdaşlığı çərçivəsində humanitar yardım kimi 130 min avro dəyərində 2 ədəd autoqemotransfuziya və 4 ədəd dərman preparatlarının dəqiq doza ilə ötürülməsini təmin edən aparat alınmışdır. Bunlar, habelə ötən il Fonda verilmiş 200 min avro dəyərində 10 ədəd hemodializ aparatı Səhiyyə Nazirliyinə bağışlanmışdır.

Oxucular “Heydər Əliyev Fondunun mədəniyyət sahəsindəki fəaliyyəti” bölməsində Fondun mədəniyyət sahəsindəki fəaliyyəti ilə də tanış ola biləcəklər. Azərbaycan muğam sənətinin inkişafı və onun ənənələrinin qorunub saxlanmasını nəzərdə tutan “Azərbaycan muğamları” layihəsi çərçivəsində 2005-ci ildə Parisdə – UNESCO-nun qərargahında 24 muğam ustasının ifasında səslənmiş muğamların toplandığı “Qarabağ xanəndələri” musiqi albomunun təqdimatı keçirilmişdir.

Fondun prezidentinin təşəbbüsü ilə UNESCO Azərbaycan muğamını bəşəriyyətin şifahi və qeyri-maddi irsinin şah əsərləri siyahısına daxil etmişdir. Azərbaycan və dünya musiqisinin incisi olan muğamların qorunub saxlanması və inkişafı, dünyada yayılması və beynəlxalq muğam tədbirlərinin keçirilməsi məqsədi ilə Bakıda Beynəlxalq Muğam Mərkəzi inşa edilir.

Dahi bəstəkar Üzeyir Hacıbəylinin anadan olmasının 120 illiyi münasibətilə bir il davam edən muğam telemüsabiqəsi keçirilmiş, Heydər Əliyev adına Sarayda müsabiqə iştirakçılarının və muğam ustalarının konserti təşkil edilmişdir.

Kitabın “Beynəlxalq əməkdaşlıq” adlı bölməsində qeyd olunur ki, Fondun beynəlxalq əməkdaşlığı ilbəl genişlənir. 2005-ci ildən başlayaraq BMT-nin İnkişaf Proqramı ilə əməkdaşlıq çərçivəsində “Kor və görmə qabiliyyəti zəif olan insanların informasiya-kommunikasiya texnologiyalarına çıxışının təmin edilməsi” Proqramına start verilmişdir. Respublikamızda kor və ya görmə qabi-

---

liyyəti zəif olan şəxslərin sayı təxminən 40 min nəfərdir. Heydər Əliyev Fondu onlara əlavə imkanlar yaratmaq mexanizmi kimi informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından (İKT) istifadəni zəruri saymışdır.

Fondun UNESCO ilə birgə keçirdiyi “UNESCO-Azərbaycan: gələcəyə körpü” mövzusunda konfransda Azərbaycanın təhsil sistemində aparılan islahatlar, Avropa təhsil sisteminə inteqrasiya və digər məsələlər müzakirə olunmuşdur. Azərbaycanın tarixi və mədəni ənənələrini, mövcud tolerantlığını nəzərə alaraq, Latın Mədəniyyəti Akademiyası özünün sayca XIII konfransını 2006-cı il aprelin 24-də Bakıda Heydər Əliyev Fondu ilə birgə keçirmişdir.

“Avrasiyada mədəniyyət müxtəlifliyi: Azərbaycan – sivilizasiyalararası dialoqun keçmişi və bu günü” mövzusunda konfransda iştirak edən xarici qonaqlar ölkəmizdə dini etiqad azadlığının, dini dözümlülüyün yüksək səviyyədə olduğunu, Azərbaycanın Şərqi və Qərbi sivilizasiyalarının ən yaxşı ənənələrini özündə birləşdirdiyini faktlarla vurğulamışlar.

“Orta əsr əlyazmalarında tibb və əcazılıq” mövzusunda birinci beynəlxalq konfrans da Bakıda keçirilmişdir. Əlyazmalar İnstitutunda saxlanılan qədim təbabətə dair 3 nadir tibb əlyazması Fondun dəstəyi ilə konfrans ərəfəsində UNESCO-nun Dünya Yaddaşı Proqramının Beynəlxalq Siyahısına daxil edilmişdir. Vaşinqton Elmlər Akademiyası ilə birgə təşkil edilmiş konfransın açılış mərasimi 2006-cı il iyunun 12-də Heydər Əliyev Fondunda keçirilmişdir. Konfransın keçirildiyi günlərdə Fondun qədim əlyazmaların sərgisi təşkil olunmuşdur. Konfransın növbəti iclasları Yevlax və Şəki şəhərlərində keçirilmişdir.

İSESCO ilə əməkdaşlıq da uğurla inkişaf edir. Ötən il Mehriban xanım Əliyeva islam dünyasının bu nüfuzlu qurumunun ilk qadın xoşməramlı səfiri seçilmişdir. Heydər Əliyev Fondu ilə İSESCO arasında əməkdaşlıq haqqında protokol imzalanmışdır.

Azərbaycan həqiqətlərinin yayılmasına həmişə xüsusi önəm verən Fond bu ilin əvvəlindən etibarən Xocalı faciəsinin 15-ci ildönümü ərəfəsində xüsusi layihə həyata keçirmişdir. 16 ölkədə anma tədbirləri təşkil olunmuş, erməni faşizminin iç üzünü açıb göstərən “Qarabağ həqiqətləri” toplusu və onun elektron versiyaları yayılmış, “Xocalı soyqırımı” filmi nümayiş etdirilmişdir. Real faktlara, fotosənədlərə istinadla aparılan bu təbliğat kampaniyası on minlərlə avropalıya Qarabağ həqiqətləri, Xocalı soyqırımı, Ermənistanın ölkəmizə qarşı həyata keçirdiyi təcavüzkar işğalçılıq siyasəti haqqında əsl həqiqətləri çatdırmışdır.

Sosial sahə Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətində əhəmiyyətli yer tutur və “Heydər Əliyev Fondunun sosial sahədəki fəaliyyəti” adlı bölmədə əks olunmuşdur. Qaradağ rayonunun Lökbatan qəsəbəsində 20 min sakinin su təminatının yaxşılaşdırılmasına imkan verən boru kəməri çəkilmişdir.

Şamaxı şəhərində müvəqqəti məskunlaşmış məcburi köçkün ailələri üçün 16 mənzilli bina əsaslı təmir olunmuş, ev əşyaları və avadanlıqla təmin edil-

---

mişdir. 1941-1945-ci illər müharibəsində qələbənin 60 illiyinə həsr olunmuş mərasim keçirilmiş, Xəzər rayonunun Türkan qəsəbəsində abidə ucaldılmışdır. Kimsəsiz, qaçqın və məcburi köçkün ailələrindən olan uşaqlar üçün hər il ölkənin ən iri saraylarında Yeni il və Novruz şənlikləri təşkil edilir.

Ekologiya sahəsində 2007-ci ilin Novruz bayramı ərəfəsində Fond Bakı ətrafındakı istifadəsiz sahələrdə 20 min həmişəyaşıl tingin əkilməsi ilə “Hərə-miz bir ağac əkək!” layihəsinə start vermişdir. Qısa zamanda respublikanın bütün şəhər, qəsəbə və kəndlərində vətəndaşlar, ayrı-ayrı kollektivlər bu çağırışa qoşularaq, yaşıllaşdırma kampaniyasına başlamışlar. Ətraf mühitin sağlamlaşdırılmasına, təmiz hava, təmiz ekologiyaya töhfə olan layihə çərçivəsində respublikanın hər yerində yüz minlərlə yeni ağac əkilmiş, təzə parklar, bağlar, yaşıl xiyabanlar salınmışdır. Təşəbbüsün hər il mövsümi olaraq davam etdirilməsi nəzərdə tutulur.

Fond elm və texnologiya sahəsində fəaliyyətə də böyük əhəmiyyət verir. 2005-ci ildə Mehriban xanımın təşəbbüsü ilə respublikanın internet məkanında məlumat bazasının zənginliyinə görə analoqu olmayan “Azərbaycan” portalı yaradıldı. 12 bölmədən ibarət 4 min səhifəlik portalda toplanmış konkret məlumatlar Azərbaycanla bağlı istənilən mövzuda informasiya əldə etməyə imkan verir.

Fondun nəşrlərinə “Qarabağ həqiqətləri” toplusu, “Azərbaycana qarşı müharibə: mədəni irsin hədəfə alınması”, “Müharibə və tarixi-mədəniyyət abidələrimiz”, xarici nəşrlərdən tərcümə edilmiş Murad Adcinin “Türklər və dünya: munis tariximiz”, ABŞ-ın Mərkəzi Asiya-Qafqaz İnstitutu – İpək Yolu Araşdırmalar Programının rəhbərləri Frederik Starr və Svante Kornellin “Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəməri: Qərbə açılan neft pəncərəsi”, “Azərbaycan təbiəti”, Linda Li Rattonun “Yuxuların çin olduğu yerdə”, Rudolf İvanovun “Bəyazidin müdafiəsi: həqiqət və yalan”, “Əlahəzrətin general-adyutantı” kitabları bu qəbildəndir. Dünya şöhrətli musiqiçi M.Rostropoviçə və xanımı Q.Vişnevskayaya həsr edilmiş musiqi albomu da populyarlıq qazanmışdır. İSESCO ilə birlikdə görkəmli şərqşünas alim Aida İmanquliyevanın “Yeni ərəb ədəbiyyatının korifeyləri” kitabı ərəb dilində nəşr edilmişdir.

“Xatirə Kitabından səhifələr” adlanan ikinci kitabda Fondu ziyarət etmiş dövlət və hökumət başçıların, dünyada tanınmış elm, mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin, beynəlxalq təşkilatların rəhbərlərinin bir qisminin təəssüratları verilmişdir.

Heydər Əliyev Fondu nəfis tərtibatda “Fəxri xiyaban” kitabını nəşr etmişdir. Etiraf etmək lazımdır ki, xarici ölkələrdən gələn qonaqların hər zaman üz tutduğu Fəxri xiyaban haqqında belə elmi-kütləvi nəşrə böyük ehtiyac duyulurdu və Fond bu boşluğu doldurmuşdur.

Soraq kitabında toplanmış, Azərbaycan və ingilis dillərində hazırlanmış materiallar ulu öndər Heydər Əliyevin nəsilərə örnək olan həyat yolu haqqında

---

yığcam məqalə ilə başlayır. Burada xalqımızın dahi oğlunun Fəxri xiyabandakı qəbirüstü abidə kompleksinin şəkli də dərc olunmuşdur.

Digər materiallar isə ensiklopedik qaydada əlifba sırası ilə verilmişdir. Təbii ki, Azərbaycan oxucularının bir qismi, xüsusilə yaşlı və orta nəslin nümayəndələrinin Fəxri xiyabanda dəfn olunmuş insanların çoxu barədə məlumatları vardır. Ancaq gənc nəslə və ölkəmizə gələn xarici qonaqları nəzərə alsaq, deməliyə ki, Heydər Əliyev Fondu bu təşəbbüsü ilə çox böyük maarifləndirici və təbliğat işi görmüşdür.

Azərbaycanın görkəmli maarifçi, yazıçı və şairlərindən Cəlil Məmməd-quluzadə, Həsən bəy Zərdabi, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, Məmməd Səid Ordubadi, Süleyman Sani Axundov, Cəfər Cabbarlı, Abdulla Şaiq, Əli Nəzmi, Səməd Vurğun, Süleyman Rəhimov, Rəsul Rza, Vahid, Mirzə İbrahimov, Mehdi Hüseyn, Süleyman Rüstəm, Əli Vəliyev, İsmayıl Şıxlı, Sabit Rəhman, Cabir Novruz, İlyas Əfəndiyev, Xəlil Rza Ulutürk, Məmməd Araz, Nəbi Xəzri, Yusif Səmədoğlu və başqalarının tərcümeyi-halı, yaradıcılığı haqqında verilən məlumatlar çox qısa, informasiya xarakteri daşısa da, ümumi təsəvvür yaradır.

Fəxri Xiyabanda dəfn edilənlər içərisində mədəniyyət və incəsənət xadimləri üstünlük təşkil edir. Bu siyahıda birinci yeri, şübhəsiz ki, xalqımıza böyük şöhrət gətirmiş, Şərqdə, o cümlədən Azərbaycanda professional musiqinin, opera və baletin banisi, əsərləri bir çox dillərə tərcümə olunaraq dünya musiqi mədəniyyətinin qızıl fonduna daxil olmuş dahi bəstəkar Üzeyir Hacıbəyli tutur.

Müslüm Maqomayev, Qara Qarayev, Fikrət Əmirov, Niyazi, Mikayıl Abdullayev, Qəmər Almaszadə, Rəşid Behbudov, Leyla Bədirbəyli, Bəşir Səfəroğlu, Bülbül, Cahangir Cahangirov, Səid Rüstəmov, Vasif Adıgözəlov, Həqiqət Rzayeva, Hüseynqulu Sarabski, Mərziyə Davudova, Fuad Əbdürrəhmanov, Mehdi Məmmədov, Seyid Şuşinski, Ələsgər Ələkbərov, Şövkət Ələkbərova, Tofiq Quliyev, Süleyman Ələsgərov, Kamil Əliyev, Mirzəğa Əliyev, Hüseyn Ərəblinski, Sidqi Ruhulla, Mikayıl Hüseynov, Lətif Kərimov, Hökumə Qurbanova, Soltan Hacıbəyov, Əzim Əzimzadə, Sara Qədimova, Leyla Vəkilova, Nəribə Zeynalova və başqalarının adı xalqımızın yaddaşına əbədi həkk olunmuşdur. Onların adı, sənəti mədəniyyət tariximizdə əbədi yaşayacaq, nəsillərə örnək olacaqdır.

Oxucular dövlət xadimləri və ictimai xadimlərdən Əziz Əliyev, İmam Mustafayev, Seyidcəfər Pişəvəri, Şıxəli Qurbanov, Afiyəddin Cəlilov, Arif Heydərov, Kamran Hüseynov, Əliş Ləmbəranski, Süleyman Vəzirov, əmək qəhrəmanları Qurban Abbasov (Neftçi Qurban), Ağa Nemətulla, Bəsti Bağırova, Əli Əmirov və başqaları haqqında da yığcam məlumat ala biləcəklər.

Xalqımızın yetirdiyi alimlər zaman-zaman ölkəmizdə və onun hüdudlarından kənar elmi ixtiraları, sanballı tədqiqatları ilə özlərinə və mənsub olduqları diyara şərəf-şöhrət qazandırmış, elmi-texniki tərəqqiyə töhfələrini vermişlər. Akademiklər Zərifə Əliyeva, Heydər Hüseynov, Yusif Məmmədəliyev,

---

Azad Mirzəcənzadə, Həsən Abdullayev, Ziya Bünyadov, Məmməd Arif, Mustafa Topçubaşov və başqaları belələrindəndir.

Azərbaycan xalqı həmişə özünün qəhrəman oğulları ilə fəxr etmişdir. İkinci Dünya müharibəsində və dinc quruculuq dövründə igidliyi, şücaəti, sərkərdəlik qabiliyyəti ilə seçilmiş generallar Akim Abbasov, Mahmud Əbilov, Səlahəddin Kazımov, Məlik Məhərrəmov, Hüseyn Rəsulbəyov, Hacıbaba Zeynalov və başqaları haqqında verilmiş məlumatlar, heç şübhəsiz, gənc nəslin hərbi vətənpərvərlik tərbiyəsi baxımından da faydalıdır.

Erməni millətçilərinin əzəli torpağımız olan Dağlıq Qarabağı ələ keçirmək niyyəti ilə başladıkları silahlı təcavüz nəticəsində on minlərlə vətən oğlu torpaqlarımızın müdafiəsi uğrunda döyüşlərdə həlak olmuşdur. Azərbaycanın tanınmış oğullarının bəziləri isə ermənilərin fitnəkar qəsdlərinin qurbanı olmuşlar. Onların bir qrupu – 1991-ci il noyabrın 20-də Dağlıq Qarabağda – Qarakənd yaxınlığında vurulmuş vertolyotda həlak olanlar – sabiq daxili işlər naziri, general-mayor Məhəmməd Əsədov, Azərbaycanın ilk dövlət katibi, istedadlı alim Tofiq İsmayılov, Baş prokuror İsmət Qayıbov, dövlət xadimləri, Nazirlər Soveti sədrinin müavini Zülfi Hacıyev, Vəli Məmmədov, tanınmış publisist-jurnalist Osman Mirzəyev və başqaları Fəxri Xiyabanda dəfn edilmişlər. Kitabda onların hər biri haqqında qısa məlumat verilmişdir.

Fəxri Xiyaban haqqında kitabı vərəqlədikcə xalqımızın tolerantlığı, müxtəlif din və dillərə mənsub insanlara eyni dərəcədə xoş münasibəti, hörmət və ehtiramla yanaşması, humanizmi də aydın görünür. Fəxri Xiyabanda müxtəlif millətlərin nümayəndələri dəfn olunmuşdur və kitabda onların haqqında məlumat vardır.

Ümumiyyətlə, “Fəxri xiyaban” kitabında 242 nəfər haqqında məlumat toplanmışdır.

Kitabın yüksək poliqrifik səviyyədə nəşr edilib ictimaiyyətə çatdırılması ulu öndərin adını daşıyan Fondun xalqımızın tərəqqisinə xidmətinin, zəngin tarix və mədəniyyətinə hörmət və ehtiramının nümunəsi, qurumun bu istiqamətdə ardıcıl fəaliyyətinin, nəcib təşəbbüslərinin növbəti təzahürüdür.

Heydər Əliyev Fondu “Qarabağ haqqında həqiqətlər” seriyasından “Azərbaycana qarşı müharibə: mədəni irsin hədəfə alınması” (“War Against Azerbaijan: Targeting Cultural Heritage”) kitabını hazırlamışdır.

Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin və Heydər Əliyev Fondunun birgə hazırladığı kitab işğalçı Ermənistanın Azərbaycan mədəniyyətinə, maddi-mənəvi irsimizə qarşı məqsədyönlü şəkildə həyata keçirdiyi vandalizm siyasətindən və onun acı nəticələrindən bəhs edir.

İngilis dilində olan kitab yüksək poliqrifik səviyyədə nəşr olunmuşdur. Kitab “Qafqaz albanlarının dini memarlıq irsi” və Azərbaycanın işğal altındakı bütün rayonlarında mədəni irsimizin məruz qaldığı erməni vəhşiliklərindən bəhs edən yazılı və illüstrativ materiallardan ibarətdir.

Giriş hissədə Azərbaycan tarixi haqqında qısa arayış verilir. Burada uzun illər ərzində ölkəmizdə arxeoloji qazıntılar nəticəsində əldə olunmuş maddi-mədəniyyət nümunələri xatırladılır, yer üzündə qədim insan məskənlərindən biri olan Azərbaycan ərazisində meydana gəlmiş erkən sivilizasiyadan, əcdadlarımızın yaratdığı rəngarəng memarlıq abidələrindən söhbət açılır. Azərbaycanda qədim dövlətçilik ənənələri barədə məlumat verilir, ötən nəsillərin hər birinin mədəni irsimizdə öz payı olduğu vurğulanır. Azərbaycan ərazisində müxtəlif dinlərin – bütperəstlik, zərdüştilik və xristianlığın yaranması tarixindən danışılır, bunların hər birinin mədəni-mənəvi irs xəzinəsinə töhfə verdiyi bildirilir. Kitabda ərəb istilasından sonra Qafqaz Albaniyası əhalisinin əsasən islamı qəbul etməsi, bəzi dağlıq bölgələrdə isə xristianlığın qalması vurğulanır. Sonrakı dövrlərdə yaranmış Salarilər, Şəddadilər, Atabəylər, Hülakülər (Elxanilər), Qaraqoyunlular, Ağqoyunlular və Səfəvilər kimi tarixi Azərbaycan dövlətlərindən bəhs olunur. Bildirilir ki, XIX əsrin əvvəllərində Azərbaycanın şimal ərazilərinin Rusiya tərəfindən işğalından sonra çarizmin mürtəce demoqrafik siyasəti nəticəsində bu yerlərə İran və Türkiyədən on minlərlə erməninin köçürülməsi, əslində, gələcək dramatik-faciəvi hadisələrin əsasını qoymuşdur. Rusiyada bolşeviklərin hakimiyyətə gəlməsindən sonra Azərbaycanın tarixi torpaqları hesabına Ermənistan Respublikası yaradılmışdır. Bundan daha da şirnikən erməni-daşnak millətçiləri Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını davam etdirmiş, keçmiş SSRİ rəhbərliyi bu işdə faktiki olaraq onlara himayədarlıq etmişdir.

“Qafqaz albanlarının dini memarlıq irsi” adlanan bölmədə Qafqaz Albaniyası dövrünə aid abidələrdən geniş bəhs olunur. Bu da təsadüfi deyildir. Çünki tarixi faktları saxtalaşdırmağa adət etmiş ermənilər indi də Qafqaz Albaniyası dövlətinin erməni etnosu tərəfindən yaradılması və deməli, həmin dövrə aid xristian abidələrinin də ermənilərə mənsub olması kimi sərsəm təbliğatla məşğuldurlar. Azərbaycan tarixçilərinin bu məsələ ilə bağlı bəyənətində deyilir: “Qarabağın yüz ildən çox müddət ərzində arxeoloji tədqiqi prosesində nə dağlıq, nə də düzən Qarabağda heç bir erməni yaşayış yeri, nekropolu, qalası və s. aşkar olunmamışdır. Azərbaycan arxeoloqlarının on illər boyunca apardıqları arxeoloji qazıntılar nəticəsində Qarabağ ərazisində paleolit dövrünə aid Azıx, Tağlar, Zar mağara düşərgələri, eneolit dövrünə aid Çalağantəpə, Leylatəpə və s. abidələr, ilk tunc dövrünə aid Xankəndi, Üçoğlan, Göytəpə, Qarahacılı abidələri, orta tunc və son tunc dövrlərinə aid Üzərliktəpə, Xocalı, Dovşanlı, Axmaxı, Sırxavənd, Sarıçoban, Qarabulaq abidələri, habelə antik dövrə və ilk orta əsrlərə aid Covurqala və digər çoxsaylı abidələr aşkar edilmişdir. Dünya elmi ictimaiyyəti, o cümlədən erməni alimlərinin özləri də bütün bu tarixi abidələrin Azərbaycanın qədim sakinlərinə məxsus olduğunu birmənalı şəkildə qəbul etmişlər”.

Kitabda qeyd olunur ki, Qafqaz Albaniyası cənubda Araz çayından tutmuş, şimalda Dərbəndə kimi ərazini əhatə edirdi. Baxmayaraq ki, Albaniyada xristianlıq IV əsrdə dövlət dini elan edilmişdir, onun təbliği hələ I əsrdə başlamışdı. İndiki Şəki rayonunun Kiş kəndindəki kilsə Alban kilsələrinin anası hesab olunurdu. Bu təkcə Albaniya ərazisində deyil, eyni zamanda Cənubi Qafqazda ilk kilsə idi.

Sonralar Albaniyanın birinci paytaxtı olan Qəbələdə, indiki Oğuz, Qax, Zaqatala, Balakən rayonları ərazisində və başqa yerlərdə kilsələr tikilmişdi.

Kitabda Şimali Azərbaycan xanlıqları Rusiyaya birləşdirildikdən sonra erməni Qriqorian kilsəsinin Alban kilsəsinə qarşı məkrli siyasətindən və nəhayət, Peterburq Sinodu vasitəsilə onun fəaliyyətinə son qoyulmasından geniş bəhs olunur. Eyni zamanda vurğulanır ki, Qriqorian kilsəsinin bu siyasəti həm də xristian albanların və onların abidələrinin erməniləşdirilməsi siyasəti ilə müşayiət olunurdu. Lakin albanların çoxu buna qarşı çıxmış və islamı qəbul etmişdilər. Bu fakt XIX əsrə aid statistik məlumatlarla da sübut olunur. Həmin faktlar Rusiya imperiyasının nümayəndələri tərəfindən toplanılmış və çap etdirilmişdir. Özü də albanların islamı qəbul etməsi elə bir dövrdə baş verirdi ki, o vaxt Rusiyada müsəlmanların vəziyyəti xristianlara nisbətən çox əlverişsiz idi. Bununla belə, albanlar erməniləşməyə yox, müsəlmanlığı qəbul edib alban olaraq qalmağa üstünlük verirdilər. Eyni zamanda, erməni kilsəsinin bütün təzyiqlərinə baxmayaraq, Azərbaycanın indiki Qəbələ və Oğuz rayonlarında yaşayan udinlərin o vaxtkı nəsilləri erməniləşmədilər, öz dillərini və adət-ənənələrini saxladılar.

Kitabda işğal olunmuş rayonlar üzrə abidələrin, mədəniyyət ocaqlarının siyahısı, xəritələr verilmişdir. Bu siyahılara Şuşa rayonundan 279, Kəlbəcər rayonundan 255, Laçın rayonundan 345, Qubadlı rayonundan 209, Zəngilan rayonundan 171, Cəbrayıl rayonundan 169, Füzuli rayonundan 148, Xocavənd rayonundan 76, Xocalı rayonundan 62, Ağdam rayonundan 126, Tərtər rayonundan 18 obyekt daxil edilmişdir.

Kitabda, eyni zamanda işğal altındakı bölgələrimizdə və Ermənistan ərazisindəki tarix və mədəniyyət abidələrimizin əvvəlki və indiki vəziyyəti haqqında materiallar yer almışdır. Kitabda vurğulanır ki, ermənilərin bu gün də davam edən dağıdıcılıq siyasəti Azərbaycan mədəniyyətinə zərbə vurmaq məqsədi daşıyır. Qarabağın işğal altındakı şəhər və qəsəbələrində, o cümlədən Şuşada abidələrin dağıdılması, onların memarlıq əlamətlərinin dəyişdirilməsi, “arxeoloji qazıntılar” pərdəsi altında “erməniləşdirilməsi” bu ərazilərin və abidələrin Azərbaycana məxsusluğuna dair bütün əlamətlərin məhvinə yönəlmiş uzunmüddətli hədəflərdir. 1994-cü ildə imzalanmış atəşkəs sazişindən keçən 13 ildə baş verənlərin təhlili göstərir ki, bu müddət ərzində ermənilərin dağıtdığı abidələrin sayı hərbi əməliyyatların gətirdiyi illərdə dağıdılmış abidələrin sayından çoxdur. Nadir kolleksiyası olan Kəlbəcər tarix-diyarşünaslıq muzeyi, Şuşa,

---

Laçın, Ağdam muzeyləri və başqaları dağıdılmış, onların eksponatları dünyanın müxtəlif ölkələrində satışı çıxarılmışdır. Məsələn, Natəvanın, Üzeyir Hacıbəylinin Bülbülün güllələnmiş tunc heykəlləri Şuşadan aparılaraq, sonradan Gürcüstanda satışı çıxarılmış və Azərbaycan hökuməti bunları 500 min dollara alıb Bakıya gətirmişdir. Londondakı Sotbi hərracında Laçın tarix-diyarşünaslıq muzeyinə məxsus eksponat 80 min dollara satılmışdır.

Kitabda qeyd olunur ki, ermənilərin işğal olunmuş ərazilərdə həyata keçirdikləri vəhşiliklərindən biri də tarixi abidələrdə və ayrı-ayrı tikililərdə Azərbaycan-müsəlman elementlərini erməni xaçı və yazıları ilə əvəz etmələridir.

Kitabda işğal olunmuş rayonların tarix-mədəniyyət abidələrinin bir çoxunun əvvəlki görünüşünü və indiki dağılmış vəziyyətini əks etdirən fotosəkillər geniş yer tutur. Eyni zamanda hər bir rayonun abidələri olan ərazilərin kosmosdan çəkilmiş şəkilləri verilmişdir.

Kitabda indiki Ermənistan ərazisindəki Azərbaycan abidələri, o cümlədən Urud kəndindəki məşhur kitabələr, İrəvanda Sərdar sarayı, Göy məscid, Şah İsmayıl məscidi və s. azərbaycanlıların tarixi-etnik torpaqlarından deportasiyası barədə geniş məlumat da əksini tapmışdır.

Kitabın daha bir üstünlüyü ona buradakı materialların əks olunduğu bir multimedia və bir video diskin əlavə olunmasıdır.

İlk növbədə beynəlxalq ictimaiyyət üçün nəzərdə tutulmuş bu kitabın ölkəmizin işğal olunmuş torpaqlarında, eləcə də indiki Ermənistan ərazisindəki tarix və mədəniyyət abidələrini məhv etməklə bu yerlərin azərbaycanlıların tarixi-etnik torpaqları olmasını təsdiqləyən izləri itirmək məqsədi daşıyan erməni millətçi-daşnak siyasətinin mahiyyətini ifşa etmək baxımından müstəsna əhəmiyyəti vardır. Bu qiymətli nəşr erməni vandalizmi nəticəsində məhv olunan mədəni sərvətlərimiz haqqında dünya ictimaiyyətinə dolğun məlumat çatdırmaqla yanaşı, gələcək nəsillərin də həmin həqiqətləri bilməsi üçün sənədləli mənbədir.

Onu da qeyd edək ki, yeni nəşrlə bağlı www.war-culture.az domeni olan internet sahifəsi də yaradılmışdır.

Heydər Əliyev Fondu Azərbaycanın xalq artisti, görkəmli muğam ifaçısı, professor Arif Babayevin 70 illik yubileyinə həsr olunmuş “Arif Babayev 70” musiqi albomu hazırlamışdır. Alboma Azərbaycan və ingilis dillərində nəfis tərtibatda nəşr edilmiş kitab və xanəndənin xalq mahnıları, təsniflər və muğamlardan ibarət 4 ədəd kompakt diski daxildir.

Ümummillə Lider Heydər Əliyevin 1998-ci ilin bahar bayramı şənliyində ədəbiyyat və incəsənət xadimləri ilə söhbəti zamanı dediyi “...Arif bizim böyük müğənnimizdir” kəlamı ilə başlayan kitab Arif Babayevin ulu öndər Heydər Əliyev, Prezident İlham Əliyev, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehrriban xanım Əliyeva ilə birgə çəkirdiyi şəkillərlə zəngindir.

Kitabda Mehriban xanım Əliyevanın muğam ifaçıları ilə görüşlərini, Arif Babayevin səhnədə canlandığı rolları əks etdirən, sənətkarın müəllimləri, tələbələri və ailəsi ilə çəkirdiyi şəkillər də yer almışdır.

Nəşrdə görkəmli muğam ifaçısı Arif Babayevin ömür yoluna, yaradıcılığına nəzər salınmış, onun muğam sənətinin inkişafındakı xidmətlərindən bəhs olunmuşdur. Bildirilmişdir ki, gənc yaşlarından fitri istedadı ilə diqqəti cəlb edən Arif Babayev qısa müddətdə xalq arasında böyük rəğbət qazanmışdır. 1964-cü ildə M.Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının solisti olan gənc müğənni 1966-cı ildə xalq artisti Əfrasiyab Bədəlbəylinin dəvəti ilə Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında fəaliyyətə başlayıb. 2006-cı ilədək bu teatrda çalışan Arif Babayev müxtəlif illərdə “Leyli və Məcnun”, “Əsli və Kərəm” operalarında Məcnun, Kərəm, “Aşıq Qərib”də Qərib, “Şah İsmayıl”da Şah İsmayıl, “Gəlin qayası”nda Camal rollarının ən mahir ifaçılarından olmuşdur. Onun iştirakı ilə “Leyli və Məcnun”, “Əsli və Kərəm” və s. opera tamaşaları bu gün də musiqimizin qızıl fondunda saxlanılır.

Kitabda qeyd olunur ki, Arif Babayev mahir muğam ifaçısı kimi təkcə Vətəni Azərbaycanın deyil, bütün Şərqi xanəndəsidir. Ustad sənətkarın oxuduğu “Şur”, “Rast”, “Bayatı-Şiraz”, “Çahargah”, “Mirzə Hüseyn segahı”, “Za bul segah”, “Segah” muğamları, xalq mahnıları, təsniflər, bəstəkar mahnıları artıq musiqi mədəniyyətimizin xəzinəsinə daxil olmuşdur.

Kitabda Arif Babayevin pedaqoji fəaliyyətindən də bəhs edilmişdir. Vurğulanmışdır ki, xanəndə Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının muğam sinfinin ilk müəllimlərindən biri olmuşdur. Azərbaycan muğam ifaçılarından ilk dəfə professor elmi dərəcəsinə layiq görülmüş Arif Babayev hazırda Azərbaycan Milli Konservatoriyasında muğam kafedrasının müdürüdür. Onun yetirmələrinin çoxu respublikamızın tanınmış, adlı-sanlı xanəndələridir. Xalq artistləri Nəzakət Teymurova, Aygün Bayramova, əməkdar artistlər Könül Xasıyeva, Gülüstan Əliyeva, Fehruz Səxavət, Cabir Abdullayev, opera teatrının solisti Səbuhi İbayev məhz ondan dərslər almışlar.

Kitabda məlumat verilir ki, yüksək səhnə mədəniyyətinə sahib olan Arif Babayev dünyanın 60-dan çox ölkəsində qastrol səfərində olmuş, muğamlarımızın, milli musiqimizin təbliğində, sevilməsində çox böyük xidmətlər göstərmişdir.

Kitabda Arif Babayevin 2005-ci və 2007-ci illərdə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın şəxsi təşəbbüsü ilə keçirilən, bütün dünya azərbaycanlılarının sevvə-sevvə izlədikləri muğam müsabiqələrində daimi və ədalətli bir münəfi kimi böyük hörmət qazanmasından söz açılmışdır.

Qeyd olunmuşdur ki, sənətkarın Opera və Balet Teatrının solisti və muğam ifaçısı kimi səmərəli xidmətləri dövlətimiz tərəfindən layiqincə qiymətləndirilmişdir. O, 1978-ci ildə əməkdar, 1989-cu ildə respublikanın xalq artisti fəxri

---

adlarına layiq görülmüş, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Fərmanı ilə 1998-ci ildə “Şöhrət” ordeni ilə təltif olunmuşdur. 2002-ci ildən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdcüsü olan Arif Babayev Prezident İlham Əliyevin 2008-ci il 15 fevral tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan muğam sənətinin inkişafındakı böyük xidmətlərinə görə “İstiqlal” ordeni ilə təltif edilmişdir.

Kitabdakı “Könlüm keçir Qarabağdan” bölməsində xanəndənin yaradıcılığı ətrafı təhlil olunmuşdur.

Heydər Əliyev Fondu “Muğamı yaşadanlar” adlı buklet nəşr etmişdir. Buklet Heydər Əliyev Fondunun muğamın qorunması və daha geniş miqyasda təqdim olunması istiqamətində həyata keçirdiyi layihələr haqqında geniş məlumatı əks etdirir.

Buklet Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın giriş sözü ilə başlayır.

Mehriban xanım Əliyeva Azərbaycan musiqi sənətinin zəngin və möhtəşəm abidəsi olan muğamın uzun tarixi bir yol keçərək əbədiyyətə qovuşduğunu, milli və dünya mədəniyyəti üçün zəngin, mötəbər və mühüm bir abidə kimi UNESCO-nun “Bəşəriyyətin şifahi və qeyri-maddi irsinin şah əsərləri” siyahısına daxil edildiyini diqqətə çatdırır.

Mehriban xanım Əliyeva milli mənəvi dəyərlərimizin, həmçinin muğamın qorunması, inkişafı və təşviqi, onun zənginliyinin və dərin fəlsəfəsinin gələcək nəsillərə çatdırılması məqsədilə Heydər Əliyev Fondunun bir sıra uğurlu layihələr həyata keçirdiyini qeyd edir.

Bukletdə Heydər Əliyev Fondunun muğamın qorunması və daha geniş miqyasda təqdim olunması məqsədilə həyata keçirdiyi layihələr – “Azərbaycan muğamları” layihəsi çərçivəsində “Qarabağ xanəndələri” musiqi albomu, Beynəlxalq Muğam Mərkəzi, Muğam Müsabiqəsi Proqramı layihələri haqqında geniş məlumat öz əksini tapmışdır.

Bukletə “Muğam televiziya müsabiqəsi–2007” qaliblərinin qala-konsertindən ibarət DVD də daxildir.

Heydər Əliyev Fondu Azərbaycanın musiqi mədəniyyəti tarixində xüsusi yeri olan xalq artisti, cazmen, pianoçu, bəstəkar Rafiq Babayevin yaradıcılığını əhatə edən musiqi albomu hazırlamışdır.

Layihənin təşəbbüsçüsü, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevadır.

MDB ölkələrinin və Azərbaycanın dövlət arxivlərindən toplanmış materiallar əsasında hazırlanmış alboma Rafiq Babayevin həyat və yaradıcılığından bəhs edən və yüksək poliqrafik səviyyədə buraxılmış kitab, nadir videoyazılar olan 2 DVD və sənətkarın əsərlərindən ibarət 8 CD daxildir. Disklər “SONY” firmasının Avstriyadakı studiyasında müasir texnologiya əsasında təmizlənərək

---

yazılmışdır. Kitabdakı mətnlər üç dildə – Azərbaycan, rus, ingilis dillərində verilmişdir. Kitab sənətkarın həyatının müxtəlif anlarının əks olunduğu fotoşəkillərlə zəngindir.

İstedadlı cazmen, pianoçu və bəstəkar Rafiq Babayevin həyat və yaradıcılığından bəhs edən kitabda bildirilir ki, Maestronun caz kompozisiyaları boş yerdə yaranmırdı. Azərbaycan xalqına xas olan tolerantlıq, digər millətlərə, dinlərə qarşı qeyri-adi dözümlülük, başqa mədəniyyətləri həssaslıqla qavramaq, çox güman ki, Maestronun yaradıcılığında özünü aydın göstərən Qərb caz intonasiyası ilə Şərqi muğam mədəniyyətinin yüksək səviyyədə birləşməsini mümkün etmişdir.

Qeyd olunur ki, Rafiq Babayev caz kompozisiyalarını qapalı sovet qadağaları çərçivəsində bəstələməyə başlamışdı. Bunu yalnız cəsarətli və dərin mənəvi mədəniyyətə malik şəxsiyyətlər bacarırdı.

Kitabda Rafiq Babayevin ömür və yaradıcılıq yolu geniş şəkildə işıqlandırılır. Bildirilir ki, Rafiq Babayev bütün yaradıcılığı dövründə müxtəlif kollektivlərlə dünyanın bir çox ölkələrinə qastrol səfərləri etmişdir. Onun fəaliyyətinin əsas amallarından biri nadir Azərbaycan musiqisini şöhrətləndirmək və xarici ölkələrin dinləyicilərinə çatdırmaq idi. Caz Rafiq Babayev üçün sadəcə həyat tərzini, özünü duymaq və ya yaradıcılıq imkanlarının təcəssümü deyildi. Bu həm də sonsuz, dərin tədqiqat, diqqətlə öyrənmə obyektini, onun kökünə, heç nəyə bənzəməyən musiqi dilinə nüfuz etmək idi. Bu mənada caz ondan ötrü özündə həqiqi və doğru-düzgün olanı açmağa qadir olan yeganə qüvvə idi.

Kitabda qeyd olunur ki, hər şeydən əvvəl, Rafiq Babayev bu gün Azərbaycan cazının tarixi və ənənəsidir.

Rafiq Babayev 1994-cü il martın 19-da erməni terror təşkilatlarının Bakı Metropolitenində törətdiyi birinci terror aktı nəticəsində faciəvi surətdə həlak oldu. Bu albom həm də Ermənistanın xüsusi xidmət orqanlarının əli ilə törədilmiş terror aktının qurbanı olan Rafiq Babayevin simasında erməni təcavüzü və terroru nəticəsində həlak olmuş bütün insanların xatirəsinə həsr edilir.

Heydər Əliyev Fondu tərəfindən hazırlanan bu albom böyük sənətkar Rafiq Babayevin yaradıcılıq irsinin qorunması və təbliğində böyük rol oynayacaqdır.

Heydər Əliyev Fondunun Azərbaycan muğam sənətinin inkişafı və qorunması istiqamətində tədbirlərindən biri “Azərbaycan muğamları” layihəsi çərçivəsində “Qarabağ xanəndələri” musiqi albomunun nəfis şəkildə nəşr olunması və “Gülüstən” sarayında təqdimat mərasiminin keçirilməsidir.

Alboma “Qarabağ xanəndələri” adlı Azərbaycan, ingilis, rus, fransız dillərində olan kitab və 24 sənətçinin ifasında muğam parçalarından ibarət 12 disk daxildir.

Kitabın ilk səhifəsindəki “Qarabağ muğam məktəbi” başlıqlı yazıda layihənin müəllifi və rəhbəri Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əli-

---

yevanın Qarabağ muğam məktəbi haqqında fikirləri yer almışdır. Burada bildirilir ki, Azərbaycan muğamı UNESCO-nun qərarı ilə dünya mədəniyyətinin misilsiz dəyərə malik şifahi, mənəvi sərvətləri sırasına daxil edilmişdir.

Azərbaycanda muğamın tarixindən söz açan müəllif qeyd edir ki, muğam bütün ölkədə yayılsa da, onun əsas ocaqları özlərinin müstəqil məktəblərini yaratmış əsas muğam yaradıcılığı mərkəzləri kimi Bakı, Şamaxı, Gəncə, Naxçıvan və Şuşa sayılır. Qarabağ muğam məktəbindən bəhs edən müəllif qeyd edir ki, bu məktəbin nümayəndələri Azərbaycan xalqının musiqi mədəniyyətini inkişaf etdirməklə, öz həmvətənlərinin ağıllarına, hiss və duyğular aləminə nəcib təsir göstərmişlər.

Mehriban xanım Əliyeva bu layihənin də musiqi ənənələrinin qorunub saxlanması və zənginləşdirilməsinə sanballı töfhə verəcəyini vurğulamışdır.

Kitabın “Qarabağ xanəndələri” adlı hissəsində Qarabağ xanəndələri haqqında ayrı-ayrılıqda dolğun məlumat verilmişdir. Kitabda Qarabağ xanəndələrinin şəkilləri də yer almışdır.

Albomda Şərqi bənzərsiz muğam ustalarından 24 sənətinin – Cabbar Qaryağdıoğlunun, Keçəçi oğlu Məhəmməd, Məşədi Məhəmməd Fərzəliyevin, Məcid Behbudovun, Seyid Şuşinskinin, Xan Şuşinskinin, İslam Abdullayevin, Bülbülün, Zülfü Adıgözəlovun, Əbülfət Əliyevin, müasir muğam ustalarının ifasında səslənən muğam parçaları ürəkləri riqqətə gətirir, xalqımızın qədim və zəngin mədəniyyəti barədə dinləyicidə əyani təsəvvür yaradır.

Xüsusilə, əlamətdardır ki, Fondun bu layihəsi məhz Qarabağ xanəndələrinə həsr olunmuşdur. Bu, həm də Qarabağ torpağının acısını, Azərbaycanın haqq səsinə muğam vasitəsilə bütün dünyaya çatdırmaq məqsədi daşıyır, hər bir azərbaycanlıya bu fikri aşılaysın ki, belə nadir sənətkarlar yetirən, belə möcüzəli musiqinin beşiyi olan Qarabağ torpağı yağı tapdağında, işğal altında, düşmən əlində qala bilməz.

2005-ci ilin mart ayında UNESCO-nun qərgahında xoşməramlı səfirlərin illik toplantısında təqdimatı olmuş “Qarabağ xanəndələri” musiqi albomu çox böyük diqqət cəlb etmişdir.

Heydər Əliyev Fondu muğamı qorumağı, inkişaf etdirməyi, muğamın gözəlliyini, onun dərin fəlsəfəsini gələcək nəsillərə çatdırmağı özünün mənəvi borcu sayır.

Heydər Əliyev Fondu Azərbaycan Respublikasının xalq artisti, böyük sənətkar, virtuoz kamançaçalan Həbil Mustafa oğlu Əliyevin 80 illik yubileyinə həsr olunmuş musiqi albomu hazırlamışdır.

Alboma kitab və kamança ustadının ifasında xalq, bəstəkar mahnıları, muğamlardan və sənətkarın özünün bəstələdiyi musiqi parçalarından ibarət 4 ədəd kompakt disk daxildir. Kitab Azərbaycan və ingilis dillərində nəfis tərtibatda nəşr edilmişdir.

Kitabda Habil Əliyevin ulu öndər Heydər Əliyev, Prezident İlham Əliyev, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyeva ilə birgə çəkdiyi şəkillər yer almışdır. Kitab, həmçinin sənətkarın həyat və yaradıcılığının müxtəlif dövrlərini əks etdirən fotosəkillər, müxtəlif tədbirlərdə, qastrollarda ailə və sənət dostları ilə çəkdiyi şəkillərlə də zəngindir.

Kitab Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Habil Əliyev haqqında dediyi “...Hər adam mühəndis də, həkim də, müəllim də, tacir də ola bilər, hamı tar, kamança çala bilər, ancaq sənin kimi çala bilməz. Ona görə də sən bu sənəti seçməyinlə fəxr edə bilərsiniz. Biz də sən kimi kamança çalan Habilə fəxr edirik” dəyərli sözləri ilə başlayır. Bu səhifədə Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən 1997-ci il 28 may tarixli fərman ilə Habil Əliyevə təqdim olunmuş “Şöhrət” ordeni diplomunun surəti də əks olunmuşdur.

Kitabda daha sonra Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın Habil Əliyevə ünvanladığı təbrik məktubunun surəti verilmişdir. Sənətkarı 80 illik yubileyi və “İstiqlal” ordeni ilə mükafatlandırılacağı münasibətilə təbrik edən Mehriban xanım Əliyeva sənətkarın Azərbaycan musiqisinin inkişafındakı xüsusi rolunu qeyd etmiş və bundan sonra da xalqımızın xoş gələcəyi uğrunda yaşayıb-yaradacağına inandığını bildirmişdir.

Kitabın “Habil Əliyev”, “Habil Kaman” başlıqlı yazılarında sənətkarın ömür və yaradıcılıq yolu işıqlandırılmışdır. Qeyd olunur ki, Habil Əliyev tək cə doğma Azərbaycanın deyil, Şərqi, bütün türk dünyasının sevilən, seçilən sənətkarıdır. Habil Əliyev dünyanın bir çox ölkələrində - Türkiyədə, İranda, Misirdə, Bolqarıstanda, Əlcəzairdə, İtaliyada, Fransada, ABŞ-da, İngiltərədə, Tunisdə, Suriyada, Hindistanda, Yaponiyada və s. ölkələrdə qastrol səfərlərində Azərbaycan musiqisini dünya xalqlarına sevdirmişdir. Ustad sənətkarın ifa etdiyi “Sarı gəlin”, “Qaragilə”, “Dilbər”, “Apardı sellər Saranı”, “Sona bülüllər”, “Sarıköynək”, “Yaxan düymələ”, “Tello”, “İrəvanda xal qalmadı” kimi xalq mahnıları, “Ana”, “Ay qız” (C.Cahangirov), “Sən-sən” (Ə.Tağıyev), “Həkim qız” (S.Rüstəmov), “Cücələrim” (Q.Hüseynli) və b. onlarca bəstəkar nəğmələri tamam başqa tərzdə, ifa əlvanlığı ilə səslənir. Habil Əliyevin kamançada çaldığı “Segah”, “Bayatı-Şiraz”, “Cahargah”, “Dilkəş”, “Düğah” özünəməxsus üslubda, yeni çalarda, təzə ovqatda oldu. O, kimsəni təkrar etmədi, ancaq özünü ifadə elədi.

Kitabda qeyd olunur ki, Habil Əliyev tək cə muğam və xalq mahnılarımızın mahir ifaçısı deyil, həm də gözəl, yaddaqalan mahnıların yaradıcısıdır. O, on beşdən artıq mahnının müəllifidir. Onun “Gülüm yatsın”, “Şəhla gözlüm”, “Vəfa”, “İlk məhəbbət”, “Güləsən gərək” və s. mahnıları ən görkəmli müğənilərimizin ifasında eşidilmişdir və eşidilməkdədir.

Kitabda Habil Əliyevin pedaqoji fəaliyyətinə toxunulur və qeyd olunur ki, sənətkar pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olmasa da, özündən sonra gələn bir çox kamança ifaçılarının ustasıdır. Çünki Habil Əliyevin sənəti böyükdür və danılmazdır.

Heydər Əliyev Fondu Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin görkəmli nümayəndəsi Əlibaba Məmmədovun həyat və fəaliyyətinə həsr olunmuş musiqi albomu hazırlamışdır. Alboma Azərbaycan və ingilis dillərində nəşr edilən kitab və xanəndənin xalq mahnıları, təsniflər və muğamlardan ibarət 4 ədəd kompakt disk daxildir. Kitab Əlibaba Məmmədovun “Şöhrət” ordeni ilə təltif edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 4 fevral 2000-ci il tarixli fərmanı ilə başlayır. İkinci səhifədə Ümummilli Liderin Əlibaba Məmmədova təbrik məktubu yer almışdır. Əlibaba Məmmədovu 70 illik yubileyi münasibətilə səmimi qəlbdən təbrik edən ulu öndər sənətkarın yaradıcılığına yüksək qiymət vermiş və yeni xanəndələr nəslinin yetişdirilməsi, muğam ifaçılığı məktəbinin daha da inkişaf etdirilməsi yolunda ona uğurlar arzulamışdır.

Kitab Əlibaba Məmmədovun Ümummilli Lider Heydər Əliyevlə, Prezident İlham Əliyevlə, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyeva ilə görüşlərini əks etdirən fotosəkillərlə zəngindir.

Kitabda Əlibaba Məmmədovun həyat və yaradıcılığı haqqında dolğun informasiya verilmişdir. Burada göstərilir ki, sənətkarın repertuarında “Rast”, “Bayatı-Şiraz”, “Dəşti”, “Rahab”, “Çahargah”, “Hümayun” muğamları başlıca yer tutmuşdur. Qeyd olunur ki, Əlibaba Məmmədovun yaratdığı “Hümayun” xalq çalğı alətləri ansambli zəngin, çoxçalarlı, rəngarəng repertuarı ilə xalqımızın estetik zövqünün formalaşmasında öz müsbət rolunu oynamışdır.

Kitabda Əlibaba Məmmədovun pedaqoji fəaliyyəti də işıqlandırılmışdır.

Əlibaba Məmmədov xalqımızın qarşısındakı xidmətlərinə görə 1963-cü ildə respublikanın əməkdar, 1989-cu ildə isə xalq artisti fəxri adına layiq görülmüş, “SSRİ mədəniyyət əlaçısı” fəxri döş nişanı ilə təltif olunmuş, 1992-ci ildə Əlağa Vahidin əsərlərinə yazdığı mahnı və təsniflərə görə “Vahid” adına mükafata layiq görülmüşdür. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin 4 fevral 2000-ci il tarixli fərmanı ilə Əlibaba Məmmədov 70 illik yubileyində ölkənin “Şöhrət” ordeni ilə təltif edilmişdir. Əlibaba Məmmədov Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdçüsüdür.

Kitabda sənətkarın müxtəlif məclislərdə ifasının əks olunduğu şəkillər, tələbələri, sənət yoldaşları, ailəsi ilə çəkirdiyi şəkillər də yer almışdır.

Heydər Əliyev Fondu dünya şöhrətli musiqiçi Mstislav Rostropoviçin və xanımı, məşhur müğənni Qalina Vişnevskayanın ailə həyatı qurmalarının 50 ildəyi – “Qızıl toy” münasibətilə musiqili albom hazırlamışdır. Nəfis şəkildə tə-

---

tib olunmuş kitab ingilis dilində olmaqla Maestro və xanımının həyat və yaradıcılığını əks etdirən fotosəkillərlə zəngindir.

Kitabın ilk səhifəsində Mstislav Rostropoviçin və xanımı Qalina Vişnevskayanın bir yerdə çəkirdikləri fotosəkil verilmiş və şəklin aşağısında bu sözlər yazılmışdır: “Qalina Vişnevskaya və Mstislav Rostropoviç 50 il bir yerdə yaşamışlar. Vişnevskayanı XX əsrin ən böyük qadını, Rostropoviçi müasir dövrümüzün böyük musiqiçisi adlandırırlar. Bu mənada onların 50 illik evliliyini xüsusi qeyd etmək lazımdır. Güman ki, bu keçən əsrin, bəlkə də elə yaşadığımız əsrin ən böyük sirlərindən biridir. Biz bu nikahın uğurunun səbəblərini araşdırmaq fikrində deyilik. Amma 50 illik bu tarixin bəzi səhifələrini vərəqləməyə cəhd göstərəcəyik”.

Kitab Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın “Qalina və Slava” adlı yazısı ilə başlayır. Mehriban xanım Əliyeva yazıda sənətkarların həyatının müxtəlif məqamlarına toxunur və vurğulayır ki, 50 illik evlilik həyatı boyunca musiqi bir növ onların ayrılmaz ailə dostu idi. Uğurun ümumi bir düsturu yoxdur və ola da bilməz. Amma şübhəsiz, bu cütlük özlərinin düsturunu müəyyən etmişlər və bu düstur onların 50 il əvvəlki kimi parlaq olmalarına imkan verir.

Yazısının sonunda Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva qeyd edir ki, bu layihədə təqdim olunmuş musiqi parçaları və onları müşayiət edən fotosəkillər bu tarixi cütlüyün ecazkar dünyasına daxil olmağa imkan verir.

Kitabda Mstislav Rostropoviçin və Qalina Vişnevskayanın SSRİ vətəndaşlığından çıxarılması haqqında SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyyyətinin qərarının əks olunduğu sənədin surəti, Mstislav Rostropoviçin “Pravda”, “İzvestiya”, “Literaturnaya qazeta”, “Sovetskaya kultura” qəzetlərinin baş redaktorlarına məktubunun surəti, Qalina Vişnevskaya və Mstislav Rostropoviçin L.İ.Brejnevə məktubunun surəti əks olunmuşdur. Bundan başqa kitabda sənətkarlara müxtəlif vaxtlarda dövlət başçıları, görkəmli sənətkarlar tərəfindən ünvanlanmış təbrik məktublarının surətləri də yer almışdır.

Kitabdakı “Uşaqılıq”, “Qalina səhnədə”, “Maestro”, “Dostlarımız”, “Slava Bakıda” və s. yazılarda sənətkarların həyat və yaradıcılığı haqqında geniş informasiya verilmişdir.

Alboma Mstislav Rostropoviçin və xanımı Qalina Vişnevskayanın yaradıcılığını əhatə edən 8 ədəd CD, 3 ədəd DVD və 1 ədəd multimedia diski də daxildir.

Məqsədi Prezident Heydər Əliyevin zəngin irsini öyrənmək və təbliğ etməkdən, onun Azərbaycanın sosial-iqtisadi, mədəni tərəqqisinə yönəlmiş genişmiqyaslı fəaliyyəti barədə gələcək nəsillərdə, qonaqlarda əyani təsəvvür yaratmaqdan, Azərbaycan mədəniyyətinin və ölkəmizin tarixinin geniş təbliği ilə əlaqədar aparılan işlərə kömək göstərməkdən, dahi şəxsiyyətin müəllifi olduğu beynəlxalq layihələrin həyata keçirilməsini dəstəkləməkdən ibarət olan

---

Heydər Əliyev Fondunun geniş fəaliyyətini əks etdirən “Heydər Əliyev Fondu” kitabı çapdan çıxmışdır.

2005-ci ildə nəşr olunmuş kitab Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın giriş sözü ilə açılır. Burada vurğulanır ki, ictimai təşkilat olan Fond qarşısına qoyduğu məqsəd və vəzifələrin əhəmiyyətinə, miqyasına görə ölkəmizdə analoqu olmayan yeni tipli bir qurumdur.

Fondun fəaliyyətə başlamasının bir illiyi münasibətilə buraxılmış kitab bir neçə bölmədən ibarətdir. “Vətənə, xalqa həsr edilən ömür” adlanan birinci bölmədə dünya şöhrətli siyasi xadimin həyat və fəaliyyətindən, respublikamıza rəhbərlik etdiyi uzun illər ərzində gördüyü misilsiz işlərdən yığcam şəkildə söhbət açılır.

“Heydər Əliyev Fondunun məqsədləri”, “Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyəti – 2004-2005”, adlı bölmələrdə Heydər Əliyev Fondunun məqsədlərindən, fəaliyyətə başladığı vaxtdan ötən bir ildə həyata keçirdiyi layihələrdən bəhs olunur.

“Xatirə kitabını vərəqlərkən...” adlanan sonuncu bölmədə Fondu ziyarət edən qonaqların bir qisminin təəssüratları verilmişdir. Xatirə kitabı Azərbaycan Respublikası Prezidenti Cənab İlham Əliyevin Fondun təqdimat mərasimi günü – 2004-cü il mayın 10-da yazdığı sözlərlə açılır.

Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə Azərbaycan muğamına həsr olunmuş “Muğam ensiklopediyası” işıq üzü görmüşdür. İki cildədən ibarət olan bu ensiklopediya həm muğamla bağlı ətraflı məlumatları özündə cəmləşdirir, həm də Azərbaycan muğamlarını müxtəlif xanəndələrin ifasında təqdim edir. Kitabın redaksiya heyətinin sədri və baş redaktoru Mehriban xanım Əliyevadır.

“Muğam ensiklopediyası” çap nəşrində böyük həcmdə informasiya, 1300-ə yaxın məqalə – muğam sənətilə bağlı terminlərin şərh, muğam ifaçılarının, bəstəkarların yaradıcılığı haqqında məlumatlar, antik dövrdən müasir dövrə kimi dünyanın böyük alimləri və onların musiqiyə, muğama həsr olunmuş elmi əsərlərinə dair bilgilər, Azərbaycanın və xarici ölkələrin mədəniyyət xadimlərinin muğam haqqında fikirləri, bir sıra təşkilatlara – musiqi təhsili ocaqları, arxivlər, muzeylər, fondlar, musiqi kollektivləri ilə bağlı məlumat öz əksini tapmışdır.

Ensiklopediyanın tərtibində Azərbaycan Milli Ensiklopediyasından, Əfrasiyab Bədəlbəylinin “İzahlı-monoqrafik Musiqi lüğəti”ndən, “Üzeyir Hacıbəylinin Ensiklopediyası”ndan, “Böyük Musiqi Ensiklopediyası”ndan, A.Doljanskinin “Musiqi lüğəti”ndən və s. ensiklopedik nəşrlərdən, elmi tədqiqatlardan, şəxsi arxivlərdən istifadə olunmuşdur.

Ensiklopediyanın sonunda ədəbiyyat siyahısı (bibliografiya və notoqrafiya) verilir, bu siyahıya Azərbaycan və xarici müəlliflərin tədqiqatları, şifahi ənənəli musiqi nümunələrinin not nəşrləri daxildir.

“Muğam ensiklopediyası” layihəsi çərçivəsində “Azərbaycan xanəndələri” adlı səs yazılarının kolleksiya nəşri həyata keçirilmişdir. Azərbaycanın görkəmli muğam ustadlarının Azərbaycan Dövlət Səsyazıları Arxivinin, Azərbaycan Respublikası Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Fondunda, Azərbaycan Dövlət Musiqi Mədəniyyəti Muzeyinin, Üzeyir Hacıbəylinin ev-muzeyinin fondlarında, şəxsi arxivlərdə (B.Mansurovun, F.Şuşınskinin) saxlanılan səsləri ilə bağlı unikal fonomaterialların rəqəmsal formatda qorunması üçün onlar müasir texniki vasitələrin köməyi ilə bərpa olunmuş, səsdaşıyıcılarının bütün növlərində səs informasiyası yığılmışdır.

“Muğam ensiklopediyası”nın “Azərbaycan xanəndələri” səs kolleksiyası 6 albomdan: “Qarabağ xanəndələri”, “Muğam dəstgahları”, “Gənc xanəndələr”, “Ustad xanəndələr” (kişi və qadın xanəndələr) adlı 5 CD albom və “Muğam ensiklopediyası” elektron multimedia DVD nəşrindən ibarətdir.

“Qarabağ xanəndələri” albomu Qarabağ muğam ifaçılığı məktəbinə mənsub görkəmli Azərbaycan xanəndələrinin səsyazılarını əhatə edir. 4 CD diskdən (MP3 formatında) ibarət topluya XX əsrin əvvəllərində fəaliyyət göstərən xanəndələrin qrammofon vallarında qorunub saxlanılan ifaları ilə yanaşı, bu məktəbin ənənələrini davam etdirən orta və gənc nəsil xanəndələrinin ifasında muğamlar, təsnif və xalq mahnıları daxil edilmişdir.

“Muğam dəstgahları” albomuna daxil olan 4 CD diskdə (MP3 formatında) Azərbaycan şifahi ənənəli professional musiqi xəzinəsinin inciləri olan bütün muğam dəstgahları, kiçik muğamlar, zərbi muğamlar, şikəstələr və onların rəngarəng ifaçılıq variantları toplanmışdır. Görkəmli ustad xanəndələrin və müxtəlif xalq çalğı alətləri ansambllarının ifasında verilən bu səsyazıları muğam sənətinin zəngin aləmini təcəssüm etdirir.

“Gənc xanəndələr” albomu 4 CD diskdən (MP3 formatında) ibarətdir. Burada Heydər Əliyev Fondu tərəfindən keçirilən muğam televiziya müsabiqələrinin (2005, 2007) laureatlarının ifasında Azərbaycan muğam dəstgahları, kiçik muğamlar və zərbi muğamlar toplanmışdır. Muğam ansamblının müşayiəti ilə gənc xanəndələrin səsyazıları ustad xanəndələrin ənənələrinin davam olduğunu, muğam sənətinin müasir dövrdə inkişafını əks etdirir.

“Ustad xanəndələr” albomu kişi və qadın xanəndələr adlı iki hissədən ibarətdir. “Ustad xanəndələr” albomunun kişi xanəndələr adlı hissəsinə 4 CD disk (MP3 formatında) daxildir. Azərbaycan muğam sənətinin inkişafında mühüm əhəmiyyəti olan Qarabağ, Bakı, Şirvan və respublikanın digər bölgələrinin ifaçılıq məktəblərinin müxtəlif nəsillərinə mənsub kişi xanəndələrin yaradıcılığını

əks etdirən səsyazılarında muğam dəstgahları, kiçik muğamlar, zərbi muğamlar, şikəstələrlə yanaşı, təsniflər və xalq mahnıları öz əksini tapmışdır.

“Ustad xanəndələr” albomunun qadın xanəndələr adlı hissəsi də 4 CD diskdən (MP3 formatında) ibarətdir. Burada ilk dəfə olaraq, Azərbaycan muğam sənətinin inkişafında mühüm rol oynayan qadın xanəndələrin yaradıcılığını əks etdirən səsyazıları toplanmışdır. Onların ifasında xüsusi məlahətə səslənən muğam dəstgahları, kiçik muğamlar, zərbi muğamlar, şikəstələrlə yanaşı, təsniflər və xalq mahnıları zəngin muğam irsinin gözəl və rəngarəng nümunələridir.

Ümumilikdə bu albomlara daxil olan 20 CD disk (MP3 formatda) XX əsrin əvvəllərindən başlayaraq XXI əsrin əvvəllərinə kimi bir əsrlik dövrün səsyazılarını özündə cəmləşdirir. Burada Azərbaycan muğam sənətinin inkişafında böyük xidmətləri olan görkəmli xanəndələrin, respublikanın müxtəlif bölgələrinə aid muğam ifaçılıq məktəblərinin nümayəndələrinin – ustadların və gənc xanəndələrin ifasında muğam dəstgahları, kiçik muğamlar, zərbi muğamlar, şikəstələr, təsniflər və xalq mahnıları öz əksini tapmışdır.

“Muğam ensiklopediyası” elektron multimedia DVD nəşri isə şifahi ənənəli professional musiqiyə dair geniş bilgilər verən maraqlı mənbədir. Elektron nəşrin əsas xüsusiyyəti ondan ibarətdir ki, buradakı hər bir terminin izahı çoxtəbəqəli olub, digər səhifələrlə əlaqələnir, həmçinin, həmin sözü daha ətraflı şəkildə izah etmək üçün foto, audio, video materiallardan, musiqişünasların səslənən mühazirələrindən, not nümunələrindən istifadə olunur, təqdim olunan şərhlər canlandırılır.

“Muğam ensiklopediyası” layihəsinin işıq üzü görməsi dünya musiqi xəzinəsini zənginləşdirəcək mədəni hadisə kimi böyük əhəmiyyətə malikdir. Bu layihə “Bəşər mədəniyyətinin şah əsərləri”ndən biri olan Azərbaycan muğamını dünyanın bütün muğamsevərlərinə çatdıraraq, muğamı öyrənmək, bu sənətin dərin sirlərini əxz etmək istəyən hər bir kəs üçün böyük və ecazkar bir dünya, möhtəşəm muğam dünyası haqqında təsəvvür yaradır.

2008-ci il sentyabrın 17-də “Gülüstan” sarayında Heydər Əliyev Fondunun “Üzeyir dünyası” layihəsinin təqdimatı olmuşdur.

Azərbaycanın musiqi mədəniyyəti tarixində xüsusi yeri olan, müasir Azərbaycan professional musiqi sənətinin və milli operanın banisi Üzeyir Hacıbəyliyə həsr olunmuş “Üzeyir dünyası” layihəsinə “Ömür salnaməsi”, “Üzeyir Hacıbəyli ensiklopediyası”, “Bədii və publisistik əsərləri” kitabları, “Leyli və Məcnun”, “Koroğlu”, “O olmasın, bu olsun” operaları və musiqili komediyalarının klavir, libretto və CD-ləri daxildir.

“Ömür salnaməsi” kitabı Qulam Məmmədlinin Üzeyir Hacıbəylinin həyat və yaradıcılığından bəhs edən kitabı əsasında hazırlanmışdır. Nəşrin birinci hissəsində Üzeyir bəyin maraqlı həyatı və çoxsahəli yaradıcılığı konkret faktlarla işıqlandırılmışdır. Burada 60 illik dövrdə müxtəlif qəzet və jurnallardan,

---

kitablarından, arxiv materiallarından götürülmüş faktlar və sənədlərdə Üzeyir Hacıbəylinin əsərləri, bu əsərlər barədə fikir və rəylər öz əksini tapmışdır. İkinci hissədə dahi bəstəkarın əsərləri və onun haqqında yazılan müxtəlif materiallar toplanmış, indiyədək üzeyirşünaslığa dair nəşr olunmuş əsərlərin tam bibliografiyası verilmişdir.

Kitaba ön sözü Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyeva yazmışdır.

“Bədii və publisistik əsərləri” kitabında Üzeyir Hacıbəylinin operaları, musiqili komediyaları, satirik hekayələri, səhnəcikləri, felyetonları və məqalələri toplanmışdır.

Heydər Əliyev Fondu Qala Arxeoloji-Etnoqrafik Muzey Kompleksi haqqında buklet nəşr etmişdir.

Bukletdə dünyanın və Azərbaycanın ən qədim yaşayış məskənlərindən biri Abşeron yarımadasının şimal-şərqində yerləşən Qala kəndi və 2008-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə Qala Tarix-Etnoqrafiya Qoruğunun ərazisində açıq səma altında yaradılan Qala Arxeoloji-Etnoqrafik Muzey Kompleksi haqqında məlumat verilir.

Qeyd olunur ki, kompleksin ərazisində Abşeron yarımadasında aşkar edilmiş arxeoloji, memarlıq abidələri toplanılıb və bərpa olunub. Bu ərazidə e.ə. III-II minilliklərə aid kurqanlar, yaşayış və digər memarlıq abidələri ilk görünüşündə olduğu kimi qurulub.

Muzey Kompleksi qədim və orta əsrlərdən üzü bəri sakinlərin məişəti, təsərrüfatı, sənətkarlıqları haqqında ətraflı məlumat almağa imkan verir.

Bu layihə Azərbaycanın tarixi keçmişinin qorunub saxlanması ilə yanaşı, ölkəmizdə turizmin inkişafına xidmət edəcəkdir.

Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə görkəmli yazıçı, ədəbiyyatşünas alim və pedaqoq Mir Cəlal Paşayevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş “Mir Cəlal-100” fotoalbomu nəşr edilmişdir. Kitabın ilk səhifəsində filologiya elmləri doktoru, professor Nərgiz xanım Paşayevanın Mir Cəlal Paşayev dünyası, görkəmli alimin həyat və yaradıcılığı haqqındakı düşüncələri yer almışdır. Nərgiz xanım Paşayevanın da qeyd etdiyi kimi “Bu kitabda gedənlərlə qalanlar bir məkanda və zamanda fotosəkillərdə əks edilmişlər”.

Kitab görkəmli yazıçı, ədəbiyyatşünas alim və pedaqoq Mir Cəlal Paşayevin həyat və yaradıcılığının müxtəlif dövrlərini əks etdirən fotosəkillər, müxtəlif tədbirlərdə, mərasimlərdə, ailə üzvləri və dostları ilə çəkdiyi şəkillərlə zəngindir.

Kitabın tərtibçisi Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının rektoru, filologiya elmləri doktoru, professor Nərgiz Paşayevadır.

Heydər Əliyev Fondu Şərq ölkələrinin bir çoxunda tanınan və məşhur olan “Qabusnamə” kitabını rus dilində nəşr etmişdir.

Tərbiyə və etikanın vacib məsələlərini əhatə edən kitab yüzilliklər boyu müdrik məsləhətləri ilə aktuallığını qoruyub saxlamışdır. 1082-1083-cü illərdə Cənubi Azərbaycan ərazisində yerləşən Gilan dövlətinin padşahı Keykavus tərəfindən yazılmış “Qabusnamə” orta əsrlərdə hökmdarların, din xadimlərinin, elm adamlarının, müəllimlərin masaüstü kitabı olmuşdur. Həmin dövrdə hər bir savadlı və mədəni insanın ailəsində qorunub saxlanılan kitab gənc nəslin tərbiyəsində mühüm rol oynamış, nəsildən-nəsilə ötürülən mənəviyyat qaynağı və əxlaq dərslisi kimi qiymətləndirilmişdir.

Rus oxucusuna təqdim olunan “Qabusnamə” Şərq və onunla qırılmaz tələrlə bağlı olan Azərbaycan mədəniyyəti, tarixi, fəlsəfəsi haqqında təsəvvür yaratmağa imkan yaradır. Rəngli illüstrasiya və nəfis tərtibatlı kitab 1000 nüsxə tirajla nəşr olunmuşdur.

Azərbaycan muğam sənətinin qorunmasına və inkişafına xüsusi diqqət və qayğı göstərən Heydər Əliyev Fondu xalq artisti, professor Cənəli Əkbərovun 70 illik yubileyi münasibətilə xanəndənin musiqi albomunu nəşr etdirmişdir.

Azərbaycan musiqi ifaçılığının məktəbinin görkəmli nümayəndəsi Cənəli Əkbərovun həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş albom yüksək poliqrafik səviyyədə və nəfis şəkildə hazırlanmışdır. Musiqi albomu kitab və dörd kompakt diskdən ibarətdir. Kitabda ustad xanəndənin uşaqlıq və gənclik illərindən, zəngin və unudulmaz hadisələrlə yadda qalan yaradıcılıq yolundan söhbət açılır. Eyni zamanda sənətkarın müxtəlif məclislərdə ifasının əks olunduğu şəkillər, tələbələri, sənət yoldaşları, ailəsi ilə çəkirdiyi şəkillər də kitabda yer almışdır.

Nəşrdəki kompakt disklərdə cəmlənmiş musiqi nümunələri sənət hesabı kimi xanəndənin yaradıcılıq yolunu əks etdirir. Burada xanəndənin ifasında “Zabul-segah”, “Mahur-hindi” muğam dəsgahları, “Dügah”, “Şahnaz” muğamları, “Simayi-şəms”, “Mənsuriyyə” zərb muğamları, “Qarabağ” şikəstəsi və xalq mahnıları toplanmışdır.

Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafına xüsusi diqqət və qayğı göstərən Heydər Əliyev Fondu xalq artisti Ağaxan Abdullayevin anadan olmasının 60 illik yubileyi münasibətilə xanəndənin musiqi albomunu nəşr etmişdir.

Alboma Azərbaycan və ingilis dillərində, yüksək poliqrafik səviyyədə və nəfis tərtibatda hazırlanmış, xanəndənin həyat və yaradıcılığını ətraflı əks etdirən kitab və üç kompakt disk daxildir.

Kitabda xanəndənin uşaqlıq və gənclik illərindən, muğam dünyası ilə ilkin tanışlığın ömürlük məhəbbət tarixçəsindən söhbət açılır. Böyük vurğunluqla dinlədiyi ustad sənətkarların aşladığı muğam sevgisi vaxtilə gənc Ağaxanın həyatında böyük rol oynamışdır. Peşəkar sənətə yönələn yol A.Zeynalli adına

---

Musiqi Məktəbindən, ustaların unudulmaz dərslərindən keçmişdir. Azərbaycan muğamının bənzərsiz gözəlliyi ömür boyu onu öz cazibəsində saxlamışdır.

Kitabda sənətkarın müxtəlif məclislərdə ifasının əks olunduğu şəkillər, tələbələr, sənət yoldaşları, ailəsi ilə çəkirdiyi şəkillər də yer almışdır.

Alboma daxil olan kompakt disklərdə toplanmış musiqi nümunələri sənət hesabı kimi xanəndənin yaradıcılıq yolunu əks etdirir. Burada xanəndənin ifasında “Rast” dəstgahı, “Bayatı-kürd”, “Zabul segah”, “Rahab”, “Bayatı-Qacar” muğamları, “Humayun” təsnifi və xalq mahnıları yer almışdır.

Heydər Əliyev Fondu dünya şöhrətli mütəfəkkir, ensiklopedik biliyə malik görkəmli Azərbaycan alimi Məhəmməd Nəsirəddin Tusinin “Əxlaqi-Nasiri” kitabını latın qrafikası ilə yenidən nəşr etmişdir.

Böyük elmi miras qoyub getmiş alimin irsinin dərindən öyrənilməsi, əsərlərinin nəşri ulu öndər Heydər Əliyevin daim diqqət mərkəzində idi. Mütəfəkkir alimin anadan olmasının 800 illik yubileyi ərəfəsində Ümummilli Lider 13 iyun 2000-ci il tarixli fərmanı ilə yubileyin dövlət səviyyəsində qeyd olunması ilə yanaşı, onun çoxşaxəli yaradıcılığının hərtərəfli tədqiqini vacib məsələlərdən biri kimi qeyd etmişdi.

Əsrlər boyu Orta və Yaxın Şərqdə mənəviyyat və əxlaq qaynağı hesab olunan “Əxlaqi-Nasiri” kitabında Məhəmməd Nəsirəddin Tusinin insan, ailə, cəmiyyət, əxlaq, din, ictimai münasibətlər barədə dolğun təsəvvürləri, etik-fəlsəfi fikirləri yer almışdır. Əsərin tərcüməsində müəllifin yazı ruhu mümkün qədər qorunub saxlanmışdır.

Nəfis tərtibatla, rəngarəng miniatürlərlə nəşr olunmuş bu kitab oxuculara Nəsirəddin Tusi dühasını tanıtməqlə yanaşı, həm də müasir cəmiyyət həyatında aktuallığını itirməyən mövzulara diqqət çəkmək baxımından müstəsna əhəmiyyət daşıyır.

Azərbaycan mətbəxi dünyanın ən zəngin, ən qədim və dadlı mətbəxlərindən biridir.

Bu yalnız xörəklər və onların hazırlanma texnikası ilə bağlı deyil. Milli kimliyimizin əsasını təşkil edən tarix, fəlsəfə, qidalanma, pəhriz və ziyafət ənənələri, fiziologiya, gigiyena, etika, estetika, poeziya və digər çoxsaylı aspektləri ahəngdar formada ehtiva edən Azərbaycan mətbəxi ölkənin çoxəsrlik mədəniyyətinin ayrılmaz parçasıdır.

Azərbaycan mətbəxi müasir Azərbaycan Respublikası, Cənubi Azərbaycan (hazırda İranın şimal əyalətləri), İrəvan xanlığı, Zəngəzur və Göyçə (hazırkı Ermənistan), Borçalı (Gürcüstan), Dərbənd (Dağıstan Muxtar Respublikası) və bölgənin digər ərəzilərində yaşamış əcdadlarımız tərəfindən minilliklər boyunca formalaşdırılmışdır.

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN NÜMAYƏNDƏLİKLƏRİ

Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyət istiqamətlərindən biri də Azərbaycanın beynəlxalq arenada tanınmasına, qədim və zəngin mədəniyyətə malik xalqımız haqqında obyektiv ictimai rəyin formalaşmasına kömək etməkdir. Bu sahədə optimal yol xalqlararası münasibətlərin möhkəmlənməsinə xidmət edən fəaliyyətin genişlənməsidir. Məhz buna görə Heydər Əliyev Fondu bir sıra dost dövlətlərdə nümayəndəliklər yaratmağı, eləcə də bu ölkələrdə fəaliyyət göstərən analoji qeyri-hökumət qurumları ilə əməkdaşlıq əlaqələri qurmağı məqsədyönlü sayır. Artıq Fondun Rusiya Federasiyasında, Rumıniyada, Türkiyədə və ABŞ-da nümayəndəlikləri fəaliyyət göstərir. Heydər Əliyev Fondunun nümayəndəliklərinin məqsədləri aşağıdakılardan ibarətdir:

- Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq nüfuzunun artırılması ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsinə yardım göstərmək;
- Azərbaycan həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq;
- Azərbaycan mədəniyyətinin geniş təbliği, sağlam mənəvi dəyərlərin qorunması ilə bağlı aparılan işlərə kömək etmək;
- Xarici ölkələrin fondları, QHT-ləri, ictimai təşkilatları ilə əməkdaşlığı genişləndirmək, onlarla birgə layihələr həyata keçirmək;
- Elm, təhsil, mədəniyyət, səhiyyə, idman, ekoloji sahələrə aid proqram və layihələr hazırlayıb həyata keçirmək;
- Xarici ölkələrin tanınmış elmi-tədqiqat mərkəzləri ilə alimlərin mübadiləsinə təşkil etmək, elmi tədqiqatların aparılmasına yardım göstərmək;
- Xarici ölkələrin təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıq etmək ;
- Yerli əhəmiyyətli sosial problemlərin həllinə yardımçı olmaq, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan insanlara kömək göstərmək;
- Xaricdə aktual mövzulara dair konfrans və seminarlar təşkil etmək;
- Uşaqların, yaradıcı gənclərin, incəsənət xadimlərinin sərgilərini təşkil etmək.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyi 2007-ci ilin may ayından açılmışdır. Nümayəndəliyin rəhbəri Leyla Əliyevadır.

Nümayəndəlik Fondun Azərbaycanda gerçəkləşdirdiyi təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, idman, sosial sahədə analoji layihələri Rusiya Federasiyasında həyata keçirir. “Təhsilin dəstəklənməsi” layihəsi çərçivəsində Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla xanım Əliyeva mütəmadi

---

olaraq məktəblərə, uşaq evlərinə səfərlər edir. Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyi xəstə, yetim uşaqlara daim qayğı göstərir və müxtəlif xeyriyyəçilik aksiyaları həyata keçirir.

Heydər Əliyev Fondu Rusiyadakı Azərbaycan diasporu ilə əlaqələrin genişləndirilməsinə, Rusiyadakı azərbaycanlı gənclərin sıx birləşməsinə və onların Rusiya cəmiyyətinə inteqrasiya etməsinə, azərbaycanlı gənclərin Rusiyanın ictimai-siyasi həyatında rolunun və nüfuzunun artmasına, Azərbaycan mədəniyyətinin nailiyyətlərinin nümayiş etdirilməsinə, Azərbaycanın bugünkü realıqlarının Rusiya ictimaiyyətinə çatdırılmasına, Azərbaycan və Rusiya xalqları arasında dostluğun möhkəmləndirilməsinə böyük əhəmiyyət verir.

Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyi Azərbaycan mədəniyyətinin, incəsənətinin, ədəbiyyatının təbliği istiqamətində də çox mühüm işlər görür.

Leyla Əliyeva Moskvada nəşr olunan “Bakı” jurnalının baş redaktorudur.

Heydər Əliyev Fondunun Rumıniyadakı nümayəndəliyi 2007-ci il sentyabr ayının 24-də açılmışdır. Nümayəndəliyin rəhbəri İqbal Hacıyevdir.

Nümayəndəlik Rumıniyadakı uşaq və ahıllar evlərinə mütəmadi yardımlar göstərir, valideyn qayğısından məhrum uşaqların cəmiyyətə reinteqrasiyasına kömək məqsədi ilə müxtəlif layihələr həyata keçirir.

Nümayəndəlik təbii fəlakətdən əziyyət çəkən insanlara da lazımi yardımlar edir. 31 iyul 2008-ci il tarixində Fondun Rumıniyadakı təmsilçiliyi təbii fəlakət nəticəsində Suçeaşa bölgəsində təbii fəlakətdən zərər çəkmiş əhaliyə zəruri yardım ləvazimatı, ərzaq və tibb preparatları ilə kömək etmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun Rumıniyadakı nümayəndəliyi Azərbaycan həqiqətlərinin Rumıniya ictimaiyyətinə çatdırılması məqsədilə müxtəlif mərasimlər keçirir. 2008-ci ilin 26 fevral tarixində Xocalı faciəsinin 16-cı ildönümü ilə bağlı Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya Nümayəndəliyində anma mərasimi keçirilmişdir. Mərasimdə Xocalı faciəsinin dəhşətlərini əks etdirən sənədli film və Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinin Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə hazırladığı Azərbaycanın işğal olunmuş əraziləri və Ermənistandakı mədəniyyət sərəvətlərimizə həsr olunmuş “Azərbaycana qarşı müharibə: hədəf mədəniyyət mirasları” adlı film nümayiş etdirilmiş, tədbir iştirakçıları Heydər Əliyev Fondu tərəfindən təqdim olunan və Xocalı faciəsinin dəhşətlərini əks etdirən “Xocalı uşaqların gözü ilə” adlı sərgi ilə tanış olmuşlar. Tədbir iştirakçılarına Heydər Əliyev Fondu tərəfindən hazırlanmış “Qarabağ haqqında həqiqi faktlar” və “Xocalı soyqırımını (sənədlər, faktlarda və xarici mətbuatda)” adlı kitabçalar, səfirliyin təşəbbüsü ilə rumın dilində çapdan çıxmış “Xocalı faciəsi” və Avstriyalı yazıçı Erik Feyqelin “Erməni

---

Mifomaniyası” adlı kitablar, Xocalı soyqırımını ilə əlaqədar Səfirliyin press-relizi təqdim olunmuşdur.

Heydər Əliyev Fondunun ABŞ-dakı nümayəndəliyi 2008-ci ilin avqust ayında açılmışdır. Nümayəndəliyin rəhbəri Paşayeva Seyidzadə Cəmilədir.

Nümayəndəlik Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq nüfuzunun artırılması ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsinə, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasına yardım göstərir, Azərbaycan mədəniyyətinin geniş təbliği ilə bağlı aparılan işlərə kömək edir, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan insanlara kömək göstərir, digər fondlar, QHT-lər, ictimai təşkilatlarla, təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıq edir.

Heydər Əliyev Fondunun Türkiyədəki nümayəndəliyi 2008-ci ilin sentyabrında açılmışdır. Nümayəndəliyin rəhbəri Cəfərov Samirdir.

Nümayəndəlik Türkiyədə Azərbaycan həqiqətlərinin ictimaiyyətə çatdırılması, Azərbaycan mədəniyyətinin geniş təbliği, sağlam mənəvi dəyərlərin qorunması ilə bağlı tədbirlər, elm, təhsil, mədəniyyət, səhiyyə, idman, ekoloji sahələrə aid proqram və layihələr həyata keçirir, müxtəlif fondlar, QHT-lər, ictimai təşkilatlarla əməkdaşlıq edir, yerli əhəmiyyətli sosial problemlərin həllinə yardımçı olur.

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN RUSİYA NÜMAYƏNDƏLİYİNİN FƏALİYYƏTİ

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyi 2007-ci ilin may ayından açılmışdır. Nümayəndəliyin rəhbəri Leyla Əliyevadır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin qızı, Rusiya Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının (RAGT) sədri, İslam Konfransı Təşkilatının Gənclər Forumunun baş əlaqələndiricisi Leyla İlham qızı Əliyeva 3 iyul 1986-cı ildə anadan olmuşdur.

Leyla Əliyeva İsveçrədə və Böyük Britaniyada təhsil alıb, Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunda (MDBMİ) (rusca: Московский Государственный Институт Международных Отношений – МГИМО) magistr dərəcəsi almışdır.

2006-cı il aprel ayının 30-da Rusiyanın tanınmış iş adamı Araz Ağalarovun oğlu Emin Ağalarov ilə ailə həyatı qurub. 1 dekabr 2008-ci il tarixində əkiz oğlan uşaqları dünyaya gəlib. Uşaqlarının adı Mikayıl və Əlidir.

Heydər Əliyev Fondu təşkilatçılığı ilə 2007-ci il may ayının 10-da Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunda (Universitetində) Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 84-cü il dönümünə xatirə gecəsi keçirilmişdir.

Heydər Əliyev Fondu tərəfindən MDBMİ-nin foyesində Ümummilli Liderin həyat və fəaliyyətinin müxtəlif dövrlərini əks etdirən fotosərgi təşkil olunmuşdu.

MDBMİ (U)-nun prorektoru İvan Tyulin gecənin məhz bu ali məktəbdə keçirilməsinin rəmzi məna daşdığını vurğulayaraq bildirdi ki, Heydər Əliyev Moskvada işləyərkən onun inkişafına böyük diqqət yetirirdi. O xatırladı ki, böyük dövlət xadimi Heydər Əliyevin xidmətlərini nəzərə alaraq, vaxtilə ona MDBMİ-nin Fəxri doktoru adı verilmişdi. İ.Tyulin vurğuladı ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev MDBMİ-ni bitirmişdir, hazırda isə burada Heydər Əliyevin nəvəsi Leyla Əliyeva təhsil alır. Prorektor dedi: “Hazırda MDBMİ-də Azərbaycandan yüzdən çox gəncin təhsil aldığını qeyd etməyə bilmərəm. MDBMİ onlar üçün doğma evə çevrilmişdir”.

Leyla Əliyeva babasının həyat və fəaliyyətindən, onun Azərbaycanın müasir tarixindəki rolundan və şəxsən onun üçün necə böyük əhəmiyyət daşıdığından söz açaraq bu böyük insanın müstəqil Azərbaycanın Prezidenti olarkən indiki müasir, güclü və iqtisadi baxımdan inkişaf etmiş ölkə üçün baza yaratdı-

---

ğını, Heydər Əliyev Fondunun üç il ərzində ölkə əhalisinin bütün təbəqələrini dəstəklədiyini və etimadını qazandığını qeyd etmişdir.

Leyla Əliyeva çıxışında demişdir: “Bu gün Heydər Əliyev haqqında təkcə siyasi xadim və ictimai lider kimi danışmaq mənim üçün bir qədər çətindir, çünki o, mənə doğma, yaxın və sevimli İnsan idi. Ürəyimi açma biləcəyim bir İnsan. O, həmişə məni dəstəkləyir, məsləhət verir, başa salır və sakitləşdirirdi. İşinin həddən artıq çoxluğuna, ağırlığına baxmayaraq, o, həmişə ailəsi üçün vaxt tapırdı. O, mənim babam, dostum, dəstəyim və dayağım idi. Mən onun yoxluğunu həmişə hiss edəcəyəm. Bəzən deyirlər ki, əvəzolunmaz adamlar yoxdur. Ancaq mən bu fikirlə razı deyiləm, o, əvəzolunmaz insan idi”.Gecədə Beynəlxalq Aviasiya Komitəsinin sədri Tatyana Anodina, tarixçi və tədqiqatçı, “Taleyin dolanbacları. Heydər Əliyev” kitabının müəllifi Nikolay Zenkeviç, Rusiya Federasiyasının UNESCO-dakı komissiyasının sədri, senator Aleksandr Dzasoxov, Rusiya Dövlət Duması Mədəniyyət Komitəsinin sədri İosif Kobzon Heydər Əliyev şəxsiyyətinin miqyasından və onun ölkələrimizin ən yeni tarixindəki misilsiz rolundan danışmışlar.

2007-ci il sentyabr ayının 28-də Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı rəsmi nümayəndəsi Leyla xanım Əliyeva Tver vilayətinin vitse-qubernatoru K.Buyeviç, Tver şəhərinin meri O.Lebedev, gənclər komitəsinin sədri xanım O.Sukova ilə rəsmi görüşlər keçirmişdir. Adı çəkilən regionda 25 min nəfərə yaxın azərbaycanlı yaşayır.

Fondun bilavasitə yardımı ilə azərbaycanlı gənclərin Azərbaycanda gedən proseslərdən geri qalmamaları, ən vacibi isə Azərbaycan dilini unutmamaları üçün respublikamız və xalqımız haqqında doğma dildə kitablarla təmin olunmaları, Tver şəhərinin meri ilə əldə edilmiş razılığa əsasən “Bazar Günü” məktəbinin açılması, Tverdə yaşayan azərbaycanlı gənclərin internet səhifəsinin yaradılması qərara alınmışdır.

2007-ci il oktyabr ayının 15-də Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla xanım Əliyeva Moskvadakı Azərbaycan və gürcü etnik-mədəni təhsil komponentli 1331 №-li məktəbə səfər etmişdir.

Leyla xanım Əliyeva məktəbin müəllim və şagirdləri ilə görüşmüş, Heydər Əliyev Fondunun ölkəmizin təhsil sisteminin inkişafı sahəsində fəaliyyəti, Fondun Rusiyadakı nümayəndəliyinin xaricdəki Azərbaycan məktəblərinin dəstəklənməsinə yönəlmiş işləri barədə məlumat vermişdir. Leyla xanım Əliyeva ilk dəfə gəldiyi bu məktəbi bundan sonra daim diqqət mərkəzində saxlayacağını, qarşıya çıxan problemin həllinə lazımı kömək göstərəcəyini bildirmişdir.

Gürcü dilində təhsil qrupunun müəllimləri Heydər Əliyev Fondunun nümayəndəliyinin bu məktəbə göstərdiyi diqqətdən məmnun olduqlarını bildirmiş, azərbaycanlı uşaqların yüksək səviyyəsini vurğulamışlar.

Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması məqsədi ilə Leyla xanım Əliyeva məktəbin kitabxanası və muzeyinə Heydər Əliyev Fondu haqqında kitabın suvenir nəşrini və nəfis tərtibatlı “Qarabağ xanəndələri” musiqi albomunu hədiyyə etmişdir.

Həmin il oktyabrın 19-da İvanovo vilayətinə səfər edən Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin rəhbəri, Rusiyadakı azərbaycanlı gənclərin lideri Leyla Əliyeva burada gənclər siyasəti, gənc azərbaycanlılar klubunun yaradılması məsələlərini müzakirə etmiş və Rusiyanın digər regionlarında da cəmiyyətdə tolerantlığın formalaşmasına, xalqlarımızın mədəniyyətlərinin yaxınlaşmasına xidmət göstərən klubların yaradıldığını nəzərə çatdırmışdır.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyinin başçısı, Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunun (MDBMI) Azərbaycan klubunun lideri Leyla Əliyeva 2007-ci il oktyabrın 26-da RF-nin Tula vilayətində L.N.Tolstoy adına Tula Pedaqoji İnstitutuna getmiş, bu ali məktəbdə təhsil alan gənclərlə, o cümlədən azərbaycanlı tələbələrlə görüşmüşdür. O, burada Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətindən, xüsusən Fondun Rusiyadakı nümayəndəliyinin məqsəd və vəzifələrindən söz açaraq bildirmişdir ki, Fondun Rusiyadakı nümayəndəliyi ölkənin bütün regionlarında azərbaycanlı gənclərin Azərbaycan klubları yaratmasına və gənclərin həmin klublarda birləşməsinə kömək etmək niyyətindədir və bu məqsədlə də Tula vilayətinin qubernatoru Vyacheslav Dudka və şəhər administrasiyasının başçısı Albert Ukolov ilə müzakirələr aparmışdır.

Leyla Əliyeva bu səfərin Tula vilayətində yaşayan gənc soydaşlarımızla, Azərbaycan diasporu ilə sıx əlaqə yaratmaq, Fondun Rusiya-Bakı nümayəndəliyinin qarşısında Azərbaycanın mədəniyyətini, tarixini, elmini bu ölkədə təbliğ etmək və bununla da Azərbaycan və rus xalqları arasında dostluğun və qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmlənməsinə kömək etmək məqsədi daşdığını bildirmişdir.

Leyla Əliyevanın rəhbərliyi altında Heydər Əliyev Fondu “Təhsilin dəstəklənməsi” layihəsi çərçivəsində mühüm aksiyalar həyata keçirməklə Moskvada azərbaycanlı uşaqların da təhsil aldığı ümumtəhsil məktəbləri ilə Fondun əməkdaşlığını fəallaşdırmağa nail olmuşdur. Belə ki, Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva 2007-ci il noyabrın 16-da Moskvadakı 544 nömrəli orta məktəbdə olaraq orada təhsil prosesi ilə tanış olmuş, məktəbin müəllim kollektivi və şagirdləri ilə görüşmüşdür. O, Heydər Əliyev Fondunun və onun Rusiyadakı nümayəndəliyinin fəaliyyəti, ölkəmizdə ümumtəhsil sisteminin inkişaf etdirilməsi sahəsindəki planlar, Azərbaycanda və xarici ölkələrdə soydaşlarımızın da təhsil aldığı orta məktəblərin hərtərəfli dəstəklənməsinə yönəlmiş iş barədə məlumat verərək demişdir: “Fond millətin təhsilinə böyük əhəmiyyət verir. Son illərdə təkcə “Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb” layihəsi çərçivəsində Azərbaycanda 200-dən çox müasir tipli

---

ümumtəhsil məktəbi tikilmiş və yenidən qurulmuşdur və bu proses davam edir. Kitabxanalara əlavə ədəbiyyat verilməsi, təlimin keyfiyyətinə təsir göstərən problemlərin həllinə kömək məsələləri də Fondun diqqət mərkəzindədir”. Leyla Əliyeva bu fikirlərin təsdiqi kimi, Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi sayəsində nəşr edilmiş Azərbaycan ədəbiyyatı nümunələrini, o cümlədən Nizami Gəncəvinin, Mirzə Şəfi Vazehin, Səməd Vurğunun, Mir Cəlalın əsərlərinin xeyli nüsxəsini 544 nömrəli məktəbə hədiyyə etmişdir.

Məktəbin rəhbərliyi və şagirdləri, o cümlədən burada təhsil alan 24 azərbaycanlı şagird Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinin bu məktəbə diqqətinə görə, Azərbaycan xalqının qədim və zəngin mədəniyyətini daha yaxşı öyrənməyə və başa düşməyə kömək edəcək nəşrlərə Azərbaycan ədəbiyyatının gözəl nümunələrinin məktəbə hədiyyə edilməsinə görə Leyla Əliyevanın fəaliyyətini yüksək qiymətləndirmişlər.

2007-ci il noyabr ayının 28-də Moskvadakı “Mir” kino-konsert salonunda Rusiyanın 40 regionunu təmsil edən gənclər təşkilatlarının fəalları, diaspor rəhbərləri, Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin və Federal milli-mədəni muxtariyyətin 200-dən çox nümayəndəsinin iştirakı ilə Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyi tərəfindən tədbir keçirilmişdir. Tədbirdə Heydər Əliyev Fondunun Moskvadakı nümayəndəliyinin fəaliyyəti nəticəsində Rusiyanın müxtəlif ali məktəblərində azərbaycanlı gənclər klubları yaradıldığı, bununla bağlı olaraq bir sıra regionlarda yerli administrasiya və diasporlarla görüşlər keçirildiyi, Azərbaycan mədəniyyətinin nailiyyətlərinin nümayiş etdirildiyi, Rusiyadakı azərbaycanlı gənclərin sıx birləşməsi istiqamətində təqdirəlayiq işlərin görüldüyü, Azərbaycan və Rusiya xalqları arasında dostluğun möhkəmləndirilməsinə xidmət edən digər tədbirlərin təşkili yüksək qiymətləndirilmişdir.

Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin icraçı direktoru Eldar Quliyev qeyd etmişdir ki, Azərbaycan diasporunun sıx birləşdirilməsi ideyası xalqımızın Ümummilli Lideri böyük Heydər Əliyevə məxsusdur. Bu ideyanın reallaşdırılması ÜAK-ın yaradılması ilə nəticələnmişdir və bu gün Konqresin gördüyü işlər Ulu Öndərimizin ideyalarının təcəssümüdür.

Rusiyanın müxtəlif regionlarını təmsil edən gənclər Fondun Rusiyadakı nümayəndəliyinin gənclərin sıx birləşməsinə və onların Rusiya cəmiyyətinə inteqrasiya etməsinə dəstəklədiyinə, müxtəlif layihələrin həyata keçirilməsinə köməyinə, azərbaycanlı gənclərin Rusiyanın ictimai-siyasi həyatında rolunun və nüfuzunun artmasına şərait yaratdığına görə nümayəndəliyə təşəkkür etmişlər. Regionların kitabxana və məktəblərinin zəruri ədəbiyyat, dərsliklər və müxtəlif vəsaitlərlə təmin olunmasında Fondun fəal iştirakı xüsusi olaraq dəstəklənmişdir.

Leyla Əliyeva Heydər Əliyev Fondunun Rusiyada fəaliyyətinin əsas prioritetləri barədə söhbət açaraq xüsusi vurğulamışdır ki, müasir dünyada anlaşılmazlıqlar, fikir ayrılıqları və saxta stereotiplər çoxdur. Bu şəraitdə mədəni dialoq bir sıra problemlərin həllinin universal açarıdır. Nümayəndəliyin prioritet vəzifələrindən biri də Azərbaycan ilə Rusiya arasında mədəni dialoqun inkişaf etdirilməsi və genişləndirilməsidir. Bununla əlaqədar Rusiya-Azərbaycan münasibətlərindən bəhs edən Leyla Əliyeva qeyd etmişdir ki, bu münasibətlər bir sıra istiqamətlər üzrə dinamik inkişaf edir və dövlətlərimizin başçıları onu strateji tərəfdaşlıq münasibətləri hesab edirlər. O, bu münasibətlərin inkişaf etdirilməsində gənc nəslin xüsusi rol oynamasını vurğulayaraq demişdir ki, azərbaycanlı gənclər Rusiya cəmiyyətinə hərtərəfli inteqrasiya etməli, onun ictimai-siyasi həyatına fəal cəlb edilməli, lakin, eyni zamanda öz milli mədəniyyətini qoruyub saxlamalıdır. Azərbaycan klublarının, bazar günü məktəblərinin və digər mədəni mərkəzlərin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi vacibdir, azərbaycanlı tələbələr bu mərkəzlərdə öz dilini, mədəniyyətini öyrənmək, eyni zamanda, Azərbaycanda baş verən prosesləri izləmək imkanından istifadə etməlidirlər.

Leyla Əliyeva Rusiyada Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının (RAGT) yaradılmasına böyük ümidlər bəslədiyini bildirərək demişdir: “İnanıram ki, RAGT elə bir vahid məkan yaratmağa nail olacaq ki, orada azərbaycanlı gənclərin hər bir nümayəndəsi özünə münasib maraqlı ideyalar tapacaq, yeni dostlar qazanacaqdır. Biz istəyirik ki, bu təşkilat bir-birini sevmək, dostluq etmək, ünsiyyət saxlamaq, Azərbaycan ilə Rusiya arasında dostluq münasibətlərinin inkişafına öz töhfəsini vermək istəyənlərin hamısı üçün bir növ körpü olsun”.

“Единая Россия” Partiyası Ali Şurası katibinin müavini, RF Dövlət Dumasında “Единая Россия” fraksiyasının sədr müavini Valeri Ryazanski demişdir ki, azərbaycanlı gənclərin forumu Rusiya üçün və “Единая Россия” üçün çox məsul bir məqamda – Dövlət Dumasına seçkilər ərəfəsində keçirilir. Ona görə də bu aksiyanın ucsuz-bucaqsız ölkənin bütün guşələrindən buraya toplaşmış azərbaycanlı gənclər tərəfindən dəstəklənməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

2007-ci il oktyabr ayının 12-də Moskvada Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyinin dəstəyi ilə “İnterfaks” informasiya agentliyi tərəfindən nəşr edilmiş, agentliyin xəbər lentləri materialları əsasında Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 1990-2003-cü illərdəki çıxışları və bəyanatları toplanmış “Heydər Əliyev haqqında teleqraf mətni ilə” kitabının təqdimatı keçirilmişdir. Təqdimat mərasimində Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva, RF Ticarət-Sənaye Palatasının (TSP) prezidenti Yevgeni Primakov, Azərbaycan Prezidentinin İcra Aparatının sektor müdiri Fuad Axundov iştirak etmişlər.

RF TSP prezidenti Yevgeni Primakov təqdimatı keçirilən kitabın təkcə Azərbaycan miqyasında deyil, həm də dünya miqyasında böyük insan, dahi siyasi xadim və şəxsiyyət olan Heydər Əliyevin irsinin öyrənilməsi üçün mühüm tarixi sənəd olduğunu bildirmiş və əminliklə vurğulamışdır ki, əgər Azərbaycanın müstəqilliyinin ilk illərində hakimiyyət səkanı Heydər Əliyevin əlində olsaydı, o, qan tökülməsinə və münaqişənin hərbi mərhələyə çatmasına yol verməzdi. O demişdir: “Böyük sürətlə inkişaf etməkdə olan müasir Azərbaycanın indi malik olduğu dəyərlər Heydər Əliyevin gərgin zəhmətinin bəhrəsidir. Müasir Azərbaycanın həyatın bütün sahələrində qazandığı böyük uğurlar onunla bağlıdır ki, ölkənin indiki Prezidenti İlham Əliyev Heydər Əliyevin xəttini inamla davam etdirir. Respublikada görülən işlər buna sübutdur. Bütün bunlar onu göstərir ki, İlham Əliyevin siyasəti Azərbaycanı daha böyük tərəqqiyə doğru aparır”.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva qeyd etmişdir ki, “Heydər Əliyev haqqında teleqraf mətni ilə” kitabının xüsusi dəyəri və maraqlı olması onunla bağlıdır ki, bu kitabda məşhur siyasətçinin və görkəmli insanın ən dramatik dövrlərindən biri – 1990-cı il yanvarın 20-də Bakıda törədilmiş qanlı hadisələrlə əlaqədar dövrü təsvir edilir. O vaxt Heydər Əliyev öz xalqı ilə həmrəy olaraq, “İnterfaks” agentliyinə gəlmiş və tarixi bəyanatla çıxış etmişdir. Agentliyə təzyiq göstərilməsinə baxmayaraq, həmin bəyanat yayılmışdır. O dövr üçün bu, cəsarətli addım idi, xüsusən ona görə ki, sovet rəhbərliyi bu agentliyi bağlamağa və söz azadlığını boğmağa çalışırdı. Jurnalistlər riskə gedərək, bəyanatın tam mətnini dərc etmişlər. Heydər Əliyev “İnterfaks” jurnalistlərinin cəsarətini və prinsipliliyini çox yüksək qiymətləndirmişdi”. Bununla yanaşı, Leyla Əliyeva Heydər Əliyev haqqında kitab yazmaq niyyətində olduğunu da bildirmişdir.

2007-ci il dekabr ayının 20-də Moskvada, “Ritts-Karlton” mehmanxanasının dəbdəbəli salonunda Azərbaycandan və onun paytaxtından, ölkəmizin zəngin və qədim mədəniyyətindən, ənənələrindən və müasir nailiyyətlərindən söhbət açan “Bakı” jurnalının birinci nömrəsinin təntənəli təqdimatı olmuşdur. Moskva elitasının topladığı mərasimdə Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyeva iştirak etmişdir.

Yeni nəşrin konsepsiyasını jurnalın baş redaktoru və nəşiri, Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyinin başçısı Leyla Əliyeva bu hadisənin əhəmiyyətini belə qiymətləndirmişdir: “Biz heyranlıq doğuran faktların, şəxsi səciyyəli müsahibələrin və qeyri-adi tarixçələrin təqdim olunduğu yeni və orijinal mənbə yaradıırıq. Bütün bunları qısa “Baku” kəlməsi birləşdirəcəkdir. “Baku” jurnalının təqdimatı mənim üçün çox fərəhli, eyni zamanda həyəcan doğuran hadisədir. Çünki biz bu jurnal vasitəsilə şəhərimizin

---

bütün gözəlliyini və qədimliyini göstərməyə çalışmışıq. Bu gün Bakı iqtisadi inkişaf, müasirliklə qovuşmuş milli ənənələr, zəngin mədəni dəyərlər deməkdir. Bakı həmişə tolerantlığı, qonaqpərvərliyi ilə seçilmişdir. O ən müxtəlif millətlərin nümayəndələri üçün doğma şəhərdir. Bu gün biz bu jurnalın təqdimatı ilə Azərbaycanın qədim mədəniyyətinin bir zərrəsini Rusiya paytaxtına gətirməyə çalışmışıq və sizin üçün milli musiqidən ibarət maraqlı konsert hazırlamışıq. “Ümidvaram ki, “Baku” jurnalı Azərbaycanla Rusiya arasında mədəni dialoqu daha da inkişaf etdirəcək, həm ölkəmizdə, həm də Rusiyada maraqlı informasiya mənbəyi olacaqdır”.

“Baku” jurnalının nəşrinin əhəmiyyəti haqqında Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva demişdir: “Mən bu gün ikiqat sevinc içindəyəm, çünki mənə doğma olan insanların bu əlamətdar hadisəyə birbaşa aidiyyəti vardır. Layihənin məharətlə həyata keçirilməsi münasibətilə Leyla Əliyevanı və onun komandasını ürəkdən təbrik edirəm. Nəşriyyat işində ikinci dərəcəli məsələlər olmur, jurnalistlərin işindən tutmuş material və fotosəkil seçiminə, tərtibatadək bütün işlər vacibdir. Bir sözlə, bu prosesdə hər şey çox mühüm rol oynayır. Zənnimcə, bu gənc komanda çox qısa müddətdə böyük zövqlə gözəl və maraqlı jurnal yarada bilmişdir. Yəqin, Leylanın dediyi kimi, onlar bu işə qəlbən yanaşmışlar və təbii ki, nəticədə çox gözəl və ciddi bir jurnal ərsəyə gəlmişdir. Oxucu auditoriyası formalaşdıraraq, uzun illər öz oxucusunu axtaran bir çox nəşrlər var, lakin “Baku” jurnalının vəziyyəti tamamilə başqadır: böyük auditoriya uzun illər öz nəşrini gözləmiş və nəhayət, istədiyinə çatmışdır. Mən inanıram ki, bu jurnal təkcə Bakı ilə Moskva arasında deyil, həm də Rusiyanın müxtəlif regionları arasında özünəməxsus körpü yaradacaqdır. Ümidvaram ki, “Baku” təkcə Rusiyada yaşayan azərbaycanlıların deyil, həm də Azərbaycanı sevən, ölkəmizlə, onun mədəniyyəti və tarixi ilə maraqlananlar, bir sözlə, bütün dostlarımız üçün sevimli nəşrlərdən birinə çevriləcəkdir”.

Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva “Baku” adlı yeni jurnalın birinci nömrəsinin nəşri ilə bağlı Rusiya və Azərbaycanın mətbuat nümayəndələrinin suallarına cavab verərək demişdir: “Azərbaycanla Rusiya arasında, iki dövlətin başçıları arasında münasibətlər strateji tərəfdaşlıq kimi qiymətləndirilir. Bu o deməkdir ki, biz fəaliyyətimizin, əslində, bütün sahələrində əməkdaşlıq edirik. Bu, həm siyasi, həm iqtisadi, həm də mədəni əməkdaşlıqdır. Bildiyiniz kimi, 2005-ci il Rusiyada Azərbaycan İli, 2006-cı il isə Azərbaycanda Rusiya İli elan edilmişdi. Bu mədəni mübadilə çərçivəsində həm Moskvada, həm də Bakıda çoxlu tədbirlər, konsertlər, sərgilər təşkil olundu. Ölkələrimizi uzun illər ərzində mehriban qonşuluq münasibətləri bağlayır və mən çox şadam ki, bu gün həmin ənənələr davam etdirilir.

Jurnal mədəni dialoqun inkişafında çox böyük rol oynayacaqdır. Bildiyiniz kimi, hazırda Azərbaycan olduqca dinamik inkişaf edən ölkədir, regionda lider-

---

dir və iqtisadi artım sürətinə görə dünyada aparıcı yer tutur. Bütün bu prosesləri əyani şəkildə görmək üçün Bakıya gəlmək lazımdır. Bakıda böyük tikinti işləri gedir, körpülər salınır, məktəblər inşa olunur, tarixi abidələr, teatrlar, muzeylər bərpa edilir. Zənnimcə, bütün bunlar jurnalın səhifələrində əksini tapacaqdır. Ümidvaram ki, bütün bunlar təkcə xaricdə yaşayan həmvətənlərimiz üçün maraq doğurmayacaq, həm də rusiyalı oxucunun da diqqətini cəlb edəcəkdir. Nəşrin konsepsiyası təkcə Bakı və Moskvadakı hadisələri işıqlandırmağı deyil, həm də bütövlükdə Rusiyanın və Azərbaycanın mədəni həyatında baş vermiş hadisələri əhatə etməyi nəzərdə tutur. Azərbaycan oxucusu ölkəmizin hüdudlarından kənarında baş verən hadisələri maraqla izləyəcəkdir. Bir sözlə, “Baku” jurnalının gələcəyi böyükdür”.

Mehriban xanım Əliyeva Azərbaycanın turizm perspektivlərini şərh edərək bildirmişdir ki, nadir təbiəti olan ölkəmizdə dünyadakı 11 iqlim qurşağından 9-u var. Birinci xanım vurğulamışdır: “Bakı dünyanın dəniz sahilində yerləşən az sayda paytaxt şəhərlərdən biridir. Əlbəttə, bütün bunlar turizmin inkişafı üçün böyük imkanlar açır. Hazırda Azərbaycanda turizm sahəsi fəal inkişaf edir, mehmanxanalar tikilir, turizm bazaları açılır və zənnimcə, bu sahənin böyük gələcəyi vardır. İnanıram ki, Azərbaycanda güclü turizm sənayesi yaradılacaq və bu mövzu da “Baku” jurnalında öz əksini tapacaqdır”.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev “Baku” jurnalının redaksiyasına ünvanlanmış təbrik məktubunda “Baku” adlı yeni jurnalın birinci nömrəsinin nəşrini belə dəyərləndirmişdir: “Baku” adlı yeni jurnalın birinci nömrəsinin nəşri münasibətilə redaksiyanın bütün əməkdaşlarını təbrik edirəm. Jurnal paytaxtımızın şərəfinə adlandırılmışdır. Bu, məsuliyyət deməkdir, axı, Bakı nadir şəhərdir, onun müasir siması, qədim küçələrinin gözəlliyi, Bakı buxtasının misilsiz mənzərəsi Bakıda, heç olmazsa, bircə dəfə olan insanların yaddaşından uzun müddət silinmir. Bu, Bakının son dərəcə gözəlliyinin ab-havası jurnalda çox yaxşı əksini tapmışdır. Onun səhifələrində tariximizdən faktlar, bizim günlərin daha parlaq hadisələri ahəngdarlıqla uzlaşır. Zənnimcə, Azərbaycan sakinləri və diasporumuzun nümayəndələri, turistlər gözəl hədiyyə almışlar. Ümidvaram ki, istər Azərbaycanda, istərsə də onun hüdudlarından kənarında jurnalın oxucu dairəsi daim genişlənəcəkdir.

Bu gün Azərbaycan dinamik inkişaf edir, müxtəlif sahələrdəki nailiyyətlərimiz bir çox yazılarda və nəşrlərdə öz əksini tapır. Lakin indiyədək Azərbaycan haqqında rus dilində obyektiv informasiya verən illüstrasiyalı jurnalımız yox idi. Jurnal, şübhəsiz, bu informasiya boşluğunu aradan qaldıracaqdır. Bununla yanaşı, onun səhifələrində Rusiyada yaşayan azərbaycanlılarla tanış olmaq, onların nailiyyətləri və problemləri barədə daha çox məlumat almaq imkanı verilir. Əminəm ki, “Baku” jurnalı tezliklə başqa dillərdə də çıxmağa başlayacaq, müxtəlif ölkələrdə yaşayan həmvətənlərimizi öz ətrafında birləşdirəcəkdir. Bu nəşrin ərsəyə gəlməsinə kömək edənlərin hamısına xoşbəxtlik, cənsağlığı və firavanlıq arzulayıram.

Xatırladaq ki, “Baku” jurnalının ərsəyə gəlməsinə “Krokus İntənəşnl” şirkətinin kommersiya direktoru Emin Ağalarov da əhəmiyyətli töhfə vermişdir.

Artıq 2008-ci ildən başlayaraq Leyla Əliyevanın rəhbərliyi ilə Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin fəaliyyəti genişmiqyas alaraq daha uğurlu layihələr həyata keçirməyə başladı. Təqdirəlayiq məsələ isə, bu layihələrdə Rusiya tərəfinin marağının artması idi. Sankt-Peterburqun qubernatoru Valentina Matviyenko 2008-ci il fevralın 2-də Fondun Rusiyadakı nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva ilə görüşdə demişdir: “Biz humanitar əməkdaşlığa xüsusi əhəmiyyət verilən birgə fəaliyyətdə – təhsil, mədəniyyət, tarixin öyrənilməsi və başqa layihələrdə ən fəal şəkildə iştirak etməyə hazırıq. Biz təklif etmək istərdik ki, Sankt-Peterburq Fondun gələcək fəaliyyəti üçün dayaq meydançası olsun, çünki bundan ötrü çox böyük potensial var”. Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva isə bu xüsusda demişdir: “Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyəti genişlənir və bütün dünyanı əhatə etməyə başlayır, lakin Rusiya ilə əlaqələr xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Biz Fondun fəaliyyətinin təkcə Azərbaycanla məhdudlaşa bilməyəcəyini və onun öz əhatə dairəsini genişləndirməli olduğunu başa düşəndə, təbii ki, əməkdaşlıq üçün ilk məkanlardan biri Rusiya oldu”. O, ətraflı məlumat verərək vurğulamışdır ki, Fondun təşəbbüsü ilə son üç ildə Azərbaycanda 300-ə yaxın məktəb tikilmiş və təmir edilmişdir, bu proses davam edir. Artıq Fransada, Rumıniyada, Böyük Britaniyada və Türkiyədə Fondun filialları açılmışdır və onun fəaliyyət coğrafiyası genişlənməkdə davam edir. Fond səhiyyə sahəsində, xüsusən talassemiya və diabet kimi ağır xəstəliklərə qarşı mübarizə üzrə bir sıra mühüm layihələr həyata keçirir. Fondun təşəbbüsü ilə Talassemiya Mərkəzi tikilir, xəstə uşaqlara kömək üçün bir sıra başqa layihələr həyata keçirilir. Fevralın 10-da Fond Moskvada əlil uşaqlar üçün xeyriyyə konserti təşkil edəcəkdir.

Muğam mərkəzi tikilir, istedadlı gənclər, rəssamlar, artistlər dəstəklənir. Ümumiyyətlə, Fondun mövcud olduğu dörd ilə yaxın müddətdə çox işlər görülmüşdür və biz öz fəaliyyətimizin bütün məsuliyyətini hiss edirik”.

Heydər Əliyev Fondu ilə Rusiya Milli Kitabxanası arasında əməkdaşlıq haqqında sazişin imzalanması Sankt-Peterburqun və Azərbaycanın mədəni həyatında çox mühüm hadisə olmuşdur. Bu sənədi Leyla Əliyeva və kitabxananın baş direktoru Vladimir Zaytsev imzalamışlar. Leyla Əliyeva Fondun adından kitabxanaya Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə çap olunmuş Azərbaycan kitablarını hədiyyə etmişdir. O bildirmişdir ki, Fond kitab nəşrinə çox böyük əhəmiyyət verir, xüsusən internetin və elektron KİV-in inkişaf etdiyi, adamların çoxunun bədii ədəbiyyat oxumağı tərgitdiyi indiki vaxtda bunu vacib hesab edir.

Leyla Əliyeva KİV nümayəndələri ilə söhbətində imzalanmış sənədin əhəmiyyətindən danışarkən Fond və onun Rusiyada cəmi bir il bundan əvvəl açıl-

---

mış nümayəndəliyi Azərbaycan ilə Rusiya arasında mədəni dialoqu inkişaf etdiyini bildirmişdir. Leyla Əliyeva demişdir: “Mədəni dialoq xüsusən gənclər üçün ən vacib məsələdir. Güman edirəm ki, bu kitabxana vasitəsilə biz mədəni dialoqun genişlənməsinə nail ola biləcəyik. Bu, çox zəngin kitabxanadır. Xoşagələnlərdən haldır ki, burada Azərbaycan dilində bu qədər kitab var və onları qayğıkeşliklə qoruyub saxlayırlar. Ümidvaram ki, gələcəkdə kitabxana ilə münasibətlərimiz daha da inkişaf edəcək, biz kitab mübadiləsi edəcək, buraya yeni nəşrlər göndərəcəyik. Cəmi bir ay bundan əvvəl “Baku” jurnalının ilk nömrəsi çapdan çıxmışdır. Bu nəşri Moskva və Sankt-Peterburq oxucuları da görəcəklər. Jurnal onların ölkəmiz haqqında daha çox məlumat əldə etməsinə imkan verəcəkdir. Ölkələrimiz arasında həmişə çox yaxşı mədəni münasibətlər olmuşdur. Azərbaycanda rus mədəniyyətinə, rus ədəbiyyatına həmişə yaxşı bələd olmuş, onları sevmişlər. Azərbaycan məktəblərində rus dilinin tədrisi indi də tam həcmdə davam edir”.

Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev 1994-cü ildə M.F.Axundov adına Milli Kitabxanaya öz şəxsi kitabxanasından 400-dən çox nəşr hədiyyə etmiş, bununla da kitaba qayğı ilə yanaşmaq nümunəsi göstərmişdir. Bu gün də bu ənənəni Heydər Əliyevin nəvəsi, onun adını daşıyan Fondun nümayəndəliyinin rəhbəri davam etdirir.

Leyla Əliyeva və V.Zaytsev Rusiya Milli Kitabxanasında təşkil edilmiş Azərbaycan ədəbiyyatı sərgisini açmışlar. Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinin rəhbəri Azərbaycan kitablarının nadir nüsxələrinin nümayiş etdirildiyi sərgi ilə tanış olmuşdur.

Leyla Əliyeva Sankt-Peterburq ictimaiyyətinin nümayəndələri qarşısında çıxış edərək, demişdir: “Sankt-Peterburq qərribə şəhərdir, o, insanı daim hey-rətləndirir, biz də öz tərəfimizdən qədim Azərbaycan mədəniyyətinin bir zərrə-sini sizlərə bəxş etmək, adət və ənənələrimiz barəsində söhbət açmaq və bizim istedadları sizlərə təqdim etmək üçün əlimizdən gələni etməyə çalışmışıq. Azərbaycan çox qədim tarixə və çox zəngin mədəniyyətə malik olan bir ölkə-dir, böyük şairlərin, bəstəkarların və yazıçıların vətənidir. Harada olmasından asılı olmayaraq, hər bir azərbaycanlı üçün Qarabağ bülbülləri oxuyur, Abşeron günəşi onun üçün parlayır, Xəzərin dalğaları onun üçün səslənir. Azərbaycan-lılar çox qonaqpərvər xalqdır, bu gün də çoxsaylı millətlərin və dini məzhəb-lərin nümayəndələri ölkəmizdə sülh və dostluq şəraitində yaşayırlar. Bizə çox xoşdur ki, Rusiya-Azərbaycan münasibətləri günbəgün möhkəmlənir və bir sıra sahələrdə bu münasibətlər yüksək səviyyəyə çatmışdır. Azərbaycan məktəblərində rus dilinin tədrisi tam həcmdə davam edən az sayda dövlətlərdən biridir, Bakıda Slavyan Universiteti, Rus Dram Teatrı fəaliyyət göstərir. Bu gün bizim qarşımızda, Rusiyada yaşayan gənclər qarşısında bir məsələ durur: bu münasi-bətləri daha da möhkəmlətmək və vətənimizi ləyaqətlə təmsil etmək”.

2008-ci il fevralın 3-də Leyla Əliyevanın Sankt-Peterburqa səfəri çərçivəsində dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin Sankt-Peterburqda ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək demişdir ki, Nizami dünyaya “Leyli və Məcnun”, “Xosrov və Şirin”, “İsgəndərnamə” kimi və başqa misilsiz əsərlər bəxş etmiş dahi şair və mütəfəkkirdir. Nizami həmişə Azərbaycan xalqının fəxri olaraq qalacaqdır. Bu böyük insana dünyanın ən gözəl şəhərlərindən birində abidə qoyulması Azərbaycanla Rusiya arasında olan böyük dostluğu və qarşılıqlı hörməti bir daha sübut edir.

Böyük Nizamiyə Sankt-Peterburqda abidə qoyulması və öz mədəniyyətinə qayğıkeş münasibət Azərbaycan diasporuna başucalıq gətirməsi və mədəniyyətlərin qarşılıqlı zənginləşməsi prosesinə çox güclü təsir göstərməsi xüsusi olaraq vurğulanmışdır.

Leyla Əliyeva başda olmaqla Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvləri Qoroxovaya küçəsindəki, 6 nömrəli binada Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xatirə lövhəsini də ziyarət etmişlər. Xatırladaq ki, 1940-cı illərin axırları – 1950-ci illərin əvvəllərində Heydər Əliyev həmin binada yerləşən SSRİ Dövlət Təhlükəsizliyi Nazirliyinin rəhbər heyət məktəbində təhsil almışdır.

Rusiyada Azərbaycan gəncləri hərəkatının lideri Leyla Əliyeva gəncləri RF-nin ictimai-siyasi həyatında daha fəal iştirak etməyə, Rusiya cəmiyyətinə daha sıx inteqrasiyaya və bununla bərabər, Azərbaycanın milli mədəniyyətinə qayğıkeşliklə yanaşmağa, onu qoruyub saxlamağa və yaymağa çağırmışdır. O bildirmişdir ki, indi Fondun əsas vəzifələrindən biri regionlarda Azərbaycan dilində bazar günü məktəblərinin açılmasıdır. Fond bu cür məktəblərin açılmasını təşviq edir və onların tədris ədəbiyyatı, kompüterlərlə təchiz olunmasına kömək edir. Fond indiyə qədər İvanovo, Tula, Tver və Surqut şəhərlərindəki bazar günü məktəblərinə kömək etmişdir. Bununla yanaşı, müxtəlif xeyriyyə tədbirləri, o cümlədən əlil uşaqlar üçün “Biz həyatı sevirik” adlı konsert, bir neçə kitabın təqdimat mərasimləri hazırlanır. Bu günlərdə təşkilatın internet saytı açılacaqdır, gənclər bu saytda Azərbaycanın gerçəklikləri barədə məlumat ala biləcəklər. Ayda bir dəfə çıxacaq “Baku” jurnalı da xalqımızın mədəniyyəti, incəsənəti və ənənələri barədə ictimaiyyəti məlumatlandırmaq məqsədi daşıyır. Belə bir jurnal yox idi, onu hamı gözləyirdi, indi isə onu Rusiyada da almaq mümkün olacaqdır.

Gənclərin nümayəndələri Heydər Əliyev Fonduna gənclər siyasətini dəstəkləyərək bildirmişlər ki, Leyla Əliyevanın başçılıq etdiyi təşkilat yaradılandan sonra gənclər onu özlərinə arxa hesab edir və birləşmə hərəkatı fəallaşmışdır.

4 fevral 2008-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva Sankt-Peterburqa səfəri çərçivəsində Primorski inzibati rayonundakı uşaq ev-məktəbində olmuşdur. Leyla Əliyeva məktəbin şagirdləri qarşısında çıxışında demişdir ki, təhsilə və mək-

---

təblərə kömək Fondun fəaliyyətinin üstün istiqamətlərindən biridir. O xüsusi vurğulamışdır ki, Azərbaycan uşaqları da biliklərə yiyələnməyə, təhsilə can atırlar. O, gənclərə hansı ixtisası seçmələrini məsləhət görməyi barədə suala cavabında media sahəsinin adını çəkərək demişdir ki, bu, çox perspektivli və maraqlı işdir.

Məktəb rəhbərliyi Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin rəhbərinə rusiyalı uşaqlara diqqətinə görə təşəkkür edərək demişdir ki, bu səfər gələcək dostluğun və əməkdaşlığın təməli olacaqdır. Uşaq diplomatiyası ən güclü diplomatiyadır və biz ümid edirik ki, Azərbaycanla daha yaxından tanış olacağıq.

2008-ci il fevral ayının 4-də Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyevanın baş redaktorluğu ilə yeni, nəfis tərtibatlı “Baku” jurnalının Rusiyanın şimal paytaxtında keçirilmiş təqdimat mərasimi mühüm hadisə olmuşdur.

Həm Azərbaycanda, həm də onun hüdudlarından kənarında geniş oxucu auditoriyası üçün nəzərdə tutulmuş bu jurnalın təqdimatının şəhərin mərkəzində yerləşən, Şərq üslubunda tərtib olunmuş gözəl “Baku” restoranında keçirilməsi rəmzi məna daşıyır. Mərasimdə Sankt-Peterburqda akkreditə edilmiş diplomatik missiyaların rəhbərləri, tanınmış mədəniyyət xadimləri və ictimaiyyətin nümayəndələri, şəhərin biznes elitasının, eləcə də Azərbaycan diasporunun təmsilçiləri iştirak etmişlər.

“Baku” jurnalının nəşri və baş redaktoru Leyla Əliyeva bu nəşrin konsepsiyası və məqsədləri barədə məlumat verərək demişdir: “Baku” jurnalı geniş auditoriya üçün nəzərdə tutulmuşdur. Biz bu jurnal vasitəsilə şəhərimizin bütün gözəlliklərini və hərarətini oxuculara çatdırmağa çalışmışıq. Bakı deyəndə göz-lərimiz önündə mülayim iqlimli, günəşli bir şəhər, onun zəngin mədəniyyəti və qədim tarixi canlanır. Güman edirəm ki, bu jurnal Azərbaycanla Rusiya arasında dostluğun möhkəmlənməsinə, mədəni dialoqun inkişafına kömək edəcəkdir. Ümidvaram ki, xalqların qarşılıqlı sevgisindən, tarixindən və dostluğundan bəhs edən bu jurnalı hamı məmnuniyyətlə oxuyacaqdır”. O, xüsusi vurğuladı ki, bu jurnal siyasi nəşr deyil, burada əsasən mədəniyyət, tarix, müxtəlif maraqlı şəxsiyyətlər haqqında söhbət açılır və başlıca vəzifə ondan ibarətdir ki, bu nəşr Azərbaycanı sevən, ölkəmiz haqqında daha çox məlumat əldə etmək istəyən hər kəs üçün maraqlı olsun. “Baku” jurnalının təkə Azərbaycan üçün nəzərdə tutulmadığını bildirən Leyla Əliyeva dedi ki, Azərbaycan tolerant dövlətdir, bu ölkədə çoxsaylı millətlərin nümayəndələri yaşayır. Bu jurnal həm də onlar üçün, eləcə də bütün başqa millətlər və xalqlar üçündür. Jurnalın növbəti nömrəsi martın 15-də çapdan çıxacaq və güman edirəm ki, arzu edənlərin hər biri onu əldə edə biləcəkdir. Mən çox istərdim ki, “Baku” jurnalı bütün Rusiyada, gələcəkdə isə bütün MDB məkanında populyar olsun”.

Dünya şöhrətli böyük rus müğənnisi, SSRİ xalq artisti, Lenin mükafatı və SSRİ Dövlət mükafatı laureatı Yelena Obraztsova “Baku” jurnalının nəşrini çox mühüm hadisə adlandıraraq, onun səhifələrində Sankt-Peterburq barəsində də materiallar dərc edilməsi arzusunu bildirdi ki, bakılılar bu şəhərin mədəniyyəti barədə daha çox məlumat əldə etsinlər. Sankt-Peterburq administrasiyasının mədəniyyət komitəsinin sədri Nikolay Burov öz çıxışında dedi ki, jurnal gözəl tərtib olunmaqla bərabər, məzmunca da zəngindir. İctimai-siyasi, ədəbi-bədii nəşr üçün çox düzgün istiqamət seçilmişdir. Orada hər şey var – bir qədər reklam, çoxlu tarixi məlumat, tanınmış mədəniyyət xadimlərinin gözəl fotoşəkilləri... Jurnalın rus dilində nəşr edilməsi isə çox mühümdür.

Tarixi abidələrin qorunması üzrə komitənin sədr müavini Olqa Taratınova, Ukraynanın baş konsulu Nikolay Rudko, tatar diasporunun nümayəndəsi Əlfiyə Raxmatulina, “Yevropa” hotelinin baş direktoru Tomas Noll və başqaları öz çıxışlarında demişdirlər ki, “Baku” jurnalının təqdimatı Sankt-Peterburqun mədəni həyatında mühüm hadisə kimi mədəni dialoqun inkişafı üçün çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. “Baku” jurnalı iki şəhər arasında əlaqələndirici körpü rolu oynayacaq, onun sayəsində iki dost xalq bir-birinə daha da yaxınlaşacaqdır. Arzu edirik ki, bu jurnal vasitəsilə rusiyalılar Azərbaycanı tanısin, azərbaycanlılar isə öz ölkələri ilə Sankt-Peterburq arasında sıx dostluq əlaqələri barədə, bu şəhərin həyatı və mədəniyyəti barədə daha çox informasiya əldə etsinlər.

Qonaqlara “Baku” jurnalının nüsxələri təqdim edildi, eləcə də jurnala abunə yazılmaq üçün vizit vərəqələri arasında “uduş tirajı” keçirilmiş və “Mebel İspanii” şirkətinin baş direktoru Yevgeni Simonov jurnala pulsuz abunə yazılmaq hüququ qazanmışdır.

11 fevral 2008-ci il tarixdə Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyi Rusiya Azərbaycan Gəncləri Təşkilatının (RAGT) və “Zəif eşidənlər dünyası” adlı Rusiya ictimai gənclər təşkilatının iştirakı ilə Moskvada əlil uşaqlar üçün geniş xeyriyyə tədbiri keçirmişdir. Tədbirə fiziki qüsurları olan 300-dən çox uşaq və onların ailə üzvləri dəvət edilmişdi.

“Biz həyatı sevirik” devizi altında keçirilmiş xeyriyyə aksiyasında Rusiya ictimaiyyətinin nümayəndələri, parlament üzvləri, mədəniyyət və incəsənət xadimləri, Rusiyadakı Azərbaycan diasporunun və müxtəlif milli diasporların nümayəndələri iştirak etmişdirlər.

Aksiyanın təşəbbüsçüsü və təşkilatçısı, Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva Heydər Əliyev Fondunun Azərbaycanda sosial sahədə, təhsil və səhiyyə sahələrində geniş iş apardığını, mədəniyyətin inkişafı və mədəni irsin qorunub saxlanması məsələlərinə, müasir məktəblərin tikintisinə, tarixi abidələrin bərpaasına, kitab nəşrinə və başqa humanitar məsələlərə böyük diqqət yetirdiyini bildirmişdir.

Fondun Rusiyadakı nümayəndəliyinin bayram ab-havası yaratmaq üçün lazım olan hər şeyi etməyə çalışdığını bildirən Leyla Əliyeva demişdir: “Mən bu salonda çoxlu gözəl, şən və ilhamlı uşaqlar görürəm. Arzu edirəm ki, onlar həmişə belə həyatsevər və mərd olsunlar. Biz də öz tərəfimizdən mümkün olan hər şeyi edəcəyik ki, Rusiya torpağında sizin arzularınız reallığa çevrilsin”.

RF Dövlət Dumasının Ailə, Qadın və Uşaq məsələləri komitəsi sədrinin müavini Natalya Karpoviç xeyriyyə aksiyasının təşkilatçılarna təşəkkürünü bildirərək demişdir: “Heydər Əliyev Fondu çox böyük və bizim hamımız üçün yaxşı işlər görür. Belə tədbirlər həm fiziki qüsurları olan insanları, həm də dolğun həyat sürənləri birləşdirir. Bu isə çox vacibdir. Bu aksiya bizim bir-birimizə daha yaxın olmağımıza, bu salondakı uşaqlardan hər birinin faciəsini başa düşməyə və onu öz faciəmiz kimi qəbul etməyimizə kömək edir. Bu da çox vacibdir ki, bu tədbir həmin uşaqların böyük ölkəmizin təməyəvərli vətəndaşları olduqlarını başa düşməsinə imkan verir”.

Bayrama qonaq kimi dəvət edilmiş məşhur rusiyalı rəqqas, Böyük Teatrın solisti, Maris Liyepa adına Xeyriyyə Fondunun idarə heyətinin sədri Andris Liyepa müştərək xeyriyyə layihələrinin əhəmiyyətini dəyərləndirmişdir. O demişdir ki, rəqs dili zəif görən və zəif eşidən uşaqların öz hisslərini daha tam ifadə etmələrinə kömək edə bilər.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva KİV nümayəndələrinə müsahibəsində Moskvada keçirilmiş aksiyanın əhəmiyyətini vurğulayaraq demişdir ki, “Fond Rusiya paytaxtında ilk dəfədir ki, bu cür geniş xeyriyyə tədbiri keçirir. Bu cür aksiyalar çox vacibdir. Fond Azərbaycanda buna oxşar tədbirləri çox keçirmişdir. Fondun Rusiya nümayəndəliyi də müxtəlif tədbirlər keçirmiş, məktəblərə, internatlara baş çəkmişdir, lakin hamının bir yerə yığılması birinci dəfədir və güman edirəm ki, bu, bizim axırıncı xeyriyyə aksiyamız olmayacaqdır. Fondun Rusiyadakı nümayəndəliyi cəmi yarım ildir ki, Moskvada fəaliyyət göstərir. Bunlar hələ yalnız başlanğıcdır. Heç şübhəsiz, gələcəkdə bu cür tədbirlərin sayı qat-qat çox olacaq, çünki onlar çox əhəmiyyətlidir. Mən indicə konsertdən çıxmışam, hisslərim aşıb-daşır. Uşaqları öz yanında görəndə, onların sevinməsinə, çöhrələrindən nur yağmasını görəndə başa düşürsən ki, bütün başqa məsələlərin əhəmiyyəti azdır. Əsas məsələ budur ki, uşaqlar görsünlər ki, onları xatırlayırlar, sevirlər və onlar da bütün başqa uşaqlar kimidirlər. Bu gün həmin uşaqlar bunu öz yaradıcılığı ilə sübut etdilər. Onların bəzi qüsurlarının olmasını hiss etmələrinə yol vermək olmaz, onlara ümid vermək, diqqət göstərmək lazımdır, çünki onlardan ötrü əsas məsələ maddi dəyərlər deyil, diqqətdir”.

“Xocalı faciəsi öz miqyasına və qəddarlığına görə bəşəriyyət əleyhinə ən ağır cinayətlərlə bir sıraya qoyula bilər.” Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva bu sözləri Heydər Əliyev Fondunun

---

Rusiyadakı nümayəndəliyi tərəfindən 2008-ci il fevralın 27-də Moskvada təşkil edilmiş “Xocalı. 16 il sonra” mövzusunda elmi-praktik konfransda demişdir.

Leyla Əliyeva qeyd etmişdir ki, Xocalı faciəsi Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ən dəhşətli səhifəsi olmuşdur. Bu münaqişə nəticəsində Azərbaycan torpaqlarının 20 faizi işğal edilmişdir. O demişdir: “1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni təcavüzkarları Azərbaycanın Xocalı şəhərini zəbt etmiş və şəhərin 613 dinc sakinini, o cümlədən 106 qadını, 63 uşağı və 70 nəfər ahıl insanı amansızlıqla qətlə yetirmişlər. Xocalı yaraları hər bir azərbaycanlının ürəyində əbədi qalacaqdır.

Azərbaycan üçün çox ağır və çətin illər arxada qalıb və indi ölkəmiz günbəgün inkişaf edir, çiçəklənir. Azərbaycan iqtisadi artım sürətinə görə dalbadal üçüncü ildir ki, dünyada birinci yeri tutur, insanların həyat səviyyəsi yaxşılaşır, əhalinin əmək haqqı və pensiyaları artır, işsizlik və yoxsulluq azalır.

Ölkədə bir milyona yaxın qaçqın və məcburi köçkün olmasına baxmayaraq, bu gün birçə çadır şəhərciyi də qalmamışdır, qaçqınların və məcburi köçkünlərin hamısı üçün normal həyat şəraiti yaradılmışdır.

Artıq 15 ildir ki, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üzrə danışıqlar prosesi gedir. Biz çox ümid edirik ki, dünya birliyi səsimizi eşidəcək və bu problem tezliklə öz ədalətli həllini tapacaqdır, çünki bu gün dünyada özgə torpaqlarının işğalına, təcavüzə və kütləvi qətlərə yer yoxdur. Mən inanıram ki, azərbaycanlılar lap yaxın gələcəkdə öz doğma torpaqlarına qayıdacaqlar”.

Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutu, MDU, Seçenov adına Tibb Akademiyası və Moskva Dövlət Linqvistika Universiteti kimi tanınmış ali məktəblərin tələbələri, aspirantları və magistrləri Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin tarixi-hüquqi və siyasi aspektləri, bu münaqişənin nəticələri haqqında məruzələrlə çıxış etmişdirlər. Konfrans iştirakçıları tələbələrdən Olqa Kuraşın “80-ci illərin axırları – 90-cı illərin əvvəllərində Qarabağ münaqişəsinin tarixi”, Andrey Kurakinin “Xocalı soyqırımını beynəlxalq cinayət kimi”, Natiq Əliyevin “Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin siyasi-hüquqi aspektləri”, Ceyhun Hüseynovun “Qarabağın tarixi”, Anarə Axundovanın “90-cı illərdə Qarabağ haqqında jurnalist işlərinin nümunələri” və Əsrəf Həsənovun “Xocalı soyqırımının azərbaycanlı qaçqınlar üçün nəticələri” mövzusunda məruzələrini böyük maraqla dinləmişdirlər.

Tədbirdə Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə çəkilmiş Xocalıda azərbaycanlıların soyqırımını haqqında qısametrajlı sənədli film nümayiş etdirilmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyinin təşəbbüsü ilə Azərbaycanın RF-dəki səfirliyində Böyük Vətən müharibəsi veteranları ilə qeyri-rəsmi dostluq görüşü keçirilmişdir.

Veteranlar qeyri-rəsmi görüşün təşkilinə, onlara göstərilən diqqət və qayğıya görə dərin minnətdarlıqlarını bildirərək qeyd etmişdirlər ki, belə əlaqələr xalqlarımız və ölkələrimiz arasında dostluq və əməkdaşlığın möhkəmlənməsinə xidmət edir. Öz xatirələrini bölüşən veteranlar azərbaycanlıların rəşadətini və qəhrəmanlığını, faşizm üzərində Qələbədə bütövlükdə ölkəmizin rolunu xüsusi vurğulamışdılar.

Azərbaycanın paytaxtına Döyüş Şöhrəti Şəhəri adının verilməsi, Moskva torpağında həlak olmuş azərbaycanlı döyüşçülərin xatirəsini əbədləşdirmək təklif edilmişdir.

Məşhur Rusiya Dövlət Kitabxanası (keçmiş Lenin adına kitabxana) Heydər Əliyev Fondunun nəşr etdirdiyi Azərbaycan kitabları ilə zənginləşmişdir. Fondun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva kitabxanaya kifayət qədər Azərbaycan dilində kitablar hədiyyə etmişdir. Bu kitablar Şərq ədəbiyyatı salonundakı xüsusi Azərbaycan nəşrləri sərgisinə əlavə olunmuşdur.

Leyla Əliyevanın bu xidmətlərini Rusiya Dövlət Kitabxanasının direktoru Viktor Fyodorov belə qiymətləndirmişdir: “Bu, çox fərəhli hadisədir və şübhəsiz, iki ölkə arasında mədəni əlaqələrin möhkəmlənməsində mühüm rol oynayacaqdır”.

Heydər Əliyev Fondunun Moskva nümayəndəliyinin təşəbbüsü ilə Rusiya Federasiyası Sankt-Peterburq şəhəri Primorsk rayonundakı 46 saylı uşaq eviməktəbinin yetirmələri və müəllim heyəti 2008-ci il avqustun 17-də Fondun Moskva nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyevanın Sankt-Peterburq şəhərinə səfəri zamanı vilayətin qubernatoru Valentina Matvienko ilə qarşılıqlı razılaşma əsasında təşkil olunmuş yay tətili günlərində Azərbaycana dəvət edilmişdirlər.

10 günlük səfər çərçivəsində rusiyalı qonaqlar Bakı şəhərindəki Nizami rayonunun yeni təmir olunmuş 1 saylı uşaq evində və Şüvəlan qəsəbəsindəki yay düşərgəsində istirahət etmişdirlər. Proqram çərçivəsində səmərəli istirahətə yanaşı, onların şəhər və şəhəratrafına gəzintisi, qədim və zəngin mədəniyyətimizlə, tarixi abidələrimizlə tanışlığı, idman və əyləncəli oyunlarda iştirakı təmin olunmuşdur.

Rusiyalı qonaqlar Suraxanıda, Yanardağda, Atəşgahda olmuş, tarixi-mədəni abidələr haqqında ətraflı məlumat almışlar. Tarix muzeyi və Xalça muzeyi ilə tanışlıqdan sonra “Azəriilmə” şirkətində olan uşaqlar dünya şöhrətli xalçalarımız haqqında maraqlı məlumat əldə etmişlər.

Avqustun 27-dək davam edən səfər zamanı uşaq evinin yetirmələri Qobustan Dövlət Qoruğu, Pir Həsən ziyarətgahı, eləcə də Mərdəkan, Ramana, Qala qəsəbələrində tarixi abidələrlə tanış olmuş və Amburan əyləncə-istirahət mərkəzində dincəlmişlər.

Səfər proqramı Azərbaycan və qonaqsevər xalqımız, qədim və zəngin mədəniyyətimiz haqqında dolğun təəssüratın yaranması ilə yanaşı, xalqlararası münasibətlərin yaxınlaşmasını, anoloji qurumlarla əməkdaşlıq münasibətinin qurulmasını əsas məqsəd daşmışdır.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin sifarişi ilə əfsanəvi Azərbaycan geoloqu, Sibir neftinin ilk kəşfiyyatçısı Fərman Salmanovun büstü hazırlanmışdır. F.Salmaov 1928-ci ildə Şəmkir rayonunda doğulmuşdur. 1954-cü ildə Azərbaycan Sənaye İnstitutunun geoloji kəşfiyyat fakültəsini dağ mühəndisi-geoloq ixtisası üzrə bitirmişdir. 1957-1962-ci illərdə Yuqansk və Surqut neft kəşfiyyatı ekspedisiyalarının rəisi işləmişdir. 1970-ci ildə Lenin mükafatı laureatı, 1976-cı ildə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı olmuşdur. Fərman Salmanov 1970-1978-ci illərdə Tümen Baş Geologiya İdarəsinin neft və qaz üzrə baş geoloqu olmuş, 1978-ci ildən idarə rəisi işləmişdir. F.Salmanovun, bilavasitə iştirakı ilə Mamontovsk, Megion, Pravdinsk, Ust-Balık neft yataqları kəşf edilmişdir.

F.Salmanov 2002-ci ildən Rusiyanın “İtera” Neft-Qaz Şirkətinin Direktorlar Şurası sədrinin müşaviri işləmişdir.

Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Fərman Salmanovun büstü onun uzun illər işlədiyi Surqut şəhərinə hədiyyə edilmişdir. Büst Surqut şəhərində ilk cığıraçan geoloqların xatirə kompleksinə qoyulmuşdur. Büstün müəllifi tanınmış heykəltəraş, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Sankt-Peterburqdakı Qoroxovaya küçəsi, 6 nömrəli evin (Ulu Öndər 1949-1950-ci illərdə burada oxumuşdur) fasadında qoyulmuş barelyefini düzəltmiş Y.Neymandır.

15 dekabr 2008-ci ildə Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunda (MDBMİ) Azərbaycan klubu Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinin dəstəyi ilə xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anım gecəsini keçirmişdir.

Qeyd etmək lazımdır ki, bir neçə il əvvəl Ulu Öndərə Rusiyanın bu mötəbər ali məktəbinin fəxri doktoru adı verilmişdi. Həmin gün də XX əsrin görkəmli siyasi xadiminin xatirəsini anmaq üçün buraya tələbələr, professor-müəllim heyəti, Azərbaycan səfirliyinin nümayəndələri gəlmişdilər.

Xatirə gecəsində Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyi tərəfindən təqdim olunmuş və Ümummilli Liderin həyatının müxtəlif mərhələlərini əks etdirən sənədli film nümayiş edilmişdir.

Gecəyə dəvət olunmuş dramaturq Rüstəm İbrahimbəyov, Heydər Əliyevin köməkçisi, SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavininin müşaviri Yuri Soloduxin, Nazirlər Şurası Sədri Katibliyinin müdir müavini Vladimir Uxov, DTK-nın polkovniki Georgi Pozdorovkin dahi siyasi xadim və nurlu insan barədə unudulmaz xatirələrini bölüşmüş, Ulu Öndərlə işlədikləri vaxtlarda onun həyatından maraqlı epizodlar danışmışlar.

2009-cu il fevralın 26-da Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin dəstəyi ilə Azərbaycanın Rusiyadakı səfirliyində Xocalı faciəsinin 17-ci ildönümü ilə əlaqədar “Xocalı: iddia müddəti bitmir” xatirə gecəsi təşkil edilmişdi. Tədbirdə Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva, Milli Məclisin deputatı Dünyamin Xəlilov, Türkiyə, İraq, Özbəkistan, Tacikistan, Mali, Sudan, Qırğızıstan səfirləri, Qazaxıstan, Misir, Fələstin səfirliklərinin əməkdaşları, habelə Rusiya elmi ictimaiyyətinin, Azərbaycan diasporunun və gənclərin nümayəndələri, politoloqlar, mətbuat işçiləri iştirak etmişdilər.

Görkəmli ictimai və siyasi xadimlər Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinin rəhbəri İslam Konfransı Təşkilatının Gənclər Forumunun baş əlaqələndiricisi Leyla Əliyevanın təşəbbüsünü xüsusi vurğulayaraq bildirmişlər ki, bu qurumun gənclər qanadı Xocalı faciəsi və Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi haqqında həqiqəti dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq üçün eyni vaxtda dünyanın bir neçə iri ölkəsində aksiyalar keçirir. Bu, bir daha təsdiq edir ki, böyüməkdə olan nəsil Azərbaycanı bütün dünyada tanıdacaq və Azərbaycan xalqımızın üzləşdiyi faciələrin unudulmasına imkan verməyəcəkdir.

Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva demişdir: “Bu faciə Azərbaycan tarixinə ən dəhşətli və qara səhifələrdən biri kimi həmişəlik yazılmışdır. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni işğalçıları Azərbaycanın Xocalı şəhərini tutmuşdur. Nəticədə şəhərin 613 nəfər dinc sakini, o cümlədən 106 qadın, 70 ahlı yaşlı insan, 63 uşaq amansızcasına öldürülmüş, 155 nəfər itkin düşmüşdür. Bu qəddarlığın, bu vəhşiliyin səbəbi nə idi?

Lakin zaman göstərdi ki, Azərbaycan xalqının əzmi qırılmamışdır və heç vaxt qırıla bilməz. Dəhşətli odu ki, belə bir faciə XX əsrin axırlarında törədilmiş və indiyə qədər beynəlxalq birlik tərəfindən bu fakta siyasi-hüquqi və ən başlıcası, mənəvi qiymət verilməmişdir. Biz xalqımızın məruz qaldığı qəddarlığa və haqsızlığa qarşı etiraz səsini ucaltmış bütün insanlara, o cümlədən rusiyalılara minnətdarıq. Azərbaycan torpaqları 20 ildən çoxdur ki, işğal altındadır, ölkədə 1 milyon qaçqın və məcburi köçkün var. Azərbaycan hökuməti bu insanlara çox böyük diqqət yetirir. Çətinliklərə baxmayaraq, Azərbaycanda bir dənə də çadır şəhərciyi qalmamışdır, bütün qaçqın və məcburi köçkünlər üçün normal həyat şəraiti yaradılmışdır.

Heydər Əliyev Fondu bu problemə çox böyük diqqət yetirir, hər il bu mövzuda kitablar çap edilir, filmlər çəkilir, fotosərgilər və digər aksiyalar təşkil edilir. Bu gün Fondumuz dünyanın 50 ölkəsində Xocalı faciəsinin ildönümünə həsr edilmiş tədbirlər keçirir. Bu tədbirlərə alimlər, tarixçilər, kulturoloqlar, gənclər və kütləvi informasiya vasitələri cəlb olunur. İslam Konfransı Təşkilatının Mədəni Dialog üzrə Gənclər Forumunun baş əlaqələndiricisi kimi mən 2008-ci il mayın 8-də “Xocalıya ədalət” aksiyası keçirilməsi təşəbbüsünü irəli sürmüşəm.

Bu aksiyanın məqsədi faciə haqqında məlumatı beynəlxalq birliyə çatdırmaqdır. Bu gün dünyanın bir sıra ölkələrində “Xocalıya ədalət” veb-saytının təqdimat mərasimləri keçirilir. Bu saytda faciə haqqında mötəbər məlumatlar tapmaq mümkündür”.

Xatirə gecəsində Heydər Əliyev Fondunun köməyi ilə çəkilmiş, günahsız qurbanların işıqlı xatirəsinə həsr olunmuş sənədli film nümayiş etdirilmişdir. Səfirliyin foyesində fotosərgi təşkil edilmiş, Xocalı hadisələrinə dair müxtəlif nəşrlər, “İRS-Naslediye” jurnalının nüsxələri paylanmışdır. Jurnalın bu nömrəsində o qanlı qırğını törətmiş hərbi canilərin adları ilk dəfə dərc edilmişdir.

2009-cu il fevral ayının 27-də Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyi İslam Konfransı Təşkilatının Gənclər Forumu ilə birlikdə Moskvanın “Bakı” kinokonsert kompleksində Xocalı faciəsinin 17-ci ildönümü, habelə “Xocalıya ədalət” informasiya kampaniyasının veb-saytının təqdimatı ilə əlaqədar genişmiqyaslı aksiya keçirmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri, İslam Konfransı Təşkilatının Dialoq və Əməkdaşlıq Uğrunda Gənclər Forumunun mədəniyyətlərarası dialoq üzrə baş əlaqələndiricisi Leyla Əliyeva tədbiri açaraq demişdir ki, 17 il əvvəl Xocalı faciəsi baş vermiş, günahsız insanlar – qadınlar, uşaqlar, qocalar kütləvi surətdə qətlə yetirilmişlər. O, bu faciəni erməni işğalçılarının suveren Azərbaycan ərazisində həyata keçirdiyi təcavüzkar, millətçi və etnik təmizləmə siyasətinin nəticəsi, bəşəriyyətə qarşı cinayət adlandırmışdır. Leyla Əliyeva bu xüsusda demişdir: “Bütün müharibələr dəhşətlidir, yüzlərlə və minlərlə insana bədbəxtlik, müsibət gətirir. Lakin müharibədə günahsız insanların qətlə yetirilməsi, xüsusilə dəhşətli və faciəlidir. Xocalı şəhərində məhz bu baş vermişdir: erməni silahlı qüvvələri heç bir hərbi təhlükə törətməyən, şəhəri tərk edən dinc sakinləri – qadınları, qocaları və uşaqları bilərəkdən qətlə yetirmişlər. Bu insanlar hiyləgərliklə tələyə salınmış və amansızlıqla güllələnmişlər. Heç bir günahı olmayan bu insanlar yalnız etnik mənsubiyyətinə görə məhv edilmişlər. Bu, Azərbaycan xalqına qarşı əsl soyqırım, atalarımıza, analarımıza, bacı və qardaşlarımıza qarşı şüurlu surətdə törədilmiş qırğın idi. Eyni zamanda bu, düşünülmüş kütləvi qorxutma aksiyası idi. Lakin tarix göstərdi ki, Azərbaycan xalqının iradəsi o vaxt da qırılmadı və heç vaxt qırılmayacaqdır. Xocalı faciəsi Azərbaycanın tarixinə ən dəhşətli və qara səhifələrdən biri kimi yazılsa da, xalqımızın gücünün, möhkəm iradəsinin nümunəsidir.

Azərbaycan xalqı əzəli torpaqlarının işğal altında qalması ilə heç vaxt barışmayacaq və ölkənin ərazi bütövlüyünün bərpasına nail olacaqdır.

Bu gün biz Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi nəticəsində həlak olmuş soydaşlarımızın, Xocalı faciəsi qurbanlarının xatirəsini yad edir və bir daha dünya birliyini bu faciəyə hüquqi və mənəvi qiymət verməyə çağırırıq. XXI əsrdə kiminsə qərəzli və millətçi niyyətlərinə görə dinc insanla-

---

rın qətlə yetirilməsi yolverilməzdir və bizim məqsədimiz bu münaqişə barədə həqiqəti dünya ictimaiyyətinə çatdırmaqdır”.

Leyla Əliyeva bildirmişdir ki, İslam Konfransı Təşkilatının Gənclər Forumunun mədəniyyətlərarası dialoq üzrə baş əlaqələndiricisi kimi o, ötən il mayın 8-də “Xocalıya ədalət” kampaniyasının keçirilməsi təşəbbüsünü irəli sürmüşdü. Aksiyadan məqsəd bu faciə və ümumən münaqişə barədə dünya birliyini düzgün məlumatlandırmaqdır. Bu gün burada həmin aksiya barədə ətraflı öyrənmək, habelə “Xocalıya ədalət” veb-saytını görmək olar. Hazırda bir çox ölkələrdə kampaniyanın və saytın təqdimatı keçirilir. Doğma torpaq uğrunda həlak olmuş heç bir azərbaycanlı unudulmayacaqdır. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunacaq və beləliklə də ədalət zəfər çalacaqdır.

Ermənilərin Xocalıdakı cinayətlərinə qarşı etirazını bildirən ilk rusiyalı yazıçı, “Qarabağ qan içində” kitabının müəllifi Yuri Pompeyev demişdir: “Düşünürəm ki, hər bir faciədə, xüsusilə azərbaycanlıların başına gətirilən bu genişmiqyaslı xalq faciəsində ədalətin axtarılması asan deyil, ancaq bu 17 il ərzində böyüyən nəsil buna qadirdir. Bu hadisələrin şahidləri Azərbaycan xalqının gücünü nümayiş etdirirlər”. Yazıçı vurğulamışdır ki, vətənpərvər yazıçı Musa Mərcanlı 17 il ərzində ilk dəfə “İRS-Naslediye” jurnalında 1992-ci il fevralın 26-na keçən gecə Xocalıda törədilmiş soyqırımında, bilavasitə iştirak etmiş 38 nəfərin soyadını dərc etdirmişdir. Zənnimcə, ədalətin bərpa olunması bu qırğında, bu quldurluqda təqsiri olanlar üçün ən böyük cəzadır”.

2009-cu il aprelin 18-də Moskvada Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının (RAGT) təsis konfransı keçirilmişdir.

Konfransda Rusiyanın 60-dan çox regionunda fəaliyyət göstərən 83 Azərbaycan gənclər klubundan və təşəbbüs qruplarından 300-dək nümayəndə, habelə Bakıdan dəvət olunmuş qonaqlar və Rusiyanın rəsmi şəxsləri iştirak etmişlər.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva konfransda çıxış edərək demişdir: “Bu gün bu salonda RAGT-nin məqsədlərini dəstəkləyən və Rusiya Federasiyasının, demək olar ki, bütün regionlarını əhatə edən Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatı çərçivəsində bizim fəaliyyətimizin daha da inkişaf etdirilməsinə tərəfdar olan Rusiya gənclərinin 300-ə yaxın nümayəndəsi toplaşmışdır.

İndiyə qədər ciddi işlər görülmüşdür. Bu təşkilat gənclərin təkcə Moskvada deyil, həm də müxtəlif regionlarda fəaliyyət göstərən təşəbbüs qruplarını sıx birləşdirmişdir. İşin gedişində müxtəlif tədbirlər, konsertlər, sərgilər, görüşlər, birbaşa dialoqlar təşkil edilmiş, xeyriyyə işləri görülmüşdür.

Bu gün Rusiyanın hər yerində Azərbaycan gənclər klubları açılmışdır. Onlar uğurla fəaliyyət göstərir və ölkəmizi ləyaqətlə təmsil edir. Sizin çoxunuz ümumi işimizin inkişafına öz töhfənizi vermişsiniz. Bu gün bu salonda çoxlu tanış simalar görürəm, qonaqlarımızın çoxu növbəti məsul addım atmaq və

RAGT-nin rəsmən təsis olunması haqqında qərar qəbul etmək üçün uzaq regionlardan buraya gəlmişlər”.

Beləliklə, Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının yaradılması ilə bağlı səsvermə keçirilmiş, qurumun nizamnaməsi qəbul edilmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyevanın təşkilatın sədrliyinə namizədliyi irəli sürülmüş və təklif yekdilliklə qəbul edilmişdir.

Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının sədri Leyla Əliyeva Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının yaradılmasının əhəmiyyəti haqqında demişdir:

“Bizim təşkilatda hansısa vəzifələrin əhəmiyyəti yoxdur, başlıcası odur ki, biz hamımız Azərbaycanın hüdudlarından kənarında yaşayan, öz ölkəsini sevən, onun qədim tarixinə, zəngin mədəniyyətinə hörmət bəsləyən və öz Vətəninə faydalı olmağı arzu edən Azərbaycan gənclərinin bir hissəsiyik.

Milliyyətimdən, yaşından, dini etiqadından və başqa fərqlərdən asılı olmayaraq, RAGT-də hamıya yer var. Mən bu təşkilatın bütün üzvlərini, Azərbaycanın imicini saxlamaq üçün iş görən, səy göstərən, Vətənimizi ləyaqətlə təmsil edən insanların hamısını salamlayıram.

Bununla bərabər, mən RAGT-yə daxil olmasalar da, Azərbaycan mədəniyyətinin təbliğinə kömək edən bütün təşkilatlara dərin hörmət bəsləyirəm. Mən onların seçiminə hörmət edirəm onlarla işləməyə, əməkdaşlıq etməyə, əlimdən gələn kömək və dəstəyi göstərməyə hazırım.

Zənnimcə, belə desəm səhv etməyəm ki, Azərbaycanın bütün gəncləri öz Vətəni ilə fəxr edir. Azərbaycan zəngin mədəniyyətə, qədim tarixə və böyük istedadlara malik olan ölkədir. Müstəqil dövlət kimi hələ çox gənc olmağımıza baxmayaraq, qısa müddət ərzində ölkəmiz çox böyük nəticələrə nail ola bilmişdir. Yəqin hamınıza məlumdur ki, Azərbaycan iqtisadi inkişafın sürətinə görə dalbadal bir neçə ildir dünyada liderdir. Ölkəmizdə nəqliyyat və energetika sahələrində iri regional layihələr həyata keçirilir. Sosial problemlər həll edilir. Belə bir misal göstərmək kifayətdir ki, son beş ildə ölkədə yoxsulluğun səviyyəsi 49 faizdən 13 faizə düşmüşdür. Əlbəttə, bu, son hədd deyildir. Ümumiyyətlə, yoxsulluq olmamalıdır. Biz buna çalışırıq və mən inanıram ki, buna nail olacağıq.

Azərbaycan təhsil sahəsinə böyük sərmayə qoyur. Son dörd ildə ölkədə 1700 yeni məktəb tikilmişdir. Hər bir məktəbin öz kompüter sinfi var. Mədəniyyətin inkişafı Azərbaycan dövlətinin fəaliyyətinin prioritet istiqamətidir. Tarixi abidələr, binalar bərpa olunur, muzeylər, teatrlar təmir edilir və eyni zamanda yeniləri tikilir.

Mən xüsusi vurğulamaq istəyirəm ki, bütün bunlar təkcə Azərbaycanın paytaxtında deyil, bütün regionlarda da baş verir. Bir sözlə, həyatın bütün sahələ-

---

rində inkişaf və yeniləşmə prosesi hiss edilir. Lakin təəssüf ki, ölkəmizin qarşısında hələ həll edilməmiş problemlər də var. Bu problemlərin ən böyüyü ölkəmizin ərazisinin 20 faizinin işğal olunması ilə nəticələnmiş Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsidir. Ölkədə bir milyon qaçqın və məcburi köçkün var. Azərbaycan rəhbərliyi və xalqımız dəfələrlə vurğulamışdır ki, münaqişənin beynəlxalq hüquq əsasında və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində dinc yolla həllinə tərəfdardır. Danışıqlar prosesi 15 ildən çoxdur davam edir və mən inanıram ki, bu münaqişə yaxın vaxtlarda öz ədalətli həllini tapacaqdır. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa ediləcək, bütün qaçqınlar və məcburi köçkünlər öz doğma yurdlarına qayda biləcəklər. Zənnimcə, belə desəm, səhv etməyəm ki, bu, hər bir azərbaycanlının ən böyük arzudur.

Bu gün biz Rusiyada ölkəmizi təmsil edirik. Bizi bir-birimizə çox şeylər – tarixi və mədəni əlaqələr, ortaq keçmişimiz bağlayır. Azərbaycanda zəngin rus mədəniyyətinə, böyük rus dilinə çox qayğı ilə yanaşırlar. Qeyd etmək lazımdır ki, müstəqillik dövründə Azərbaycanda rus məktəblərinin heç biri bağlanmamışdır, Bakı Slavyan Universiteti, Rus Dram Teatrı fəaliyyət göstərir. Lakin ən başlıcası isə, insanlarımız arasında, xalqlarımız arasında dostluq münasibətləri mövcuddur. Biz Rusiyaya minnətdarıq ki, burada özümüzü rahat hiss edirik, dünyada ən yaxşılardan sayılan təhsil almaq imkanımız var”.

Həmin gün Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyinin başçısı, “Baku” jurnalının baş redaktoru Leyla Əliyeva “Rossiya” televiziyasının “Vesti” xəbərlər kanalına müsahibə verərək Fondun çoxşaxəli fəaliyyəti, özünün təşəbbüsü ilə yaradılan Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının vəzifələri haqqında məlumat verərək yaratdığı təşkilatın məqsədinin Rusiyada yaşayan azərbaycanlı gəncləri birləşdirmək, onların Rusiya cəmiyyətinə inteqrasiyasına kömək göstərmək, habelə Azərbaycan mədəniyyətini təbliğ etmək olduğunu bildirmişdir. Leyla xanım ölkəmizin tarixi və mədəniyyəti haqqında, dünyanın müxtəlif guşələrində yaşayan istedadlı həmvətənlərimiz barədə geniş oxucu auditoriyasına söhbət açmış, “Baku” jurnalından danışarkən demişdir ki, Azərbaycan haqqında bütün informasiyanı əhatə edən, Bakı haqqında nəfis jurnal buraxmaq onun çoxdankı arzusu idi.

Leyla Əliyeva gənclər məsələsinə toxunaraq bildirmişdir ki, Azərbaycan gəncləri Rusiya gənclərindən heç nə ilə fərqlənmir, Azərbaycanda isə Şərqlə Qərblə arasında böyük fərq hiss edilir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin mətbuat xidmətinin köməyi ilə hazırlanmış layihə əsasında “İzvestiya” qəzetinin 2009-cu il 30 aprel tarixli nömrəsində Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının fəaliyyətinə, ölkəmizdə uşaqlara və gənclərə dövlət qayğısına həsr olunmuş tematik əlavə verilmişdir. Sözü gedən materialı oxuculara çatdırmağı vacib hesab etdik. Çünki burada Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyinin

---

başçısı, Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının sədri, “Baku” jurnalının baş redaktoru Leyla Əliyevanın fəaliyyətinə obyektiv şəkildə nəzər salınmışdır.

“Sülalə telləri ilə bağlı olan nüfuzlu və tanınmış siyasətçi nəsillərinə dünyanın hər bir dövlətində rast gəlmək olar. Əliyevlər ailəsi müasir Azərbaycanın aparıcı sosial-siyasi və mədəni sülalələrindən biridir. Əlbəttə, hər bir ölkə üçün yüksək elitanın tanınmış soyadlarını daşıyan üzvlərinin vətəndən kənar da irəli getməsi, müvəffəqiyyət qazanması ictimai diplomatiyanın xeyrinədir, iki ölkənin birlikləri arasında sosial-humanitar əlaqələr yaradılmasına kömək edən qeyri-formal resursları gücləndirir. Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin rəhbəri, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin qızı, “Baku” jurnalının baş redaktoru və RAGT-nin rəhbəri Leyla Əliyeva məhz bu cür, iki ölkəni birləşdirən şəxsdir. O, məlahətli gənc qadın, maraqlı müsahib və parlaq şəxsiyyət olmaqla yanaşı, həm də Azərbaycanın və Rusiyanın gənclər siyasətinin elçisidir.

RAGT-nin yaradılması Rusiya kimi böyük bir ölkənin müxtəlif guşələrində yaşayan, işləyən və təhsil alan, lakin tarixi vətənləri ilə sıx əlaqələri qoruyub saxlamağa çalışan gənc azərbaycanlıları birləşdirmək üçün Leyla Əliyevanın komandasının uzun müddət ərzində apardığı gərgin işin yekunu olmuşdur. Moskvada keçirilən təsis konfransına azərbaycanlı gənclərin 80-dən yuxarı klub və təşəbbüs qrupunu təmsil edən 300-ə yaxın nümayəndə gəlmişdi.

Onların buraya toplaşmaqda məqsədi nə idi? RAGT-nin Rusiya gənclərinin müxtəlif etnik qrupları arasında tolerantlıq və qarşılıqlı anlaşma mühiti yaratmaq çağırışı bütün rusiyalılara ünvanlanmışdır. Məhz bu səbəbdən Rusiyanın ən ucqar regionlarından gəlmiş gənc nümayəndələr Rusiyada yaşayan bütün millətlərdən olan gənclərə müraciətlərində bir neçə mühüm məqamı vurğulamışlar. Birincisi, RAGT bu qəbildən olan bütün tolerant ictimai təşkilatlar üçün açıqdır və RAGT-nin üzvləri birgə layihələrdə iştirak etməyə hazırdırlar. İkincisi, RAGT-nin üzvləri savadlılıq, uğurlu fəaliyyət nümunəsi olmağa, Rusiyanın ictimai həyatında fəal iştirak etməyə hazır olmağa çalışacaqlar. Bu, özlüyündə heç də az əhəmiyyət kəsb etmir. Üçüncüsü, aydındır ki, RAGT həmfikir və dost insanların kollektividir. Lakin bu təşkilatda birləşən gənclər, ilk növbədə, Rusiyanın məsuliyyətli və vətənpərvər əhval-ruhiyyəli vətəndaşları kimi göstərməyə çalışacaqlar.

Bu çağırış Azərbaycanın ənənəvi diaspor təşkilatlarının nümayəndələri tərəfindən əvvəllər də bu və ya digər formada səslənmişdir. Lakin indiki halda söhbət sovet mentallığı, habelə Rusiya ilə müttəfiq respublika kimi Azərbaycanın qarşılıqlı münasibətlərinin əvvəlki tarixi ilə demək olar ki, əlaqəsi olmayan yeni nəsiləndən gedir. Ona görə də çağırış indi daha səmimi və ümidverici səslənir.

Konfransda və qeyri-rəsmi görüşlərdə Azərbaycanın Rusiyadakı imici haqqında çox söhbətlər olmuşdur. Leyla Əliyeva yeni təşkilatın üzvlərini salamladı.

---

yaraq, diqqəti Azərbaycanın humanitar sahədə irəliləməsi mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi məsələsinə yaradıcılıqla yanaşmağın zəruriliyinə cəlb etmişdir. RAGT-nin lideri qeyd etmişdir ki, Azərbaycan mədəniyyətinin daha adekvat təbliğ edilməsi üçün yeni üsullar fikirləşib tapmaq lazımdır, RAGT Rusiya ilə Azərbaycanın bu istiqamətdə qarşılıqlı fəaliyyətinin yeni ideyalarının mənbəyinə çevrilə bilər. Leyla Əliyeva demişdir: “İnanıram ki, RAGT fəal struktur olacaq, bizim bütün ideya və planlarımız gənclərimizin sıx birləşməsinə, Azərbaycan və Rusiya xalqları arasında dostluğun möhkəmlənməsinə xidmət edən konkret layihələr şəklində gerçəkləşəcəkdir”.

Konfransda çıxış edən nümayəndələrin əksəriyyəti qızlar idi. Onların çıxışlarında müsbət enerji, işin uğuruna inam hiss olunurdu. Məsələn, İvanovo vilayətindən gəlmiş Fəilə Quliyeva qeyd etmişdir ki, yeni təşkilatın bu vilayətdə fəaliyyəti yerli sosial layihələrin həyata keçirilməsinə kömək etməyə yönəlmişdir və bütün işlər uğurlu nəticələr verir. “Gəlinlər şəhəri”nin nümayəndəsi RAGT-nin internet saytının yaradılmasını da yüksək qiymətləndirərək demişdir ki, bu sayt azərbaycanlı gənclərin regionlar arasında əlaqələrin tənzimlənməsinə yönəlmiş səylərini birləşdirməyə şərait yaradacaqdır. RAGT-nin Vladivostokdakı təşəbbüs qrupunun nümayəndəsi Adım Qazıyev də əmindir ki, gənclərin işində çox şey bu və ya digər regionda fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarından asılıdır. O demişdir: “Vətəndən uzaqda olsaq da, hər birimiz öz köklərimizə sıx bağlıyıq”.

Gənclər təşkilatının bütün fəalları öz qarşılarında ilk baxışda bir-birinə zidd olan iki məqsəd görürlər: gənc həmvətənlərinin Rusiya cəmiyyətinə inteqrasiyasına kömək etmək və Azərbaycan mədəniyyətini, Azərbaycan dilini, Azərbaycan ənənələrini qoruyub saxlamaq. Bütün bunlar inteqral şəkildə əlaqələndirilə bilər. Xüsusən ona görə ki, gənclər başa düşürlər: əgər sən öz tarixi vətəninlə əlaqələri itirmirsənsə, bu, çox yaxşıdır, lakin bundan daha vacibi – həmin vətənin Rusiyada səlahiyyətli təmsilçisi olmaqdır.

Çox şey gənclər mühitində formalaşan əhvali-ruhiyyədən asılıdır. Bu halda şəxsi şəbəkə əlaqələri, formal maneə və məhdudiyətləri aradan qaldıran internet kimi qeyri-formal kommunikasiya kanalları mühüm rol oynayır. Leyla Əliyeva hazırda təhsil aldığı Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutundakı azərbaycanlı gənclər klubuna rəhbərlik edir. Prezident qızının Rusiyanın müxtəlif ali məktəblərində təhsil alan və müxtəlif şəhərlərdə yaşayan azərbaycanlı gəncləri öz ətrafında cəmləşdirən şəxsə çevrilməsi qanunauyğun haldır. O, həm də bir etnik submədəniyyətin məhdudiyət çərçivələrini aradan qaldıran körpü yaradır. Heydər Əliyev Fondunun Moskvadakı, Leyla Əliyevanın başçılıq etdiyi nümayəndəliyi və RAGT Rusiya və Azərbaycan ali məktəbləri arasında əlaqələrin möhkəmlənməsinə birlikdə kömək edəcəkdir, gələcəkdə isə

---

onlar rusiyalı tərəfdaşları ilə birlikdə Rusiya məktəblilərini və tələbələrini Azərbaycanla, azərbaycanlı məktəbli və tələbələrini Rusiya ilə tanış etmək formatında mədəni mübadilə proqramlarını həyata keçirmək niyyətindədirlər. Şübhəsiz, perspektivdə bu fəaliyyət ölkələrimizin qarşılıqlı münasibətlərində hələ mövcud olan bir sıra neqativ stereotipləri aradan qaldırmağa kömək edəcəkdir”.

“Heydər Əliyev ölkəni xilas etmiş və müasir Azərbaycanın təməlini qoymuşdur. Bu gün dövlətimizin başçısı İlham Əliyev Ulu Öndərin başladığı işləri uğurla davam etdirir. Azərbaycan ən qabaqcıl ölkələrlə bir sırada durur. Bütün bunlar böyük Heydər Əliyevin xalqı bir araya gətirməsi, ölkəni səfərbər etməsi sayəsində mümkün olmuşdur.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının ildönümlərinin keçirilməsi Fondun dəstəyi ilə dünyanın bir sıra böyük şəhərlərində olduğu kimi Moskvada ənənə şəklini almışdır. 13 may 2009-cu il tarixdə Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin təşkilatçılığı ilə Rusiya Dövlət Kitabxanasının Şərq Ədəbiyyatı Mərkəzində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 86-cı ildönümünə həsr olunmuş gecə keçirilmişdir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının ildönümü şərəfinə belə bir tədbirin Rusiya kitabxanasında keçirilməsi rəmzi xarakter daşımışdır, çünki Heydər Əliyev mədəniyyətin, mənəvi kamilliyin inkişafına, vahid mədəni məkanın saxlanılmasına böyük töhfələr vermişdir.

Heydər Əliyevin böyüklüyü onun bir dövlət xadimi kimi mədəni-mənəvi əlaqələrin inkişafının əhəmiyyətini başa düşməsində idi. Azərbaycanın mədəni-mənəvi əlaqələri qoruyub saxlaması Heydər Əliyevin dövlət xadimi, yeni demokratik Azərbaycanın qurucusu kimi böyük xidmətidir. Onun rus dili və mədəniyyətinə münasibəti, Bakı Slavyan Universitetinin yaradılması, Rusiya Dilçilik Universitetində Azərbaycan Dili və Mədəniyyəti Mərkəzinin açılması Heydər Əliyevin unudulmaz xatirələrinə ən gözəl abidələrdir.

Rusiya Dövlət Kitabxanasının direktoru Viktor Fyodorov gecəni açaraq bildirmişdir ki, Heydər Əliyev həm SSRİ, həm Azərbaycan üçün, həm də Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinin möhkəmlənməsi üçün çox işlər görmüşdür. Heydər Əliyevin fəaliyyətinə necə yüksək qiymət verilsə-verilsin, yenə də azdır, çünki ən yüksək qiyməti tarixin özü verir. O demişdir: “Artıq aydındır ki, Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş təməlin əsasında həm müasir geosiyasi vəziyyəti ən incəliyinə qədər bilən dövlət xadiminin, həm də öz vətəni üçün ürəkdən sevən bir insanın müdrikliyi durur”.

Rusiyanın görkəmli elm xadimləri insanların ürəklərində silinməz izlər qoymuş Azərbaycan xalqının Ulu Öndərini sonsuz səmimiyyət və məhəbbətlə xatırlayaraq bildirmişlər ki, Heydər Əliyevlə görüşmək və onunla ünsiyyətə girmək həyatlarında ən parlaq və unudulmaz məqamlar olmuşdur.

Azərbaycanın və Rusiyanın əməkdar incəsənət xadimi Janna Dozortseva demişdir: “Heydər Əliyev yüksək mədəniyyətə malik son dərəcə gözəl insan olmaqla yanaşı, həm də səmimi və mehriban idi. O, intellektinə, ziyalılığına və zəngin biliyinə görə bənzərsiz şəxsiyyət idi”.

Heydər Əliyev SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsində işləyərkən onun köməkçisi olmuş Yuri Soloduxin bu böyük insanı xatırlayaraq demişdir: “Heydər Əliyevlə işləmək hamı üçün məktəb idi. O, fəaliyyətinin əməli nəticələri, xüsusi iş üslubu olan siyasi xadim idi. Böyük, nadir intellektual potensialı da onun geniş dünyagörüşündə özünü büruzə verirdi. Heydər Əliyev mədəniyyətə və mənəvi inkişafa böyük diqqət yetirirdi. Onun kino sənayesi üçün büdcədən pul ayrılmasına nail olmasını və Tretyakov qalereyasının yeni binasının tikintisinin başa çatmasına kömək etməsini hamı xatırlayır. O, böyük siyasi xadim idi. Heydər Əliyev dahiliyi sağlığında etiraf edilmiş şəxsiyyətlərdən idi”.

“Exo planeti” jurnalının baş redaktorunun müavini Valeri Calaqoniya Heydər Əliyevin KİV nümayəndələrinə münasibətindən danışaraq bildirmişdir ki, heç bir sovet xadimi jurnalistlərə bu qədər diqqət ayırmırdı. Heydər Əliyev KİV-in rolunu Kremldəki həmkarlarından daha yaxşı başa düşürdü.

Şərq Ədəbiyyatı Mərkəzinin salonunda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinə həsr olunmuş fotosərgi, iki ekspozisiyadan – onun həyat və fəaliyyətindən söhbət açan və Heydər Əliyev Fondu tərəfindən buraxılmış kitablardan ibarət sərgi açılmışdır.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyi 28 May Respublika gününün Rusiyada qeyd olunmasını dəstəkləyərək Azərbaycanın dövlətçilik dəyərlərinin zənginliyinin təbliğ edilməsi istiqamətində mühüm tədbirlər həyata keçirmişdir. Belə ki, 2009-cu il may ayının 28-də Moskvada Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva, Rusiya Xarici İşlər nazirinin müavini Aleksandr Yakovenko, Rusiya Federal Məclisinin və Dövlət Dumasının üzvləri, ictimai-siyasi xadimlər, xarici ölkələrin səfirlərinin iştirakı ilə 28 May Respublika gününə həsr edilmiş mərasim keçirilmişdir.

Rusiya Xarici İşlər nazirinin müavini Aleksandr Yakovenko çıxışında bayram münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik edərək vurğulamışdır ki, Rusiya Azərbaycanla bütün sahələrdə əməkdaşlıq etməkdə maraqlıdır və bu əlaqələrə böyük dəyər verir.

Heydər Əliyevin həyatında çox şey Moskva ilə bağlı olmuşdur. Burada o, güclü dəstək almış, siyasi və dövlət fəaliyyətində yüksəlmiş və son nəticədə sovet rəhbərlərinin ikiüzlülüyü və ədalətsizliyi ilə qarşılaşmışdır. Heydər Əliyev bu çətinlikləri ona xas olan insani və vətəndaş dəyanəti ilə qarşılımış və doğma respublikaya qayıtdıqdan sonra qüvvəsini, istedadını və biliyini bütünlüklə dövlət müstəqilliyi yoluna qədəm qoymuş Azərbaycan xalqına həsr etmişdir. Heydər Əliyev şəxsiyyətinin miqyası o qədər geniş idi ki, onun intellek-

---

tual və insani keyfiyyətləri Azərbaycan sərhədlərindən çox-çox uzaqlarda tanınmış, beynəlxalq aləmdə qiymətləndirilmişdir.

Heydər Əliyev onun taleyinə düşən əzablı yolları və şəxsi iztirabları şəərəflə dəf edən müdrik və uzaqgörən siyasi xadim kimi qəbul olunmuşdur. Heydər Əliyevin ətrafında MDB-nin siyasi, dövlət elitasında layiq olduğu əsl hörmət və ehtiram mühiti yaranmışdı.

Heydər Əliyev dərin ensiklopedik biliyə malik insan, bədii istedadların mahir hamisi olmuşdur. Azərbaycan ədəbiyyatı, incəsənəti və memarlığının əsl intibahı onun adı ilə bağlıdır. Heydər Əliyevin şəxsiyyəti rus və Azərbaycan xalqlarının dostluğunun, milli mədəniyyətlərinin, əbədi əlaqələrinin təcəssümü idi. Həm sovet və həm də postsovet dövründə Heydər Əliyevin həyatının mənası və məqsədi yalnız yaratmaq idi. O, ölkəsini hərtərəfli coşqun inkişaf yoluna çıxarmış, kiçik respublikanı energetika dövləti səviyyəsinə yüksəltmiş, Azərbaycanın siyasi təsiri regional çərçivədən çıxaraq beynəlxalq əhəmiyyətə malik olmuşdur. O, öz xalqına zəngin irs qoymuşdur və belə oğulları yetirən ölkə daim bəxtiyar olacaqdır.

2009-cu ildə 15 iyun – Milli Qurtuluş günü ilə əlaqədar Moskvada Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş “Qloballaşma dövründə mədəniyyətlərin qarşılıqlı təsiri” mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilmişdir. Konfrans Heydər Əliyev Fondunun Moskvadakı nümayəndəliyi, Rusiya Elmlər Akademiyasının Fəlsəfə İnstitutu, M.V.Lomonosov adına MDU-nun qlobal proseslər fakültəsi, AMEA Fəlsəfə, Sosiologiya və Hüquq İnstitutu və Rusiya Fəlsəfə Cəmiyyəti tərəfindən təşkil edilmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva Azərbaycan xalqının 15 iyun tarixini Milli Qurtuluş günü kimi qeyd etməsini vurğulayaraq demişdir: “Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ciddi iqtisadi və siyasi problemlərlə qarşılaşdı. İqtisadi tənəzzül keçirən, Ermənistan tərəfindən hərbi müdaxiləyə məruz qalan Azərbaycan Vətəndaş müharibəsi astanasında idi. Çoxdan gözlənilən müstəqillik təhlükə qarşısında qalmışdı. Yalnız Heydər Əliyevin 1993-cü il iyunun 15-də hakimiyyətə qayıdışı vəziyyəti kökündən dəyişdirməyə imkan verdi, suveren Azərbaycan dövlətinin əsası qoyuldu. Heydər Əliyev bütün ömrünü öz ölkəsinə, vətəninə həsr etmişdi, onun müdrik siyasəti sayəsində Azərbaycan bu gün inkişaf edir və çiçəklənir. Azərbaycan iqtisadi inkişaf sürətinə görə bir neçə ildir ki, lider mövqeyindədir, ölkədə nəqliyyat, energetika sahələri üzrə iri regional layihələr həyata keçirilir, sosial problemlər həll olunur. Bir sözlə, həyatın bütün sahələrində inkişaf aydın hiss edilir.

Bu gün Heydər Əliyev cismən aramızda yoxdur, lakin müstəqil Azərbaycan yaşayır, Ümummilli Liderin bütün həyatını həsr etdiyi iş, onun ideyaları yaşa-

---

yır, bu il yaradılmasının beş ili tamam olmuş Heydər Əliyev Fondu yaşayır. Bu dövr ərzində Heydər Əliyev Fondu Azərbaycan xalqının, demək olar ki, bütün təbəqələrinin etimadını və dəstəyini qazanmışdır. Bu gün Fond təkcə Azərbaycanda deyil, dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərir və təməli Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş xeyirxah işləri davam etdirir.

Mənim üçün xoşdur ki, qloballaşan dövrdə mədəniyyətlərin qarşılıqlı təsiri mövzusunda keçirilən bugünkü konfrans Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr edilmişdir. Nadir geosiyasi mövqeyə malik, Qərblə Şərq arasında əsl körpü olan və qədim İpək yolunda yerləşmiş Azərbaycan, həm Şərq və həm də Qərb mədəniyyətini özündə əks etdirir. Xalqımız əsrlər boyu tolerantlıq və dözümlülük ruhunda tərbiyə edilmişdir. Biz adət və ənənələrimizi dərindən qiymətləndirir, eyni zamanda dünya ölkələrinin bir-birindən fərqli mədəniyyətlərinə böyük hörmət bəsləyirik. Bu gün kifayət qədər mükəmməl dünya birliyində Azərbaycan tolerantlıq nümunəsi ola bilər. Bugünkü mövzu – qloballaşma mövzusu kifayət qədər genişdir və birmənalı deyildir. Şübhə doğurmayan yalnız odur ki, müasir dünya inteqrasiya edir və qloballaşma dünyanın demək olar bütün ölkələrinə və xalqlarına təsir göstərir. Əminəm ki, bugünkü konfrans çox maraqlı və səmərəli olacaqdır. Sevindirici haldır ki, konfrans Azərbaycanın milli bayramı ilə eyni vaxta düşmüşdür və mən bunda rəmzi xarakter və xoş mənə görmək istərdim. Bütün iştirakçılara konfransın işində uğurlar arzulayıram”.

Konfransda MDU-nun fakültə dekanı, tarix elmləri doktoru Georgi Alekseyev, AMEA Fəlsəfə, Sosiologiya və Hüquq İnstitutunun direktoru İlham Məmmədov, MDU-nun qlobal proseslər fakültəsinin dekanı İlya İlin, RF hökuməti yanında Moskva Turizm Akademiyasının kafedra müdiri Olqa Çistyakova, Rusiya Fəlsəfə Cəmiyyətinin birinci vitse-prezidenti, fəlsəfə elmləri doktoru, professor Aleksandr Çumakov, RF XİN Diplomatiya Akademiyasının kafedra müdiri, fəlsəfə elmləri doktoru, professor Konstantin Dolqovun və digər alimlərin çıxışları dinlənilmişdir.

Konfransın nəticəsi olaraq iştirakçılar işçi qaydada qətnamə qəbul etmişlər. Qətnamədə mövzunun aktuallığı və əhəmiyyəti vurğulanmış, hər il Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş Əliyev qıraətlərinin, habelə sosial-siyasi, fəlsəfi qıraətlərin keçirilməsi təklif olunmuşdur.

2009-cu il iyun ayının 16-da Heydər Əliyev Fondunun Moskva nümayəndəliyinin başçısı Leyla Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatı (RAGT) hər il iyunun 14-də qeyd olunan Ümumdünya Qan Donoru gününə həsr edilmiş “Qanın milliyyəti yoxdur” adlı növbəti xeyriyyə aksiyasını keçirmişdir.

RAGT İ.M.Seçenov adına Moskva Tibb Akademiyasının (MTA) Azərbaycanlı Gənclər Klubunun dəstəyi ilə “Qanın milliyyəti yoxdur, həyat bəxş elə –

---

donor ol!” devizi altında qanvermə xeyriyyə aksiyasına start vermişdir. Aksiya paytaxtın ali məktəblərindəki azərbaycanlı tələbə klublarının iştirakı ilə Seçenov adına MTA-nın həmyerlimiz Əliheydər Rəhimovun başçılıq etdiyi kliniki hematologiya və transfuziologiya kafedrasında keçirilmişdir. Təxminən 100-dək azərbaycanlı tələbə hemofiliya, talassemiya və digər qan xəstəliklərindən əziyyət çəkənlər üçün qan vermişlər.

Heydər Əliyev Fondu dini dəyərlərə böyük hörmətlə yanaşan və tollerantlığa əsaslanan bu dəyərlərin yayılması işində fəal mövqe nümayiş etdirən bir qurum kimi tanınmışdır. Ölkəmizdə əsas din islam dinidir, əhalinin böyük əksəriyyəti bu dinə etiqad edir, buna baxmayaraq, Azərbaycanda islamla bərabər bütün dinlərə böyük hörmət və ehtiram bəslənir, bütün dindarlar bərabər hüquqlara malikdirlər. Xüsusən son illərdə Azərbaycanda müsəlman məscidləri ilə yanaşı, kilsələr, məbədlər, sinaqoqlar da tikilir və bərpa edilir. Məlumdur ki, Bakıda katolik kostyolu tikilmişdir. Onun planı şəxsən Roma Papası ilə razılaşdırılmışdır. Buna görə də deyə bilərik ki, bu gün Azərbaycan cəmiyyəti həmrəylik, sülh, qarşılıqlı hörmət və tolerantlıq şəraitində yaşayır.

2009-cu il sentyabr ayının 16-da Moskva hökumətinin, “Nadejda” Mədəniyyət və Təhsil Fondunun, habelə Azərbaycan Respublikasının Rusiya Federasiyasındakı səfirliyinin dəstəyi ilə Rusiya Müftülər Şurası və Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatı (RAGT) tərəfindən “Poklonnaya Qora”da yerləşən məscidin yaxınlığında açılmış “Ramazan çadırı”nda iftar süfrəsi açılaraq Azərbaycan Respublikası gecəsi keçirilmişdir.

Rusiyanın bütün regionlarında gənclər RAGT-in yaradılmasını və irimiqyaslı fəaliyyətini alqışlayırlar. Ulu Öndər diasporumuzun problemlərinə həmişə çox diqqətlə yanaşırdı. Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayı Heydər Əliyevin təşəbbüsü və iştirakı ilə keçirilmişdir. Bu gün həmin xətti Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev uğurla davam etdirir və təkcə Rusiyada deyil, bütün dünyada Azərbaycan diasporu ilə bağlı məsələləri diqqət mərkəzində saxlayır.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəsi Rusiyada təhsil alan həmvətənlərimizin daima diqqət və qayğı altında saxlayır və onlarla mütəmadi olaraq görüşlər keçirtməkdədir. Belə görüşlərdən biri də 2009-cu il oktyabr ayının 28-də Moskvada, “Yunost” mehmanxanasında Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyinin rəhbəri, Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının (RAGT) sədri Leyla Əliyevanın Moskvanın və Rusiya regionlarının ali təhsil məktəblərinin azərbaycanlı birinci kurs tələbələri ilə görüşü olmuşdur.

RAGT-in sədri Leyla Əliyeva ali təhsil ocaqlarında tədris ilinin başlaması münasibətilə onları təbrik edərək bildirmişdir ki, Rusiya ali məktəblərində təhsil almaq imkanı onların gələcəyini qurmaq üçün güclü başlanğıc, əsaslı bazadır. Təkcə təhsil prosesi deyil, öz nəslinin nümayəndələri ilə ünsiyyət, dostluq,

---

həmrəylik, dostların və mehriban insanların dəstəyini və qayğısını hiss etmək də vacibdir. Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının məhz bu məqsədlə yaradıldığını xüsusi vurğulayan Leyla Əliyeva, qurumun Rusiyanın 60 regionundan gənclərin iştirakı ilə keçirilən təsis qurultayından ətraflı söhbət açmışdır.

Gənclər təşkilatının başçısı bildirmişdir ki, RAGT fəal və uğurlu iş aparır. O demişdir: “Gənclərimizin ünsiyyət saxlamaları, müsabiqələrdə iştirak etmələri, maraqlı xəbərlərin müzakirələrinə qatılmaları üçün qurumun saytı yaradılmışdır. RAGT Rusiya ali məktəblərinin rəhbərliyi ilə yaxından əməkdaşlıq edir. Onların əksəriyyətində, özü də təkcə Moskvada deyil, Rusiyanın bir çox regionlarında da azərbaycanlı tələbə klubları artıq fəaliyyət göstərir və açılmaqdadır. Hərəkətimiz daim inkişaf edir, dostlarımızın və məsləkdaşlarımızın sayı getdikcə artır. Məqsədimiz Rusiyada yaşayan gənclərimizin Azərbaycanın zəngin mədəniyyətini, qədim tarixini, milli ənənələrini layiqincə təmsil etmələrinə nail olmaqdır”. Leyla Əliyeva diqqəti belə bir fakta yönəltmişdir ki, hər il Rusiyanın bir çox ali məktəblərində Azərbaycan mədəniyyəti və tolerantlıq günləri, həftələri, konfranslar keçirilir, konsertlər, fotosərgilər təşkil olunur. RAGT hər il Xocalı faciəsinə həsr olunmuş konfranslar keçirir.

RAGT-in xeyriyyəçiliyə böyük diqqət yetirdiyini bildirən Leyla Əliyeva iki dəfə təşkil olunmuş və indən belə hər il keçiriləcək “Qanın milləti yoxdur” aksiyasını, gənclərin uşaq evlərinə, qocalar və əlillər üçün evlərə baş çəkdiklərini xatırlatmışdır. O demişdir: “Heç şübhəsiz, gənclərin idman və intellektual nailiyyətləri, ŞHK komandalарının çıxışları, nərd turnirləri, “Nə? Harada? Nə vaxt?” oyunu qurumun diqqət mərkəzindədir. Baharın sonunda Heydər Əliyev kuboku uğrunda mini-futbol çempionatı keçirmişik. Çempionatda Moskvanın 16 ali məktəbi iştirak etmişdir. Bu turnir hər il keçiriləcəkdir”.

Azərbaycan dili, tarixi, ədəbiyyatı, milli rəqsləri siniflərinin, habelə Moskvada Azərbaycan məktəbinin açılması planlarından söz açan Leyla Əliyeva demişdir: “Bugünkü görüş belə bir əminlik yaradır ki, biz vahid komanda ola bilərik və birlikdə xeyli faydalı və xeyirxah iş görə bilərik, çünki sıralarımız getdikcə genişlənir. Təkcə Moskvada RAGT üzvlərinin sayı artıq mini ötmüşdür, bütün Rusiyada isə minlərlə məsləkdaşımız vardır. RAGT qurumun üzvü olan və olmayan azərbaycanlı gənclərin hamısına kömək etməyə hazırdır. Biz bütün ideyalarımızı, təşəbbüsləri dəstəkləməyə hazırıq. Tələbələrımız üçün əlavə stimuly kimi əlaçaların mükafat fondunu təsis etmişik. Mükafatlar təhsil ilinin sonunda veriləcəkdir”.

MDBMİ-nin xarici tələbələrin təhsili kafedrasının dekani Vladimir Şişkin, Seçenov adına Moskva Tibb Akademiyasının prorektoru Renat Alyautdin, Moskva Dövlət Hüquq Akademiyasının beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin rəisi

---

Nikolay Molçanov çıxış edərək, Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının və ali məktəblərdəki azərbaycanlı tələbə klublarının fəaliyyətini yüksək qiymətləndirmişlər.

V.Şişkin bildirmişdir ki, RAGT Azərbaycan mədəniyyətini, milli adət-ənənələrini və xalqımızın həyatını rusiyalılara daha yaxşı çatdırmaq üçün bundan da çox iş görə bilər. O demişdir: “RAGT-nin fəaliyyəti bu yolda tədricən bərpa olunan beynəlmiləçilik ideyasının təcəssümüdür”.

2009-cu il noyabr ayının 27-də Moskvadakı “Manej” Mərkəzi Sərgi Salonunda məşhur fotorəssam Georgi Pinxasovun “Bakıya məhəbbətlə” adlı fotosərgisinin təntənəli açılış mərasimi olmuşdur. Fotosərgini “Baku” jurnalı “Moskovski dom fotoqrafii” muzeyi, Moskva Hökuməti və Moskvanın Mədəniyyət Departamenti ilə birlikdə təşkil etmişdir.

Moskva fotoqrafıya evinin direktoru Olqa Sviblova gecəni layihənin təşəbbüsçüsü olan “Baku” jurnalının bayramı adlandırmışdır.

“Baku” jurnalının baş redaktoru, Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındaki nümayəndəliyinin başçısı, Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının (RAGT) sədri Leyla Əliyeva tədbiri açaraq demişdir: “Artıq iki ildir “Baku” jurnalını təsis etmişik. İstəyirik ki, o, şəhərimizin misilsiz ab-havasını hiss etməkdə və sevməkdə oxuculara kömək etsin. Jurnalımızın səhifələrində ölkəmizin və paytaxtımızın müasir simasında mədəniyyətdən, adət-ənənələrimizdən və tariximizdən söhbət açırıq. Ən başlıcası isə qeyri-adi taleyi olan böyük insanlardan, böyük istedad və zəka sahiblərindən, habelə sadə, eyni zamanda çox maraqlı taleyi olan insanlardan danışırıq. Bir sözlə, biz bakılılardan danışırıq. Biz bakılılar öz şəhərimizi hədsiz sevdiyimiz üçün, onun barəsində həmişə məhəbbətlə söz açırıq. Bugünkü gecə bunu təsdiq edir.

Bakının alleqorik adları çoxdur: “Küləklər şəhəri”, “Odlar yurdu”, “Xəzərin incisi” və s. Azərbaycanın paytaxtı haqqında deyilən bütün bu sözlər həqiqətdir. Bakı çox müxtəlifdir: burada qədimlik və müasirlik, geniş prospektlər və dar, dolanbac küçələr, Qız qalası və ultramüasir tikililər, urbanizasiyaya aid tipik mənzərələr və ənənəvi həyat tərzini yansıdır. Bakı, əslində, bütün iri şəhərlər kimi bəzən hay-küylü, tələskən və narahat, eyni zamanda çoxəsrlik tarixi ilə cəzb edən sirli-sehrli möhtəşəm bir şəhərdir. Bakı haqqında saatlarla danışa biləm, lakin “yüz dəfə eşitməkdənsə, bir dəfə görmək yaxşıdır” məsəli ilə tam razıyam”.

Tanınmış fotorəssam, məşhur “Maqnum Fotos” agentliyində çalışan yeganə rusiyalı maestro Georgi Pinxasov bildirmişdir ki, Bakı həqiqətən çox gözəl, günəşli və ecazkar şəhərdir və o, hamını buna inandırmağa çalışmışdır. Dünya şöhrətli foto ustası demişdir: “Əgər buna nail olmuşamsa, çox xoşbəxtəm”.

Onun sözlərinə görə, ilk dəfə Bakıda 1976-cı ildə olsa da, burada qısa müddət işləmişdir. G. Pinxasov demişdir: “Bu, may ayında 10 gün çəkən çox qısa dövr idi. Düşündüklərimi həyata keçirə bilməyəcəyim məni çox həyəcanlandırırdı. Lakin gördüyünüz kimi, artıq nəticə vardır və bu uğur təkcə mənə aid deyildir. Mən “Baku” jurnalına, özündə bu layihəni həyata keçirmək cəsarəti tapmış baş redaktor Leyla Əliyevaya və həmin layihədə iştirak edən bütün insanlara minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm”.

Fotosərgidə Bakı baharını əks etdirən 60 əsər nümayiş etdirilmişdir. Rusiya ictimaiyyəti tanınmış ustadın qayğı və məhəbbətlə yaratdığı fotoşəkillərdə Azərbaycan paytaxtının gözəlliyini “Baku” jurnalının sayəsində duya bilmişlər.

2009-cu il noyabr ayının 28-də Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyi Moskvada Rusiya Müftiləri Şurası ilə birlikdə müqəddəs Qurban Bayramı münasibətilə xeyriyyə tədbiri keçirmişdir.

Fondun və Şuranın nümayəndələri 43 nömrəli ixtisaslaşdırılmış uşaq evinə, azərbaycanlı və rus müharibə veteranlarının yaşadıkları evlərə qurban əti paylamışlar.

Uşaq evinin rəhbərliyi Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı Nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyevaya və qurumun nümayəndələrinə uşaqlara göstərilən qayğı və diqqətə görə dərin minnətdarlığını bildirmiş, bu xeyriyyə tədbirini humanizm, mərhəmət və qayğı aksiyası kimi qiymətləndirmişdir. Qeyd edilmişdir ki, aksiya yüksək mənəvi ideallara gözəl nümunədir və mənəvi əlaqələrimizi möhkəmləndirir.

2009-cu il noyabrın 30-da Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatı – RAGT İ.M.Seçenov adına Moskva Tibb Akademiyasının Azərbaycan klubunun köməyi ilə “Sağlamlığına əmin ol, xəstəliyə yox de!” devizi altında xeyriyyə aksiyası keçirmişdir.

Piroqov adına Rusiya Tibb Universitetinin urologiya kafedrasının professoru Səfər Həmidovun başçılıq etdiyi “İntelMed” özəl klinikasında həmvətənlərimiz və rusiyalılar pulsuz müayinə olunmuşlar. Aksiya RAGT-in Azərbaycan klubları nümayəndələrinin klinikanın həkimləri tərəfindən hərtərəfli müayinə olunması məqsədi daşmışdır. Yüksək ixtisaslı həkimlərin (uroloq, terapevt, dermatoloq, stomatoloq, kardioloq, endokrinoloq, bütün orqanların ultrasəs müayinəsi, periferiya damarlarının dupleks skanlaşdırılması, Exo-KQ və EKQ) müayinəsindən 70-dən yuxarı aksiya iştirakçısı keçmişdir.

İ.M.Seçenov adına Moskva Tibb Akademiyasının aspirantı, RAGT-in nəzarət-təftiş komissiyasının üzvü Samir Əliyev bildirmişdir ki, aksiya RAGT-in sədri, Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin başçısı Leyla Əliyevanın rəhbərliyi və dəstəyi ilə təşkil olunmuşdur. O bildirmişdir ki, Azərbaycan gənclərinin sağlamlığına qayğı göstərilməsi RAGT-in xüsusi diqqət yetirdiyi prioritet istiqamətlərdən biridir.

Bu aksiya gənclər təşkilatının hamı üçün açıq olduğunu bir daha nümayiş etdirmişdir. Həm həmvətənlərimiz, həm də Rusiya vətəndaşları pulsuz müayinə olunmaq imkanı qazanmışdırlar. Hər bir aksiya iştirakçısı bir neçə həkim tərəfindən müayinə olundu və ixtisaslı məsləhətlər aldı. Həmin gün 200-dək müxtəlif tibbi müayinə aparılmışdı.

Şübhəsiz, Rusiyanın tibb və səhiyyə sahəsində xeyli azərbaycanlı həkimin çalışması, onların böyük uğurlar qazanması və yüksək peşəkar səviyyədə işləməsi əlamətdar faktdır. Hazırda Azərbaycanda başqa sahələrlə yanaşı, səhiyyə və tibb sahəsi də fəal inkişaf edir – son texniki avadanlıqla təchiz edilmiş yeni xəstəxanalar, poliklinikalar, tibbi mərkəzlər tikilir. Rusiya və Azərbaycanın tibb və səhiyyə işçiləri arasında təcrübə mübadiləsi və daimi əlaqələr bu baxımdan xüsusi əhəmiyyət kəsb edir və Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyi ilə sıx əməkdaşlıq bu məsələnin həlli ilə əlaqədar münasibətlərin inkişafına təkan verir.

2009-cu il dekabrın 3-də Azərbaycanın Rusiyadakı səfirliyində Rusiyanın səhiyyə və tibb sistemində işləyən azərbaycanlılarla görüş olmuşdur. Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyi, Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatı (RAGT) və ölkəmizin Rusiyadakı səfirliyi tərəfindən təşkil edilmiş tədbirdə səhiyyə sahəsinin 50-yə yaxın işçisi iştirak etmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinin rəhbəri, RAGT-nin sədri Leyla Əliyeva çıxışında peşəsi insan həyatını xilas etmək olan adamlarla görüşlərin xüsusi əhəmiyyətini vurğulamışdır. O, görüş iştirakçılarına müraciət edərək demişdir: “Siz insanlara ümid bəxş edir, onlara böyük kömək göstərirsiniz. Həkim peşəsi ən mühüm və məsul peşələrdən biri olmaqla bərabər, həm də ən vacib və ən çox ehtiyac olan peşələrdən biridir. Bu nəcib işinizə görə sizə təşəkkür edirəm”.

Leyla Əliyeva Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinin geniş fəaliyyəti haqqında məlumat vermişdir. Onun sözlərinə görə, Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin yaradılmasından iki ildən çox keçir. Bu müddətdə mədəniyyət, elm, idman və təhsil sahələrində fəal iş aparılmışdır və indi də aparılır, lakin Fondun fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biri, heç şübhəsiz, səhiyyə sahəsidir. Leyla Əliyeva xüsusi vurğulamışdır ki, Heydər Əliyev Fondu Azərbaycanda həm müstəqil şəkildə, həm də Səhiyyə Nazirliyi ilə birgə müxtəlif proqramlar və layihələr işləyib hazırlayır və həyata keçirir, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan insanlara, ən zəif müdafiə olunan sosial qruplara – uşaqlara, yeniyetmələrə, habelə uşaq evlərinə, qocalar evlərinə, qaçqın və məcburi köçkün ailələrinə, aztəminatlı ailələrə və müxtəlif xəstəliklərdən əziyyət çəkən uşaqlara kömək edir.

Leyla Əliyeva Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətinin tibbi istiqaməti barədə məlumat vermiş və bu sahədə bir neçə layihənin adını çəkmişdir. Məsələn,

---

o qeyd etmişdir ki, Fond 2004-cü ildən “Şəkərli diabetdən əziyyət çəkən uşaqlara ən yüksək qayğı” proqramını həyata keçirir. Bu proqram çərçivəsində yaşlılara da ciddi kömək göstərilir; 2005-ci ilin fevralından “Talassemiyasız həyat naminə” proqramı həyata keçirilir, Bakıda müasir Talassemiya Mərkəzi tikilib istifadəyə verilmişdir; yeni səhiyyə obyektləri tikilir, mövcud müəssisələr yenidən qurulur, bu il Uşaq Psixonevroloji Mərkəzi açılmışdır; Xəzər rayonunun Türkan qəsəbəsindəki poliklinika, Şüvəlan qəsəbəsindəki xəstəxana, Zirə qəsəbəsindəki müalicə-diaqnostika mərkəzi təmir edilmiş və lazımi avadanlıqla təchiz olunmuşdur, 2008-ci ilin aprelində Qala qəsəbəsində müasir tibb mərkəzi tikilmişdir, 2007-2009-cu illərdə “Təbəssüm” uşaq sanatoriyası əsaslı təmir edilmiş, avadanlıqla təchiz olunmuş, bir sıra digər işlər görülmüşdür. Heydər Əliyev Fondu dünyanın bir sıra məşhur şirkətləri ilə əməkdaşlığı inkişaf etdirir və genişləndirir.

Beş il müddətində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Azərbaycanın 10 mindən çox sakininə tibbi yardım göstərilmiş, 763 cərrahiyyə əməliyyatı aparılmış, 100-ə yaxın xəstə müayinə və müalicə üçün xaricə göndərilmişdir. Leyla Əliyeva demişdir: “İstərdik ki, ümumiyyətlə xəstələr olmasın, lakin təəssüf ki, bu mümkün deyil. Heydər Əliyev Fondu əldə edilən nailiyyətlərlə kifayətlənmək fikrində deyil, o, bütün dünyada, o cümlədən Rusiyada yaşayan azərbaycanlılara kömək göstərməkdə davam edəcəkdir”.

Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva Rusiya tibbi ictimaiyyətinin nümayəndələrinə fəxri fərmanlar təqdim etmişdir. Səhiyyə və təhsil sisteminin görkəmli işçilərinə – professorlara, akademiklərə, praktiki həkimlərə, habelə tibb sahəsində perspektivli gənc mütəxəssislərə “Kadrların hazırlanmasına və RAGT-nin humanitar aksiyalarının təşkilinə fəal kömək etdiklərinə görə” təşəkkür edilmişdir. Təşəkkürnaməyə layiq görülənlər arasında akademik Valeri Sandrikov, Dövlət Dumasının Sağlamlığın Qorunması Komitəsinin sədrinin köməkçisi, tibb elmləri doktoru Yevgeni Gelfqard, professorlar – Əliheydər Rəhimov, Aleksandr Yeremenko, Yuri Barsukov, Adil Məmmədov, Səfər Həmidov, İsmixan Qəhrəmanov, Kima Abdullayeva, gənc mütəxəssislər – Samir Əliyev, Pərviz Səfərov və Əsrəf Həsənov da olmuşdur.

2009-cu il dekabr ayının 17-də Rusiya Federasiyası Xarici İşlər Nazirliyinin Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunda (Universitetində) (MDBMİ (U)) Naxçıvan Muxtar Respublikasının 85 illik yubileyinə həsr edilmiş konfrans keçirilmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Azərbaycanın ayrılmaz bir hissəsidir. Bu qədim diyar Azərbaycana və bütün dünyaya Ümummilli Lider Heydər Əliyev kimi böyük şəxsiyyəti bəxş etmişdir. Son 10-12 ildə Naxçıvan bütün sahələrdə uğurla inkişaf edir.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının yubileyinin Moskvada keçirilməsi əlamətdar hadisə idi, çünki Rusiya bizim böyük qonşumuz, strateji tərəfdaşımızdır. Rusiyada çoxsaylı Azərbaycan diasporu yaşayır və Rusiyanın rifahı naminə çalışır. Diaspor Azərbaycanla bağlı bütün məsələlərə ciddi maraq göstərir. Rusiyada əslən Naxçıvandan olanlar da çoxdur.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla xanım Əliyeva NMR-in yubileyinin Moskvada qeyd olunmasının əhəmiyyətini vurğulayaraq demişdir: “Bu gün biz Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə bu yubileyi Moskvada qeyd edir və bizə verilmiş imkana görə Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunun rəhbərliyinə təşəkkürümüzü bildiririk. Bu yubiley Azərbaycan xalqı üçün çox əzizdir. Biz haqlı olaraq bununla fəxr edirik. Biz öz mədəni və tarixi köklərimizi, adət və ənənələrimizi öyrəndikcə, müasir dövrün gerçəklikləri və bir-birimizin uğurları ilə tanış olduqca, qarşılıqlı anlaşmaya və qarşılıqlı hörmətə əsaslanan münasibətlər qurmağı öyrənirik.

Naxçıvan Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsidir. O, ilk növbədə, yaşı minilliklərlə hesablanan, tarixi maraqlı faktlarla zəngin olan qədim diyardır. Əminəm ki, bu gün Naxçıvanın təbiəti haqqında, onun tarixi və müasir dövrdə inkişafı haqqında çox sözlər deyiləcəkdir. Siz bu Muxtar Respublikanın üzləşdiyi çətinliklər haqqında, naxçıvanlıların qismətinə düşmüş ağır sınaqlardan ləyaqətlə çıxması haqqında eşidəcəksiniz, öyrənəcəksiniz. Konfransda siz Naxçıvan sakinlərinin Azərbaycan tarixinə verdiyi dəyərli töhfələr haqqında eşidəcəksiniz. Naxçıvandan olan azərbaycanlıların şöhrəti hamıya məlumdur. Bu gün siz Naxçıvanın – qədim tarixə malik bu bərəkətli diyarın müasir siması ilə tanış olacaq, onun büllur kimi saf havası ilə nəfəs alacaq, əzəmətli dağlarının gözəlliyindən zövq alacaq, canlı əfsanə ilə təmasda olacaqsınız. Çünki Naxçıvan torpağı Nuh peyğəmbərin dəfn olunduğu yer və bir sıra başqa sirli məqamlar məkanıdır”.

NMR baş nazirinin müavini Təranə Quliyeva “Naxçıvanın sosial-iqtisadi inkişafı” mövzusunda, tarixçi professor Rudolf İvanov “Görkəmli naxçıvanlılar Rusiya dövlətinin tarixində”, MDU yanında Postsovet Məkanını Öyrənən Mərkəzin baş direktorunun müavini Aleksandr Karavayev “NMR regional siyasətdə” mövzularında məruzələrlə çıxış etmişlər.

Tanınmış yazıçı-publisist, Milli Məclisin deputatı, “Heydər Əliyev. Şəxsiyyət və zaman” adlı çoxcildliyin müəllifi Elmira Axundovanın şərti olaraq “Naxçıvan Heydər Əliyevi xilas etdi, Heydər Əliyev Azərbaycanı xilas etdi” adlandırdığı məruzəsi xüsusi maraqla qarşılandı. E.Axundova Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 1990-1993-cü illərdə siyasi fəaliyyətinin əsas mərhələləri, onun Naxçıvana qayıtması, daha sonra dövlətimizi xilas etmək naminə

Bakıya gəlməsi faktları üzərində dayanmış, ölkəmizin tarixində Heydər Əliyevin şəxsiyyətinin rolu və onun irsi barədə ətraflı məlumat vermişdir.

2010-cu il fevralın 16-da Londonda məşhur rusiyalı fotoqraf Georgi Pinxasovun fotolarından ibarət “Bakıya sevgi ilə” adlı sərgi keçirilmişdir. Sərgi Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri, “Baku” jurnalının təsisçisi və baş redaktoru Leyla xanım Əliyevanın, Azərbaycanın Böyük Britaniyadakı səfirliyinin və “Maqnum” agentliyinin təşkilatçılığı ilə baş tutmuşdur.

İngiltərənin məşhur “Maqnum Fotos” agentliyinin dünya şöhrətli fotoqrafı Georgi Pinxasovun Bakı ilə bağlı 2009-cu ildə çəkdiyi 60-a yaxın foto paytaxtımız haqqında London sənətsevərlərinə kifayət qədər maraqlı məlumat verir. Bu fotolarda Xəzərin sahilində yerləşən, həm Şərqi, həm də Qərbi ovqatından yoğrulan füsunkar Bakı mənzərələri vardır.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri, “Baku” jurnalının təsisçisi və baş redaktoru Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə Avropa insanına təqdim olunan bu son dərəcə maraqlı, özündə kifayət qədər kolorit daşıyan fotolar bir daha Azərbaycan paytaxtının tükənməyən gözəlliklərindən xəbər verir. Elə paytaxtımızı gəzən Pinxasov da avropalı turistlərin çoxuna məlum olmayan maraqlı anları çəkmişdir. Qafqazın ən böyük şəhəri olan Bakı bu fotolarda nəhəng neft-qaz yataqlarına malik Azərbaycanın paytaxtı və əsas liman şəhəri, çimərlikləri, təbii və mədəni sərvətləri, turizm potensialı olan nəhəng bir dünya kimi təqdim olunur: qala divarları, tarixi məkanları, mənzərəli labirentləri ilə diqqəti çəkən İçərişəhər, dar küçələr, qədim binalar. Məhz bu dərin təəssüratın nəticəsidir ki, Pinxasovun Bakı silsiləsi müxtəlif mövzuları, memarlıq abidələrini, limanın səs-küyündən sakit şəhər kənarınadək hər bir məqamı əhatə edir. Bir sözlə, bu fotoların baş qəhrəmanı hər şeyi ilə, bütün yaşadıkları və yaşananları ilə doğma Azərbaycanın döyünən ürəyi – Bakıdır.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri, “Baku” jurnalının təsisçisi və baş redaktoru Leyla xanım Əliyeva tədbirin əhəmiyyətindən danışaraq bildirmişdir ki, “Bakıya sevgi ilə” adlanan sərgidə salamlayım və “Xoş gəlmisiniz” deyim. Vaxt tapıb gəldiyinizə görə sizə təşəkkür edirəm. İki il öncə Moskvada “Baku” jurnalını təsis etdik. Məqsədimiz əziz oxucularımıza gözəl paytaxtımız haqqında daha çox məlumat vermək, Bakının ab-havasını çatdırmaq, onlarda Bakıya məhəbbət yaratmaq və Azərbaycan paytaxtının sirli tərəflərini onlara sevdirmək idi. Biz jurnalımızın səhifələrində mədəniyyətimizi, adət-ənənələrimizi təqdim edirik. Biz təkcə Azərbaycan tarixinə nəzər salmırıq, həmçinin onu XXI əsrin ölkəsi kimi təqdim edirik. Uzun əsrlər boyu Azərbaycanın paytaxtı Bakıya müxtəlif adlar verilib: “Küləklər şəhəri”, “Odlar diyarı”, “Xəzərin mirvarisi”. Bakının bir neçə siması var: qədim və müasir – onun geniş prospektlərindən tutmuş, dar orta əsr dalanlarınadək, orta əsrlərə aid Qız qalasından başlayaraq, ən müasir şəhər mənzərələrinədək. Bakı dünyanın

---

iri şəhərləri kimi qaynayır, amma qədim sərvətə sahib Qobustanın timsalında o, həm də sirlidir.

Mən saatlarla Bakı haqqında danışa bilərəm. Amma bunun əvəzində, icazə verin, sizi bizim şəhəri öz gözlərinizlə görməyə, çox istedadlı fotoqraf Georgi Pinxasovun gözəl əsərlərinə baxmağa dəvət edirəm. Gördüyünüz kimi, bu fotoqlar yüksək incəsənət nümunələridir və bizim üçün onun fotolarını London kimi gözəl bir şəhərdə təqdim etmək çox xoşdur. O şəhər də ki mən ömrümün bir neçə xoş ilini burada keçirmişəm”.

2010-cu il may ayının 4-də Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin dəstəyi ilə Moskvada “Qloballaşma şəraitində mədəniyyətlərin qarşılıqlı fəaliyyəti” kitabı çapdan çıxmışdır. Kitab ərsəyə gəlmişdir.

Nəşr Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş və 2009-cu il iyunun 15-də Rusiya Elmlər Akademiyasının Fəlsəfə İnstitutunda keçirilmiş beynəlxalq elmi konfransın materialları əsasında hazırlanmışdır.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyevanın kitaba yazdığı ön sözdə deyilir ki, Azərbaycan 1991-ci ildə müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ciddi iqtisadi və siyasi problemlərlə üzləşmiş və yalnız 1993-cü il iyunun 15-də Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra vəziyyət kökündən dəyişmiş, Ulu Öndər suveren Azərbaycan dövlətinin yaradılmasının əsasını qoymuşdur. Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri yazır: “Heydər Əliyev bütün həyatını öz ölkəsinə həsr etmişdir. Onun müdriklüyü, siyasi uzaqgörənliyi sayəsində bu gün Azərbaycan tərəqqi edir... Bu gün Heydər Əliyev sıralarımızda yoxdur, lakin müstəqil Azərbaycan yaşayır, onun bütün həyatını həsr etdiyi iş yaşayır. Onun ideyaları yaşayır...”.

Kitabda REA-nın üzvü, MDU-nun professoru Əsgər Akayevin “Şəxsiyyət fenomeni inkişafın və mədəniyyətlərin qarşılıqlı fəaliyyətinin əbədi amili kimi”, REA Fəlsəfə İnstitutunun direktoru Əbdülsalam Hüseynovun “Mədəniyyətlərin qarşılıqlı fəaliyyətinin humanist əsası”, A.Utkin və V.Fedotovun “Azərbaycan bizim məhəbbətimizdir” mövzularında, habelə digər Azərbaycan və Rusiya filosof-alimlərinin maraqlı məruzələri yer almışdır. Kitaba Azərbaycan filosofları – AMEA Fəlsəfə, Sosiologiya və Hüquq İnstitutunun direktoru, professor İlham Məmmədşadənin “Heydər Əliyevin mənəvi irsi və vətənpərvərlik”, “fəlsəfə elmləri doktoru Tamilla Əhmədovanın “Qloballaşma şəraitində Azərbaycan mədəniyyəti”, REA Fəlsəfə İnstitutunun doktorantı Ariz Gözəlovun “Cəmiyyətin qloballaşması və transformasiyası” və digər alimlərin məruzələri daxil edilmişdir.

Tanınmış Rusiya alimləri qlobal proseslərə öz yanaşmalarını təqdim etmişlər. Rusiya Fəlsəfə Cəmiyyətinin vitse-prezidenti, fəlsəfə elmləri dok-

---

toru, professor Aleksandr Çumakovun “Mədəniyyətin inkişafında qlobal və regional əsaslar”, Rusiya Təbiət Elmləri Akademiyasının akademiki, fəlsəfə elmləri doktoru İqor Liseyevin “Qloballaşmanın kulturoloji konteksti” və müasir Rusiya fəlsəfi təfəkküründən bəhs edən digər məruzələr xüsusi maraq doğurmuşdur.

Ümumiyyətlə, elmi nəşrdə tarixi şəxsiyyətin formalaşmasında, müasir dünyada mədəniyyətlərin qloballaşması və konvergensiyası proseslərinin qarşılıqlı münasibətlərdə, sosial, siyasi, iqtisadi, texnoloji qurumlarda baş verən dəyişikliklərin insanın həyat fəaliyyətinə təsirində, qlobal və regional səviyyələrdə cəmiyyətin davamlı inkişaf problemlərində kulturoloji amillərin rolu barədə materiallar toplanmışdır. Azərbaycanda qlobal proseslərin təzahürünə xüsusi diqqət ayrılmışdır.

Unutmamalıyıq ki, Heydər Əliyevin yorulmaz fəaliyyəti sayəsində beynəlxalq aləmdə layiqli yer tutan suveren Azərbaycan dövləti təşəkkül tapmışdır. Ümumxalq sevgisindən başqa heç nəyi olmayan böyük siyasi xadim dağılmaq və vətəndaş müharibəsi təhlükəsi qarşısında olan Azərbaycana çox ağır bir dövrdə başçılıq edərək, onu parçalanmaqdan xilas etmişdir. Onun başlıca silahı həmişə xalqın sevgisi olmuşdur. Heydər Əliyev müasir Azərbaycanın qeyd-şərtsiz memarıdır. Xalqımız üçün o, daim yaşayacaqdır.

2010-cu il mayın 10-da Azərbaycan Respublikasının Rusiya Federasiyasındakı səfirliyinin qonaq evində xalqımızın Ümummilli Lideri, görkəmli siyasi və dövlət xadimi Heydər Əliyevin anadan olmasının 87-ci ildönümünə həsr edilmiş təntənəli qəbul təşkil edilmişdir.

MDB-nin icraçı katibi Sergey Lebedev, ictimai xadim Ramazan Abdulatıpopov, RF Federasiya Şurasının üzvü Aleksandr Dzasoxov, Konstitusiya Məhkəməsinin sabiq sədri Marat Baqlay və başqaları XX əsrin görkəmli siyasi xadimi barədə xoş xatirələrini bölüşərək bildirmişlər ki, Ulu Öndər xalqına və ölkəsinə həmişə qəlbən bağlı olmuş, onun təəssübünü çəkmişdir. Heydər Əliyev onların müdrik müəllimi və gözəl insan olmuşdur. Natiqlər xüsusi vurğulamışlar ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Heydər Əliyevin layiqli siyasi varisidir. Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə və ölkə daxilində qazandığı böyük nailiyyətlər, onun dinamik sosial-iqtisadi inkişafı bunu bir daha təsdiqləyir.

Heydər Əliyev Naxçıvanın Muxtar Respublikaya rəhbərlik etdiyi iki ildən də az müddətdə əsas məqsədə – Naxçıvanı işğaldan xilas etməyə, sərt blokadanı aradan qaldırmağa, sakinləri aclıqdan və soyuqdan xilas etməyə nail olmuşdur. Sonra o, bütün ölkəni fəlakətdən xilas etmişdir. Buna görə də bu gün biz respublikada bir cümləni tez-tez təkrar edirik: “Naxçıvan Əliyevi xilas etdi, Əliyev də Azərbaycandı”. Heydər Əliyev Vətənə qayıdıandan sonra təkcə Naxçı-

---

vanın deyil, bütün Azərbaycanın xilaskarı oldu. Bugünkü müstəqil Azərbaycan dövləti Heydər Əliyev dühasının məhsuludur.

Naxçıvan ərazisinin müdafiəsində xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin xidmətləri çox böyükdür və Azərbaycan öz böyük vətənpərvər oğlunun bu rolunu heç vaxt unutmayacaqdır.

14 may 2010-cu il tarixdə Rusiyanın şimal paytaxtındakı tarixi binaların birində – Sankt-Peterburq Qanunverici Məclisinin yerləşdiyi Mariinsk sarayının böyük salonunda Naxçıvan Muxtar Respublikasının yaradılmasının 85 ildiyinə həsr edilmiş “Rusiya-Azərbaycan münasibətləri: keçmiş, bu günü, gələcəyi” mövzusunda konfrans keçirilmişdir. Ulu Öndər Heydər Əliyevin ad günü ilə bir vaxta düşən bu tədbir Sankt-Peterburq Qanunverici Məclisi, Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı Nümayəndəliyi və Azərbaycanın Sankt-Peterburqdakı baş konsulluğu tərəfindən təşkil edilmişdir.

Sankt-Peterburq parlamentinin foyesində Azərbaycan xalqının böyük oğlu Heydər Əliyevə həsr edilmiş “Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının birliyinin və dövlət müstəqilliyinin rəmzidir” adlı fotosərgi, habelə “Naxçıvan Muxtar Respublikasının tarixi abidələri və müasir həyatı” mövzusunda stendlər təşkil edilmişdir.

Naxçıvan haqqında konfransın Sankt-Peterburq Qanunverici Məclisinin binasında keçirilməsi dostluq və tərəfdaşlıq xarakteri daşıyan Rusiya-Azərbaycan dövlətlərarası münasibətlərinin yüksək səviyyədə olmasını göstərir.

Bununla yanaşı, qeyd etmək lazımdır ki, görkəmli siyasi xadim Heydər Əliyev uzun illər boyu təhsil aldığı və işlədiyi Rusiyaya bağlı olmuş Heydər Əliyevin sayəsində Rusiyada Naxçıvan Muxtar Respublikasını yaxşı tanıyırlar. Sankt-Peterburqda keçirilən konfrans Azərbaycan və Rusiya arasında münasibətlərin inkişaf etməkdə olmasına daha bir sübutdur.

2010-cu il mayın 17-də Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin əməkdaşları Böyük Vətən müharibəsində qələbənin 65-ci ildönümü münasibətilə Moskvada yaşayan azərbaycanlı veteranları evlərində təbrik etmişlər. Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyevanın adından veteranlara hədiyyələr, habelə Fondun dəstəyi ilə nəşr olunmuş kitablar təqdim olunmuşdur. Veteranlara Heydər Əliyev Fondunun məqsəd və vəzifələri, habelə humanitar sahədə həyata keçirilən layihələr barədə məlumat verilmişdir. Qeyd olunmuşdur ki, Azərbaycanda ahıllara daim böyük hörmət və ehtiram göstərilir. Veteranlara qayğı və diqqətlə yanaşmaq isə hər birimizin borcudur.

Veteranlar Qədiriyyə Səlimova, Abdul Hüseynov, Hüseyn Axundov, Müseyib və Zoya Əliyevlər, Qasım Kərimov onlara göstərilən qayğıya və vətən qarşısında xidmətlərinə verilən qiymətə görə Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinə, onun rəhbəri Leyla Əliyevaya minnətdarlıqlarını bildirmiş-

---

lər. Veteranlar evlərinə gəlib onları təbrik edən Fondun əməkdaşlarına da təşəkkür etmişlər.

2010-cu il oktyabr ayının 11-də Azərbaycanın RF-dəki səfirliyi və YUNEYDS (BMT-nin İÇV/QİÇS üzrə birgə proqramı) tərəfindən təşkil edilmiş İ.M.Seçenov adına Moskva Tibb Akademiyasının (MTA) binasında İÇV/QİÇS-ə qarşı mübarizə probleminə həsr edilmiş konfrans keçirilmişdir.

Konfransda müzakirə edilən mövzu müasir gənclərin ən ağırlı və ciddi problemlərindən olmuşdur. Konfrans gəncləri QİÇS-in təhlükəli xəstəlik olması barədə məlumatlandırmağa kömək etmək məqsədi daşmışdır.

Konfransda iştirak edən Leyla Əliyeva əksər hallarda gənclərin mübtəla olduğu bu xəstəliyin yayılması barədə statistik məlumatları açıqlamışdır. Leyla Əliyeva demişdir: “Aşkardır ki, QİÇS səhiyyənin ciddi problemlərindən biridir və onun həllini axtarmaq zəruridir. Heydər Əliyev Fondu Azərbaycanda səhiyyə məsələlərinə çox böyük diqqət yetirir. Fondun təşəbbüsü ilə respublikada bir neçə müasir tibbi mərkəz tikilmişdir, Beynəlxalq Diabet Federasiyası ilə fəal əməkdaşlıq edilir, talassemiya kimi təhlükəli xəstəliklərə qarşı mübarizə məsələsinə böyük diqqət yetirilir. Heydər Əliyev Fondu UNESCO, İSESCO, YUNEYDS və digər beynəlxalq təşkilatlarla da səhiyyə sahəsində fəal əməkdaşlıq edir. Azərbaycan Səhiyyə Nazirliyi ilə birlikdə uşaqlar arasında qızılca, məxmərək və digər xəstəliklər əleyhinə kütləvi immunlaşdırma tədbirləri həyata keçirilmişdir. Bu ilin baharında isə Azərbaycanda QİÇS barədə məlumatın insanlara çatdırılması məqsədilə “Uşaq göy qurşağı” layihəsi həyata keçirilmişdir.

“Sağlam olduğunu yəqin et. Xəstəliyə yox de” layihəsi çərçivəsində həmvətənlərimiz pulsuz müayinə edilmişlər. Hər il “Qanın milləti yoxdur” donor aksiyası keçirilir.

RAGT-nin regional bölmələri də QİÇS-in təhlükəli xəstəlik olması, onun qarşısının alınması və profilaktikası, eləcə də narkotiklərin, tütünün və alkoqolun zərəri barədə gəncləri məlumatlandırmaq üçün böyük işlər aparırlar.

Biz sağlam həyat tərzini və gənclərin idman təşəbbüslərini həmişə alqışlayırıq. Bugünkü konfrans QİÇS təhlükəsi barədə məlumatlandırma üzrə növbəti layihəmizdir. Əminəm ki, söylərimiz sayəsində gənclərin bilikləri artacaq və neçə-neçə insanın həyatı xilas ediləcəkdir. Bu isə o deməkdir ki, gördüyümüz bütün işlər çox vacibdir və biz bu istiqamətdə işi davam etdirməliyik”.

Bununla yanaşı qeyd etməliyik ki, Leyla Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatı (RAGT) “QİÇS-ə və narkomaniyaya qarşı əlbir olaq” adlı yeni layihə həyata keçirmiş, iki aya yaxın davam edən bu aksiya 2010-cu il dekabrın 1-də Ümumdünya QİÇS-ə qarşı mübarizə gününə həsr edilmiş tədbirlə başa çatmışdır.

Layihənin məqsədi əhalini İÇV/QİÇS və narkomaniya barədə vaxtında və anlaşılıqlı şəkildə məlumatlandırmaq, uşaqlarda və gənclərdə narkotiklərə ikrah hissi formalaşdırmaq, gənclər və məktəblilər arasında sağlam həyat tərzini təbliğ etməkdən ibarət olmuşdur. Layihə çərçivəsində bu xəstəlik, onun yoluxma yolları və profilaktika metodları, narkotiklərdən istifadə etməyin zərəri haqqında maksimum informasiya təqdim edilmişdir. Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatı İÇV/QİÇS-ə qarşı mübarizədə təbabətin imkanları və psixoloji yardım barədə söhbət açmağı, müxtəlif treninqlər, narkomaniyaya qarşı mübarizəyə çağıran təşviqat plakatları müsabiqəsi keçirməyi, xüsusi videoçarxlar nümayiş etdirməyi, üzərində RAGT-nin, YUNEYDS-in emblemləri olan informasiya bukletləri, maykalar, qələmlər və təqvimlər paylamışlar.

14 oktyabr 2010-cu il tarixdə Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri, “Baku” jurnalının baş redaktoru Leyla Əliyeva, Arzu Əliyeva, Fyodor Bondarçuk, Yuli və Mixail Qusman qardaşları, Leonid Portnoy, Rusiyada fəaliyyət göstərən xarici ölkələrin səfirləri iştirakı ilə “Baku” jurnalının dəstəyi ilə Moskvada Stalik Xankişiyevin Azərbaycan mətbəxinə həsr edilmiş “Kazan, baran i dastarxan” kitabının təqdimat mərasimi keçirilmişdir.

Mahir manqal və şiş ustası S.Xankişiyevin qələmindən çıxan və Azərbaycan mətbəxinin zənginliyindən bəhs edən kitabda daha çox manqal üzərində hazırlanan təamlardan söz açılmışdır. Kitabın giriş hissəsində müəllif azərbaycanlı və əcnəbi aşbaz dostlarının Azərbaycan mətbəxi barədə fikirlərinə yer vermişdir. Kitabda vurğulanan əsas fikirlərdən biri də odur ki, süfrənin gözəlliyi və yaddaqalan olması üçün hazırlanan hər bir təama xüsusi zövq və fantaziya ilə yanaşılmalıdır. Müəllif bir daha əminliklə hər bir insanın gözəl əl qabiliyyətinə malik olduğunu söyləsə də, bu məharətdən hər kəsin yararlanmadığına təəssüf edir.

Müəllifin Azərbaycan mətbəxinin zəngin olmasından, hazırlanan hər bir təamin özünəməxsus və əvəzolunmaz dadının olmasından söz açmışdır.

Tibb elmləri doktoru Yakov Brand bildirmişdir ki, mən uzun müddətdir həm “Baku” jurnalı, həm də Heydər Əliyev Fondu ilə dostluq edirəm. Fond Azərbaycanda böyük işlər görür. Mən Fondun səhiyyə və təhsillə bağlı layihələri ilə tanışam. Əminəm ki, dünyada məsələlərə belə ciddi yanaşan və ölkəsi üçün bu qədər böyük işlər görən ikinci Fond yoxdur.

Mossovet Teatrının aktyoru Aleksandr Lenkov tədbirlə bağlı təəssüratlarını bölüşərək demişdir ki, belə buludlu bir gündə “Baku” jurnalı gözəl, günəşli axşam təşkil edərək, bizə növbəti bayram hədiyyə etmişdir. Gözəl Azərbaycan xalqı ilə bağlı bütün işlər bu qədər gözəl keçir.

Tanınmış müğənni Diana Qurskaya qeyd etmişdir ki, Leyla xanım çox gözəl insandır, o, böyük işlər görür, təşəbbüslərə dəstək olur. İndiki zamanda məhz belə insanlar çatışmır.

Beləliklə, “Baku” jurnalının dəstəyi ilə keçirilən “Kazan, baran i dastarxan” kitabının təqdimat mərasimi Azərbaycan mətbəxinin dünyada daha da yaxşı tanınması istiqamətində vacib bir addım olmuşdur.

2010-cu il oktyabr ayının 16-da Moskvadakı “Bakı” kinoteatrında Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri, Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının (RAGT) sədri Leyla Əliyevanın və Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin (ÜAK) rəhbərlərinin Rusiya ali məktəblərində təhsil alan azərbaycanlı tələbələrlə görüşü keçirilmişdir. Görüşdə Azərbaycan gənclərinin xaricdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı, habelə ÜAK xətti ilə Moskvanın və Rusiya regionlarının ali məktəblərinə daxil olmuş azərbaycanlı tələbələr iştirak etmişlər.

Görüşdə ÜAK-ın prezidenti, Rusiya Tibb Elmlər Akademiyasının akademiki Məmməd Əliyev Azərbaycan rəhbərliyinin gənclərin xaricdə, o cümlədən Rusiyada təhsilinə, habelə ÜAK xətti ilə Rusiya ali məktəblərinə daxil olmuş tələbələrə diqqət və qayğısından danışmışdır.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyi Moskvada və Rusiyanın regionlarında təhsil alan aztəminatlı ailələrdən olan 10 tələbəyə sosial təqaüd ayırmış, bir neçə tələbəyə isə ÜAK-ın, “Lukoil” Xeyriyyə Fondunun və Aydın Qurbanov Fondunun adlı təqaüdləri təqdim olunmuşdur.

2010-cu il noyabrın 15-də Heydər Əliyev Fondunun, Azərbaycanın Böyük Britaniyadakı səfirliyinin və “Baku” jurnalının birgə təşkilatçılığı ilə Londonda Azərbaycan xalçalarının “Azərbaycan: uçan xalçalarla nağıllar aləminə” adlı sərgisi açılmışdır.

Sərgidə coğrafi mövqeyinə, naxış kompozisiyasına, rəng həlli və texniki xüsusiyyətlərinə görə Azərbaycan xalçaçılıq məktəbinin bütün istiqamətləri təmsil olunmuşdu. Burada nümayiş etdirilən Quba, Abşeron, Şirvan, Gəncə, Qazax, Qarabağ və digər xalçaçılıq məktəblərinin nümunələri sərgiyə gələnlərdə böyük maraq doğurmuşdur. Sərgidə yer alan Qarabağ xalçaçılıq məktəbinin nümunələri Qarabağın əzəli Azərbaycan torpağı olduğunu bir daha hamının diqqətinə çatdırmışdır.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva sərginin açılışında iştirak etmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva tədbirdə çıxış edərək sərginin min bir gözəllik diyarı olan Azərbaycanın qədim və heyrətamiz nağıl aləmi ilə tanışlıq baxımından əhəmiyyətini vurğulamışdır.

Leyla Əliyeva xalqımızın xalçaçılıq sənətinin tarixindən söz açmış, Azərbaycanın əfsanəvi İpək yolu üzərində yerləşdiyini, bu yolun isə təkcə ticarət yolu deyil, eyni zamanda dəyərlərin və mədəniyyətlərin mübadiləsi üçün geniş bir dəhliz olduğunu vurğulamışdır.

Böyük Britaniyanın Mədəniyyət naziri Ed Vaizey Azərbaycan ilə İngiltərə arasında mədəni əlaqələrdən danışmış, sərginin ölkələrimizin münasibətlərinin daha da güclənməsinə xidmət etdiyini demişdir.

Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının (RAGT) sədri, Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə 24 noyabr 2010-cu il tarixdə RAGT Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İÇV/QİÇS üzrə Birgə Proqramı (UNAİDS) ilə birlikdə Smolensk vilayətində “İÇV/QİÇS-ə qarşı birlikdə” adlı aksiya keçirmişdir.

100-dən çox məktəblinin iştirak etdiyi tədbirdə şagirdlərə mühazirələr oxunmuş, mövzuya aid elmi-kütləvi film nümayiş etdirilmişdir.

Bədən tərbiyəsi-sağlamlıq dispanserinin nümayəndəsi Tatyana Lebedeva mühazirə ilə çıxış etmişdir. Sağlam həyat tərzinin müxtəlif aspektləri barədə ətraflı söhbət açmış mühazirəçi şagirdlərə Rusiyada millətin sağlamlığının qorunması sahəsində həyata keçirilən hökumət proqramları barədə məlumat vermişdir.

2010-cu il dekabrın 3-də Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyinin rəhbəri, Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının (RAGT) sədri Leyla Əliyeva Sverdlovsk vilayətinin Yekaterinburq şəhərində olmuşdur.

Səfər çərçivəsində L.Əliyeva Rusiyanın Ural Federal Dairəsində – Sverdlovsk, Çelyabinsk və Tümen vilayətlərində RAGT-nin regional bölmələrinin nümayəndələri ilə görüşmüşdür.

Leyla Əliyeva RAGT-nin fəaliyyəti, məqsədləri və yaxın perspektiv üçün vəzifələri barədə gənclərə məlumat vermiş, gənclər təşkilatı tərəfindən həyata keçirilmiş iri aksiyalar və tədbirlər barədə, birlikdə həyata keçirməli olan yeni layihələr haqqında söhbət açmışdır.

Leyla Əliyeva demişdir: “Burada gənclərlə əlaqədar çox maraqlı hadisələr baş verir, festivallar, konfranslar, konsertlər və digər tədbirlər keçirilir. Əminəm ki, bizim gənclər RAGT-nin dəstəyi ilə müxtəlif mədəni tədbirləri daha fəal həyata keçirəcək və vətənimizi ləyaqətlə təmsil edə biləcəklər. RAGT-nin coğrafiyası daim genişlənir və bu, bizi sevindirir. Rusiyanın bir sıra tədris müəssisələrində azərbaycanlı gənclər klubları fəaliyyət göstərir və RAGT ilə birlikdə çoxlu mədəni tədbirlər – konsertlər, fotosərgilər, konfranslar, seminarlar, Azərbaycan Mədəniyyəti Günləri və Həftələri keçirilir”.

Leyla Əliyeva “Xocalıya ədalət” adlı beynəlxalq kampaniyanı RAGT tərəfindən Heydər Əliyev Fondu ilə birlikdə həyata keçirilən ən mühüm aksiyalardan biri adlandırmışdır. Bu kampaniyanın məqsədi Azərbaycanın bu şəhərinin sakinlərinə qarşı ermənilər tərəfindən törədilmiş soyqırımını haqqındakı həqiqəti dünya ictimaiyyətinə çatdırmaqdır. Onun sözlərinə görə, RAGT gənclərin həyatının bütün sahələrini əhatə etməyə çalışır – idman tədbirləri, xeyriyyə aksi-

---

yaları keçirir, tələbələrimizin təhsil almasına kömək edir. RAGT başçısı demişdir: “Bu yaxınlarda 18 tələbəyə “RAGT əlaçısı” mükafatı təqdim edilmişdir. Ümid edirəm ki, gələnlə il bu cür tələbələrin sayı daha çox olacaqdır. Bununla bərabər, tezliklə RAGT jurnalının ikinci nömrəsi çapdan çıxacaqdır. Biz bu nömrədə gənclər üçün ən maraqlı mövzuları işıqlandıрмаğa çalışmışıq. Əgər kiminsə maraqlı məqalələri varsa, onları bizə göndərin, biz ən yaxşılarını hökmən jurnalda dərc edəcəyik”.

Mən böyük inamla deyə bilərəm ki, bu illər ərzində bizim birgə səylərimiz, təşəbbüskarlıq və vətənə sevgimiz sayəsində RAGT çox işlər görməyə, böyük uğurlar qazanmağa nail olmuşdur. Lakin qarşıda görüləsi işlər, layihələr çoxdur və mən əminəm ki, biz birlikdə çox yaxşı işlər görə, vətənimizi layiqincə təmsil edə bilərik”.

RAGT-nin Çelyabinsk və Tümen vilayətləri üzrə regional bölmələrinin rəhbərləri, müxtəlif ali məktəblərin tələbələri öz çıxışlarında gənclər təşkilatlarının aktual problemlərinə toxunmuş, perspektiv planlar barədə danışımlar. Onlar Leyla Əliyevaya Azərbaycan gənclərinə göstərdiyi qayğı və diqqətə görə, eləcə də RAGT rəhbəri tərəfindən bu təşkilatın Sverdlovsk regional bölməsinə hədiyyə edilmiş milli geyimlərə görə ona təşəkkür etmişlər.

4 dekabr 2010-cu il tarixdə Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva Yekaterinburqdakı 1 nömrəli vilayət kliniki xəstəxanasının (VKUX) uşaq onkohematoloji mərkəzində olmuş və müasir xüsusi tibbi avadanlıqla təchiz edilmiş “Sobol” markalı təcili yardım maşınını Heydər Əliyev Fondu adından həmin mərkəzə hədiyyə etmişdir.

Qeyd etmək lazımdır ki, Yekaterinburqdakı uşaq onkohematoloji mərkəzi Uralda onkoloji və hematoloji xəstəliklərdən əziyyət çəkən uşaqlara yüksək texnoloji səviyyədə tibbi yardım göstərən ilk klinikadır. Beynəlxalq müalicə protokollarının tətbiq edilməsi sayəsində uşaqların 70 faizini sağaltmaq mümkün olmuşdur. Bu xəstəxananın həkimləri onkoloji xəstəliklərin müalicəsində qazandıqları uğurlarla şöhrətlənmişlər. Onların çoxu dünyanın ən yaxşı klinikalarında – ABŞ-da, Almaniyada, Avstriyada, İsraildə öz ixtisaslarını artırmışlar.

Leyla Əliyevanı Sverdlovsk vilayətinin səhiyyə naziri Arkadi Belyavski, vilayət qubernatorunun müavini Vadim Dubiçev və xəstəxananın baş həkimi Sergey Boyarski qarşılamışlar. Onlar Leyla Əliyevanın şəxsində Heydər Əliyev Fondunun RF-dəki nümayəndəliyinə uşaqların sağlamlığı problemlərinə göstərilən qayğı və diqqətə görə dərin təşəkkürlərini bildirmişlər.

Sverdlovsk vilayətinin səhiyyə naziri Arkadi Belyavski, 1 nömrəli vilayət kliniki xəstəxanasının baş həkimi Sergey Boyarski və mərkəzin rəhbəri Larisa Feçina uşaq onkohematoloqlarının işi barədə məlumat vermişlər. Balaca xəstələrin müalicəsi üçün yaradılmış ən müasir və rahat şərait, yüksək texnologiyalara əsaslanan əməliyyat və laboratoriya bloku – bütün bunlar Heydər Əliyev

---

Fondunun Rusiya Federasiyasındaki nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyevanın marağına səbəb olmuşdur. Məsələn, o, laboratoriyaların fəaliyyəti ilə tanış olarkən çoxlu sual vermişdir: “Həkimlər gövdə rüşeymlərini tiplərə ayırmağa necə nail olurlar?”, “Konkret donorun münasib olub-olmaması necə aydınlaşdırılır?”, “Terapiyanın uğurlu olub-olmaması necə izlənilir?” və s. Leyla Əliyeva klinikanın səviyyəsini, burada tətbiq edilən və işlənib hazırlanan yeni metodikaları qiymətləndirərək ümid etdiyini bildirmişdir ki, Azərbaycan onkoloqları uralı həmkarları ilə əməkdaşlıq edəcəklər.

Leyla Əliyeva demişdir: “Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyi artıq dörd ildir ki, fəaliyyət göstərir. Fond səhiyyə məsələlərinə böyük diqqət yetirir. Azərbaycanda xeyriyyəçilik ianələri hesabına Fond xəstəxanalar tikdirir, diabetli uşaqlara kömək edir, təhlükəli xəstəliklərə qarşı vaksinləri xeyriyyəçilik yolu ilə paylayır, bir sıra başqa tədbirlər həyata keçirir. Buna görə də Yekaterinburqdakı xəstəxanaya baş çəkmək bizim üçün vacib idi. Uşaq onkoloji mərkəzi mənə çox yaxşı təsir bağışladı. Burada hər şey funksional olmaqla bərabər, həm də qəşəng, təmiz, çox müasirdir. Lakin əsas məsələ bu deyil, mənim üçün ən əhəmiyyətli buradakı auradır. Auramı isə burada böyük bir ailə kimi işləyən insanlar yaradırlar. Həkimlərin hər bir uşağa öz övladı kimi münasibət bəsləməsi, mənə ən başlıca məsələdir”.

Azərbaycanın Yekaterinburqdakı baş konsulu Sultan Qasımov azərbaycanlı bəstəkar və müğənni Emin Ağalarovun xeyriyyə konserti barədə məlumat verərək vurğulamışdır ki, həmvətənimizin konserti böyük uğurla keçmiş, konsertdən əldə edilən vəsait Yekaterinburqdakı 6 nömrəli uşaq evinin hesabına köçürüləcəkdir.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındaki nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva həyat yoldaşı Emin Ağalarovla birlikdə Sverdlovsk vilayət diyarşünaslıq muzeyində də olmuşdur. Burada onları diyarın qədim və zəngin tarixi ilə tanış etmişlər.

5 dekabr 2010-cu il tarixdə Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva Leninqradın müdafiəsi zamanı həlak olmuş azərbaycanlı döyüşçülərin xatirə lövhəsinin təntənəli açılış mərasimində iştirak etmişdir.

Xatirə lövhəsinin açılışı “Nevski pyataçok” Əsgəri Memorialın Beynəlmiləl şöhrət və xatirə xiyabanında olmuşdur. Abidənin yaradılması layihəsi Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin hamiliyi altında Sankt-Peterburq vilayəti hökumətinin dəstəyi ilə həyata keçirilmişdir.

Leyla Əliyeva Leninqradın müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərdə həlak olmuş azərbaycanlı əsgərlərin xatirəsini anmaq üçün “Nevski pyataçok”a toplaşmış tədbir iştirakçılarında səmimi qəlbdən minnətdarlığımı bildirərək demişdir ki, keçmiş Sovet İttifaqı xalqlarının Böyük Vətən müharibəsi illərində göstər-

---

diyi rəşadətın bəşəriyyət tarixində tayı-bərabəri olmamışdır. Hitler faşizmi üzərində qələbəyə Azərbaycan xalqı böyük töhfə vermişdir. Döyüş meydanlarında 300 mindən çox azərbaycanlı həlak olmuşdur. O demişdir: ”Təyyarəçi Hüseynbala Əliyevin göstərdiyi hünər məlumdur. O, Leningrad ətrafında döyüşlərdə bir uçuşda 2 düşmən təyyarəsini, o cümlədən ikincisini ölümcül yaralanmış vəziyyətdə məhv etmişdir. Bu qəhrəmanlığına görə ali hökumət mükafatına – “Lenin ordeni”nə layiq görülmüşdür. Leningradın mühasirəsi 900 gün davam etmişdir. Aclıq, soyuq və bombardmanlar üzündən yüz minlərlə insan həlak olmuşdur. Amma nə artilleriya atəşləri, nə də daimi ölüm qorxusu leninqradlıların dəmir iradəsini və vətənpərvərlik ruhunu qıra bilmədi. Şəhər davam gətirdi və bu gün inkişafda olan Sankt-Peterburq dünyanın mədəni paytaxtı statusunu təsdiq edir”.

Leyla Əliyeva bildirmişdir ki, Azərbaycan Respublikasının Xatirə Kitabında Leningradın faşistlərin mühasirəsindən azad edilməsi uğrunda Nevski pyataçokda və Sinyavinsk yüksəkliklərində gedən döyüşlərdə həlak olmuş 850 azərbaycanlının adı yer almışdır. O demişdir: “Nevski pyataçok” döyüş meydanı hər b tarixinin ən rəşadətli və faciəli səhifələrindən biridir. Döyüş meydanının müdafiəçilərinin tərkibi, demək olar, hər gün büsbütün yenilənirdi – həlak olanları yeni döyüşçülər əvəz edirdi. Artıq peterburqlu heykəltəraş tərəfindən abidə hazırlanmışdır və gələn il Fondun nümayəndəliyinin hamiliyi altında, Leningrad vilayəti hökumətinin dəstəyi ilə Sinyavinsk yüksəkliklərində ucaldılacaqdır. Döyüşçülərin rəşadəti gələcək nəsillərin xatirəsində əbədi yaşayacaqdır. Sevindirici haldır ki, bu gün mərasimdə çoxlu gənc iştirak edir. Onların vətən uğrunda canlarından keçmiş ata və babalarının xatirəsini uca tutmaları çox vacibdir. Xalqlarımızın birliyi və dostluğu sayəsində biz Böyük Qələbə qazana bildik. Bu Qələbə belə bir danılmaz həqiqəti təsdiq etdi ki, biz sülhə, əmin-amanlığa və vətəndaşlarımızın xoşbəxt gələcəyinə ancaq bir yerdə nail ola bilərik”.

Leyla Əliyeva, həmçinin “Leningrad blokadasının yarılması” qoruq-muzeyində olmuşdur. Qoruğun işçiləri muzeyin mərkəzi ekspozisiyasından – Leningradın müdafiəsi tarixində dönüş yaratmış 1943-cü il hadisələrini canlandıran dioramdan danışıqlar.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin başçısı həlak olmuş qəhrəmanların nurlu xatirəsinə qayğıkeş münasibət göstərdiklərinə görə muzeyin əməkdaşlarına minnətdarlığını bildirmiş, Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə nəşr edilmiş, Leningrad uğrunda döyüşlərdə canlarından keçmiş azərbaycanlıların (850 nəfər) adbaad siyahısı olan “Leningradın faşist blokadasından azad edilməsi uğrunda qəhrəmancasına həlak olmuş azərbaycanlılar” kitabını muzeyə hədiyyə etmişdir.

---

25 fevral 2011-ci il tarixdə Azərbaycanın Rusiyadakı səfirliyi, Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyi, Ümumrusiya Azərbaycanlılar Konqresi, Rusiya Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatı (RAGT) İslam Konfransı Təşkilatının Gənclər Forumu ilə birlikdə “Xocalıya ədalət” beynəlxalq informasiya kampaniyası çərçivəsində ermənilərin Azərbaycanın Xocalı şəhərində törətdikləri faciənin 19-cu ildönümünə həsr edilmiş konfrans keçirmişlər.

“Prezident-hotel” mehmanxana kompleksinin “Bolşoy Petrovski” zalında keçirilmiş konfransda Xocalı faciəsi haqqında həqiqətin, bu barədə obyektiv informasiyanın dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasına və təqsirkarların məsuliyyətə cəlb edilməsinə yönəlmiş “Xocalıya ədalət” kampaniyası çərçivəsində görülmüş işlər müzakirə edilmişdir.

“Xocalıya ədalət” beynəlxalq kampaniyasının məqsədi təkcə Xocalı faciəsinin deyil, başqa etnik təmizləmələrin də qurbanları üçün ədalətə nail olmaqdır.

Leyla Əliyeva qeyd etmişdir ki, Xocalının dinc sakinlərinə qarşı törədilmiş, günahsız insanların, o cümlədən uşaqların, qadınların və qocaların həyatına son qoymuş soyqırımını aktı yaddaşımızda Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tarixində ən dəhşətli və qanlı faciə kimi həmişəlik qalacaqdır. Onun sözlərinə görə, bu gün bu zalda iştirak edənlər, eləcə də “Xocalıya ədalət” beynəlxalq kampaniyasını dəstəklədiklərini bildiren milyonlarla insan bu faciəyə beynəlxalq birlik tərəfindən hansı hüquqi, mənəvi və insani qiymət verilməsinə əsla biganə qala bilməz. Leyla Əliyeva demişdir ki, Xocalıda törədilmiş cinayətin icraçıları və sifarişçilərinin indiyə qədər layiqli cəza almaması dəhşətli haqsızlıqdır.

Bizim kampaniyanın məqsədi Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi, qaçqınların və məcburi köçkünlərin düşdüyü ağır vəziyyət haqqında bütün həqiqəti dünya birliyinə çatdırmaqdır. Torpaqlarımız hələ də işğal altındadır, erməni cəlladlar öz tamahkar məqsədlərinə çatmaq üçün günahsız insanları amansızcasına qətlə yetirmişlər. Xocalı faciəsinin beynəlxalq birlik tərəfindən insanlığa qarşı cinayət və soyqırımını aktı kimi tanınmasına nail olmaq hər bir azərbaycanlının vəzifəsi, o cümlədən mənim də vəzifəmdir. Bu cinayət bir daha təkrarlanmamalıdır.

Leyla Əliyeva bildirmişdir ki, Heydər Əliyev Fondu dalbadal neçənci ildir ki, dünyanın 70 ölkəsində Xocalı faciəsinə həsr edilmiş tədbirlər keçirir. Fond konfranslar, xatirə gecələri təşkil edir, kitablar, bukletlər dərc edir, DVD disk-lər buraxır, filmlər çəkir. 2008-ci ildə başlanmış “Xocalıya ədalət” beynəlxalq kampaniyası çərçivəsində bütün dünyada yüzlərlə aksiya keçirilir. Avropa İttifaqının üzvü olan dövlətlərin, demək olar ki, hamısında, MDB, Asiya, Cənubi və Şimali Amerika ölkələrində konfranslar, seminarlar, piketlər keçirilir. Bu kampaniya sayəsində bir sıra beynəlxalq forumlar Xocalı faciəsinə tanınmışlar. İKT Gənclər Forumunun təşəbbüsü ilə 31 ölkənin deputatları Xocalı faciəsinə insanlığa qarşı cinayət kimi tanımışlar. Bu gün dünyanın 20 ölkəsində aparıcı

---

universitetlər arasında gənclərin fleşmobları keçirilir. Bununla bərabər, keçən il bizim kampaniyanın yeni mərhələsi – dövlət və hökumət başçılarına, ATƏT-in Minsk qrupuna, AŞPA-ya, BMT Baş Katibliyinə, dünya parlamentlərinə və beynəlxalq təşkilatlara ünvanlanmış, bu faciəni soyqırımı aktı və insanlığa qarşı cinayət kimi tanımaq tələbi irəli sürülən petisiya və müraciətlər yayılması mərhələsi başlanmışdır.

Tədbir iştirakçıları www.justiceforkhojaly.org saytında yerləşdirilmiş petisiya ilə tanış olmuş və elə oradaca həmin sənədi imzalamışlar.

Tədbirdə 600-dən çox qonaq, o cümlədən Türkiyənin və Paraqvayın RF-dəki səfirləri, Moskvada akkreditə edilmiş diplomatik missiyaların, Rusiya XİN-in, ziyalıların, paytaxtın elmi və yaradıcı dairələrinin, Azərbaycan diasporunun, KİV-in nümayəndələri, habelə Moskva və regionların ali məktəblərinin tələbələri iştirak etmişlər.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, gənclər Heydər Əliyev Fondunun və RAGT-nin təşəbbüsü ilə “Xocalıya ədalət” kampaniyasını Rusiyanın 27 regionunda davam etdirmişlər.

Elə həmin gün Sankt-Peterburqun M.Qorki adına Mədəniyyət Evinə Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı Nümayəndəliyi və Baş Konsulluğun birgə təşkilatçılığı ilə XX əsrin ən qanlı faciəsi olan Xocalı soyqırımının 19-cu ildönümünə həsr olunmuş “Xocalıya ədalət!” elmi-praktiki konfrans keçirilmişdir.

Tədbirə 600-dən çox soydaşımız qatılmışdır. Konfransda Sankt-Peterburq ictimaiyyətinin nümayəndələri, bir sıra ali təhsil ocaqlarının müəllimləri, nüfuzlu iş adamları, tələbələrımız və kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri iştirak etmişlər.

Tanınmış yazıçı, professor Yuri Pompeyevin şəxsi xatirələri əsasında yazılmış “Qarabağ gündəliyi” və Robert Arakelovun “Erməni ziyalısının etirafı” kitablarının təqdimatı keçirilmişdir. Xocalıda törədilmiş vəhşilikləri əks etdirən fotosərgi nümayiş olunmuş, tədbir iştirakçılarına Heydər Əliyev Fondu tərəfindən hazırlanmış “Qarabağ həqiqətləri” məlumat toplusu təqdim edilmişdir.

Konfransda yenilənmiş justiceforkhojaly.org saytının təqdimatı keçirilmişdir. İştirakçılara saytdan istifadə qaydaları barədə geniş məlumat verilmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə Rusiya Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatı (RAGT) və Ümumrusiya Azərbaycan Konqresi ilə birlikdə Moskvada və Rusiyanın bir sıra regionlarında Yeni il bayramı ərəfəsində irimiqyaslı xeyriyyə aksiyaları keçirilmişdir.

Belə ki, 27 dekabr 2011-ci il tarixdə Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin əməkdaşları və RAGT-nin üzvləri Moskvanın bir neçə uşaq

---

evində, bərpa mərkəzində olmuşlar. Uşaqlar üçün Şaxta baba, Qar qız və digər nağil qəhrəmanlarının iştirakı ilə bayram tədbirləri təşkil olunmuşdur.

Xeyriyyə aksiyaları Moskvanın 43 və 11 nömrəli bərpa mərkəzlərində, 12 nömrəli uşaq evində, Rusiya Tibb Elmləri Akademiyasının B.V.Petrovski adına Elmi Cərrahiyyə Mərkəzində, habelə “Yujnoye Butovo” əlil uşaqların Sosial Reabilitasiyası Mərkəzində keçirilmişdir.

Rusiyanın digər regionlarında – Sankt-Peterburqda, Yekaterinburqda, Vladimir, Tula, Kaluqa, Tver, Kirov, Voronej, Çelyabinsk, Lipetsk, Tümen, Yaroslavl vilayətlərində, habelə Udmurtiyada da bu cür xeyriyyə aksiyaları keçirilmişdir.

Aksiyalarda Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin əməkdaşları ilə yanaşı, Leyla Əliyevanın bir il əvvəl yaratdığı Rusiya Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının üzvləri də fəal iştirak etmişlər.

2011-ci il may ayının 17-də Moskvada Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyini yenidən bərpa etməsinin 20-ci ildönümünə həsr olunan “Azərbaycan gecəsi” adlı təntənəli mərasim keçirilmişdir. Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü, ölkəmizin Rusiyadakı səfirliyinin dəstəyi ilə baş tutan və Dövlət Kreml Sarayında keçirilən mərasimdə Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyeva və Rusiyanın birinci xanımı Svetlana Medvedeva iştirak etmişlər.

Burada Azərbaycanın və Rusiyanın birinci xanımları “Karl Faberje və daş oyma ustaları. Rusiyanın əlvan dəfinəsi” adlı sərgiyə baxdılar. Ekspozisiyada görkəmli rus zərgəri Karl Faberjenin şah əsərləri nümayiş etdirilir. Bütün dünyada tanınan zərgər Karl Faberje 1846-cı ildə Sankt-Peterburqda zərgər ailəsində dünyaya gəlmişdir. Faberje Zərgərlik Evi rus çar ailəsi üçün özünəməxsus tərzdə zinət əşyalarının istehsalı sayəsində məşhurlaşmışdır. Bu zərgərlik məmulatları virtuoz hazırlanma tərzində və ideyanın orijinallığı ilə seçilir.

Mehriban Əliyeva və Svetlana Medvedeva sərgidə Faberje ilə eyni dövrdə yaşayan və imperator sarayı üçün zinət əşyaları hazırlayan zərgərlərin, Ural sənətkarlarının işləri ilə də tanış oldular. Ekspozisiyada İmperator, Yekaterinburq, Peterqof və Kolivan fabriklərində istehsal edilən əsərlər də nümayiş etdirilir.

Dövlət Kreml Sarayında “Azərbaycan gecəsi” çərçivəsində Heydər Əliyev Fondunun ən uğurlu layihələrindən olan “Azərbaycan” nəşrinin rus dilindəki versiyasının təqdimatı oldu. Oxuculara odlar yurdu Azərbaycan haqqında müfəssəl məlumat vermək məqsədilə ərəsəyə gətirilən nəşrdə toplanan 1000-dən çox şəkil xalqımızın qədim tarixini, ənənələrini, mədəniyyətini, etnoqrafik xüsusiyyətlərini əks etdirməklə yanaşı, ölkəmizin keçmişini və bu gününü, müasir simasını da təcəssüm etdirir. Bu kitab oxucuda ölkəmiz haqqında əyani

---

təsəvvür yaratmaq, onu tanımaq və sevmək baxımından çox böyük əhəmiyyətə malikdir. Kitabda paytaxt Bakı ilə bərabər, bütün bölgələr barədə şəkillər və materiallar əksini tapmışdır. Ölkəmizin qədim tarixinin, memarlığının, mədəniyyətinin bütün tərəfləri ilə əks olunduğu “Azərbaycan” nəşri ilə tanışlıq respublikamız və paytaxt Bakı haqqında dolğun təəssürat yaratmaqla, onun mədəniyyətlər və sivilizasiyaların qovuşuğunda yerləşməsindən xəbər verir.

Bu gecəyə Azərbaycan xalçalarının sərgisi də xüsusi ovqat gətirdi. Coğrafi mövqeyinə, naxış kompozisiyasına, rəng həlli və texniki xüsusiyyətlərinə görə Azərbaycan xalçaçılıq məktəbinin bütün istiqamətlərinin təmsil olunduğu bu sərgidə 80-dən çox xalça nümunələri nümayiş etdirilir. Sərgidə yer alan Qarabağ xalçaçılıq məktəbinin nümunələri Qarabağın əzəli Azərbaycan torpağı olduğunu bir daha hamının diqqətinə çatdırır.

Azərbaycanda xalçaçılıq məktəbi özünün inkişaf dövrünü yaşayır. Xalqımızın milli sərvəti olan bu sahənin inkişafı ilə bağlı ölkədə həyata keçirilən tədbirlər ilk növbədə bu qədim el sənətinin yaşadılmasına göstərilən diqqətdən irəli gəlir. Hazırda özünün yeni inkişaf mərhələsinə daxil olan xalçalarımız Azərbaycan mədəniyyətinin ən böyük hamisi olan Heydər Əliyev Fondunun həyata keçirdiyi layihələrlə daha da zənginləşir.

Azərbaycan xalçalarının Dövlət Kreml Sarayında nümayişi böyük maraqla qarşılandı. Xalqımızın milli kimliyinin, soydaşlarımızın arzu və istəklərinin əks olunduğu bu xalçalar hər bir azərbaycanlının qəlb döyüntüsünü Moskva auditoriyasına uğurla çatdırdı.

Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva mərasimdə çıxış etdi. Tədbirə gələnləri salamlayan Mehriban Əliyeva Azərbaycan gecəsində iştirak etdiyinə görə Rusiya Prezidentinin xanımı Svetlana Medvedevaya xüsusi minnətdarlığını bildirdi. Azərbaycanın birinci xanımı “Eurovision-2011” mahnı yarışmasında ölkəmizi təmsil edən Eldar Qasımov və Nigar Camal cütlüyünə səs verənlərə təşəkkürünü çatdırdı. Vurğuladı ki, bu günlərdə Azərbaycanda hamı bu qələbə, gənclərimiz və ölkəmiz ilə fəxr edir. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti müsabiqədə səsvərmə zamanı Azərbaycana ilk 12 balı verən Rusiyaya təşəkkürünü bildirdi. Azərbaycan dövlətçiliyinin qədim tarixindən danışan Mehriban Əliyeva ölkəmizin həmişə Şərqlə Qərbi, Şimalla Cənubu birləşdirdiyini vurğuladı. Bildirdi ki, Azərbaycanda həmişə bütün xalqlar sülh şəraitində yaşamışlar.

Mehriban xanım Əliyeva Azərbaycanın müsəlman Şərqində ilk parlament respublikası olduğunu, burada ilk opera və baletin yarandığını bildirdi, qazanılan uğurları qeyd etdi. Sovet dövründə neft sahəsinin inkişafı, faşizm üzərində qələbənin qazanılmasında Azərbaycanın rolu barədə danışan Mehriban Əliyeva bildirdi ki, biz ölkəmizin əldə etdiyi nailiyyətlərlə fəxr edirik.

Azərbaycanın birinci xanımı Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinə toxundu, bu gün ölkəmizdə orta və ali təhsilin ana dili ilə yanaşı, rus dilində də tədris olunduğunu, Bakı Slavyan Universitetinin, Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin filialının, Rus Dram Teatrının fəaliyyət göstərdiyini bildirdi.

Azərbaycanın birinci xanımı ötən il Bakıda Azərbaycan-Rusiya humanitar forumunun keçirildiyini, bu il Rusiya ilə birgə beynəlxalq humanitar forumun təşkil olunacağını diqqətə çatdırdı.

“Mədəni müxtəliflik qədim mədəniyyət və tarixə malik Azərbaycan xalqı üçün ənənəvidir”, – deyən Mehriban xanım Əliyeva müstəqil dövlət kimi ölkəmizin 20 il mövcud olduğunu və bu qısa vaxtda böyük uğurları qazanıldığını vurğuladı. Azərbaycanın iqtisadi sahədə əldə etdiyi nailiyyətlər haqqında danışan Heydər Əliyev Fondunun prezidenti ölkəmizin irimiqyaslı layihələr həyata keçirdiyini, dövlət siyasətinin sosialyönümlü olduğunu, 900 min yeni iş yerinin yaradıldığını, yoxsulluğun səviyyəsinin azaldıldığını, ölkədə yeni təhsil və səhiyyə ocaqlarının inşa edildiyini, parkların, teatrların yaradıldığını və yenedən qurulduğunu diqqətə çatdırdı. Bildirdi ki, yalnız bu il Bakıda beşulduzlu altı otelin açılması planlaşdırılır.

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi barədə məlumat verən Azərbaycanın birinci xanımı vurğuladı ki, ölkəmiz bu məsələnin beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində həll olunacağına və ərazi bütövlüyümüzün bərpa ediləcəyinə ümid edir. “Bu gün bizim vizit kartımız – zəngin mədəni irsimizdir”, – deyən Mehriban Əliyeva hamını Azərbaycana dəvət etdi. “Sizi görmək biz azərbaycanlılara həmişə xoş olacaq”, – deyən Azərbaycanın birinci xanımı Rusiya xalqına sülh, əmin-amanlıq və firavanlıq arzuladı.

Beləliklə, bu gün Rusiya ilə Azərbaycanın münasibətlərində ictimai diplomatiyanın rolu ilbəl artır. İki ölkənin humanitar qarşılıqlı fəaliyyət prosesləri, politologiya dilində desək, soft-power mexanizmləri artıq dövlətlərin siyasi səylərinin sadəcə əlavəsi deyil, məmləkətimizi vətəndaş cəmiyyəti səviyyəsində birləşdirən müstəqil prosesə çevirmişdir.

Bu işdə Azərbaycanın birinci xanımı, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın başçılıq etdiyi Heydər Əliyev Fondu fəal iştirak edir. Fondun Rusiyada həyata keçirdiyi təşəbbüslərin əlaqələndiricisi prezident ailəsinin böyük qızı Leyla Əliyeva olmuşdur.

RAGT Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatıdır. Bu birlik ölkənin Moskva və Sankt-Peterburqdan tutmuş Primorsk diyarınadək müxtəlif ali məktəblərdə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrdən ibarət klubları bir araya gətirmişdir. RAGT-nin Rusiyada 60-dan çox regional şöbəsi vardır. Onun fəaliyyətinin prioritet istiqaməti gənc azərbaycanlıların yaşadıkları, təhsil aldıkları və çalışdıqları çoxmillətli Rusiyanın reallıqlarına inteqrasiyasına kömək etməkdir. Qonşu xalqların adət-ənənələrinə hörmət ruhunda tərbiyə olunmuş Azərbaycan gənc-

---

ləri Rusiya mühitinə asanlıqla alışırlar. RAGT Azərbaycan gənclərini birləşdirir, cəmiyyətdə layiqli yer tutmalarına, Azərbaycanın hüduqlarından kənar da vətənə faydalı olmalarına kömək edir. Gənclər təşkilatı ehtiyacı olan hər kəsə, xüsusən, uşaqlara və xəstələrə yardım göstərir. RAGT görüşlərin təşkilini, ideyaların əlaqələndirilməsini və əməli sahibkarlığı dəstəkləyir, həm Rusiyada, həm də Azərbaycanda gənc azərbaycanlıların məşğulluq səviyyəsinin daha yüksək olmasına çalışır. RAGT-nin vəzifəsi gənclərdə həyata nikbin münasibət və doğru seçim etmək bacarığı formalaşdırmaqdır.

Azərbaycanın Rusiyada imicinin formalaşmasında və inkişaf etdirilməsində informasiyanın və praktiki tərkib hissənin güclənməsi Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatının sədri Leyla Əliyevanın fəaliyyətinin sanballı nəticəsi olmuşdur. Mübaliğəsiz deyə bilərik ki, Leyla Əliyeva öz vətəninə soft-powerinin həyata keçirilməsi üçün bir növ nadir, postsovet məkanında analoqu olmayan mexanizm yaratmışdır. Məhz onun təşəbbüsü ilə təsis edilmiş “Baku” jurnalı istedadlı qələm sahiblərinin yazdığı dolğun, maraqlı mətnlərin və yüksək keyfiyyətli fotosəkillərin dili ilə həm Azərbaycanın ənənəvi mədəniyyəti haqqında, həm də ölkə həyatının müasir meyilləri və xüsusiyyətləri barədə söhbət açır. Jurnalda həm də tanınmış rusiyalı müəlliflərin oçerkləri dərc edilir. Bu materiallarda azərbaycanlıların dünyagörüşü, Bakı şəhər mədəniyyətinin koloriti heyrətamiz dərəcədə dəqiq və eyni zamanda obrazlı şəkildə təsvir edilir. Bununla da oxucu Azərbaycan dünyasının rəngarəng reallıqlarına dərinləndən bələd olmaq imkanı əldə edir.

Lakin Leyla Əliyevanın ən mühüm layihəsi Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatı (RAGT) adlanan ictimai qurumdur. RAGT Azərbaycan diasporunun mədəni həyatının inkişafında keyfiyyətə yeni mərhələ, gənclərə doğru atılan cəsəratlı addım olmuşdur. Bu layihədə təkə diasporun həyatı deyil, Rusiyanın özünün gənclər siyasətinin bir sıra cəhətləri əhatə edilir.

Nəhayət, Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyinin məxsusi fəaliyyəti barədə. Əgər Azərbaycanın beynəlxalq ictimai-siyasi tədbirlərinin bütün spektrinə və ya Azərbaycan mədəniyyətində baş vermiş mühüm hadisələrlə əlaqədar təşkil edilmiş ayrı-ayrı tədbirlərə nəzər salsaq, heç şübhəsiz, Rusiya ictimai məkanında Azərbaycanın sosial və mədəni təşəbbüslərinin əsas əlaqələndiricisi rolunda məhz Heydər Əliyev Fondu çıxış edir.

Azərbaycanın “mülayim qüvvə” siyasəti hansı istiqamətlərdən ibarətdir? Ölkənin hüduqlarından kənar Azərbaycanın mədəni təsirini dəstəkləməyə qabil olan üç sahə məlumdur. Bunlardan birincisi çoxsaylı Azərbaycan diasporunun özüdür. Burada bir neçə mədəniyyət və informasiya istiqamətini fərqləndirmək lazımdır. Əvvələn, öz mədəni irsinə biganə qalmayan hər hansı ölkə kimi Azərbaycan da diasporun özündə ana dilinin öyrənilməsinə kömək

---

etməyə yönəlmiş təşəbbüsləri dəstəkləməyə çalışır. Doğma vətənlə əlaqə saxlamaq hər bir milli diaspora münasibətdə istənilən dövlət üçün ənənəvi vəzifədir. Lakin rusiyalı azərbaycanlılara münasibətdə Bakı hər şeydən əlavə, onların Rusiya cəmiyyətinə daha keyfiyyətli inteqrasiyası üçün şərait yaratmağa çalışır və beləliklə, miqrantları qəbul edən dövlətin funksiyalarının bir qismini öz üzərinə götürür.

Rusiya azərbaycanlıları müxtəlif yaşlı, müxtəlif dünyagörüşlü, təhsil standartları müxtəlif olan, sosial proseslərə müxtəlif dərəcədə cəlb edilmiş insanlardır. Azərbaycanın müxtəlif regionlarından olan bu insanlar Rusiyanın müxtəlif regionlarında məskunlaşmışlar. Bütün bunları nəzərə almaq zəruridir. Digər tərəfdən, rusalarda və Rusiyanın digər vətəndaşlarında Azərbaycanın həyatı və mədəniyyəti barədə daha keyfiyyətli informasiya formalaşdırmaq məqsədilə əzmlə iş aparmaq lazımdır.

Son illərdə məhz bu missiya Heydər Əliyev Fondu – RAGT tandeminin əsas məqsədinə çevrilmişdir. Rəmzi bayram tarixlərinin məzmununu Rusiya cəmiyyətinin fəal hissəsinə çatdırmaq və ölkənin müasir tarixindəki faciəli hadisələri tarixi mövqedən savadlı şərh etmək onların işinin prioritet istiqamətinə çevrilmişdir. Oxucuların yaşlı nəslinin yadındadır: burada söhbət mahiyyət etibarilə xarici ölkələrlə dostluq cəmiyyətlərində sovet dönməində aparılan işdən gedir.

Azərbaycanın xarici aləmə mədəni inteqrasiyasının ikinci, birincidən heç də az əhəmiyyətli olmayan amili daim Rusiyanın informasiya məkanında olmaqdır. Bu halda söhbət təkcə Azərbaycan haqqında rəngarəng materiallar çap edən “Baku” jurnalı, yaxud “GEO” və “Vokruq sveta” kimi nəşrlərdə dərc edilən məqalələrdən getmir. Rusiya mətbuatının səhifələrində davamlı və müsbət informasiya mövqeyinə malik olmaq artıq qazanılmış nəticədir. Heydər Əliyev Fondu indi daha da irəli gedir. Qarşıya Azərbaycanın kütləvi mədəniyyətini və şou-biznes subyektlərini Rusiya mədəni məkanına daha çox cəlb etmək vəzifəsi qoyulmuşdur.

Burada müxtəlif iş formalarından istifadə edilə bilər: Azərbaycan ərazisində müxtəlif simfonik, caz və folklor festivallarının keçirilməsi, ayrı-ayrı musiqiçilərin və kollektivlərin Rusiyaya səfərləri – bütün bu tədbirlər nəticəsində iki ölkənin mədəni birlikləri bir-biri ilə nəinki tanış olur, qarşılıqlı zənginləşir, həm də Azərbaycan incəsənətinin pərəstişkarlarının, onun həqiqi sərraflarının davamlı birliyi formalaşır.

Onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, Azərbaycan musiqi sənəti (musiqinin bütün istiqamətləri – cazdan və klassik simfoniyağa başlamış, müasir rəqs ritmlərinə qədər) artıq çoxdan öz auditoriyasını qazanmışdır. Rusiya cəmiyyətində bu sənət hələ sovet dövründən yüksək qiymətləndirilir. Eyni sözlər Azərbaycanın müasir təsviri incəsənətinə, kino sənayesinə, ədəbiyyatına da aiddir.

Üçüncü sahə Rusiya-Azərbaycan ziyalı forumlarını, tanınmış liderlərin görüşlərini, görkəmli ictimai xadimlərin iştirak etdiyi sair tədbirləri əhatə edir. Azərbaycanın tanınmış yazıçıları, rəssamları, rejissorları, aktyorları, musiqiçiləri, idmançıları Azərbaycanın ictimai diplomatiyasına getdikcə daha fəal cəlb edilir. Fond bu cür tədbirlərin əsas təşkilatçısıdır.

Deyə bilərik ki, RAGT-ni formalaşdıran dəstək və birlik hissi Rusiyadakı azərbaycanlı gənclərə fəal həyat mövqeyi aşılardan kifayət qədər güclü sosial-psixoloji stimulyatordur. Fəal vətəndaş mövqeyi peşəkarlığın, özünü təmin etmək qabiliyyətinin və ölkə qarşısında, cəmiyyət qarşısında mənəvi məsuliyyətin təməlidir. Bunu sübut etmək üçün hər hansı xüsusi dəlillər axtarmağa ehtiyac yoxdur.

2010-cu ilin may ayında Moskvada Rusiyanın bütün bölgələrində altmış yerli regional bölməni birləşdirən bu güclü təşkilatın ikinci konfransı keçirilmişdir. Forum Rusiyadakı azərbaycanlı gənclərin yüksək dərəcədə hazırlıqlı və mütəşəkkil olmasını göstərdi. Forumun seksiyalarında nümayiş etdirilmiş qeyri-standart qərarlar qəbul etmək bacarığı, öz fikrini sərbəst ifadə etmək, stereotiplərdən asılı olmamaq kimi keyfiyyətlər ümid etməyə əsas verir ki, Rusiya ilə Azərbaycan arasında qarşılıqlı faydalı əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsinə ləyaqətlə xidmət edəcək, kreativ təfəkkürlü gələcək liderlərin keyfiyyətcə yeni nəsli formalaşmaqdadır.

RAGT-nin lideri Leyla Əliyevanın çıxışının əsas tezləri mənəviyyatlılıq, vətənpərvərlik, nikbinlik və birlik kimi yeni sosial-siyasi dəyərlərin formalaşması problemləri ilə bağlıdır. Bunların hamısı Rusiya cəmiyyətinin bütün subyektləri üçün həyati əhəmiyyətli oriyentirlərdir. Məhz onlar müasir dünyada fərdin ahəngdar inkişafının rəhni və Rusiyada Azərbaycan diasporunun səmərəli fəaliyyətinin qarantıdır.

RAGT-nin hər bir üzvü ölkənin intellektual kapitalı, Rusiyada öz vətəndaş potensialını reallaşdırmağa qabil olan güclü diaspordur. Məhz bu səbəbdən RAGT-nin fəaliyyəti və gələcək inkişafı çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. RAGT milli diaspor siyasətini tamamlamaqla bərabər, həm də humanitar diplomatiyanın davamıdır.

Ulyanovsk şəhərindəki orta ümumtəhsil məktəbi Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə əsaslı şəkildə yenidən qurulmuşdur. Bu, Rusiyanın sosial məkanında Azərbaycanın humanitar təsirinin genişlənməsinin daha bir təzahürü olmuşdur. Maraqlıdır ki, Azərbaycanın bu cür təşəbbüsləri Moskvadan kənar da çox sürətlə inkişaf etməkdə, bütün Rusiyada dərinləşməkdə və genişlənməkdədir.

Məsələn, 2010-cu ildə RAGT-nin regional bölməsi tərəfindən Udmurtiyanın İjevsk şəhərindəki 66 nömrəli ümumtəhsil məktəbi bazasında Azərbaycan

---

bazar günü məktəbi açılmışdır. Bu məktəbdə Azərbaycan dili və Azərbaycan tarixi fənləri tədris edilir.

Bütün bunlar azərbaycanlıların və rusiyalıların qarşılıqlı sosisomədəni fəaliyyətinə yeni təkan verir. Heydər Əliyev Fondunun “Təhsilə dəstək” layihəsi çərçivəsində Ulyanovskda Rusiyanın adı bir məktəbinin yenidən qurulması əyani şəkildə göstərir ki, ölkələrimizin qarşılıqlı humanitar fəaliyyəti keyfiyyətə yeni mərhələyə qədəm qoymuşdur. Bu həm də Heydər Əliyev Fondunun və RAGT-nin Rusiya məkanında kompleks, səmərəli və birgə fəaliyyətinin göstəricisidir. Məlum olduğu kimi, bu iki qurumu birləşdirən onların ideologiyasının oxşar olmasıdır: Fond Azərbaycanın sosial və mədəni təşəbbüslərinin təbliğ edilməsi üçün maliyyə və insan resurslarını akkumulyasiya edir, RAGT isə gənclərin vətəndaşlıq təşəbbüslərini əlaqələndirir. Bu qurumların təşkilatçılarının başının ucalığıdır ki, onlar sosial işin çox dəqiq və olduqca uğurlu vektorunu – azərbaycanlı gəncləri Rusiyanın vətəndaş cəmiyyətinin fəal üzvləri rolunda çıxış etməyə həvəsləndirməyi və istiqamətləndirməyi seçmişlər. Əgər əvvəl onların keçirdiyi tədbirlər diasporun obrazını dəyişməyə yönəlmişdi və kifayət qədər məhdud dairənin marağını cəlb edirdisə, indi buraya Rusiyanın sosial həyatında fəal iştirak etmək iddiasında olan daha bir tərkib hissə əlavə olunmuşdur. Ulyanovskdakı məktəbin açılışından sonra (xatırladaq ki, bu layihənin ümumi dəyəri 25 milyon rubl olmuşdur) onu da qeyd etmək lazımdır ki, Heydər Əliyev Fondu və RAGT daha sadəcə olaraq, Rusiyanın “xeyirxah qonaqları” deyildir, onlar ümumi evin inşa edilməsində, rusiyalıların həyat keyfiyyətinin artırılmasında və bir-birinin yeni müsbət obrazının formalaşmasında tərəfdaş qurumlara çevrilir.

Bu aksiyanın digər nəticəsi Rusiyadakı gənc azərbaycanlıların özlərinə istiqamətlənmişdir. Heydər Əliyev Fondunun proqramları çərçivəsində iş prosesində başqa millətlərin nümayəndələrində rusiyalılarla çiyin-çiyinə çalışmaq, onların ümumi ölkəsinin sosial məkanında mütərəqqi dəyişikliklər istiqamətində birgə səy göstərmək bacarığı tərbiyə olunur. Qeyd edək ki, yuxarıda adı nı çəkdiyimiz Ulyanovsk məktəbi “Azərbaycan məktəbi”, yəni etnik-mədəni komponentli təlim proqramını həyata keçirən ümumtəhsil məktəbi deyildir. Ulyanovskdakı adı ümumtəhsil məktəbində şagirdlərə Azərbaycanın tarixi və mədəniyyəti ilə əyani şəkildə tanış olmaq imkanı verən zallar yaradılmışdır. Təbii ki, bu, Azərbaycanı daha yaxşı tanımağa kömək edəcək, həmin biliklər isə, öz növbəsində, gələcəkdə ölkələrimiz arasında mehriban qonşuluq atmosferinin qorunub saxlanmasının rəhni olacaqdır.

Məktəbdə yaradılmış 3 kompüter sinfinə Azərbaycanda “Gələcək üçün təhsil 1:1” layihəsi çərçivəsində (bu layihə də Heydər Əliyev Fondunun himayəsi ilə həyata keçirilmişdir) istehsal edilən, İnternet şəbəkəsinə naqilsiz qoşulmaq

---

üçün qurğularla, zərbəyə davamlı örtüklə və lisenziyalı proqram təminatı ilə təchiz edilmiş 20 ədəd NEXUS noutbuku verilmişdir. Bunların sayəsində rusiyalı yeniyetmələr hələ ibtidai məktəbdə oxuyarkən Azərbaycan haqqında, Cənubi Qafqazda yerləşən bu dövlətin sənaye, o cümlədən texnoloji cəhətdən də inkişaf etmiş, Rusiyaya dost ölkə kimi təsəvvürə malik olacaqlar.

Gənclərlə iş, hətta bu iş ayrı-ayrı tədbirlərdən başlandıqda belə, öz məntiqinə görə gec-tez inkişaf edərək konstruktiv vətəndaş fəallığına çevriləcək, səmimi volonterlik və könüllülük nümunələri göstərəcəkdir. Yalnız bu əsasda həmin iş uğurlu ola bilər. RAGT də məhz özünün güclü təşkilati resurslarından istifadə etməklə gənclərə bu cür təkan vermək, onlardan əsl vətəndaşlar yetişdirmək, müsbət həyat mövqeyi, real işlər görmək üçün əsl vətəndaş istəyi formalaşdırmaq, onları dünyanı yaxşılığa doğru dəyişməyi bacaracaqlarına inandırmaq əzmindədir. Buna görə də təsadüfi deyildir ki, Rusiyanın digər gənclər təşkilatları, məsələn, “Rossiya Molodaya” təşkilatı RAGT-nin uğurlarına diqqət yetirir (bu iki təşkilat arasında tərəfdaşlıq sazişləri imzalanmışdır).

Gənclik problemlərinə həsr edilmiş çoxsaylı tədqiqatlar göstərir ki, Rusiya gəncləri haqqında hələlik tam təsəvvür formalaşmamışdır. Eyni qayda ilə gənclərdə də gələcək həyat yolu barədə təsəvvür çətinliklə formalaşır. “Zəmanəmizin qəhrəmanı, nümunə götürməyə layiq olan kumir necə insandır?”, “gəncləri hərəkətə gətirən oriyentirlər hansılardır, merkantil pragmatik maraqlar gəncliyə xas olan romantik idealları tam üstələmişdirmi?”, – bu kimi mühüm suallara hələlik dəqiq cavab yoxdur. Nəhayət, ən mühüm sual – çoxmillətli ölkəmizdə gənclərin nəzərində yeni rusiyalının dolğun obrazı mövcuddurmu, yoxsa bu obraz ayrı-ayrı etnik seqmentlərə parçalanır? Həmin suallara necə cavab verilməsindən və Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatı etnik mənşəyindən asılı olmayaraq, Rusiya vətəndaşının inkişaf “sexinə”, tolerant və fəal vətəndaşın formalaşdığı məkana çevrilə bilər.

Real işlər, həyata keçirilmiş ideyalar, nail olunmuş məqsədlər əminliklə deməyə imkan verir ki, RAGT özünü təsdiq etmiş birlikdir. Hazırda RAGT Azərbaycandan kənar da ən fəal gənclər təşkilatıdır. Üzvlərimizin sayı bir ilə bir neçə dəfə artmışdır. Təşkilatın artıq 60-dan çox bölməsi vardır. Regional təşkilatlar fəallıqlarına görə heç də mərkəzdən geri qalmırlar. Bir il ərzində biz təkcə Moskvada və Bakıda deyil, həm də Sankt-Peterburqda, Tverdə, İvanovoda, Smolenskdə, Murmanskda və Yekaterinburqda xeyli tədbirlər, görüşlər, aksiyalar keçirmişik.

Təşkilatın fəaliyyətimizin prioritet istiqamətləri mədəniyyətlərarası dialoqun qurulması, Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irsinin təbliği, müasir Azərbaycan reallıqlarının Rusiya cəmiyyətinə çatdırılması, habelə elm və təhsil sahələridir. Bir də əlbəttə, Rusiya Federasiyasında yaşayan və təhsil alan Azərbaycan vətəndaşları, tələbələri və gənclərinə qayğı göstərilməsidir.

Təşkilatın fəaliyyətinin mühüm tərkib hissələrindən biri Heydər Əliyev Fondu ilə birlikdə “Xocalıya ədalət” beynəlxalq kampaniyasının keçirilməsidir. Bu kampaniya çərçivəsində dünyanın müxtəlif ölkələrində 70-dən çox aksiya keçirilmişdir. Kampaniyanın məqsədi 1992-ci ilin fevral hadisələri barədə dünyanın bütün qitələrinə məlumat çatdırmaqdır. Xocalı bizim dərdimizdir və dünya birliyinə bu faciə, ümumilikdə Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi barədə məlumat verilməsi çox vacibdir. Bu münaqişə ədalətli həll olunanaqədər, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa edilənədək təşkilat bu istiqamətdə fəaliyyət göstərəcəkdir.

RAGT mədəniyyəti bütün dialoqların universal açarı hesab edir. Moskvada və Rusiyanın digər şəhərlərində Azərbaycan mədəniyyəti günləri və həftələri keçirmiş, musiqi gecələri, fotosərgilər, filmlərin nümayişi təşkil olunmuş, zəngin Azərbaycan mədəniyyətini layiqincə təmsil etməkdədir.

RAGT humanitar və sosial sahələrdə də xeyli iş görmüş, köməyə ehtiyacı olanlara konkret yardımlar etmiş, məsələn, uşaq evlərində, xəstəxanalarda uşaqlara böyük qayğı göstərmişdir. Xəstə uşaqlar üçün “Qanın milləti yoxdur” devizi altında dərin rəmzi mənə daşıyan qanvermə aksiyasını xüsusi qeyd etmək olar. Bu, göstərir ki, Azərbaycan və Rusiya gənclərinin həyat dəyərləri eynidir. RAGT-nin təşəbbüsü ilə tütünün və alkoqolun insan orqanizminə təsiri barədə reklam-maarifləndirmə kampaniyası keçirilmişdir. “Əmin ol ki, sağlamsan” və “Xəstəliyə “yox” de” proqramları çərçivəsində Azərbaycandan və Moskvadan yüzlərlə adam pulsuz müayinə olunmuşdur.

RAGT idmanda da parlaq nəticələr əldə etmişdir. 2009-cu ildən Moskvada Rusiyada təhsil alan azərbaycanlı tələbələrdən ibarət 16 komandanın iştirakı ilə mini-futbol çempionatı keçirilir. Regionlar bu ideyanı dəstəkləmişlər və bu il çempionatda artıq 24 komanda iştirak etmişdir. Bu, gənclərimizin idmana olan böyük marağından xəbər verir.

RAGT-nin rəsmi saytı yenilənmişdir və gənclərimiz ünsiyyət bağlaya, maraqlı informasiyaları müzakirə, müsabiqələrdə iştirak etmək imkanına malik olmuşlar.

“Baku” jurnalı qədim olduğu qədər də çox gənc bir şəhərin bütün gözəlliyini əks etdirir. Bu gün Bakı müasirliklə ayaqlaşan zəngin mədəni dəyərlər, milli ənənələr şəhəridir. Bu jurnal Rusiyada Azərbaycan mədəniyyətindən, adət-ənənələrindən söz açan yeganə illüstrasiyalı nəşrdir. Oxucular onun köməyi ilə Azərbaycanı kəşf edir, onun zəngin mədəniyyəti və tarixinə bələd olurlar. Jurnal Odlar Yurduunun Yer kürəsinin müxtəlif guşələrində yaşayıb-yaradan ən layiqli nümayəndələri ilə rusiyalıları tanış edir. “Baku” jurnalı orta əsr şəhərinin qədim küçələrinə və inkişafda olan dövlətin müasir paytaxtının gur işıqlandırılmış geniş prospektlərinə səyahətə dəvət edir. “Baku”nun səhi-

---

fələrində Abşeron çimərlikləri, Lənkəran və Naxçıvanın ecazkar təbiəti, Qafqaz dağları əks olunmuşdur. Jurnalın səhifələrində Üzeyir Hacıbəylinin və Niyazinin musiqisinə, Müslüm Maqomayevin və Rəşid Behbudovun nəğmələrinə, Banişevskinin və Tofiq Bəhramovun futboluna rast gəlicən. “Baku”nun redaksiyası məzmunlu aksiya və təqdimatlar təşkil edir, sevimli şəhər bərədə canlı boyalarla maraqlı söhbət açmağa, rusiyalı oxucularda Bakının və Azərbaycanın unudulmaz obrazını yaratmağa çalışır.

Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə 2012-ci il iyunun 5-də Sankt-Peterburqda dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin 870 illik yubileyi münasibətilə onun adını daşıyan bağın təntənəli açılışı olmuşdur. Açılış mərasimində Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva iştirak etmişdir.

Leyla Əliyeva mərasimi açaraq bildirmişdir ki, Nizami Gəncəvi adına bağın açılışı Heydər Əliyev Fondunun Rusiya nümayəndəliyi ilə Sankt-Peterburq Administrasiyasının daha bir layihəsidir. O demişdir: “2002-ci il iyunun 9-da XII əsrin dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkirinin Sankt-Peterburqda abidəsinin açılışında prezidentlər Heydər Əliyev və Vladimir Putin iştirak etmişdilər. Bakıda hazırlanmış abidə Azərbaycan xalqının Sankt-Peterburqa hədiyyəsi olmuşdur.

Nizaminin obrazını Azərbaycan heykəltəraşı, V.Muxina adına Leninqrad Ali Rəssamlıq Məktəbinin məzunu Qəyruş Babayev yaratmışdır. Bu il şairin anadan olmasının 870 illiyi tamam olur. Bununla əlaqədar, fondun nümayəndəliyinin hamiliyi ilə bağda qranitdən nadir skamyalar və Nizaminin əsərlərindən fraqmentlər təsvir edilmiş pannolar qurulmuş, şairin abidəsi bərpa olunmuşdur. Sankt-Peterburq qubernatorunun qərarı ilə bu gözəl bağa Nizami Gəncəvinin adı verilmişdir.

Qeyd etməliyik ki, Sankt-Peterburq ziyalıları Böyük Vətən müharibəsinin ən ağır illərində dahi şairin 800 illik yubileyini qeyd etmişlər. Böyük Nizamiyə bu qayğıkeş münasibəti Azərbaycan xalqı heç vaxt unutmayacaqdır. Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə Sankt-Peterburq şəhərində dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin xatirəsinə ucaldılmış abidə və salınmış bağ Azərbaycanın möhtəşəm qədim tarixə və zəngin irsə malik olan mədəniyyətini təcəssüm etdirir.

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN RUMİNİYA NÜMAYƏNDƏLİYİNİN FƏALİYYƏTİ

Heydər Əliyev Fondunun Rumıniyadakı nümayəndəliyi 2007-ci il sentyabr ayının 24-də açılmışdır. Nümayəndəliyin rəhbəri İqbal Hacıyevdir.

Nümayəndəlik Rumıniyadakı uşaq və ahıllar evlərinə mütəmadi yardımlar göstərir, valideyn qayğısından məhrum uşaqların cəmiyyətə reinteqrasiyasına kömək məqsədi ilə müxtəlif layihələr həyata keçirir.

Heydər Əliyev Fondunun Rumıniyadakı nümayəndəliyinin əlaqə qurduğu və əməkdaşlıq etdiyi qurumlar və cəmiyyətlər bunlardır:

- 1) *Fundatia Ion Pop de Popa – Ion Pop de Popa Fondu.*
- 2) *Fundatia Organizatiilor Neguvernamentale Pentru Protectia Drepturilor Copiilor – Uşaq Hüquqlarının Müdafiəsi Qeyri-Dövlət Təşkilatlarının Birliyi (200-ə qədər təşkilat).*
- 3) *Directiile Sociale ale Primariilor din Bucuresti – Buxarest şəhəri Sosial Yardım Departamenti.*
- 4) *Agentia Nationala Pentru Protectia Drepturilor Copiilor – Uşaq Hüquqlarının Müdafiəsi milli agentliyi.*
- 5) UNİCEF Romania – UNİCEF Rumıniya.
- 6) *Primaria Sectorului 2 din Bucuresti – Buxarest şəhəri 2-ci sektorunun İcra Hakimiyyəti.*
- 7) *Fundatia Internationala Pentru Copii si Familie – Beynəlxalq Uşaq və Ailə Fondu.*
- 8) *Centru de Resurse pentru Profesiuni Sociale – Sosial Profesiyyalar üçün Resurs Fondu.*
- 9) Kluj şəhəri İcra Hakimiyyəti.
- 10) Kluj şəhəri Sosial Yardım Departamenti.
- 11) Kluj şəhərində yerləşən “Prison Fellowship” Fondu.
- 12) Kluj Dövlət Universiteti.
- 13) Konstanta Dövlət Universiteti.
- 14) Buxarest Dövlət Universiteti.
- 15) Oradea şəhərində Uşaq Protezləri klinikası.
- 16) Turnu Severin şəhərində “Omenia” Xeyirxahlıq Fondu.
- 17) GOD BLESS THE CHILDREN UK – Romania branch.
- 18) Rumıniyanın Mədəniyyət Nazirliyi.

2007-ci il sentyabr ayının 24-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Rumıniya Prezidenti Trayan Besesku öz xanımları ilə birlikdə Buxarestin mərkəzində Heydər Əliyev Fondunun nümayəndəliyinin açılış mərasimində iştirak etmişlər.

Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin açılması ilə bağlı müvafiq sənədlər toplusu Rumıniyanın Elmi Tədqiqatlar Agentliyi, Elmlər Akademiyasının Rəyasət heyəti, səhiyyə, xarici işlər, ədliyyə, mədəniyyət və təhsil nazirliklərinin, Baş nazirin müavininin imzaları ilə təsdiq olunduqdan sonra Nazirlər Kabinetinin tam tərkibli iclasında müzakirə edilərək, Baş nazirin sərəncamı ilə müvafiq qərar qəbul olunmuşdur. Qərar Rumıniyanın rəsmi dövlət bülletenində çap edildikdən və Rumıniya Ali Məhkəməsinin qərarı ilə təsdiq olunduqdan sonra qüvvəyə minmişdir.

Nümayəndəliyin humanitar fəaliyyəti ölkə ictimaiyyəti tərəfindən dəstəklənmişdir. Məsələn, nümayəndəlik ahıllar evlərindən birini hamiliyə götürmüşdür. Nümayəndəliyin Buxarestin mərkəzində yerləşən binası XX əsrin əvvəlində tikilmiş memarlıq abidəsidir.

Renomed Form tibb mərkəzinin rəhbəri Dayan Babesku həmin mərkəzin nəzdində fəaliyyət göstərən, Krayova şəhərində yerləşən dializ və nevrologiya klinikasına Heydər Əliyevin adının verilməsi barədə qərarın surətini Azərbaycan Prezidentinə təqdim etmişdir.

2007-ci ilin dekabr ayının 12-də Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin vəfatının dördüncü ildönümündə Ulu Öndərimizin xatirəsi Rumıniyada anılmışdır. Azərbaycan Respublikasının Rumıniyadakı səfirliyi tərəfindən təşkil olunan anma mərasiminə Parlament və Senat nümayəndələri, ölkənin tanınmış siyasət, elm və mədəniyyət xadimləri, Rumıniyada fəaliyyət göstərən xarici səfirlik və nümayəndəliklərin rəhbərləri, Buxarest şəhərinin 2-ci sektorun Meri Nikolay Untsyanu, Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin, Azərbaycan-Rumıniya Mədəniyyət və Gənclər Assosiasiyasının, Rumıniya-Azərbaycan Sənaye və Ticarət Palatasının, Buxarestdəki türk və tatar cəmiyyətlərinin üzvləri, Heydər Əliyev adına təqaüdə layiq görülmüş tələbələr dəvət olunmuşlar. Tədbir iştirakçıları Buxarest şəhərindəki Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya Nümayəndəliyini ziyarət etmişlər.

Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsində, demokratik, dünyəvi dövlət quruculuğunda, ölkəmizdə sabitliyin bərqərar olunmasında Heydər Əliyevin misilsiz xidmətləri yüksək səviyyədə qiymətləndirilmişdir.

Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin sədri, Professor Dimitri Balan iki ölkə arasında dostluq və siyasi tərəfdaşlıq əlaqələrinin yaradılmasında Heydər Əliyevin misilsiz rolu barədə düşüncələrini ifadə etmişdir.

2008-ci ilin 13-14 fevral tarixlərində Azərbaycan Respublikasının Rumıniyadakı səfiri Eldar Həsənovun rəhbərliyi ilə nümayəndə heyətinin Kluj şəhərinə səfəri həyata keçirilmişdir. Heyətin tərkibinə Heydər Əliyev Fondu – Rumıniya nümayəndəliyinin direktoru İqbal Hacıyev, Rumıniya-Azərbaycan İkitərəfli Ticarət və Sənaye palatasının sədri Alev Balgi, Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin idarə heyətinin üzvü və Rumıniya-Türkiyə İkitərəfli Ticarət və Sənaye palatasının sədri Tamer Atalay, Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin sədr müavini Ruslan Vələdov, Səfirliyin II katibi Seyran Mirzəzadə daxil idi.

Qeyd edək ki, Kluj şəhəri əhalisinin sayına görə Rumıniyanın ikinci şəhəridir. Ölkənin ən vacib elm, təhsil, mədəniyyət, sənaye və istehsalat mərkəzlərindən, sürətlə inkişaf edən bölgələrindən biridir.

Səfər çərçivəsində Heydər Əliyev Fondu – Rumıniya nümayəndəliyi adından Kluj şəhərinin Ahıllar Evinə humanitar yardım və köməklik göstərilmişdir. Bura şəhərin yeganə Ahıllar Evidir və orada 110 nəfərdən artıq ahıla qayğı və xidmət göstərilir. Humanitar yardım Ahıllar Evinin rəhbərliyi tərəfindən əvvəlcədən təqdim edilmiş siyahı üzrə həyata keçirilmişdir. Bu siyahıya əsasən İtaliyadan xüsusi olaraq sifariş edilmiş və Ahıllar Evinin son illərdə ən çox ehtiyac duyduğu paltarların tez qurudulması üçün generator, dərman ləvazimatları, o cümlədən antibiotik və vitaminlər, 110 nəfərlik yataq və çarpayı dəstləri, zəruri qida məhsulları Ahıllar Evinə təqdim edilmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun direktoru İ.Hacıyev yerli televiziya kanalına rumın dilində müsahibə vermişdir. Müsahibədə İ.Hacıyev Azərbaycan xalqının Ümum-milli Lideri Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqının rifahı və dövlətçiliyimiz naminə tarixi xidmətləri, Rumıniya ilə Azərbaycan arasında dostluq, əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafındakı danılmaz rolu, Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti, UNESCO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərliyi ilə Fondun nəcib işləri, əsas fəaliyyət istiqamətləri, sosial, təhsil, mədəniyyət, səhiyyə sahəsində həyata keçirilən layihələri, uşaq evləri, əqli və fiziki çatışmazlıqları olan insanlara, kimsəsizlərə qayğısı, bu yaxınlarda Pakistanda qızlar üçün orta məktəbin inşası barədə ətraflı məlumat vermişdir.

Kluj şəhərinin meri şəhərdə yeni yetimlər evinə ehtiyac duyulduğunu nəzərə çatdıraraq, burada Heydər Əliyev Fondu tərəfindən belə bir mərkəzin tikilməsini xahiş etmişdir. Bu məqsədlə mer tərəfindən torpaq ayrılacağını və yetimlər evinə Heydər Əliyevin adının veriləcəyini bildirmişdir. Bunun Kluj şəhərinin deyil, eyni zamanda hakim partiyanın mövqeyi olduğunu diqqətə çatdırmışdır.

İ.Hacıyev Heydər Əliyev Fondu barədə dolğun məlumat verdikdən sonra, rumın dilinə tərcümə edilmiş “Heydər Əliyev Fondu. 2004-2007” broşürəla-

---

rını, həmçinin fond tərəfindən hazırlanmış məlumat və təbliğat vasitələrini merə təqdim etmişdir.

2008-ci ilin 26 fevral tarixində Xocalı faciəsinin 16-cı ildönümü ilə bağlı Heydər Əliyev Fondu Rumıniya Nümayəndəliyində anma mərasimi keçirmişdir.

Tədbirdə Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin sədri və idarə heyətinin üzvləri, Azərbaycan-Rumıniya Mədəniyyət və Gənclər Assosiasiyasının və Rumıniya-Azərbaycan Sənaye və Ticarət Palatasının üzvləri, ARDNŞ-nin Rumıniya nümayəndəliyinin əməkdaşları, Rumıniyada yaşayan və təhsil alan azərbaycanlılar, türk-tatar icmalarının, İran azərbaycanlılarının, Rumıniyada fəaliyyət göstərən səfirlik və KİV nümayəndələri iştirak etmişlər.

Rumıniyanın tanınmış ictimai, siyasi xadimləri Xocalı faciəsinin Azərbaycan tarixinin unudulmaz, dəhşətli və qanlı səhifəsi olduğunu söyləyərək, ermənilər tərəfindən törədilən qırğının ağır nəticələrindən danışmış, Xocalıda baş verən bu qətlər və qırğınların yalnız beynəlxalq hüquqa qarşı deyil, ümumiyyətlə, bəşəri dəyərlərə, insanlığa qarşı törədilən cinayət olduğunu vurğulamış, bu soyqırımın dünya ictimaiyyəti tərəfindən unudulmamasının əhəmiyyətini nəzərə çatdırmışlar.

Tədbirdə Heydər Əliyev Fondu – Rumıniya Nümayəndəliyinin direktoru İqbal Hacıyev, səfirliyin müşaviri Tural Rzayev, Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin və Rumıniya-Azərbaycan Sənaye və Ticarət Palatasının üzvləri, Rumıniyada yaşayan azərbaycanlılar Xocalı faciəsi ilə bağlı öz fikirlərini, duyğu və etiraz hissələrini dilə gətirmişlər.

Tədbir iştirakçıları Heydər Əliyev Fondu tərəfindən təqdim olunan və Xocalı faciəsinin dəhşətlərini əks etdirən “Xocalı uşaqların gözü ilə” adlı sərgi ilə tanış olmuşlar.

Anma mərasimində tədbir iştirakçlarına Heydər Əliyev Fondu tərəfindən hazırlanmış “Qarabağ haqqında həqiqi faktlar” və “Xocalı Soyqırımı (sənədlər, faktlarda və xarici mətbuatda)” adlı kitabçalar, səfirliyin təşəbbüsü ilə rumın dilində çapdan çıxmış “Xocalı faciəsi” və Avstriyalı yazıçı Erik Feyqelin “Erməni Mifomaniyası” adlı kitablar, Xocalı soyqırımı ilə əlaqədar səfirliyin press-relizi təqdim olunmuşdur.

Xocalı faciəsinin 16-cı ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Rumıniyadakı səfirliyi tərəfindən hazırlanmış geniş press-reliz Rumıniyada akkreditə olunan xarici ölkələrin səfirlik və beynəlxalq təşkilatların nümayəndəliklərinə, Rumıniyanın nazirlik, digər dövlət qurumları, qeyri-hökumət təşkilatlarına, ölkədəki kütləvi informasiya vasitələrinə göndərilmişdir.

2008-ci il mayın 28-də Azərbaycan Respublikasının Rumıniyadakı səfirliyi tərəfindən ölkənin dövlət və hökumət nümayəndələri, deputat və senatorları, siyasi partiya rəhbərləri, ictimai təşkilat və fondların üzvləri, tanınmış din,

---

ədəbiyyat və incəsənət xadimləri, Buxarest şəhərində akkreditə olunan xarici ölkələrin diplomatları, buradakı türk və tatar toplumunun təmsilçiləri, Heydər Əliyev Fondu – Rumıniya Nümayəndəliyi, Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyəti, Rumıniya-Azərbaycan Ticarət Palatası, ARDNŞ-in Rumıniyadakı nümayəndəliyinin əməkdaşlarının, Rumıniyada təhsil alan tələbələrimizin iştirakı ilə rəsmi qəbul keçirilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının 90-cı ildönümü ilə əlaqədar Rumıniyanın Daxili İşlər Nazirliyinin konsert salonunda musiqili, ədəbi-bədii gecə keçirilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Rumıniyadakı səfirliyi, Heydər Əliyev Fondu – Rumıniya Nümayəndəliyi və Pol Polidor Fondu tərəfindən keçirilən tədbirdə Rumıniyanın tanınmış müğənnisi Pol Polidor və Buxarest şəhərinin 50 nömrəli məktəbinin şagirdləri rumın və Azərbaycan dillərində mahnılar oxumuş, şeirlər söyləmiş, rəqs proqramı ilə çıxış etmişdirlər.

Bununla yanaşı, Buxarest şəhərində “Azərbaycanın dünəni və bu günü” adlı fotoekspozisiya nümayiş etdirilmişdir. Ekspozisiyada fotosəkillər ilə yanaşı qonaqlara rumın dilinə tərcümə olunub çap edilmiş “Kitabi-Dədə Qorqud” salnaməsi, Məhəmməd Füzulinin “Leyli və Məcnun” poeması və “Qəzəlləri”, Bəxtiyar Vahabzadənin, Anarın, Elçinin, Çingiz Abdullayevin, Elçin İskəndərzadənin, Əli İldırımoglundun əsərləri ilə tanışlıq imkanı yaradılmışdır. Rumıniya vətəndaşı, alban əsilli tarixçi-alim Kəpi Küçük tərəfindən rumın dilində qələmə alınan “Azərbaycanın qısa tarixi” və Avstriyalı müəllif Erik Feygilin rumın dilində çap olunan “Erməni mifomaniyası” kitabı da ekspozisiyada təqdim olunmuşdur.

Yubiley ilə əlaqədar Rumıniyanın televiziya kanallarında Azərbaycan Respublikasının 90-cı ildönümünə həsr olunmuş sənədli filmlər nümayiş etdirilmişdir. Bu filmlərdə Azərbaycanın qədim tarixi, zəngin mədəniyyəti, özünəməxsus memarlığı, füsunkar təbiəti, son illər əldə olunan iqtisadi nailiyyətləri öz əksini tapmışdır. Rumıniyanın kütləvi informasiya vasitələri Şərqdə və müsəlman aləmində ilk respublika quruluşuna malik Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yalnız 23 ay yaşaya bildiyini nəzərə çatdıraraq müstəqil dövlətçiliyimizin bərpa-sından sonra eyni təhlükələrin yenidən meydana çıxdığını və yalnız zamanənin görkəmli dövlət xadimi, Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin müdrik və uzaqgörən siyasəti nəticəsində müstəqilliyin qorunduğunu və ölkənin böhran vəziyyətindən çıxdığını vurğulamışlar. Bununla yanaşı Heydər Əliyevin memarı olduğu Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft və Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz ixrac kəmərlərinin fəaliyyətə başladığını, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsinin sürətlə həyata keçirildiyini qeyd edərək bu layihələrin uğurla başa çatdırılmasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin xüsusi əməyi olduğunu nəzərə çatdırmışlar. Prezident İlham Əliyevin apardığı

ölkə daxili və xarici siyasət, iqtisadi islahatlar nəticəsində Azərbaycan nəinki bölgənin, hətta dünyanın ən sürətlə inkişaf edən ölkəsinə çevrilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının 90 illiyi ilə əlaqədar səfirliyin press-relizi hazırlanmış və Rumıniyanın dövlət və hökumət qurumlarına, millət vəkillərinə, siyasi partiya və ictimai təşkilatlarına, xarici ölkələrin səfirliklərinə göndərilmişdir. Yubiley ilə əlaqədar materiallar səfirliyimizin internet saytında da əksini tapmışdır. Azərbaycan Respublikasının 90-cı ildönümü ilə əlaqədar yubiley tədbirləri il ərzində Rumıniyanın Konstansa, Kluj, Sibiu, Krayeva şəhərlərində təntənəli surətdə qeyd olunmuşdur.

31 iyul 2008-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırığı əsasında Azərbaycan Respublikasının Rumıniyadakı səfirliyinin kollektivi, Heydər Əliyev Fondu – Rumıniya Nümayəndəliyinin direktoru İ.Hacıyev Rumıniyanın şimalında yerləşən və daşqından ağır zərər çəkən, 4 həlak olan və minlərlə insanın evlərini tərk etmək məcburiyyətində qaldığı Suçeaşa bölgəsinə səfər etmiş, yerli əhaliyə zəruri yardım ləvazimatları, ərzaq və tibb məmulatları ilə yardım göstərmişlər.

Suçeaşa bölgəsinin prefekti, həmin bölgədən seçilmiş millət vəkilləri, Daxili və İnzibati işlər Nazirliyinin rəhbər məsul şəxsləri, yerli idarəetmə orqanlarının rəhbərliyi Azərbaycan Prezidentinə, dövlətinə, Heydər Əliyev Fonduna və səfirliyin kollektivinə bu xeyirxah təşəbbüs üçün minnətdarlıq bildirmiş və bunun ağır anlarda dostluq münasibətlərinin daha bir təzahürü olduğunu vurğulamışlar.

2008-ci il mayın 10-da Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 85-ci ildönümü ilə əlaqədar Rumıniyanın paytaxtı Buxarest şəhərində yubiley tədbirləri keçirilmişdir. Heydər Əliyevin adını daşıyan parkda keçirilən təbircə Rumıniya prezident aparatı və hökumətin parlament və senatının nümayəndələri, ictimai təşkilatların rəhbərləri, ölkədə akkreditə olunan xarici dövlətlərin və beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri, Heydər Əliyev Fondu – Rumıniya nümayəndəliyi, Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyəti, Rumıniya-Azərbaycan Ticarət Palatası, ARDNŞ-nin Rumıniya Nümayəndəliyi, Azərbaycan-Rumıniya Gənclər və Mədəniyyət Assosiasiyası, Türkiyə-Rumıniya Ticarət Palatası, Türkiyə İş Adamları Dərnəyi, Rumıniya Türk-Tatar Demokrat Birliyi üzvləri, burada yaşayan, işləyən, təhsil alan həmvətənlərimiz, o cümlədən hərbcı kursantlarımız iştirak etmişlər.

Yubiley tədbirində Buxarest şəhəri 2-ci sektorunun meri Nikolae Ontsanu və Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin Baş katibi, Akademik İon Pop de Popa çıxış edərək, Heydər Əliyevin şəxsiyyətinin və siyasətinin yalnız Azərbaycan çərçivəsində deyil, ümumiyyətlə, regional və qlobal miqyasda dəyərləndirilməsinin vacibliyini nəzərə çatdırmışlar.

2009-cu il may ayının 10-da Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin doğum günü münasibəti ilə Buxarest şəhərinin mərkəzində, Ulu Öndərin adını daşıyan parkda tədbir keçirilmişdir. Tədbirdə Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya Nümayəndəliyi, Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyəti, Rumıniya-Azərbaycan Sənaye və Ticarət Palatası, ARDNŞ-nin Rumıniya Nümayəndəliyi, Azərbaycan-Rumıniya Gənclər və Mədəniyyət Assosiasiyası, Türkiyə-Rumıniya Ticarət və Sənaye Palatası, bu ölkədə yaşayan azərbaycanlılar, həmçinin Rumıniya ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak etmişlər. Elə həmin gün Buxarestdə fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin binasında Fondun yaranmasının 5-ci ildönümü münasibəti ilə tədbir keçirilmişdir.

Tədbirdə Rumıniya Prezidentinin Milli Təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri cənab Yulian Fota, hökumət koalisiyasında olan Sosial Demokrat Partiyasının İdarə heyətinin üzvü və paytaxtın ən böyük rayonu olan 2-ci sektorun meri Nikolay Ontsyanu, hökumət koalisiyasındakı Liberal Demokrat Partiyasının senatoru Danuts Liqa, KİV nümayəndələri və s. iştirak etmişlər.

İştirakçılar Heydər Əliyev Fondunun yarandığı gündən etibarən gördüyü xeyirxah və nəcib işlərdən, Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti, UNESCO və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, sosial, idman və digər sahələrdə həyata keçirilmiş layihələrdən danışıqlar.

Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin rəhbəri İqbal Hacıyev nümayəndəliyin açılışından sonra keçən qısa zaman ərzində Kluj şəhərində yerləşən “Qocalar Evinin” himayəyə alınması, 2008-ci ildə seldən zərər çəkən Suçava bölgəsinə humanitar yardımın göstərilməsi, Buxarest şəhərinin 2-ci sektorunda yerləşən uşaqlar evinə dəstək verilməsi faktları əsasında əməli iş aparıldığını bildirdi və bu işlərin bundan sonra da davam edəcəyini vurğulamışdır.

2009-cu il sentyabrın 28-də Azərbaycan Prezidentinin xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyeva Buxarestdə “Doina Levintza” sərgi salonunda olmuşdur.

1987-ci ildən fəaliyyət göstərən bu sənət ocağında Rumıniyanın tanınmış dizaynerlərinin, moda ustalarının, rəssamların və digər sənətkarların əl işləri nümayiş olunur. Eyni zamanda, yaradıcılıq mərkəzi kimi fəaliyyət göstərən salonda teatr tamaşaları, kinofilmlər və müxtəlif mərasimlər üçün kostyumlar hazırlanır. Salonun zəngin ekspozisiyasına qədim və yeni ev əşyaları, çantalar, ayaqqabılar, bəzək ləvazimatı, aksesuarlar daxildir.

Azərbaycanın birinci xanımına yaradıcılıq evinin kataloqları hədiyyə edilmişdir. Elə həmin gün Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli

---

Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyeva Buxarestdəki Lulia Haşdeu adına Milli Kollecdə olmuşdur.

Mehriban xanım Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin dəstəyi ilə təşkil edilmiş kompüter otağına baxış keçirmişdir.

Qeyd edək ki, Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyi Lulia Haşdeu adına Milli Kollecdə 30 kompüter dəsti və bir proyektor hədiyyə etmişdir. Kompüterlərin hamısının internetə çıxışı vardır. Kompüter otağı Azərbaycana aid əyani vəsaitlə təmin edilmişdir.

Məktəbin kollektivini kompüter otağının istifadəyə verilməsi münasibətilə təbrik edən Mehriban xanım Əliyeva Heydər Əliyev Fondunun Azərbaycanda və xaricdə müxtəlif istiqamətlərdə, o cümlədən təhsil sahəsində həyata keçirdiyi layihələr haqqında məlumat vermişdir. Mehriban xanım dedi ki, Fondun dəstəyi ilə Azərbaycanda 300-dən çox məktəb binası tikilmişdir. Lulia Haşdeu adına Milli Kollecdə yaradılmış kompüter otağı Heydər Əliyev Fondunun beynəlxalq sahədə fəaliyyətinin daha bir göstəricisidir.

Mehriban xanım Əliyeva diqqətə çatdırmışdır ki, bu, Heydər Əliyev Fondunun Rumıniyada təhsillə bağlı həyata keçirdiyi sonuncu layihə deyildir. Fondun təşkilatçılığı ilə yaxın vaxtlarda bir neçə rumın məktəbli Azərbaycana səfər edəcək, ölkəmizin mədəniyyəti ilə yaxından tanış olacaqdır. Azərbaycana səfər edəcək məktəblilər arasında Lulia Haşdeu adına Milli Kollecin şagirdləri də vardır. Eyni qaydada, bir neçə azərbaycanlı məktəbli Rumıniyaya səfər edəcəkdir.

Buxarest meriyası ilə gənclər sahəsində əməkdaşlıqla bağlı əldə olunmuş razılıq əsasında, Heydər Əliyev Fondunun dəvəti ilə Azərbaycana səfərə gələn bir qrup buxarestli gənc 2009-cu il noyabrın 3-də Fondla tanış olmuşlar.

Qonaqlara Fondun vəzifələri və fəaliyyəti barədə məlumat verilmişdir. Bildirilmişdir ki, əsas məqsədi Ulu Öndərin zəngin irsinin öyrənilməsi və təbliği olan Fond uşaq və gənclərin sağlam, milli mənəvi dəyərlərə sadıq, hərtərəfli biliklərə malik vətəndaş kimi yetişməsi işinə xidmət edir.

Müasir müstəqil Azərbaycanın banisi və qurucusu Ümummilli Liderin rəhbərliyi dövründə ölkə həyatının bütün sahələrində mühüm nailiyyətlər əldə olunmuşdur. Məlumat verilmişdir ki, Ümummilli Liderin ölkəyə rəhbərlik etdiyi dövr tariximizə sabitlik və inkişaf mərhələsi kimi daxil olmuşdur.

2009-cu il sentyabrın 24-də Bakıda, “Gülüstan” sarayında Heydər Əliyev Fondunun, Gənclər və İdman Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə Dünya gənclərinin 4-cü məşğulluq Sammiti (YES) işə başlamışdır. Məqsəd gənclərin işsizlik və səmərəli məşğulluq problemlərinin həlli istiqamətində dünyada daha fəal iş aparılmasına nail olmaqdır.

Kenyanın Nayrobi şəhərində keçirilmiş 3-cü sammitdə Azərbaycan nümayəndə heyətinin təklifi ilə növbəti sammitin Bakıda keçirilməsi qərara alınmış və “YES Azərbaycan-2008” kampaniyasına başlanmışdır.

Yüzdən çox ölkədən 600 nümayəndənin qatıldığı Bakı sammitinin açılışında Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyeva və Misirin birinci xanımı Syuzan Mübarək iştirak etmişlər.

Sammiti gənclər və idman naziri Azad Rəhimov açaraq qonaqları salamlamış, tədbirin Bakıda keçirilməsinin ölkəmiz üçün əhəmiyyətini vurğulamışdır.

Sammit çərçivəsində Azərbaycanın hökumət nümayəndələri tərəfindən ölkəmiz haqqında təqdimatlar olmuş, “Dünya miqyasında sahibkarlıq fəaliyyətinin təbliği”, “Ətraf mühit problemlərinin həllində gənclərin rolu”, “Sahibkarlığın cəmiyyətin inkişafında rolu” və digər mövzularda bölmə iclasları keçirilmişdir.

24 noyabr 2009-cu il tarixdə Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə yeniyetmələrdən ibarət 15 nəfərlik Azərbaycan nümayəndə heyəti 8 gün ərzində Rumıniyada səfərdə olmuşdur.

Buxarest şəhərinin 2-ci sektoru meriyasının dəvəti ilə baş tutan səfər çərçivəsində ölkəmizi təmsil edən gənclər paytaxt Buxarestdə və digər şəhərlərdə olmuş, Rumıniyanın tarixi və mədəni həyatı ilə yaxından tanış olmaq imkanı qazanmışlar. Səfərin birinci günü nümayəndə heyətini Buxarest şəhərinin 2-ci sektorunun meri Nikolay Ontsyanu qəbul etmişdir. Gənclər Azərbaycanın Rumıniyadakı səfirliyində, Heydər Əliyev Fondunun Rumıniyadakı nümayəndəliyində olmuş, Buxarest şəhərinin gözəl guşəsində yerləşən Heydər Əliyev parkında Ulu Öndərin abidəsini ziyarət etmişlər.

Rumıniyanın təhsil sistemi ilə tanışlıq “George Kosbuk”, “Mihai Viteazul”, “Liliya Haşdeu” milli kolleclərindən başlamış, azərbaycanlı qonaqlar 2-ci sektorun yerli gənclər Parlamentinin fəaliyyəti ilə tanış olmuşlar. Bərpa və Peşəkar İnnovasiyalar Mərkəzində Gənc VIP Assosiasiyası üzvləri ilə görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran mövzular müzakirə edilmişdir.

2009-cu il dekabrın 13-də xalqımızın Ümummilli Liderinin vəfatının 6-cı ildönümü ilə əlaqədar Buxarest şəhərinin mərkəzindəki Heydər Əliyev xiyabanında Azərbaycanın Rumıniyadakı səfirliyi tərəfindən anma mərasimi keçirilmişdir.

Mərasimdə Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya Nümayəndəliyinin, Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin, Rumıniya-Azərbaycan Sənaye və Ticarət Palatasının, Azərbaycan-Rumıniya Mədəniyyət və Gənclər Assosiasiyası idarə heyətinin təmsilçiləri, ARDNŞ Rumıniya nümayəndəliyinin əməkdaşları, ölkə ictimaiyyətinin nümayəndələri, türk-tatar icmasının fəalları, burada yaşayan azərbaycanlılar, KİV nümayəndələri iştirak etmişlər.

Xocalı faciəsinin 18-ci ildönümü ilə əlaqədar Rumıniyada keçirilən silsilə tədbirlər çərçivəsində 2010-cu il fevralın 22-də Buxarest Yazıçılar Assosiasiyası, Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyi təşəbbüsü və dəstəyi

---

ilə Buxarest şəhəri 2-ci sektorunun Mədəniyyət Mərkəzində “Canlı alov – Azərbaycan təəssüratları” mövzusunda konfrans təşkil olunmuşdur.

Konfransda Buxarest Yazıçılar Assosiasiyasının sədri, doktor Horia Qırbea Azərbaycanla bağlı təəssüratlarını bölüşmüş və fotosərgi nümayiş etdirmişdir. H.Qırbea Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzünün ağır nəticələrindən bəhs etmiş, Xocalı soyqırımının XX əsrin ən dəhşətli faciələrindən biri olduğunu bildirmişdir. Rumın yazıçısı, eyni zamanda 20 Yanvar hadisələri və Qubadakı kütləvi məzarlıq haqqında faktları diqqətə çatdırmışdır.

Ölkəmizə hərbi təcavüz haqqında ətraflı məlumat verilmiş, ermənilərin həyata keçirdikləri etnik təmizləmə siyasəti nəticəsində 1 milyondan çox azərbaycanlının qaçqın və məcburi köçkünə çevrildiyi qeyd edilmiş, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində tutduğu ədalətli mövqeyə görə Rumıniya dövlətinə minnətdarlıq bildirilmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin rəhbəri İqbal Hacıyev “Xocalıya ədalət” kampaniyası barədə iştirakçıları məlumatlandırmış, daha sonra Mədəniyyət Mərkəzinin əlaqələndiricisi xanım Mihaela Popesku, Buxarest şəhəri 2-ci sektorunun Gənclər Parlamentinin rəhbəri Aleksandra Dobra, Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin sədri Dumitru Balan çıxış etmişlər.

Konfransda “TVR Cultural” televiziyası, “Radio Romania”, “Romania Lite-rara”, “Luceafarul”, “Cultura”, “Viata Romeanasca”, “Observatorul Cultural”, “Evenimentul Zilei”, “Adevarul”, “Jurnalul National” qəzetlərinin, “Rompress”, “Mediafax”, “Newsin” xəbər agentliklərinin nümayəndələri iştirak etmişlər.

Tədbirdə Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin dəstəyi ilə rumın dilinə tərcümə olunmuş Azərbaycan müəlliflərinin kitabları və Heydər Əliyev Fondu tərəfindən hazırlanmış “Qarabağ haqqında həqiqi faktlar” seriyasından olan kitabçalar nümayiş etdirilmiş və iştirakçılar arasında paylanmışdır.

26 noyabr 2010-cu il tarixdə Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyi və Azərbaycan Respublikasının bu ölkədəki səfirliyi tərəfindən Xocalı faciəsinin 18-ci ildönümü ilə bağlı anma mərasimi keçirilmişdir.

Tədbir iştirakçıları Xocalı faciəsinin Azərbaycan tarixinin unudulmaz və qanlı səhifələrindən olduğunu vurğulamış, ermənilər tərəfindən törədilmiş qırğının dəhşətli nəticələrindən danışmış, soyqırımı qurbanlarının xatirəsinin dünyanın bir çox ölkələrində anıldığını bildirmişlər.

Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin rəhbəri İqbal Hacıyev, Xocalı faciəsi barədə şeir yazmış Rumıniya Müsəlman Tatar Türklərinin Demokratik Təşkilatının Buxarest üzrə sədri Kiyaseddin Uteu, keçən ilin noyabrında Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Azərbaycanda səfərdə olmuş gənclər qrupunun rəhbəri, Buxarest şəhəri 2-ci sektorunun Gənclər Parlamentinin sədri Aleksandra Dobra, Buxarest Yazıçılar Assosiasiyasının sədri Horia Qırbea və digər ziyalılar Xocalı faciəsi ilə bağlı öz fikirlərini bildirmişlər.

Tədbir iştirakçılarında İslam Konfransı Təşkilatı Gənclər Forumunun mədəniyyətlərarası dialoq üzrə baş əlaqələndiricisi Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə başlanmış “Xocalıya ədalət” beynəlxalq kampaniyası haqqında məlumat verilmişdir. Kampaniya çərçivəsində həyata keçirilən Xocalı faciəsinin insanlığa qarşı törədilmiş cinayət kimi tanınmasına dair dünya liderlərinə ünvanlanacaq petisiyanın imzalanması başa çatdırılmışdır.

Tədbir iştirakçıları Heydər Əliyev Fondu tərəfindən hazırlanmış “Qarabağ haqqında həqiqətlər” seriyasından olan kitabçalarla, “Xocalı soyqırımı” və rumın dilində çapdan çıxmış “Xocalı faciəsi”, “Erməni mifi. Erməni ekstremizmi: onun səbəbləri və tarixi məzmunu” və “Erməni (mənimsənilmiş) xalq nağılları” kitabları ilə tanış olmuşlar.

Quba kütləvi məzarlığına həsr olunmuş “Qubadakı sümüklər” şeirinin müəllifi, Buxarest Yazıçılar Assosiasiyasının sədri Horia Qırbeanın nüfuzlu “Luceafarul” nəşrində Xocalı faciəsi ilə bağlı məqaləsi dərc olunmuşdur. H.Qırbeanın şəxsi internet səhifəsində Xocalı faciəsi haqqında məlumatlar və “Xocalıya ədalət” beynəlxalq kampaniyasının internet səhifəsi ilə petisiyanın imzalanmasına dair linki yerləşdirmişdir.

Mərasimdə Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin, Azərbaycan-Rumıniya Mədəniyyət və Gənclər Assosiasiyasının, Rumıniya-Azərbaycan Sənaye və Ticarət Palatasının üzvləri, ARDNŞ-nin Rumıniya nümayəndəliyinin əməkdaşları, Rumıniyanın sabiq və hazırkı senatorları, deputatlar, bu ölkədə yaşayan və təhsil alan azərbaycanlılar, türk-tatar icmalarının, Buxarestdə akkreditə olunmuş səfirliklərin və beynəlxalq nümayəndəliklərin, qeyri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri və jurnalistlər iştirak etmişlər.

2010-cu il martın 21-də Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin dəstəyi ilə Buxarestdə Novruz bayramı qeyd olunmuşdur.

Tədbirdə Novruz bayramının Azərbaycan xalqının adət və ənənələri arasında özünəməxsus yer tutduğu, Novruzun xalqımızın bütün varlığını özündə cəmləşdirən bayram olduğu iştirakçıların diqqətinə çatdırılmışdır. BMT Baş Assambleyasında qəbul olunmuş “Beynəlxalq Novruz günü” qətnaməsinin Azərbaycan tərəfindən irəli sürülməsinin təsadüfi olmadığını və qətnamənin əsasında martın 21-nin Beynəlxalq Novruz günü elan edildiyi bildirilmişdir. Geniş mənada desək, mərasimdə iştirakçılara Novruz bayramı haqqında ətraflı məlumat verilmişdir.

Tədbirdə Rumıniyanın Baş naziri Emil Bok, parlament sədrinin birinci müavini İoan Oltean, Rumıniya Prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Yulian Fota, digər yüksək səviyyəli rəsmilər, tanınmış din, mədəniyyət və incəsənət xadimləri, Buxarest şəhərində akkreditə olunmuş xarici ölkələrin səfir və diplomatları, Heydər Əliyev Fondunun bu ölkədəki nümayəndə-

---

liyi, Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyəti, Rumıniya-Azərbaycan Ticarət Palatasının üzvləri, ARDNŞ-nin Rumıniyadakı nümayəndəliyinin əməkdaşları, burada yaşayan həmvətənlərimiz, o cümlədən bu ölkədə təhsil alan tələbələrimiz və s. iştirak etmişlər.

29 mart 2010-cu ildə Buxarest şəhərindəki Aqronomiya və Tibb Elmləri Universitetində “Canlı alov – Azərbaycan təəssüratları” konfransı təşkil olunmuşdur. Tədbir Buxarest Yazıçılar Assosiasiyası, Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyi və Azərbaycan Respublikasının Rumıniyadakı səfirliyinin təşəbbüsü və dəstəyi ilə keçirilmişdir.

Konfransda Buxarest Yazıçılar Assosiasiyasının sədri doktor Horia Qırbea Azərbaycan təəssüratlarını bölüşmüş və fotosərgi nümayiş etdirmişdir. H.Qırbea Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzünün ağır nəticələrindən bəhs etmiş və erməni silahlı qüvvələri tərəfindən XX əsrin ən qanlı səhifələrindən biri adlandırdığı Xocalı faciəsi zamanı törədilən vəhşiliklərin üzərində, xüsusilə dayanmışdır. Rumın yazıçısı, eyni zamanda 20 Yanvar hadisələri və Quba kütləvi məzarlığı haqqında faktları təqdim etmişdir.

H.Qırbea qeyd etmişdir ki, xristian dininin dövlət dini elan edildiyi ilk ölkənin Ermənistan olmadığı və Azərbaycanda daha erkən xristian abidələrinin aşkar edilməsi haqqında onun səsləndirdiyi fikirlər Rumıniya Yazıçılar İttifaqındakı erməni mənşəli yazıçılar tərəfindən dərin narahatlıqla qarşılanmış və ona bu kimi fikirləri bir daha səsləndirməməsi məqsədilə iradlar tutulmuşdur.

Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin dəstəyi ilə rumın dilinə tərcümə olunmuş Azərbaycan müəlliflərinin kitabları və Heydər Əliyev Fondu tərəfindən hazırlanmış “Qarabağ haqqında həqiqi faktlar” seriyasından olan kitabçalar nümayiş etdirilmiş və iştirakçılar arasında yayılmışdır.

Elə həmin gün Buxarestdəki Avropa Nikolae Titulesku Fondunda bu ölkədə təhsil almış azərbaycanlı tədqiqatçıların doktorluq elmi işlərindən ibarət kitabların təqdimat mərasimi keçirilmişdir.

Bunlar ölkəmizin Rumıniyadakı səfirliyinin əməkdaşı Fəxri Kərimlinin “Azərbaycan Respublikası və Rumıniya arasında münasibətlər (1993-2004)”, Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin direktoru İqbal Hacıyevin “Azərbaycan və Mərkəzi Asiya dövlətləri arasındakı əlaqələr” (1991-2003)”, ARDNŞ-nin Rumıniya nümayəndəliyinin direktoru Həmzə Kərimovun “Neft sənayesində investisiya qərarının əsaslandırılması” kitablarıdır.

Avropa Nikolae Titulesku Fondunun icraçı direktoru professor Corce Potra bildirmişdir ki, üç gənc azərbaycanlı müəllifin rumın dilində elmi iş müdafiə etmələri və kitablarının nəşri böyük əhəmiyyət daşıyır. Belə ki, onların sayəsində rumın ictimaiyyəti region və Azərbaycan haqqında daha geniş məlumat almaq imkanı qazanır.

Babeş-Bolyai Universiteti Türkologiya və Mərkəzi Asiya Araşdırmalar İnstitutunun direktoru, Rumıniyanın Azərbaycan və Türkmənistandakı keçmiş səfiri professor Təhsin Cəmil Rumıniyanın tanınmış ali təhsil ocaqlarında doktorluq elmi dərəcəsinə layiq görülmələri münasibətilə gənc tədqiqatçıları bir daha təbrik etmiş, Avropa İttifaqının üzvü olan Rumıniyanın Qafqaz və Orta Asiya regionu, xüsusilə Azərbaycan ilə əlaqələrinin inkişafına xüsusi diqqət yetirməsinin vacib olduğunu bildirmişdir.

2010-cu il mayın 10-da Rumıniyanın paytaxtı Buxarestdə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 87-ci ildönümü ilə əlaqədar mərasim keçirilmişdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin adını daşıyan parkda keçirilmiş mərasimdə səfirliyin əməkdaşları, Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyi, Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyəti, Rumıniya-Azərbaycan Ticarət Palatası, ARDNŞ-in Rumıniya nümayəndəliyi, Azərbaycan-Rumıniya Gənclər və Mədəniyyət Assosiasiyası, həmvətənlərimiz, rumın, türk və tatar ictimaiyyətinin təmsilçiləri iştirak etmişlər.

Mərasimdə çıxış edənlər Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətindən danışmış, Ulu Öndərin xalqının müstəqilliyi, suverenliyi və tərəqqisi uğrunda ağır mübarizədə keçən məşəqqətli və şərəfli həyat yolundan ətraflı bəhs etmişlər. Dərin tarixi köklərə malik Azərbaycan ilə Rumıniya arasında hazırda mövcud olan strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin təməlinin Heydər Əliyev tərəfindən qoyulması xüsusi vurğulanmışdır.

Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin binasında isə Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətini əks etdirən fotosərgi təşkil olunmuş və Ulu Öndərə həsr olunmuş sənədli film göstərilmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə akademik Ziya Bünyadov adına Şərqsünaslıq İnstitutunun, Rumıniyadakı Türkologiya və Mərkəzi Asiya Araşdırmaları İnstitutunun və Azərbaycanın Rumıniyadakı səfirliyinin təşkilatçılığı və dəstəyi sayəsində 2010-cu il iyunun 17-18-də Rumıniyanın təhsil mərkəzi Kluj-Napoka şəhərində “Şərq və Qərb arasında dialoq” mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilmişdir.

Bir sıra ölkələrin şərqsünas alimlərinin, tədqiqatçıların, elm adamlarının, siyasətçilərin və tələbələrin qatıldığı tədbirdə Milli Məclisin deputatı, Şərqsünaslıq İnstitutunun direktoru Gövhər Baxşəliyeva, deputatlar Gültəkin Hacıbəyli, Fazil Mustafa, Şərqsünaslıq İnstitutunun alimləri və elmi işçiləri iştirak etmişlər.

Konfransda Rumıniya Prezidentinin müşaviri P.Kovaks, Rumıniya parlamenti təhsil komissiyası sədrinin müavini K.İosif, Rumıniya mədəniyyət və milli irs nazirinin müavini V.Timiş çıxış etmişlər.

Türkologiya və Mərkəzi Asiya Araşdırmalar İnstitutu ilə Akademik Ziya Bünyadov adına Şərqsünaslıq İnstitutu arasında əməkdaşlıq memorandumu imzalanmışdır. Bu memorandum yeni yaradılmış Türkologiya və Mərkəzi Asiya Araşdırmalar İnstitutunun ilk ikitərəfli əməkdaşlıq sənədidir. Memorandumda iki institut arasında birgə elmi tədqiqatlar və onların nəşri, türk və Mərkəzi Asiya xalqlarının tarixi və mədəniyyəti üzrə mühazirələr oxumaq üçün alimlərin qarşılıqlı səfərlərinin təşkili, kitabxanalar və arxivlərdən qarşılıqlı istifadə üçün şəraitin yaradılması, mütəxəssislərin hazırlanması və onların ixtisas kurslarında qarşılıqlı yardımların göstərilməsi, birgə seminar, konfrans və simpoziumların təşkili və bir sıra digər əməkdaşlıq sahələri əksini tapmışdır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin göstərişi ilə Türkologiya və Mərkəzi Asiya Araşdırmaları İnstitutunun fəaliyyətinin dəstəklənməsi məqsədilə Azərbaycan dövləti adından maddi yardımın göstərilməsi konfransda açıqlanmış və ayrılmış vəsaitin çeki institutun direktoru T.Cəmilə təqdim edilmişdir. Azərbaycan dövlətinin instituta hərtərəfli dəstəyini tədbir iştirakçıları yüksək qiymətləndirmiş və alqışlamışlar. İnstitutda fəaliyyət göstərən Avropada ilk azərbaycanşünaslıq bölməsinin də vacibliyi diqqətə çatdırılmış, səmərəli fəaliyyətinə əminlik ifadə edilmişdir.

Mərkəzi və Şərqi Avropada yeganə olan və yeni fəaliyyətə başlamış institut türk irsinin, mədəniyyətinin, dilinin, incəsənətinin öyrənilməsi və təbliğ olunmasına, eyni zamanda Rumıniyada və türkdilli ölkələrdə yaşayan xalqlar arasında əlaqələrin daha da yaxınlaşması və möhkəmlənməsinə səy göstərir. Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə Avropanın tanınmış ali təhsil müəssisəsində ilk dəfə azərbaycanşünaslığın tədris və təbliğ olunması böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Tədbirdə “Şərq-Qərb qarşılıqlı əlaqəsində tarixdən ibrətlər”, “Şərq və Qərb arasında dialoq üçün imkanlar və təhdidlər”, “Yeni beynəlxalq kontekstdə qadın siyasətçilərin və QHT-lərin iştirakı”, “Sivilizasiyalararası dialoqda elm adamlarının rolu” mövzularında sessiyalar keçirilmişdir.

AMEA-nın şərqsünaslıq institutunun rəhbəri Gövhər Baxşəliyeva “Sivilizasiyalararası dialoq prosesində mədəni sintez məsələləri” mövzusunda çıxışı zamanı Azərbaycan dövləti tərəfindən elmin inkişafı, təhsil sistemi sahəsində həyata keçirilmiş islahatlar, həmçinin Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü, qaçqın və məcburi köçkünlərin vəziyyəti barədə iştirakçılara dolğun məlumat vermişdir. Tanınmış azərbaycanlı şərqsünas-alim Aida İmanquliyevanın elmi irsi nümunəsində Şərq və Qərb ədəbiyyatının qarşılıqlı təsirlərini təhlil etmişdir.

Millət vəkili Gültəkin Hacıbəyli Azərbaycanın Avropaya inteqrasiyası, Azərbaycanla Rumıniya arasında qarşılıqlı əməkdaşlıq məsələlərinə toxunmuşdur. O, “Yeni beynəlxalq kontekstdə qadın siyasətçilərin və QHT-lərin iştirakı”

---

mövzusunda sessiyada çıxışı zamanı qadın siyasətçilərin rolu, Azərbaycanda qadınların hüquqlarının təmin olunması istiqamətində aparılan islahatlar və işlər, Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın nəcib və aktiv fəaliyyəti, çoxsaylı humanist təşəbbüsləri barədə geniş məlumat vermişdir.

11 avqust 2010-cu il tarixdə Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin təşəbbüsü və dəstəyi ilə Rumıniyanın Tekirgöl şəhərinin mərkəzi küçələrindən birinə böyük Azərbaycan alimi, professor Bəkir Çobanzadənin adı verilmişdir.

Açılış mərasimində çıxış edən Tekirgöl şəhərinin meri Adrian Stan Bəkir Çobanzadənin həyat yolundan danışmış, qəbul olunmuş qərarın şəhərin türk və tatar icmaları tərəfindən böyük məmnuniyyət hissi ilə qarşılandığını, tanınmış alimin şəərəfinə adlandırılmış küçənin şəhərin mərkəzi küçələrindən biri olduğunu bildirmişdir. Gələcəkdə bu küçədə B.Çobanzadənin büstünün də qoyulacağını diqqətə çatdırmışdır.

Rumıniya tatar icmasının parlamentdəki nümayəndəsi Aledin Amet təmsil etdiyi milli azlıq adından Azərbaycan dövlətinə, səfirliyə və Heydər Əliyev Fonduna irəli sürülən təşəbbüsə görə təşəkkürünü bildirmiş, bənzər təşəbbüsün Konstansa vilayətinin türk və tatar icmalarının yığcam şəkildə məskunlaşdığı Məcidyyə şəhərində də həyata keçirilməsinin nəzərdə tutulduğunu bildirmişdir. Burada görkəmli alimin adının şəhərin əsas parklarından birinə veriləcəyi qeyd olunmuşdur.

2010-cu il oktyabrın 20-də Buxarestdəki Zabitlər Sarayının Mədəniyyət Mərkəzində “Polemos” kitab sərgisi açılmışdır.

Sərgi çərçivəsində Buxarest Yazıçılar Assosiasiyasının sədri Horia Qırbayanın Rumıniyanın “Top Form” nəşriyyatında çapdan çıxmış “Azərbaycan – canlı alov”, Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya Nümayəndəliyinin direktoru İqbal Hacıyevin “Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Asiya dövlətləri ilə əlaqələri” və respublikamızın Rumıniyadakı səfirliyinin mədəniyyət attaşesi Fəxri Kərimlinin “Azərbaycan Respublikası və Rumıniya arasındakı münasibətlər (1993-2004)” kitablarının təqdimat mərasimi keçirilmişdir.

Mərasimdə çıxış edən “Top Form” nəşriyyatının direktoru, nüfuzlu “Geopolitika” toplusunun redaktoru Vasile Similyanu təqdimatı keçirilən kitabların əhəmiyyətindən danışmış, rəhbərlik etdiyi qurumlarla Azərbaycan arasında əməkdaşlığın bundan sonra da uğurla davam edəcəyinə inamını ifadə etmişdir. O, həmçinin “Geopolitika” toplusunun növbəti nömrələrindən birinin bütövlükdə Azərbaycan mövzusunda həsr olunması layihəsinin həyata keçirilməsinin nəzərdə tutulduğunu bildirmişdir.

Rumıniyanın Azərbaycanadakı ilk səfiri, Babeş-Bolyai Universitetinin Tırkologiya və Mərkəzi Asiya Araşdırmalar İnstitutunun direktoru, professor Tasin Cəmil azərbaycanlı kitab müəlliflərinin elmi rəhbəri olduğunu vurğulayaraq, təqdim edilən nəşrlərin rumın dilində Azərbaycan və Orta Asiya haqqında yazılmış fundamental əsərlər olduğunu diqqətə çatdırmış, ölkənin rəsmi və elmi dairələrini bu sahədə tədqiqatların sayını artırmağa çağırmışdır.

Kitabların müəllifləri Azərbaycanın tarixi, mədəniyyəti, ədəbiyyat və iqtisadiyyatı, habelə Rumıniya-Azərbaycan əlaqələrinin ötən il imzalanmış strateji tərəfdaşlığa dair müqaviləyə qədər keçdiyi yol haqqında ətraflı məlumat vermişlər.

5 noyabr 2010-cu il tarixində Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin və Azərbaycan Respublikasının Rumıniyadakı səfirliyinin təşəbbüsü ilə Rumıniyanın Kluj-Napoka şəhərindəki Ahıllar üçün Qayğı və Yardım Mərkəzinə humanitar yardım aksiyası həyata keçirilmişdir. Mərkəzin pasiyentlərinin hər biri üçün ərzaq, yataq və geyim dəstləri, dərman preparatları, sanitariya-gigiyena ləvazimatları və zəruri məişət texnikası təqdim edilmişdir.

Qayğı və Yardım Mərkəzinin 130 sakini üçün nəzərdə tutulmuş humanitar yardımın təqdim etmə mərasimində Mərkəzin rəhbəri doktor Liviu Popa çıxış edərək ömrünün ahıl yaşını yaşayan vətəndaşları unutmaması və həmişə olduğu kimi bu il də növbəti dəfə humanitar yardım göstərilməsinə, qayğıya və diqqətə ehtiyacı olan ahıllara qarşı xeyirxah münasibətə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevə və Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti xanım Mehriban Əliyevaya dərin təşəkkürünü bildirmiş, Fondun Kluj-Napoka Qayğı və Yardım Mərkəzinə yardımlarının birinci dəfə həyata keçirilmədiyini, bunun artıq bir ənənə halını aldığını məmnunluqla bildirmişdir.

Doktor L.Popa, Kluj-Napoka Qayğı və Yardım Mərkəzinin Rumıniyanın qədim Transilvaniya bölgəsinin mərkəzlərindən hesab olunan bu tarixi şəhərdə dövlət tərəfindən yaşlı insanlara xidmət göstərən yeganə müəssisə olduğunu, demək olar ki, tam şəkildə yalnız dövlət büdcəsindən maliyyələşdirildiyini xatırlatmışdır. Rumıniyada davam edən iqtisadi böhranın nəticələrinin ahıllar evi üçün də təsirsiz ötürmədiyini təəssüflə diqqətə çatdırmışdır. Onun sözlərinə görə, tələbin çox olmasına baxmayaraq, Mərkəz yalnız məhdud sayda insanlara xidmət göstərə bilər. Burada təxminən sosial xidmət əməkdaşları və tibb bacıları tərəfindən gündəlik olaraq 130 ahıl insana yardım və qayğı göstərilir.

Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin direktoru İqbal Hacıyev Azərbaycan dövlətinin və Heydər Əliyev Fondunun ünvanına söylənilən xoş sözlərə görə minnətdarlığını bildirmiş, Fondun Rumıniyadakı humanitar fəaliyyəti haqqında Mərkəzin əməkdaşlarına məlumat vermiş, Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti xanım Mehriban Əliyevanın göstərişinə əsasən bundan

---

sonra da Kluj-Napoka Qayğı və Yardım Mərkəzindəki ahıllara hərtərəfli diqqətin əsirgənilməyəcəyini bildirmişdir.

10 noyabr 2010-cu il tarixində Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin təşəbbüsü ilə Buxarest şəhərinin 2-ci sektorundakı 64 sayılı natamam orta məktəbdə Rumıniya-Azərbaycan dostluğuna həsr olunmuş tədbir keçirilmişdir.

Tədbiri giriş sözü ilə açan məktəbin direktoru Violeta Daskalu (Violeta Dascalu) Rumıniya və Azərbaycan arasında əlaqələrin qədim tarixə malik olduğunu, ölkəmizin hələ kəşf olunmamış böyük mədəni potensiala malik olduğunu bildirərək, başçılıq etdiyi məktəbin Azərbaycan ilə əlaqələrin qurulmasına böyük önəm verdiyini qeyd etmişdir. Xanım V.Daskalu məktəb şagirdlərinin azərbaycanlı həmyaşdları ilə yazışmaq istəyində olduqlarını və yaxın günlərdə onların ilk məktublarının səfirliyə təqdim olunacağını bildirmişdir.

Buxarest Yazıçılar Assosiasiyasının sədri, yazıçı və dramaturq Horia Qırbya 2009 və 2010-cu illərdə Azərbaycana etdiyi səfərləri haqqında təəssüratlarını bölüşmüş, müəllifi olduğu şəkillərdən ibarət slaydın müşayiəti ilə Azərbaycanın tarixi, mədəniyyəti, mənəvi dəyərləri və müasir həyatı haqqında geniş məlumat vermiş, həmçinin yenicə çapdan çıxmış “Azərbaycan – canlı alov” kitabını təqdim etmişdir.

2010-cu il dekabrın 13-də Buxarestdəki Rumın-Amerikan Universitetində (RAU) Azərbaycana həsr olunmuş konfrans keçirilmişdir. Tədbir Universitet rəhbərliyinin, Buxarest Yazıçılar Assosiasiyasının, və Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyinin təşəbbüsü və dəstəyi ilə keçirilmişdir.

Buxarest Yazıçılar Assosiasiyasının sədri doktor Horia Qırbya tədbirdə çıxış edərək Azərbaycan haqqında təəssüratlarını danışmış, Azərbaycana dair əlamətdar məqamları özündə ehtiva edən və şəxsən özünün müəllifi olduğu fotosərgini nümayiş etdirmişdir. H.Qırbya Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzünün ağır nəticələrindən bəhs etmiş və XX əsrin ən qanlı səhifələrindən biri olan Xocalı faciəsi zamanı erməni silahlı qüvvələri tərəfindən törədilən vəhşiliklərin üzərində xüsusilə dayanmışdır. Rumın yazıçısı, eyni zamanda 20 Yanvar hadisələri, azərbaycanlıların soyqırımı və Quba kütləvi məzarlığı haqqında da ətraflı məlumat vermişdir. H.Qırbya qeyd etmişdir ki, xristianlığın dövlət dini elan edildiyi ilk ölkə Ermənistan deyildir və Azərbaycanda daha erkən dövrlərə aid xristian abidələrinin aşkar edilməsi bu faktı bir daha sübut edir.

2011-ci il fevral ayının 26-da Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya nümayəndəliyi və Azərbaycanın bu ölkədəki səfirliyi tərəfindən Xocalı faciəsinin 19-cu ildönümü ilə bağlı anma mərasimi keçirilmişdir.

Mərasimdə ziyalılar, Rumıniyanın Avropa İttifaqı institutlarında, o cümlədən Avropa Parlamentindəki təmsilçiləri, ölkənin sabiq və hazırkı senatorları,

---

deputatlar, bu ölkədə yaşayan və təhsil alan azərbaycanlılar, türk-tatar icmalarının, Buxarestdə akkreditə olunmuş səfirliklərin və beynəlxalq nümayəndəliklərin, qeyri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri və jurnalistlər iştirak etmişlər.

Çıxış edənlər Azərbaycanın Xocalı şəhərində ermənilər tərəfindən törədilmiş qırğının ağır nəticələrindən danışmış, soyqırım qurbanlarının xatirəsinin dünyanın bir sıra ölkələrində anıldığını bildirmişlər.

İştirakçılara faciə ilə bağlı Azərbaycanda və dünyanın bir çox ölkələrində İslam Konfransı Gənclər Forumunun mədəniyyətlərarası dialoq üzrə baş əlaqələndiricisi, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə irəli sürülmüş “Xocalıya ədalət” Beynəlxalq kampaniyası haqqında ətraflı məlumat verilmişdir. Kampaniyaya dair interaktiv təqdimat nümayiş etdirilmiş və bu təşəbbüs yüksək qiymətləndirilmişdir.

Mərasim iştirakçıları Heydər Əliyev Fondu tərəfindən hazırlanmış “Qarabağ həqiqətləri” seriyasından olan kitabçalarla, “Xocalı soyqırımı” və rumın dilində çapdan çıxmış “Xocalı faciəsi”, “Erməni mifi. Erməni ekstremizmi: onun səbəbləri və tarixi məzmunu” kitabları ilə tanış olmuşlar.

“Xocalı uşaqların gözü ilə” rəsm sərgisi və faciənin dəhşətlərini əks etdirən fotosərgi də təşkil edilmişdir.

İştirakçıları Ermənistanın işğalçılıq siyasəti və onun nəticələri ilə əyani şəkildə tanış etmək məqsədilə tədbirin keçirildiyi binalarda Xocalı faciəsinin dəhşətlərini əks etdirən fotosərgilər təşkil edilmişdir. Tədbir iştirakçılarına, həmçinin Heydər Əliyev Fondu tərəfindən hazırlanmış “Qarabağ haqqında həqiqi faktlar” seriyasından olan kitabçalar, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi, Xocalı soyqırımı haqqında kitablar paylanmışdır.

31 mart 2011-ci il tarixində Heydər Əliyev Fondu – Rumıniya nümayəndəliyinin, Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin, Azərbaycan-Rumıniya Mədəniyyət və Gənclər Assosiasiyasının və ARDNŞ-nin Rumıniyadakı nümayəndəliyinin rəhbər və idarə heyəti, ölkədə yaşayan və təhsil alan azərbaycanlılar, İran azərbaycanlıları, KİV nümayəndələrinin iştirakı ilə Azərbaycanlıların Soyqırımı Gününə həsr olunmuş geniş tədbir keçirilmişdir. Tədbirdə azərbaycanlıların soyqırımının tarixi, xüsusi olaraq, 1905-1907-ci illərdə ermənilər tərəfindən Bakı, Şuşa, Zəngəzur, İrəvan, Naxçıvan, Ordubad, Eçmiədzin, Cavanşir və Qazaxda törədilmiş vəhşiliklər, 275 kəndin dağıdılması, 1918-ci ilin mart-aprel aylarında ermənilər tərəfindən Bakı, Şamaxı, Quba, Muğan və Lənkəran rayonlarında 50 min azərbaycanlının öldürülməsi, on minlərlə insanın evlərindən didərgin düşməsi qeyd olunmuş, Qubada 122 kənd, Dağlıq Qarabağda 150 kənd, Zəngəzurda 115 kənd, İrəvan quberniyasında 211 kənd və Qars vilayətində 92 kəndin dağıdıldığı vurğulanmışdır. Bundan başqa, 1918-1920-ci illərdə repressiya zamanı indiki Ermənistanda yaşayan 575000 azərbaycanlıdan 565000-nin qovulduğu və öldürüldüyü nəzərə çatdırılmışdır.

Çıxış edənlər 1948-1953-cü illərdəki deportasiyadan söhbət açaraq, 1946-1947-ci illərdə Suriyadan, Yunanıstandan, Livandan, İrandan, Bolqarıstandan, Fələstindən, Fransadan, ABŞ-dan, Misirdən, İraqdan və Rumıniyadan 86300 erməninin keçmiş SSRİ ərazisinə köçürülməsi və bununla bağlı 1948-1950-ci illərdə SSRİ Nazirlər Şurasının qərarları ilə 100000 azərbaycanlının öz yaşayış yerlərini tərk etməyə məcbur olması barədə geniş məlumat vermişlər.

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi zamanı baş vermiş hadisələrdən danışaraq, Ermənistanın işğalçılıq siyasəti, 26 fevral 1992-ci il tarixində Xocalı faciəsi, 2 aprel 1993-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Kəlbəcər rayonunun işğal olunması, onların ağır nəticələri və bu soyqırımın mahiyyət etibarilə Ermənistanın separatçılıq, terrorçuluq siyasətinin tərkib hissəsi olduğu barədə konkret faktlarla tədbir iştirakçılarını məlumatlandırmışlar.

Qeyd olunmuşdur ki, 26 mart 1998-ci ildə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin Azərbaycanlıların Soyqırımını Gününün 31 Mart tarixində qeyd olunmasına dair verdiyi Fərman böyük tarixi əhəmiyyətə malikdir və azərbaycanlıların soyqırımına beynəlxalq siyasi, hüquqi qiymət verilməsi dövlətimizin qarşımızda qoyduğu əsas vəzifələrdən biridir.

Həmçinin, Azərbaycanlıların Soyqırımını Günü ilə bağlı səfirlik tərəfindən hazırlanmış geniş press-reliz Rumıniyanın dövlət orqanlarına, qeyri-hökumət təşkilatlarına, Rumıniyada fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərə də göndərilmişdir.

2011-ci il may ayının 10-da Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 88-ci ildönümü ilə əlaqədar Rumıniyanın paytaxtı Buxarest şəhərində tədbirlər keçirilmişdir.

Tey Parkın Heydər Əliyev xiyabanında keçirilən tədbirdə bu ölkədə yaşayan və təhsil alan soydaşlarımız, Heydər Əliyev Fondunun Rumıniyadakı nümayəndəliyi, Rumıniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyəti, Rumıniya-Azərbaycan Ticarət və Sənaye Palatası, Rumıniya-Azərbaycan Gənclər və Mədəniyyət Assosiasiyası, Rumıniya Müsəlman Tatar Türklərinin Demokrat Birliyi və Rumıniya Türk Demokrat Birliyinin üzvləri də iştirak etmişlər.

Tədbirdə dərin tarixi köklərə malik Azərbaycan ilə Rumıniya münasibətlərinin müasir şəraitdə strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlməsində Heydər Əliyevin xüsusi rolu olduğu diqqətə çatdırılmışdır. Heydər Əliyev şəxsiyyətinin və siyasətinin yalnız Azərbaycan çərçivəsində deyil, ümumiyyətlə regional və global miqyasda da dəyərləndirilməsinin vacibliyi xüsusi qeyd olunmuşdur.

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN AMERİKA BİRLƏŞMİŞ ŞTATLARINDAKI NÜMAYƏNDƏLİYİNİN FƏALİYYƏTİ

Heydər Əliyev Fondunun ABŞ-dakı nümayəndəliyi 2008-ci ilin avqust ayında açılmışdır. Nümayəndəliyin rəhbəri Paşayeva Seyidzadə Cəmilədir.

Nümayəndəlik Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq nüfuzunun artırılması ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsinə, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasına yardım göstərir, Azərbaycan mədəniyyətinin geniş təbliği ilə bağlı aparılan işlərə kömək edir, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan insanlara kömək göstərir, digər fondlar, QHT-lər, ictimai təşkilatlarla, təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıq edir.

Heydər Əliyev Fondu və ABŞ Konqresinin kitabxanası arasında əməkdaşlığın əsasını qoymaq üçün, eyni zamanda Dünya Elektron Kitabxanası təşəbbüsünə qoşulmaq məqsədilə 2009-cu ildə Heydər Əliyev Fondunun ABŞ-dakı nümayəndəsi ilə kitabxananın yüksək rütbəliləri arasında bir sıra görüşlər keçirilmişdir. Aprel ayında Fondun nümayəndəsi ilə Konqresin kitabxanaçısı cənab Ceyms Bilinqton görüşmüş, Azərbaycanda geniş spektrli fiziki və elektron kitabxananın yaradılmasını və Konqresin kitabxanası tərəfindən lazımi texniki dəstəyin təmin edilməsini müzakirə etmişlər.

Qısa müddətdən sonra Dünya Elektron Kitabxanasının Baş Məsləhətçisi Con Van Oudenaren ilə görüş keçirilmiş və bu görüşdə Azərbaycana məxsus olan çox nadir sənədlərin və nəşrlərin dünya ictimaiyyətinə açıq şəkildə təqdim olunması layihəsinin yaradılması imkanları müzakirə edilmişdir. Dünya Elektron Kitabxanası (DEK) təşəbbüsü Azərbaycanın mədəni irsinin təşviqi üçün yüksək potensiala malik olduğu üçün görüşün əsas müzakirə mövzusu idi. Bundan başqa ölkədə yalnız Dünya Elektron Kitabxanası üçün deyil, həm də milli və beynəlxalq layihələr, xüsusi materialların hazırlanması üçün elektronlaşdırma mərkəzinin yaradılması da müzakirə edilmişdir.

Görüşlər zamanı Dünya Elektron Kitabxanası təşəbbüsünə qoşulma məsələsində Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın xüsusi rolu qeyd edilmişdir. DEK təşəbbüsü Konqresin Kitabxanası və UNESCO tərəfindən başlanan təşəbbüsdür. Fondun nümayəndəsi xüsusi olaraq Azərbaycanın birinci xanımının Azərbaycanın mədəni irsinin yenidənqurması və qorunmasında əvəzolunmaz rolunu qeyd etmişdir. Bu qorunub saxlanan irsin xüsusi nümunələri DEK-in məzmununu zənginləşdirə bilər. Əlavə olaraq Fondun nü-

---

mayəndəsi təşkilatın fəaliyyəti və onun səhiyyəyə, mədəniyyətə, elmə və Azərbaycanın sosial həyatına verdiyi töhfədən danışmışdır. Konqres kitabxanasına Fondun nəşrlərindən olan eksklüziv kitab və musiqi kolleksiyaları hədiyyə olunmuşdur.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, DEK təşəbbüsü mədəniyyətlərarası anlayışın təşviqinə, internetdə mədəni məzmunun həcmnin və müxtəlifliyinin genişləndirilməsinə, ictimaiyyət və elmi institutlar üçün resursların təmin edilməsinə və ölkələr arasında elektron bölgünün azaldılması məqsədilə partnyor institutların potensialının gücləndirilməsinə yönəlmişdir. Kitabxananın məqsədi internetdə ödənişsiz, çoxdilli formatda dünyanın müxtəlif mədəniyyətlərindən götürülən əlyazmaları, nadir kitabları, xəritələri, yazıları, filmləri, fotoları, arxitektura xəritələrini və başqa önəmli mədəni resursları dünyaya açıq təqdim etməkdir. DEK dünyanın 30 əsas milli kitabxanası və tanınmış dünya institutları ilə əməkdaşlıq edir.

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN TÜRKİYƏ CÜMHURİYYƏTİNDƏKİ NÜMAYƏNDƏLİYİNİN FƏALİYYƏTİ

Heydər Əliyev Fondunun Türkiyədəki nümayəndəliyi 2008-ci ilin sentyabrında açılmışdır. Nümayəndəliyin rəhbəri Cəfərov Samirdir.

Nümayəndəlik Türkiyədə Azərbaycan həqiqətlərinin ictimaiyyətə çatdırılması, Azərbaycan mədəniyyətinin geniş təbliği, sağlam mənəvi dəyərlərin qorunması ilə bağlı tədbirlər, elm, təhsil, mədəniyyət, səhiyyə, idman, ekoloji sahələrə aid proqram və layihələr həyata keçirir, müxtəlif fondlar, QHT-lər, ictimai təşkilatlarla əməkdaşlıq edir, yerli əhəmiyyətli sosial problemlərin həllinə yardımçı olur.

20 fevral 2009-cu ildə Heydər Əliyev Fondunun Türkiyə Nümayəndəliyi Xocalı faciəsinin 17-ci ildönümü ilə bağlı Uludağ Universitetində “Dünəndən bu günə Qarabağ problemi və Xocalı faciəsi” mövzusunda elmi konfrans keçirmişdir. Konfransda Azərbaycanın İstanbuldakı baş konsulu, Bursa şəhəri bələdiyyələrinin rəisləri, Uludağ Universitetinin müəllim və tələbələri, KİV nümayəndələri iştirak etmişlər.

Uludağ Universitetinin rektorluq binasında Türkiyə və Azərbaycan himnlərinin səsləndirilməsi ilə başlayan konfransı Heydər Əliyev Fondunun Türkiyə nümayəndəliyinin rəhbəri Samir Cəfərov açdı. O, Heydər Əliyev Fondunun Xocalı faciəsinin unudulmaması və dünya ictimaiyyətinə həqiqətlərin çatdırılması istiqamətində gördüyü işlər, həmçinin Ermənistan Respublikasının və erməni diasporunun çeşidli psixoloji müharibə fəaliyyətləri, yalan və iftiralarla dolu təbliğatları barədə iştirakçıları məlumatlandırdı.

Konfransda çıxış edən Bursa Yıldırım bələdiyyəsinin rəisi Özgən Kəskin, Uludağ Universiteti Beynəlxalq Əlaqələr fakültəsinin dosenti Bəriş Özdal, hüquq professoru Mehmet Genç, Azərbaycanın İstanbuldakı baş konsulu Səyyad Salahlı Qarabağ probleminin tarixi kökləri haqqında danışaraq problemin siyasi və hüquqi aspektdən analizini vermiş, Qarabağ münaqişəsinə dünya ictimaiyyətinin ikili standartlarla yanaşdığını konfrans iştirakçılarının diqqətinə çatdırmışlar. Məruzəçilər Azərbaycanın günü-gündən inkişaf etdiyini vurğulamış, ölkəmizin istər sülh, istərsə də müharibə yolu ilə öz torpaqlarını geri qaytarmaq qüdrətində olduğunu bildirmişlər.

31 dekabr 2009-cu il tarixdə Heydər Əliyev Fondunun Türkiyə nümayəndəliyinin təşkilatçılığı ilə Bursadakı Uludağ Universitetində təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin iştirakı ilə Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə tədbir keçirilmişdir.

Tədbirdə Bursa şəhəri Nilüfər və Osmanqazi bələdiyyələrinin nümayəndələri, Uludağ Universitetinin müəllim və tələbə heyəti, Bursada fəaliyyət göstərən ictimai təşkilatların nümayəndələri iştirak etmişlər.

2010-cu il mart ayının 17-də Heydər Əliyev Fondu Türkiyə Nümayəndəliyinin təşkilatçılığı ilə Novruz bayramı münasibətilə İzmir şəhərində təhsil alan azərbaycanlı tələbələrə ziyafət verilmişdir.

İzmir şəhərinin mərkəzində, gözə bir guşədə təşkil olunmuş və 300 nəfərin yer aldığı tədbirdə tələbələrlə bərabər İzmir şəhərində fəaliyyət göstərən azərbaycanlı sənətçi və elm xadimləri, İzmir bölgə valisinin birinci müavini və təhsil şöbəsinin müdiri, Bornova bələdiyyəsinin keçmiş başqanı, Türkmənistan və İordaniya konsulları, Azərbaycan təhsil ataşesi, Azərbaycan diaspora qurumlarının nümayəndələri iştirak etmişlər.

Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri, dahi dövlət xadimi Heydər Əliyevin anadan olmasının 87-ci ildönümü münasibətilə 2010-cu il mayın 8 və 9-da İstanbul şəhərində Heydər Əliyev Fondunun Türkiyə nümayəndəliyinin təşkilatçılığı ilə təntənəli mərasimlər keçirilmişdir. Azərbaycan Respublikasının İstanbuldakı Baş konsulluğunun da dəstəklədiyi tədbirlər mayın 8-də Türkiyədə təhsil alan tələbələr arasında Ulu Öndərin xatirəsinə həsr olunmuş futbol turniri ilə başlamışdır.

Mayın 9-da isə Ümummilli Liderin adını daşıyan parkda Heydər Əliyev Fondunun Türkiyə nümayəndəliyinin və konsulluq əməkdaşlarının, Türkiyədə yaşayan həmvətənlərimiz və bu ölkədə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin iştirakı ilə Ulu Öndərin xatirəsi yad edilmişdir. Anma mərasimində Heydər Əliyev Fondunun Türkiyə nümayəndəliyinin rəhbəri Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqının tarixində tutduğu şərəfli yerdən, mədəniyyətimizin, dövlətçiliyimizin və müstəqilliyimizin inkişaf etməsi və güclənməsində göstərdiyi əzmkar və uzaqgörən fəaliyyətindən bəhs etmişdir.

2010-cu il iyun ayının 15-də Heydər Əliyev Fondunun Türkiyə Təmsilçiliyi İzmir bələdiyyəsinin salonunda 15 İyun – Milli Qurtuluş Günü münasibətilə “Türkiyə-Azərbaycan münasibətləri və Heydər Əliyev” mövzusunda elmi konfrans keçirmişdir.

Konfransın açılışında çıxış edən Heydər Əliyev Fondunun Türkiyə təmsilçisi Samir Cəfərov, İzmir valisinin müavini Məhmət Ərdoğan, İzmirdəki azərbaycanlı tələbələrin nümayəndəsi Cavid Əliyev tədbir iştirakçılarını Milli Qurtuluş Günü münasibətilə təbrik edərək, Ulu Öndərin Azərbaycan xalqı qarşısında xilaskarlıq missiyasından, onun “bir millət, iki dövlət” adlandırdığı Türkiyə və Azərbaycanın gələcəyi naminə göstərdiyi səylərdən ətraflı bəhs etmişlər.

İzmirdəki Doqquz Sentyabr Universitetinin iqtisadiyyat kafedrasının müdürü, professor Rəcəb Kök “Müstəqillikdən sonra Türkiyə-Azərbaycan əlaqələri” mövzusunda məruzəsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin “Əsrin müqaviləsi”, habelə Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəməri, Bakı-Tbilisi-Ərzurum təbii qaz kəməri layihələri ilə iki qardaş ölkə arasında iqtisadi əməkdaşlığı gücləndirdiyini, xalqlarımızın rifahına böyük töhfələr verdiyini konkret faktlarla əsaslandırılmışdır. Ulu Öndərin siyasəti bu gün də uğurla davam etdirilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyəyə son səfəri zamanı imzaladığı enerji sazişləri bunun bariz nümunəsidir.

Türkiyə Strateji Araşdırmalar Mərkəsinin sədri Sinan Oğan “Türkiyə-Azərbaycan əlaqələrində Heydər Əliyevin rolu” mövzusunda məruzəsində Ulu Öndərin hələ Naxçıvan Ali Məclisinə rəhbərlik etdiyi dövrdən, qardaş Türkiyənin rəhbərləri ilə sıx əməkdaşlığından, Azərbaycan Prezidenti kimi Türkiyənin maraqlarına cavab verən addımlarından ətraflı bəhs etmişdir.

Egey Universitetinin Türk dünyası araşdırmaları İnstitutunun nümayəndəsi, dosent Əli Erol Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ağır nəticələrindən bəhs edən məruzə etmiş, İzmir valiliyinin əməkdaşı Fadıl Ünal Ulu Öndər Heydər Əliyevin İzmirə səfərindən, onunla şəxsi görüşündən danışmışdır.

2010-cu il 16 və 17 noyabr tarixlərində Heydər Əliyev Fondu Türkiyə Nümayəndəliyi müqəddəs Qurban Bayramı münasibətilə Türkiyədə təhsil alan azərbaycanlı tələbələr üçün Azərbaycan Respublikasının Ankaradakı Səfirliyi, İstanbuldakı Başkonsulluğu və Təhsil Nazirliyi ilə birlikdə və AİRMED firmasının maddi dəstəyi ilə çoxsaylı tədbirlər keçirmişdir. İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana, Samsun, Əskişəhər, Çanaqqala və Qocaəli şəhərlərindəki Qurban bayramı proqramları çərçivəsində təhsil alan minlərlə azərbaycanlı tələbəyə bayram ziyafəti verilmiş və qurban əti paylanmışdır. Nümayəndəliyin rəhbəri Samir Cəfərov tədbirlərdə çıxış edərək tələbələri bayram münasibətilə təbrik etmiş və onlara təhsillərində müvəffəqiyyətlər arzulamışdır. Öz növbəsində, Türkiyədə yaşayan və fəaliyyət göstərən azərbaycanlı elm və sənət xadimləri çıxış edərək tədbirlərin hazırlanması və həyata keçirilməsi ilə tələbələrə göstərdiyi yüksək münasibətə görə Heydər Əliyev Fonduna minnətdarlıqlarını bildirmişlər.

2010-cu il dekabrın 30-da Heydər Əliyev Fondunun Türkiyə nümayəndəliyi İstanbuldakı “Çırağan” sarayında Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il münasibətilə tədbir keçirmişdir.

Fondun Türkiyə nümayəndəliyinin rəhbəri Samir Cəfərov Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın bayram təbrikini tədbir iştirakçılarına çatdırmışdır. O

---

bildirmişdir ki, Heydər Əliyev Fondu yola saldıığımız ildə dünyamiqyaslı humanitar layihələr həyata keçirmiş, mədəni irsimizin təbliği, kimsəsiz və əlil uşaqlara qayğı göstərilməsi istiqamətində mühüm addımlar atmışdır.

Azərbaycanın Türkiyədəki səfiri Faiq Bağirov, Türkiyə Böyük Millət Məclisi sədrinin müavini Meral Akşener, İstanbul valisi Hüseyn Avni Mutlu, ölkəmizin İstanbuldakı baş konsulu Həsən Zeynalov son illər regionda ən yüksək inkişafa nail olmuş və dünyada nüfuzunu daha da artırmış Azərbaycan dövlətinin tərəqqisindən, Prezident İlham Əliyevin Türk və Azərbaycan diaspor təşkilatlarının həmrəyliyinə verdiyi əhəmiyyətdən, qardaş ölkələrimizin Ulu Öndər Heydər Əliyevin “bir millət, iki dövlət” kəlamına uyğun olaraq gündən-günə daha da möhkəmlənən əlaqələrindən ətraflı bəhs etmişlər.

2011-ci il fevral ayının 23-də İzmir şəhərindəki Atatürk Mərkəzində Xocalı faciəsinin 19-cu ildönümü ilə əlaqədar Heydər Əliyev Fondu Türkiyə Nümayəndəliyinin təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Respublikası İstanbul Baş konsulluğu, İzmir şəhərində təhsil alan azərbaycanlı tələbələr və diaspora qurumları ilə birlikdə elmi-aktual konfrans keçirilmişdir. Tədbirdə İzmir şəhəri bələdiyyəsi başqan vəkili, xarici ölkələrin İzmirdəki fəxri konsulları, İzmir şəhər məclisi nümayəndələri, diaspora təşkilatları, ziyalılar və kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələri iştirak etmişlər.

Konfransda Türkiyənin 9 Eylül Universitetindən professor Rəcəb Kök, Girəsun universitetindən professor Aygün Attar, Cəlal Bayar universitetindən dosent Nəjdat Bilgi, Azərbaycan Elmlər Akademiyası Tarix İnstitutunun müdiri professor Yaqub Mahmudov Dağlıq Qarabağ münafişəsi və Xocalı faciəsi ilə əlaqədar elmi çıxışlar etmişlər. Çıxışlardan sonra azərbaycanlı tələbələrin hazırladıkları “Xocalı Harayı” adlı səhnə göstərilmişdir.

2011-ci il fevral ayının 25-də Beynəlxalq Stratejik Araşdırmalar Mərkəzində (BSAM) Heydər Əliyev Fondu Türkiyə Nümayəndəliyinin və Azərbaycan Səfirliyinin təşkilatçılığı ilə “Regional Problemlər Prizmasından Azərbaycanın Xarici Siyasəti” mövzusunda elmi konfrans keçirilmişdir. Konfransda Ankarada fəaliyyət göstərən xarici diplomatik korpusların nümayəndələri, ictimai xadimlər və nüfuzlu elmi-araşdırma mərkəzlərinin nümayəndələri iştirak etmişlərdir. Konfransı giriş sözü ilə açan Ankaradakı səfirimiz Faiq Bağirov, Xocalı faciəsi ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması və Azərbaycanın haqq işinin dəstəklənməsi istiqamətində elmi araşdırmaların önəmindən bəhs etmişdir. Sonra konfransın birinci hissəsində professor Cəmil Həsənlı Azərbaycanın diplomatiya tarixindən və Qarabağ hadisələrinin tarixi köklərindən, millət vəkili Qənirə Paşayeva Xocalı soyqırımının beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən qəbul edilməsinin zəruriliyindən, millət vəkili Elman Məmmədov

---

Xocalı hadisələrinin canlı şahidi olaraq ermənilər tərəfindən günahsız soydaşlarımızı qarşı törədilən dəhşətlər haqqında konfrans iştirakçılarını məlumatlandırmışlar. Heydər Əliyev Fondu Türkiyə nümayəndəliyinin rəhbəri Samir Cəfərov Xocalı faciəsi və Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin geopolitik məsələlərini dəyərləndirmişdir. Konfransın ikinci hissəsində Beynəlxalq Araşdırmalar Mərkəzinin vitse-prezidenti professor Kameran Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması yollarından, professor Tayyar Arı Cənubi Qafqazda gedən siyasi proseslərdən, dosent Bəriş Özdal isə Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonların erməni əsgərləri tərəfindən işğal olunmasından bəhs etmişlər.

2011-ci il may ayının 16-da Heydər Əliyev Fondunun Türkiyə təmsilçiliyi Türkiyənin Bursa şəhərindəki Uludağ Universiteti ilə birlikdə “Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin yenidən dəyərləndirilməsi və Türkiyə-Azərbaycan əlaqələri” mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirmişdir.

Konfransı açan Heydər Əliyev Fondunun Türkiyə təmsilçiliyinin rəhbəri Samir Cəfərov dünyanın müxtəlif ölkələrindən gəlmiş diplomat, politoloq və elm adamlarının bu mühüm tədbirdə iştirakının əlamətdar olduğunu vurğulamış, Cənubi Qafqazda sülhün və sabitliyin bərqərar olmasında qeyri-hökumət təşkilatlarının rolunun gücləndirilməsi baxımından bu cür müzakirələrin vacibliyini qeyd etmişdir. Onun sözlərinə görə, bu gün Cənubi Qafqazda destruktiv rol oynayan Ermənistan Türkiyə, Azərbaycan və Gürcüstana qarşı əsassız ərazi iddiaları irəli sürür. Azərbaycan və Türkiyə gəncləri humanizm və bəşəri dəyərlərə ehtiram ruhunda böyüyür, lakin onların Ermənistanda olan həmyaşıdlarına qonşu xalqlara qarşı nifrət hissələri aşılır. İşğal etdiyi Azərbaycan torpaqlarını daxili siyasət alətinə çevirmiş Ermənistan Rusiya Xarici İşlər nazirinin də söylədiyi kimi, Moskvanın forpostuna çevrilmişdir.

ABŞ-ın Kentukki Universitetinin professoru, keçmiş səfir Keri Kavano isə bildirmişdir ki, Sovet İttifaqı dağıldıqdan sonra Türkiyənin Cənubi Qafqaz regionunda təsiri və rolu artmışdır. Dahi siyasətçi Heydər Əliyevin də vurğuladığı kimi, “bir millət, iki dövlət” olan Türkiyə və Azərbaycan əvvəllər bir çoxlarının inanmadığı Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum və Bakı-Tbilisi-Qars kimi mühüm layihələri həyata keçirməklə öz iqtisadiyyat və nüfuzlarını artırmışlar. Bu əlaqələri ABŞ və İngiltərə xalqlarının yaxın münasibətilə müqayisə edən amerikalı diplomat vurğulamışdır ki, Azərbaycan daim Türkiyəyə güvənə bilər. Ankara da, öz növbəsində, Dağlıq Qarabağ probleminin həllində daha fəal iştirak edə bilər.

ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr olduğu dövrdə – 2001-ci ilin mart-aprel aylarında ABŞ-ın Ki Vest qəsəbəsində aparılmış sülh danışıqlarında Ümummillə Lider Heydər Əliyevin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi-

---

nin həlli istiqamətində qətiyyətini vurğulayan Keri Kavano demişdir ki, sülh onun təməl siyasəti idi. Professor bildirmişdir ki, Azərbaycan məhz Heydər Əliyevin siyasəti sayəsində bir dövlət kimi öz varlığını qoruya bilmişdir. Bu gün müdafiə büdcəsi Ermənistanın dövlət büdcəsini geridə qoymuş və nüfuzlu dövlətə çevrilmiş Azərbaycan münafişinin sülh yolu ilə həllinə dair danışıqları davam etdirir. Regionda sülh və sabitlik bərpa olunarsa, bu vəsait inkişaf və tərəqqiyə xərclənə bilər.

Bursa valisinin müavini Vədat Müftüoğlu və Uludağ Universitetinin rektoru, professor Kamil Dilək və bu ali təhsil ocağının beynəlxalq əlaqələr kafedrasının dekanı, professor Tayyar Arı və Azərbaycanın Türkiyədəki səfirliyinin müşaviri Ruslan Abdullayev Türkiyə-Azərbaycan əlaqələrinin inkişafından danışıqlar. Vurğulanmışdır ki, qardaş Azərbaycanın təhlükəsizliyi Türkiyənin təhlükəsizliyidir. Dağlıq Qarabağın və ətraf rayonların işğalına son qoyulmazsa, Ermənistanla heç bir normalaşma prosesindən danışmaq olmaz.

Sonra konfrans çərçivəsində “Cənubi Qafqazda təhlükəsizlik” mövzusunda müzakirələr davam etmişdir. Azərbaycan Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının Geostrateji Araşdırmalar Mərkəzinin direktor müavini, politoloq Elman Nəsirov, Avrasiya Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin baş əlaqələndiricisi Seyfəddin Erol, ABŞ-ın Şimali Dakota Universitetinin professoru Tomas Ambrosio, Gürcüstanın Biznes İdarəçiliyi Akademiyasının direktoru, professor Kaxaber Eradze məruzələrlə çıxış etmişlər. Məruzələrdə Ermənistanın dövlət terroru siyasətinin regionda sülhə və sabitliyə yaratdığı təhlükə, Dağlıq Qarabağ münafişinin həlli prosesində Türkiyənin rolu, beynəlxalq hüquq kontekstində Xocalı soyqırımını, Cənubi Qafqazın təhlükəsizlik məsələlərində global güclərin rolu, regionda iqtisadi əməkdaşlıq və həyata keçirilən transmilli layihələr ətrafı təhlil olunmuşdur.

İSTİFADƏ EDİLMİŞ ƏDƏBİYYAT SİYAHISI

1. Heydər Əliyev Fondu: 2004-2005/Ön söz: H.Əliyev Fondunun prezidenti M.Əliyeva.- B., 2005.
2. Xoşməramlı səfir: [Mehriban Əliyeva haqqında]/Tərtibçilər: H.Paşayev, A.Qasimov.B.: Şəms, 2005.
3. Heydər Əliyev Fondu/Ön söz: Heydər Əliyev Fondunun prezidenti M.Əliyeva.B., 2006.
4. Heydər Əliyev Fondu: 2005-2006.B., 2006.
5. Xoşməramlı səfir: [Mehriban Əliyeva haqqında]/Tərtibçi: A.Qasimov.B.: Şəms, 2006.- Kitab II .
6. Heydər Əliyev Fondu: 2004-2007.- B., 2007.
7. Xoşməramlı səfir: [Mehriban Əliyeva haqqında]/Tərtibçi: Ə.Əliyev.B.: Şəms, 2007.
8. Mədəniyyətimizin və mədəni incilərimizin hamisi. B., 2007.
9. Əliyev İlham. Azərbaycan dövlətinə, xalqına xidmət etmək Heydər Əliyevin həyat amalı idi: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin nitqi: Bakıda “Heydər Əliyev Fondu”nun təntənəli açılış mərasimində/İ.Əliyev//Dirçəliş XXI əsr.2004. № 74-75. Xalq qəzeti. 2004. 11 may.
10. Heydər Əliyev Fondu: Emblem və loqo müsabiqəsi//Azərbaycan. 2004. 1 iyun. Respublika. 2004. 10 iyun.
11. Əliyev İlham. Heydər Əliyev Fondunun hazırladığı “Azərbaycan” İnternet Portalının təqdimat mərasimi keçirilmişdir: [Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev mərasimdə iştirak etmişdir: Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışı]/İ.Əliyev//Azərbaycan; Xalq qəzeti. 2005. 23 iyul.
12. Abbasov Ə. Heydər Əliyev Fondunun hazırladığı “Azərbaycan” İnternet Portalının təqdimat mərasimi keçirilmişdir: [Rabitə və İnformasiya naziri Əli Abbasovun çıxışı]/Ə.Abbasov//Azərbaycan; Xalq qəzeti. 2005. 23 iyul.
15. Heydər Əliyev Fondunda Böyük Vətən müharibəsində qələbənin 60 illik yubileyinə həsr olunmuş mərasim keçirilmişdir//Respublika.- 2005.- 8 may. Xalq qəzeti. 2005. 8 may.
16. Heydər Əliyev Fondunun daha bir layihəsi uğurla başa çatdı: Fondun hazırladığı “Azərbaycan” Portalı İnternet şəbəkəsinə ötürüldü//Azad Azərbaycan. 2005. 24 iyul.
17. Heydər Əliyev Fondunun əməkdaşları Xəzər rayonu ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşmüşlər//Xalq qəzeti. 2005. 16 iyul.
18. Heydər Əliyev Fondunun nümayəndələri Gəncə və Goranboyda olmuşlar//Azərbaycan; Xalq qəzeti. 2005. 21 iyun. Respublika. 2005. 21 iyun.
19. Heydər Əliyev Fondunun Web-saytı açılmışdır//Azərbaycan. 2005. 25 mart. Xalq qəzeti. 2005. 25 mart. Respublika. 2005. 25 mart.

-
20. Kərimov. M. Heydər Əliyev Fondunun hazırladığı “Azərbaycan” İnternet Portalının təqdimat mərasimi keçirilmişdir: [Azərbaycanın MEA-nın prezidenti akademik Mahmud Kərimovun çıxışı] /M.Kərimov//Azərbaycan, Xalq qəzeti. 2005. 23 iyul.
  21. Rüstəmli N. Heydər Əliyev Fondu: [Fondun yaranması və fəaliyyəti haqqında]/N.Rüstəmli//Respublika. 2005. 11 dekabr.
  22. Ulu Öndər Heydər Əliyevin veteranlara göstərdiyi qayğı bu gün də uğurla davam etdirilir: Heydər Əliyev Fondunda Böyük Vətən müharibəsində qələbənin 60 illiyinə həsr olunmuş mərasim//Respublika. 2005. 9 may.
  23. Əliyev İ. Heydər Əliyev Fondunun Gürcüstan azərbaycanlılarına növbəti hədiyyəsi: [Fondun Gürcüstanın Azərbaycanlı Qadınlar İttifaqına 5 ədəd xalçatoxuyan dəzgah bağışlaması haqqında]/İ.Əliyev//Azərbaycan. 2006. 21 dekabr. Xalq qəzeti, Respublika. 2006. 21 dekabr.
  24. Heydər Əliyev Fondu və Latın Mədəniyyəti Akademiyası birgə konfrans keçirəcəklər//Xalq qəzeti. 2006. 8 aprel. Respublika. 2006. 18 aprel.
  25. Heydər Əliyev Fondunun yeni təşəbbüsü bəkililərin və paytaxtın qonaqlarının ürəyincə olacaq: [Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il bayramı münasibətilə Bakının rəmzi olan Qız qalasının tam işıqlandırılması ilə əlaqədar]/Xalq qəzeti. 2006. 6 yanvar.
  26. Xocalı soyqırımının 14-cü ildönümü ilə əlaqədar Heydər Əliyev Fondunun Ankarada keçirdiyi tədbirlərdən sonra bu məsələ Türkiyə Parlamentində yenidən qaldırılmışdır//Xalq qəzeti. 2006. 1 mart.
  27. 2006-cı il. Heydər Əliyev Fondunun töhfələri: [Fondun həyata keçirdiyi çoxsaylı layihələr haqqında]/Mədəniyyət. 2006. 28 dekabr.
  28. İmanlı M. Güvənc yeri: Heydər Əliyev Fondunun genişmiqyaslı fəaliyyəti xalqımızın milli-mənəvi dəyərlər sisteminin qorunmasına xidmət edir/M.İmanlı//Azərbaycan. 2006. 26 avqust.
  29. İmanlı M. Xeyirxahlığın ali ünvanı: Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin adını daşıyan fond onun ideallarına layiq şəkildə fəaliyyət göstərir/ M.İmanlı//Azərbaycan. 2006. 6 iyul.
  30. Kərimova Q. Milli-mənəvi dəyərlərə sadiqlik və hörmət nümunəsi: Heydər Əliyev Fondu öz fəaliyyəti ilə cəmiyyətdə nəciblik və xeyirxahlıq ünvanına çevrilib/Q.Kərimova//Azərbaycan. 2006. 24 avqust.
  31. Mədətoğlu Ə. Heydər Əliyev Fondu və Azərbaycanın gələcəyi/Ə.Mədətoğlu//Ədalət. 2006. 8 iyul.
  32. Rəcəbova B. Heydər Əliyev Fondu Azərbaycanın gələcəyinə xidmət edir/B.Rəcəbova//İctimai Azərbaycan. 2006. № 1.
  33. Sevinc. Tatarların Sabantuy milli bayramı keçirilib: [Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə]/Sevinc//Palitra. 2006. 4 iyul.
  34. Əliyev İ. “Gənclər Sivilizasiyaların Alyansı Naminə” beynəlxalq konfransın iştirakçılara: [Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin konfrans

-
- iştirakçılarına təbriki]/İ.Əliyev//Azərbaycan; Xalq qəzeti; Respublika. 2007. 2 noyabr, Hərbi and. 2007. 3 noyabr.
35. Avropa Şurasında “Qeyri-hökumət təşkilatlarının sivilizasiyalararası dialoqun inkişaf etdirilməsində rolu: “Heydər Əliyev Fondu” adlı bəyanat yayılmışdır// Azərbaycan. 2007. 28 iyun.
  37. Bayramov O. Xocalı soyqırımının ildönümü ilə əlaqədar Ankarada konfrans və mitinq: [Heydər Əliyev Fondunun göndərdiyi materiallar əsasında]/O.Bayramov//Azərbaycan. 2007. 22 fevral. Xalq qəzeti. 2007. 22 fevral.
  38. Buxarestdə Heydər Əliyev Fondunun nümayəndəliyinin açılışı olmuşdur// Azərbaycan, Respublika. 2007. 25 sentyabr.
  39. Buxarestdə Heydər Əliyev Fondunun nümayəndəliyinin açılışı olmuşdur: [Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Rumıniyaya işgüzar səfəri çərçivəsində]/Azərbaycan müəllimi. 2007. 28 sentyabr. Mülkiyyət. 2007. 29 sentyabr.
  40. Cəbrayılov R. Heydər Əliyev Fondunun xoşməramlı fəaliyyəti yüksək dəyərləndirilir/R.Cəbrayılov//Azərbaycan. 2007. 30 avqust.
  41. Cəfərli R. Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü barədə həqiqətlərin dünyaya yayılması Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətində xüsusi yer tutur: Fond Xocalı faciəsinin 15-ci ildönümündə də bu soyqırımı aktının dünya ictimaiyyətinə çatdırılması üçün mühüm işlər gördü/R.Cəfərli//Azərbaycan. 2007. 7 mart.
  42. Cəfərli R. İnsanpərvərlik Heydər Əliyev Fondunun əsas məramlarından biridir: [Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş amnistiya haqqında]/R.Cəfərli//Azərbaycan. 2007. 12 may.
  43. Elmanoğlu S. Xeyirxah missiya: Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə gerçəkləşən amnistiya aktı minlərlə ailəyə sevinc bəxş etmişdir/ S.Elmanoğlu//Azərbaycan. 2007. 16 may.
  44. Eyvazov Ə. Mərhəmət və xeyirxahlığa söykənən xoşməramlı missiya: Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə həyata keçirilən layihələr Azərbaycanda insan hüququ və azadlıqlarının təminatına xidmət edən islahatların mühüm tərkib hissəsidir: [Fondun son üç ildə gördüyü işlər barədə]/Ə.Eyvazov//Azərbaycan. 2007. 26 may.
  45. Əliyeva Ə. Strasburqda Xocalı faciəsinin 15-ci ildönümü ilə bağlı izdihamlı mitinqdə Heydər Əliyev Fondunun göndərdiyi fotosəkillər və rəsm əsərləri nümayiş olunub/Ə.Əliyeva//Azərbaycan; Xalq qəzeti. 2007. 27 fevral. Respublika. 2007. 27 fevral.
  46. Firdovsi. Bakıda “Gənclər sivilizasiyaların Alyansı Naminə” konfransı keçirilib: [Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə]/Firdovsi//Şərq. 2007. 2 noyabr.
  47. “Gənclər Sivilizasiyaların Alyansı Naminə” təşəbbüsü çərçivəsində beynəlxalq konfrans başa çatmışdır: [Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə]/Azərbaycan,-Respublika, İkisahil. 2007. 3 noyabr. Xalq qəzeti. 2007. 3 noyabr.Hərbi and. 2007. 3 noyabr.

-
48. “Gənclər Sivilizasiyalarının Alyansı uğrunda” təşəbbüsü çərçivəsində tədbir keçirilmişdir: [Heydər Əliyev Fondunun və İslam Konfransı Təşkilatının Dialoq və əməkdaşlıq naminə gənclər forumunun təşəbbüsü ilə]//Azərbaycan. 2007. 1 noyabr. Respublika. 2007. 1 noyabr.
  49. Heydər Əliyev əbədiyaşar ideyaları Azərbaycanın uzun onilliklər boyu davam edəcək strateji inkişaf konsepsiyasıdır: cəmiyyətə xeyirxahlıq və insanpərvərlik dəyərlərini aşılamanı Heydər Əliyev Fondu vətəndaşlarımızın pənah yerinə, nəciblik ünvanına çevrilib və milli-mənəvi dəyərlər sisteminin qorunmasına xidmət edir//Fövqəladə Hallar Nazirliyinin qəzeti. 2007. 7 aprel.
  50. Heydər Əliyev Fondu xəsarət almış şəxsləri diqqətdə saxlayır: [Bakının Yasamal rayonunda binanın uçması ilə əlaqədar]//İki sahil. 2007. 31 avqust.
  51. Heydər Əliyev Fondu Xocalı soyqırımı haqqında həqiqətləri dünyaya yayır: [Xocalı soyqırımının 15-ci ildönümü ərəfəsində]//Azərbaycan.- 2007. 22 fevral. Xalq qəzeti, Respublika. 2007. 22 fevral. Azad Azərbaycan. 2007. 23 fevral.
  52. Heydər Əliyev Fondu Xocalı soyqırımı haqqında həqiqətlərin dünyaya yayılmasına öz töhfəsini verir: [Xocalı soyqırımının 15-ci ildönümü ərəfəsində Heydər Əliyev Fondunun xüsusi layihə hazırlaması haqqında]//Azərbaycan. 2007. 9 fevral. Xalq qəzeti. 2007. 9 fevral. Respublika. 2007. 9 fevral.
  53. Heydər Əliyev Fondu ilə “Or-Anver” Beynəlxalq Fondu arasında əməkdaşlıq sazişi imzalanmışdır//Azərbaycan 2007. 1 iyun. Xalq qəzeti. 2007. 1 iyun. Respublika. 2007. 1 iyun.
  54. Heydər Əliyev Fondu Ramazan bayramı münasibətilə Xəzər rayonunda iftar süfrələri açmışdır//Azərbaycan, Xalq qəzeti. 2007. 12 oktyabr. Respublika. 2007. 12 oktyabr.
  55. Heydər Əliyev Fondu və URALSİB korporasiyası ilə birlikdə xoş məramlarla: [Heydər Əliyev Fondu ilə URALSİB korporasiyası arasında əməkdaşlıq barədə memorandumun imzalanması haqqında]//Xalq qəzeti. 2007. 10 noyabr.
  56. Heydər Əliyev Fondunun binası iki gün BMT-nin rəsmi rəngində işıqlandırılacaq: [Dünyanın 110 tanınmış binası ilə yanaşı mavi rənglə işıqlandırılacağı haqqında]//Azadlıq fədailəri. 2007. 11-13 noyabr.
  57. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Bakıda “Gənclər Sivilizasiyaların Alyansı Naminə” təşəbbüsü çərçivəsində beynəlxalq konfrans keçiriləcəkdir//Azərbaycan, Xalq qəzeti. 2007. 25 oktyabr. Respublika. 2007. 25 oktyabr. Azərbaycan müəllimi. 2007. 26 oktyabr.
  58. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Bakıda keçiriləcək “Gənclər Sivilizasiyaların Alyansı Naminə” Beynəlxalq konfrans mədəniyyətlərarası dialoqun genişlənməsinə mühüm töhfələr verəcəkdir//Azərbaycan.- 2007. 30 oktyabr. Xalq qəzeti. 2007. 30 oktyabr. Respublika. 2007. 30 oktyabr.
  59. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə beynəlxalq konfrans keçiriləcəkdir: [Oktyabrın 28-dən noyabrın 3-dək Bakıda keçiriləcək “Gənclər Siviliza-

-
- siyaların Alyansı Naminə” adlı konfrans haqqında]//Hərbi and.- 2007. 27 oktyabr.
60. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə İstanbulda “Xocalı həftəsi” çərçivəsində tədbirlər keçirilir:[Xocalı Soyqırımının 15-ci ildönümü münasibəti ilə]//Azərbaycan. 2007. 22 fevral. Xalq qəzeti. 2007. 22 fevral.
61. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə keçirilən beynəlxalq konfrans mədəniyyətlərəarası dialoqun genişlənməsinə mühüm töhfələr verəcəkdir: [“Gənclər Sivilizasiyaların Alyansı Naminə” təşəbbüsü çərçivəsində]//Hərbiand. 2007. 3 noyabr.
62. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Qars Qafqaz Dövlət Universitetində Heydər Əliyevə həsr olunmuş Tədris Mərkəzi yaradılır//Azərbaycan. 2007. 25 iyul. Respublika. 2007. 25 iyul.
63. Heydər Əliyev Fondunun xəttinə: [Xocalı həqiqətləri dünyaya çatdırıldı] // Mədəniyyət.-2007. 2 mart.
64. Heydər Əliyev Fondunun təqdimatı ilə 15 əlil ixtiraçı Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatının mükafatlarına layiq görülmüşdür//Azərbaycan. 2007. 12 oktyabr. Xalq qəzeti. 2007. 12 oktyabr.
65. Heydər Əliyev Fondunun Təlim-Tədris Mərkəzinin açılışı olmuşdur: [Bakının Nizami rayonunda]//Azərbaycan; Xalq qəzeti. 2007. 17 mart. Respublika. 2007. 17 mart.
66. Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə Gürcüstanın Borçalı bölgəsinin ucqar kəndinə xalça toxuyan dəzgahlar hədiyyə edilmişdir//Azərbaycan. 2007. 18 sentyabr. Xalq qəzeti; Respublika. 2007. 18 sentyabr.
67. Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə keçirilmiş tədbirlər erməni lobbisini təşvişə salmışdır: [Türkiyənin “ATV Avropa” kanalının “Avropada 7 gün” proqramında Xocalı faciəsi ilə əlaqədar verilmiş veriliş haqqında]// Xalq qəzeti. 2007. 13 mart.
68. Xeyirxahlıq və ümid fondu: [Heydər Əliyev Fondu haqqında]//İki sahil. 2007. 29 avqust.
69. Xəlilov Y. Almaniyada Xocalı soyqırımı ilə bağlı tədbirlər: [Heydər Əliyev Fondunun göndərdiyi təbliğat materialları əsasında]/Y.Xəlilov//Xalq qəzeti. 2007. 22 fevral.
70. Xocalıda törədilən qırğınlar bütün dünyaya yayılacaq: Heydər Əliyev Fondu xüsusi layihə həyata keçirməyə başlayıb//Şərq.- 2007.- 22 fevral. Üç nöqtə. 2007. 22 fevral.
71. İsmayılov H. Xoş məram və məqsədlər elçisi: Heydər Əliyev Fondunun çoxsahəli fəaliyyəti xalqımıza xas mütərəqqi dəyər və ideyaların ictimai şüura möhkəmlənməsinə yönəlmişdir/H.İsmayılov//Azərbaycan. 2007. 13 sentyabr.
72. Kərimov Q. Milyonların ümid və güvənc ünvanı: Heydər Əliyev Fondu həyata keçirdiyi xoşməramlı layihələrlə cəmiyyətdə böyük nüfuz və etimad qazanmışdır/Q.Kərimov//Azərbaycan. 2007. 25 avqust.

-
73. Qurbanov H. Heydər Əliyev Fondu milli mənəvi fəaliyyətinin prioritet istiqamətinə çevrilib/H.Qurbanov//Xalq qəzeti. 2007. 11 aprel.
  74. Ulu Öndər Heydər Əliyevin hümanizm siyasəti bugün də layiqincə yaşadırlır: [Heydər Əliyev Fondunun genişmiqyaslı fəaliyyəti haqqında]/Fövqəladə HallarNazirliyinin qəzeti. 2007. 19 may.
  75. Bakıda Dünya gənclərinin IV məşğulluq sammiti başa çatmışdır: [Heydər Əliyev Fondunun, Gənclər və İdman Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə keçirilən sammit haqqında]/Azərbaycan. 2008. 28 sentyabr.
  76. Bakıda Dünya gənclərinin IV məşğulluq sammiti işini davam etdirir//Xalq qəzeti. 2008. 26 sentyabr.
  77. Bayramov O. Heydər Əliyev Fondu Türkiyənin Kaysəri şəhərində Xocalı soyqırımının ildönümü ilə bağlı tədbirlər keçirmişdir/O.Bayramov//Azərbaycan. 2008. 22 fevral.
  78. Cəbrayilov R. Milyonların güvənc yeri: Heydər Əliyev Fondu nəcib və xeyrixah fəaliyyəti ilə cəmiyyətdə ümid və pənah ünvanına çevrilmişdir/R. Cəbrayilov//Azərbaycan. 2008. 27 avqust.
  79. “Demokratiya və sabitlik naminə əməkdaşlığın yeni imkanları” Ulu Öndər Heydər Əliyevin 85 illik yubileyinə həsr edilmiş beynəlxalq konfrans//Azərbaycan. 2008. 8 may.
  80. Əliyeva İ. Mənəvi ucalıq: Heydər Əliyev Fondunun xeyrixahlıq missiyası cəmiyyətin bu ruhda səfərbər olunmasına yönəlmiş nəcib təşəbbüslərə örnəkdir/İ.Əliyeva//Azərbaycan. 2008. 6 aprel.
  81. Hacızadə A. Azərbaycanın Rusiyadakı səfirliyində Böyük Vətən müharibəsi veteranları ilə görüş keçirilmişdir/A.Hacızadə//Azərbaycan. 2008. 1 mart.
  82. Hacızadə A. Xocalı faciəsinin unudulmaması üçün Heydər Əliyev Fondu əlindən gələni əsirgəməyəcək/A.Hacızadə//Azərbaycan. 2008. 29 fevral.
  83. Heydər Əliyev Fondu Azərbaycan qadınlara qarşı zorakılığın azaldılmasına yönəlmiş layihənin təşəbbüskarıdır: [Heydər Əliyev Fondu, BMT-nin Əhali Fondu və Azərbaycanın Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi arasında “XXI əsrdə qadınlara qarşı zorakılıq əleyhinə” birgə layihəyə dair sənədlərin imzalanması haqqında]/Azərbaycan. 2008. 17 yanvar.
  84. Heydər Əliyev Fondu xarici ölkələrdə Xocalı soyqırımını ilə bağlı anma tədbirləri keçiriləcəkdir//Azərbaycan. 2008. 20 fevral.
  85. Heydər Əliyev Fondu ilə ABŞ-ın “Uşaqların xilasını” təşkilatı arasında Anlaşma memorandumu imzalanmışdır//Azərbaycan. 2008. 26 yanvar.
  86. Heydər Əliyev Fondu Qurban bayramı münasibətilə Xəzər rayonunda xeyriyyə tədbirləri keçirmişdir//Azərbaycan. 2008. 11 dekabr.
  87. Heydər Əliyev Fondu Tovuzda daha bir layihə həyata keçirmişdir: [Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə Tovuz rayonundakı N sayılı hərbi hissədə keçirilən layihənin təqdimatı haqqında]/Azərbaycan; Xalq qəzeti. 2008. 8 noyabr. Hərbi and. 2008. 15 noyabr.

-
88. Heydər Əliyev Fondu və Azərbaycandakı katolik dini icması arasında əməkdaşlıq haqqında memorandum imzalanmışdır//Azərbaycan. 2008. 27 sentyabr. Xalq qəzeti. 2008. 26 sentyabr.
89. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Berlində Xocalı faciəsinə həsr olunmuş beynəlxalq konfrans keçiriləcəkdir//Azərbaycan. 2008. 14 fevral.
90. “Xocalıya ədalət-Qarabağa azadlıq” şüarı altında beynəlxalq kampaniyanın keçirilməsi təşəbbüsü razılıqla qarşılanmışdır//Azərbaycan. 2008. 9 may.
91. Kərimov Q. Mənəvi-intelektual yüksəlişə xidmət edən missiya: Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə həyata keçirilən layihələr Azərbaycanda insan hüquq və azadlıqlarının təminatına xidmət edən islahatların mühüm tərkib hissəsidir/Q.Kərimov//Azərbaycan. 2008. 23 avqust.
92. Qurbanqızı Z. “Oğullar anası” – yeni sənət əsəri:[Xalçaçı rəssam Hacı Baladayı Hüseynovun Zərifə Əliyevaya həsr etdiyi portret xalçanın Heydər Əliyev-Fonduna təqdim etməsi haqqında]/Z.Qurbanqızı//Respublika.- 2008. 30 aprel.
93. Məhərrəmov A. Xeyirxahlıq və mərhəmət ünvanı: Heydər Əliyev Fondunun çoxşaxəli fəaliyyəti xalqa və dövlətə layiqli xidmət nümunələri ilə zəngindir/A.Məhərrəmov//Azərbaycan. 2008. 26 avqust.
94. Naxçıvan şəhər Uşaq Bərpa Mərkəzi və Turizm İnformasiya Mərkəzi ilə tanışlıq: [Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva və Türkiyə Baş nazirinin xanımı Əminə Ərdoğan]//Azərbaycan. 2008. 5 iyun.
95. Olimpiya oyunlarında medal qazanmış idmançılar Heydər Əliyev Fondunun aylıq təqaüdlərinə layiq görülmüşlər: [Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın idmançılara müraciəti]//Azərbaycan. 2008. 3 sentyabr.
96. Paraolimpiya oyunlarında medal qazanmış idmançılar Heydər Əliyev Fondunun aylıq təqaüdlərinə layiq görülmüşlər: [Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın idmançılara müraciəti]//Azərbaycan. 2008. 27 sentyabr. Xalq qəzeti. 2008. 27 sentyabr.
97. Rəhimli İ. Üliyyə və idrakın təntənəsi: [Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyəti haqqında]/İ.Rəhimli //Azərbaycan. 2008. 3 oktyabr.
98. Sərdarov V. Xeyirxahlıq və mərhəmət ünvanı: Heydər Əliyev Fondunun çoxşaxəli fəaliyyətinin əsas qayəsində insanlara təmənnəsiz yaxşılıq məramı dayanır/V.Sərdarov//Şərq. 2008. 26 noyabr.
99. Ukrayna Prezidentinin adından Heydər Əliyev Fonduna məktəbli avtobusu hədiyyə edildi: [Ukraynada həyata keçirilən “Məktəbli avtobusu” layihəsi çərçivəsində]//Azərbaycan. 2008. 2 iyul.
100. Vəliyev Y. İlin 6 ayı: [Mədəniyyətin inkişaf etdirilməsində Heydər Əliyev Fondunun rolu haqqında]/Y.Vəliyev//Yeni Mədəni-maarif. 2008. №7.
101. YES-in Bakı sammitində iştirak edən nazirlərin görüşü olmuşdur: [Heydər Əliyev Fondunun Gənclər və İdman Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə keçirilən Dünya gənclərinin IV məşğulluq sammiti haqqında]//Azərbaycan. 2008. 27 sentyabr.

-
102. UNESCO-nun 5-ci regional konfransı başa çatmışdır: [UNESCO-nun, Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Təhsil Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə Bakıda keçirilən “Avropada subregional çərçivədə savadlılıq problemlərinə baxış: tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması və innovativ yanaşmaların tətbiqinə dəstək” mövzusunda keçirilən 5-ci regional konfrans haqqında]// Azərbaycan. 2008. 17 may.
  103. Zeynalov S. “Gülüstən” sarayında mətbuat konfransı /S.Zeynalov //Respublika. 2008. 15 may.
  104. Cəfərli R. Xocalı faciəsinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətində başlıca yer tutur/R.Cəfərli//Azərbaycan. 2009. 1 mart.
  105. Heydər Əliyev Fondu Dövlət Neft Akademiyasında silahlı basqın nəticəsində həlak olanların ailələrinə və ağır xəsarət alanlara maddi yardım ayırmışdır//Azərbaycan. 2009. 5 may.
  106. Heydər Əliyev Fondu əlil insanların informasiyakommunikasiya texnologiyalarından istifadə imkanlarının artırılması məqsədilə yeni layihə həyata keçirir//Azərbaycan. 2009. 2 may.
  107. Heydər Əliyev Fondu faciəli hadisə ilə əlaqədar yardım ayırdı: [Neft Akademiyasında baş verən faciə ilə əlaqədar]//Palitra. 2009. 5 may.
  108. Heydər Əliyev Fondu Qarabağ həqiqətlərini dünyaya yayır//Mədəniyyət. 2009. 20 fevral.
  109. Xocalı soyqırımı Avropa Parlamentində anılıb: tədbirdə Azərbaycan icmasının üzvləri də iştirak ediblər//Şərq. 2009. 5 mart.
  110. Niyazov X. Böyük yolun sirdaşı: Ulu Öndərin adını daşıyan Fond ölkə Prezidentinin təşəbbüslərinə əməli dəstək verməklə qüdrətli Azərbaycanın təşəkkülünə xidmət edir./X.Niyazov//Azərbaycan. 2009. 24 yanvar.
  111. Orucov N. Dünya azərbaycanlıları Xocalı soyqırımı barədə həqiqətləri xarici ölkələrdə fəal yayırlar: Heydər Əliyev Fondunun bu yönündəki fəaliyyəti və tövsiyələri Dünya Azərbaycanlıları Konqresinin əsas istinad mənbəyidir/N.Orucov//Azərbaycan. 2009. 27 fevral.
  112. Sultanova M. Xocalı soyqırımının 17-ci ildönümü bütün dünyada qeyd edil-məkdədir: Heydər Əliyev Fondunun soyqırımla bağlı müxtəlif dillərdə nəşr etdiyi materiallar dünyaya yayılır/M.Sultanova//Ekran-efir. 2009. 27 fevral.
  113. Əliyev İ. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 86-cı ildönümü və Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətə başlamasının 5 illiyi münasibətilə təntənəli mərasim keçirilmişdir: Prezident İlham Əliyev mərasimdə iştirak etmişdir: Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin nitqi/İ. Əliyev//Azərbaycan. 2009. 13 may.
  114. Abdullayeva F. BMT Azərbaycanın gələcəyini Heydər Əliyev Fondu ilə eyni mövqedən görür: Bruno Puez: “Fondun fəaliyyət dairəsi onu təbii surətdə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının tərəfdaşına çevrilir”/F.Abdullayeva//Mədəniyyət. 2009. 9 may.

-
115. Ağayev E. Heydər Əliyev Fondunun 5 ili tamam olur/E.Ağayev/Ekran-efir. 2009. 17 aprel.
116. Anar. Heydər Əliyev Fondu artıq ölkə həyatında önəmli amilə çevrilib/Anar//Palitra. 2009. 13 may.
117. Babayeva X. Heydər Əliyev Fondunun 5 illiyi Səhiyyə Nazirliyində qeyd olundu/X.Babayeva//Tibb qəzeti. 2009. 13 may.
118. “Buta” sarayında möhtəşəm gecə: [Heydər Əliyev Fondunun yaradılmasının 5 illiyi münasibətilə]/Mədəniyyət. 2009. 13 may .
119. Cəfərli R. Şərəfli missiya: Fəaliyyətinin beşinci ildönümünü qeyd edən Heydər Əliyev Fondu Azərbaycanın güvənc və fəxarət məkanına çevrilib/R.Cəfərli//Azərbaycan. 2009. 28 aprel.
120. Ələddinqızı N. Heydər Əliyev Fondu və Azərbaycan səhiyyəsi Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adını daşıyan və ideyalarını həyata keçirən Fondun fəaliyyəti şaxələndirilir/N.Ələddinqızı//Səs. 2009. 8 may.
121. Əliyeva Y. Heydər Əliyev Fondu – Milli-mədəni irsimizin hamisi/Y.Əliyeva//Səs. 2009. 9 may.
122. Hacıaliyev E. Maarifçiliyin yüksək məqamı: Heydər Əliyev Fondu - Mərhəmət və xeyirxahlığın ali ünvanı/E.Hacıaliyev//Azərbaycan. 2009. 1 may.
123. Heydər Əliyev Fondu 5 ildə səhiyyə sahəsində böyük layihələr reallaşdırmışdır: Bu barədə Fondun yubileyi ilə əlaqədar Səhiyyə Nazirliyində keçirilmiş tədbirdə ətraflı danışılmışdır//Azərbaycan. 2009. 3 may
124. Xoş niyyət: [Heydər Əliyev Fondunun yaradılmasının 5 illiyi ilə əlaqədar “Buta” sarayında keçirilən tədbir haqqında]/Ekran-efir. 2009. 15 may.
125. Nağı S. Ənənələrin nümunəsi, inkişafın təcəssümü/S.Nağı//Mədəniyyət. 2009. 9 may.
126. Şəmsiyyə. Mərhəmət işığında haqqın yolu, Heydər Əliyev Fondunun qayğısı haqq kimi uşaqların parlaq gələcəyinə təminat verdi/Şəmsiyyə//Mədəniyyət. 2009. 9 may.
127. Vəlibəyov R. Heydər Əliyev Fondu mədəniyyətimizin təbliğində və zənginləşməsində mühüm işlər görür/R.Vəlibəyov//Yeni Azərbaycan. 2009. 7 may.
128. M.A.Əliyevanın Heydər Əliyev mükafatı ilə təltif edilməsi haqqında: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı, 5 may 2009-cu il//Azərbaycan. 2009. 13 may.
129. Azərbaycan ilə UNESCO arasında əməkdaşlıq daha yüksək səviyyəyə qalxacaqdır: [Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın AzTV-yə müsahibəsi]/M.Əliyeva//Xalq qəzeti. 2005. 30 avqust.
130. Bədii gimnastika üzrə 27-ci Dünya Çempionatının təntənəli açılış mərasimi: Azərbaycan Gimnastika Federasiyasının prezidenti Mehriban Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Xalq qəzeti. 2005. 4 oktyabr.
131. Heydər Əliyev Fondunun hazırladığı “Azərbaycan” İnternet Portalının təqdimat mərasimi keçirilmişdir: [Heydər Əliyev Fondunun prezidenti,

-
- UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın çıxışı]/M.Əliyeva// Azərbaycan; Xalq qəzeti. 2005. 23 iyul.
132. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın çıxışı: [“Yüzliliyin mesenati” Beynəlxalq Xeyriyyə Fondunun “Yaqut Xaç” ordeninin təqdim edilməsi mərasimində]/M.Əliyeva//Azərbaycan.- 2005. 14 oktyabr.
133. Mehriban Əliyeva: Dünya çempionatı məqsəd deyil, Azərbaycanın tarixində mühüm mərhələdir: [Heydər Əliyev Fondunun, Azərbaycan Gimnastika Federasiyasının prezidenti ilə oktyabrın 3-də Bakıda başlayacaq bədii gimnastika üzrə XXVII Dünya çempionatı və federasiyaya rəhbərliyinin üçilliyi ilə əlaqədar müsahibə]/M.Əliyeva//Xalq qəzeti. 2005. 1 oktyabr.
134. Mehriban Əliyeva xoşməramlı səfirdir: [Heydər Əliyev Fondunun prezidenti ilə müsahibə]/Müsahibəni apardı: O.Siqanov//Respublika. 2005. 31 may.(İzvestiya. 2005. 26 may).
135. Azərbaycan Respublikasının Birinci xanımı Mehriban Əliyevanın ABŞ-a işgüzar səfəri: ABŞ-Azərbaycan Ticarət Palatası adından ziyafət: Azərbaycan Respublikasının birinci xanımı Mehriban Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Xalq qəzeti. 2006. 12 dekabr.
136. Bakıda “Orta əsr əlyazmalarında tibb və əczaçılıq” mövzusunda I Beynəlxalq konfrans işə başlamışdır: Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Xalq qəzeti. 2006. 13 iyun.
137. Heydər Əliyev Fondu Qarabağ həqiqətlərinin dünyaya yayılmasına öz töhfəsini verir: Qarabağ həqiqətləri bukletlər toplusunun təqdimat mərasimində Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Azərbaycan, Xalq qəzeti. 2006. 25 yanvar.
138. Heydər Əliyev Fondunda görkəmli şərqşünas alim Aida İmanquliyevanın “Yeni ərəb ədəbiyyatının korifeyləri” kitabının təqdimatına və Fondun prezidenti Mehriban Əliyevaya İSESCO-nun “Xoşməramlı səfiri”adının verilməsinə həsr edilmiş mərasim keçirilmişdir:Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Ədəbiyyat qəzeti. 2006. 1 dekabr.
139. Heydər Əliyev Fondunda Rusiyanın “Puşkin kitabxanası” fondundan kitabların hədiyyə edilməsi mərasimi keçirilmişdir: [Fondun prezidenti Mehriban Əliyevanın mərasimdə çıxışı]/M.Əliyeva//Azərbaycan; Respublika. 2006. 2 fevral. Xalq qəzeti. 2006. 2 fevral.
140. Heydər Əliyev Fondunda “Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb” proqramının ikinci mərhələsinin təqdimatına həsr olunmuş “dəyirmi masa” keçirilmişdir: Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Azərbaycan; Respublika. 2006. 7 aprel. Xalq qəzeti. 2006. 7 aprel
141. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın çıxışı: [UNESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevaya

-
- İslam Ölkələri Təhsil Elm və Mədəniyyət Təşkilatının (İSESCO) xoşməramlı səfiri adının verilməsinə həsr edilmiş mərasimdə]/M.Əliyeva//Azərbaycan, Respublika, Ekspres. 2006. 24 noyabr.- `Xalq qəzeti. 2006. 24 noyabr.
142. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın çıxışı: [Xəzər rayonunun ictimaiyyəti ilə görüşdə]/M.Əliyeva//Azərbaycan. 2006. 7 noyabr. Xalq qəzeti. 2006. 7 noyabr.
143. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın çıxışı: [Heydər Əliyev Fondunda “Azərbaycan: sivilizasiyalararası dialoqun keçmişi və bu günü” mövzusunda beynəlxalq konfransda]/M.Əliyeva//Azərbaycan. 2006. 20 aprel. Xalq qəzeti; Respublika. 2006. 20 aprel.
144. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın çıxışı: [UNESCO-nun 60 illiyinə həsr olunmuş “Azərbaycan: mədəniyyətlərin və sivilizasiyaların qovuşduğunda” adlı keçirilən Azərbaycan günü ilə bağlı tədbirdə]/M.Əliyeva//Azərbaycan. 2006. 21 oktyabr.
145. İslam Ölkələri Təhsil, Elm və Mədəniyyət təşkilatının (USESCO) xoşməramlı səfiri adının verilməsinə həsr edilmiş mərasimdə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Azərbaycan.2006. 24 noyabr.
146. Parisdə “Qeyri-maddi mədəni irsin qorunması haqqında” Konvensiyanı ratifikasiya etmiş ölkələrin Baş Assambleyasının ilk iclası keçirilmişdir: Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Azərbaycan. 2006. 28 iyun.
147. UNESCO-da Azərbaycan günü keçirilmişdir: Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Azərbaycan. 2006. 21 oktyabr. Xalq qəzeti. 2006. 21 oktyabr. Respublika. 2006. 21 oktyabr.
148. UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın çıxışı: [Parisdə keçirilən UNESCO-nun xoşməramlı səfirlərinin illik yığıncağında]/M.Əliyeva//Azərbaycan. 2006.- 16 mart.
149. Bakıda Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə “Gənclər Sivilizasiyaların Alyansı Naminə” təşəbbüsü çərçivəsində Beynəlxalq Konfrans başlanmışdır: Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın çıxışı/M. Əliyeva//Azərbaycan, Xalq qəzeti, Respublika, Hərbi and. 2007. 2 noyabr.
150. BMT-nin Cenevrədəki bölməsinin iqamətgahında “Azərbaycan otağı”nın açılışı. [Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın çıxışı]/M.Əliyeva//Azərbaycan, Respublika. 2007. 22 may. Xalq qəzeti. 2007. 22 may.

-
151. Ekstremizmə qarşı mübarizədə gənclərin səylərinin birləşdirilməsi vacibdir: Bakıda Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə “Gənclər Sivilizasiyaların Alyansı Naminə” təşəbbüsü çərçivəsində Beynəlxalq Konfrans başlanmışdır: Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//İki sahil. 2007. 2 noyabr.
152. Heydər Əliyev Fondunda “Muğam” jurnalının ilk nömrəsinin və “Muğam-antologiya” layihəsi çərçivəsində çap olunmuş nəşrlərin təqdimatı keçirilmişdir: [Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın çıxışı]/M.Əliyeva//Azərbaycan, Xalq qəzeti. 2007. 3 iyul. Respublika. 2007. 3 iyul. Ekspres. 2007. 3 iyul. Yeni Azərbaycan, İki sahil. 2007. 3 iyul. 525-ci qəzet. 2007. 3 iyul. 7. Palitra. 2007. 3 iyul. Paritet. 2007. 3-4 iyul. Azərbaycan müəllimi. 2007. 6 iyul. Ədəbiyyat qəzeti. 2007. 6 iyul.
153. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın çıxışı: [Bakıda İslam Konfransı Təşkilatının Dialoq və Əməkdaşlıq Naminə Gənclər Forumu ilə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən təşkil olunmuş “Gənclər Sivilizasiyaların Alyansı Naminə” Beynəlxalq Konfransda]/M.Əliyeva//Azərbaycan, Respublika. 2007. 2 noyabr.; Xalq qəzeti. 2007. 2 noyabr.
154. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın Fransaya səfəri: Azərbaycanın birinci xanımı, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Azərbaycan, Xalq qəzeti, Respublika. 2007. 7 aprel. İqtisadiyyat. 2007. 5-11 aprel.
155. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın Qətərə səfəri: Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın çıxışı: [UNESCO-nun və Qətər Elm, Təhsil və İcmanın İnkişafı Fondunun təşkil etdikləri “Ərəb dövlətlərində savadlılıq: tərəfdaşlığın qurulması və yeni yanaşmaların təşviqi” mövzusunda regional konfransda]/M.Əliyeva//Azərbaycan. 2007. 15 mart. Respublika. 2007. 15 mart.
156. Azərbaycanın Xalq yazıçısı Anara: [Anarın 70 illik yubileyi ilə əlaqədar təbriki]/M.Əliyeva//Ədəbiyyat qəzeti. 2008. 20 mart.
157. Bakıda “Avropada subregional çərçivədə savadlılıq problemlərinə baxış: tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması və innovativ yanaşmaların tətbiqinə dəstək” mövzusunda UNESCO-nun regional konfransı başlanmışdır. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Azərbaycan. 2008. 15 may. Xalq qəzeti. 2008. 15 may.
158. Bakıda Azərbaycan Qadınlarının III qurultayı keçirilmişdir: [Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı

-
- səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın çıxışı] /M.Əliyeva// Azərbaycan. 2008. 27 sentyabr.
- 159.** Cəmiyyətin ən böyük qüvvəsi olan gənclərin məşğulluğu Azərbaycanın ümumi inkişaf strategiyasının tərkib hissəsidir: Bakıda Dünya gənclərinin IV məşğulluq sammiti işə başlamışdır: Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Xalq qəzeti. 2008. 25 sentyabr.
- 160.** Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Parisdə, UNESCO-nun qərargahında “Azərbaycanın xoşməramlı mələkləri” konsert proqramı təqdim olunmuşdur. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Azərbaycan; Xalq qəzeti. 2008. 22 may.
- 161.** Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva təşkilatın xoşməramlı səfirlərinin illik hesabat yığıncağında iştirak etmişdir. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri M.Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Azərbaycan. 2008. 22 may. Xalq qəzeti. 2008. 22 may.
- 162.** XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, alim və pedaqoq Mir Cəlal Paşayevin 100 illiyi UNESCO səviyyəsində qeyd olunmuşdur. Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva mərasimdə iştirak etmişdir: Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Azərbaycan. 2008. 18 noyabr.
- 163.** Qadınlar dünya tarixinin hər bir dövründə sülhün, əmin-amanlığın və dinc yanaşı yaşamanın ən böyük təminatçısı olmuşlar: Bakıda “Mədəniyyətlərarası dialoqda qadınların rolunun genişləndirilməsi” mövzusunda beynəlxalq forum işə başlamışdır: Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Azərbaycan, Xalq qəzeti. 2008. 11 iyun.
- 164.** “Mədəniyyətlərarası dialoqda qadınların rolunun genişləndirilməsi” mövzusunda Beynəlxalq Bakı Forumu işini başa çatdırmışdır. Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban xanım Əliyevanın çıxışı /M.Əliyeva //Azərbaycan. 2008. 12 iyun.
- 165.** Olimpiya oyunlarında medal qazanmış idmançılar Heydər Əliyev Fondunun aylıq təqaüdlərinə layiq görülmüşlər: [M.Əliyevanın idmançılara müraciəti]/M.Əliyeva//Azərbaycan. 2008. 3 sentyabr.
- 166.** Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın çıxışı: [Parisdə UNESCO-nun xoşməramlı səfirlərinin illik toplantısında]/M.Əliyeva//Azərbaycan. 2009. 16 may. Xalq qəzeti, Səs . 2009. 16 may.
- 167.** Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın çıxışı [Müasir İncəsənət Muzeyinin açılışında]/M.Əliyeva//Azərbaycan. 2009. 21 mart.

-
168. Xeyirxahlıq və mərhəmət ünvanı. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə müraciət: [Novruz bayramı münasibətilə amnistiya elan edilməsi təklifi ilə əlaqədar Milli Məclisə müraciət]/M.Əliyeva//Azərbaycan. 2009. 17 mart.
169. “Muğam aləmi” Beynəlxalq festivalı çərçivəsində Beynəlxalq Elmi Simpozium başladı. [Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın çıxışı]/M.Əliyeva//Azərbaycan.- 2009. 19 mart.
170. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 86-cı ildönümü və Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətə başlamasının 5 illiyi münasibətilə təntənəli mərasim keçirilmişdir: Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın çıxışı/M.Əliyeva//Azərbaycan.- 2009. 13 may.
171. Azərbaycan ilə Fransa arasında bütün sahələrdə əlaqələr inkişaf edir və möhkəmlənir: Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Fransaya işgüzar səfəri: Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin xanımı Mehriban Əliyevaya UNESCO-nun xoşməramlı səfiri fəxri adı verilməsi mərasimi //Respublika. 2004. 11 sentyabr.
172. Azərbaycan Mədəniyyəti Dostları Fondunun sədri, Azərbaycan Prezidentinin xanımı Mehriban Əliyevaya UNESCO-nun xoşməramlı səfiri fəxri adı verilmişdir//Respublika.- 2004.- 31 avqust.
173. Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın şəxsi saytı açılmışdır//Azərbaycan. 2004. 23 oktyabr.
174. Azərbaycan Prezidentinin xanımı Mehriban Əliyeva Ər-Riyadda Muzey Mərkəzində olmuşdur: [Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Səudiyyə Ərəbistanı Krallığına rəsmi səfəri çərçivəsində]//Respublika. 2005. 12 mart.
175. Azərbaycan Prezidentinin xanımı Mehriban Əliyevanın Tehrandə görüşləri: [Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin İran İslam Respublikasına rəsmi səfəri çərçivəsində]//Respublika. 2005. 29 yanvar.
176. Azərbaycan Prezidentinin xanımı Mehriban Əliyevanın Zaqrebdə görüşləri//Respublika. 2005. 12 iyun.
177. Əliyev Ə. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva bu mötəbər təşkilatın 60 illik yubiley tədbirində iştirak etmişdir/Ə.Əliyev//Xalq qəzeti. 2005. 17 noyabr.
178. Əliyev Ə. Parisdə UNESCO-nun xoşməramlı səfirlərinin iclası başlanmışdır: [İclasda UNESCO-nun xoşməramlı səfiri, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva çıxış etmişdir] /Ə.Əliyev//Respublika. 2005. 4 mart.
179. Əliyev Ə. UNESCO-nun baş direktoru xoşməramlı səfir Mehriban xanım Əliyevanı qəbul etmişdir:[Parisdə xoşməramlı səfirlərin illik iclasında]/Ə. Əliyev//Respublika. 2005. 5 mart.

-
180. “Gülüstən” sarayında UNESCO Azərbaycan birgə konfransı keçirilmişdir//Xalq qəzeti. 2005. 25 avqust.
181. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva maestro Mstislav Rostropoviç və xanımı Qalina Vişnevskayanın “Qızıl Toy” mərasimində iştirak etmişdir//Xalq qəzeti, Respublika. 2005. 18 may.
182. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva səsvermədə iştirak etmişdir: Parlament seçkiləri//Xalq qəzeti. 2005. 7 noyabr.
183. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva Gürcüstan Prezidentinin xanımı Sandra Elizabet Rulofsla görüşmüşdür: [Xanım Rulofsun Azərbaycana səfəri çərçivəsində]//Xalq qəzeti.- 2005. 23 mart. Respublika. 2005. 23 mart.
184. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva Şəhidlər xiyabanını ziyarət etmişdir//Xalq qəzeti. 2005. 23 yanvar. Respublika. 2005. 23 yanvar.
185. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva çoxuşaqlı ailəyə sonsuz sevinc bəxş etmişdir: [Moskvada yaşayan Tağıyevlər ailəsində 4 əkiz uşağın 1 yaşının tamam olması münasibətilə Sumqayıtda keçirilən şənlik mərasimində iştirakı haqqında]//Xalq qəzeti. 2005. 23 sentyabr.
186. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva “2005-ci ilin ictimai xadimi” adına layiq görülmüşdür// Respublika. 2005. 5 iyun. Xalq qəzeti. 2005. 5 iyun.
187. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva “2004-cü ilin birinci xanımı” mükafatına layiq görülmüşdür//Azərbaycan, Respublika.- 2005.- 27 mart.
188. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva “İlin qadını” elan edilmişdir//Xalq qəzeti. 2005. 19 iyul.
189. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva İSESCO-nun Baş direktoru ilə görüşmüşdür//Xalq qəzeti. 2005. 28 may.- Respublika. 2005. 28 may.
190. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva “Siyasət” jurnalının “2004-cü ilin birinci xanımı” mükafatına layiq görülmüşdür//Azərbaycan. 2005. 30 mart. Xalq qəzeti. 2005. 30 mart. Respublika. 2005. 30 mart.
191. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva Sofiyanın tarixi abidələri ilə tanış olmuşdur//Xalq qəzeti. 2005. 27 sentyabr.
192. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva “Yaqut Xaç” ordeninə layiq görülmüşdür: [“Yüzilli-

-
- yin mesenatları” Beynəlxalq Xeyriyyə Fondunun mükafatı]//Xalq qəzeti. 2005. 10 iyun. Respublika. 2005.- 10 iyun.
- 193.** Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın rekord səsle deputat seçilməsini Türkiyə ictimaiyyəti böyük rəğbətlə qarşılamışdır//Xalq qəzeti.- 005. 15 noyabr.
- 194.** Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın UNESCO-nun baş direktorunun xanımı Takaka Matsuura ilə görüşü//Xalq qəzeti. 2005. 25 avqust.
- 195.** Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevaya “Yaqut xaç” ordeni veriləcək: [Beynəlxalq Xeyriyyə Fondunun təsis etdiyi mükafat]//Xalq qəzeti. 2005. 7 oktyabr.
- 196.** Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevaya “Yaqut xaç” ordeni təqdim edilmişdir: [Beynəlxalq Xeyriyyə Fondunun təsis etdiyi mükafatın təqdimat mərasimi haqqında]//Xalq qəzeti. 2005. 15 oktyabr.
- 197.** Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın konqresə təbrik məktubu oxunmuşdur: [Ankarada Türkiyənin Hakim Ədalət və İnkişaf Partiyası Qadın nümayəndələrinin 1-ci Konqresində]//Xalq qəzeti. 2005. 11 may.
- 198.** Xanbabayeva A. Azərbaycan qadını cəmiyyətin aparıcı qüvvəsinə çevrilib: [Mehriban Əliyevanın ictimai fəaliyyəti haqqında]/A.Xanbabayeva // Azərbaycan. 2005. 8 mart.
- 199.** Mehriban xanım Əliyeva UNESCO-nun xoşməramlı səfirlərinin illik iclasında iştirak edəcəkdir//Respublika. 2005. 2 mart.
- 200.** “Olimpiya oyunları-2004” miniatür kitabının təqdimatı olmuşdur: [Tədbirdə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, “UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva iştirak etmişdir]//Azərbaycan.- 2005. 12 iyul.
- 201.** UNESCO-nun xoşməramlı səfiri, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva “İlin qadını” elan edilmişdir//Azərbaycan.- 2005. 19 fevral. Xalq qəzeti. 2005. 19 fevral. Respublika. 2005. 19 fevral.
- 202.** UNESCO-nun xoşməramlı səfiri, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva “Caspian Energy İnteqration Award-2005” beynəlxalq mükafata layiq görülmüşdür//Azərbaycan. 2005. 3 mart.
- 203.** UNESCO-nun xoşməramlı səfiri, Respublika Gimnastika Federasiyasının prezidenti Mehriban Əliyeva Azərbaycan Paraolimpiya Komitəsinin 10 illiyinə həsr olunmuş fotosərgiyə baxmışdır//Xalq qəzeti. 2005.4 oktyabr.
- 204.** Abbasov A. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva bu ada layiq görüldü: İSESCO-nun ilk xoşməramlı qadın səfiri/A.Abbasov//Azad Azərbaycan. 2006. 24 noyabr.

-
205. Abdullayev H. Heydər Əliyev Fondu ölkəmizdə təhsilin, səhiyyənin, elm və mədəniyyətin, idmanın inkişafına, insanların konkret qayğı və problemlərinin həllinə, Azərbaycanın beynəlxalq əlaqələrinin genişlənməsinə öz töhfəsini verir/H.Abdullayev//Azərbaycan. 2006. 26 avqust. Xalq qəzeti. 2006. 26 avqust.
206. Akifqızı Ş. ABŞ Konqresinin üzvləri Azərbaycanın birinci xanımı ilə görüşlərinə dair bəyanat vermişlər/Ş.Akifqızı//Xalq qəzeti. 2006. 9 dekabr.
207. Azərbaycan Prezidentinin xanımı Mehriban Əliyeva İkebana Akademiyası (Mərkəzi) ilə tanış olmuşdur: [Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Yaponiyaya rəsmi səfəri çərçivəsində]//Xalq qəzeti. 2006. 10 mart.
208. Azərbaycan Prezidentinin xanımı Mehriban Əliyeva Kabuki teatrı və “Meycici” məbədi ilə tanış olmuşdur: [Yaponiyada] //Xalq qəzeti.- 2006. 12 mart.
209. Azərbaycan Prezidentinin xanımı Mehriban Əliyeva Yaponiya Kimono Akademiyası ilə tanış olmuşdur:[Prezident İlham Əliyevin Yaponiyaya rəsmi səfəri çərçivəsində]//Respublika. 2006. 10 mart. Xalq qəzeti. 2006. 10 mart.
210. Azərbaycan Respublikasının birinci xanımı Mehriban Əliyevanın ABŞ-a işgüzar səfəri: ABŞ-Azərbaycan Ticarət Palatası adından ziyafət//Respublika. 2006. 12 dekabr. Xalq qəzeti. 12 dekabr.
211. Abbas C. Mehriban Əliyeva: “Mən konkret iş görmək, insanlara kömək etmək istəyirəm”/C.Abbas//İki sahil. 2007. 6 iyul.
212. Axundova E. Məhəbbət və şəfqət elçisi: [Heydər Əliyev Fondunun, Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun, Gimnastika Federasiyasının prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın ad günü münasibətilə]/E.Axundova//Azərbaycan. 2007. 26 avqust. İki sahil. 2007. 29 avqust.
213. Azərbaycan-Fransa mədəni əlaqələri intensiv xarakter almışdır: Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfəri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın Fransaya səfəri//Azərbaycan. 2007. 5 aprel. Xalq qəzeti. 2007. 5 aprel. Respublika. 2007. 5 aprel.
214. Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva yaşayış binasının uçması nəticəsində yaralananların müalicəsinə xüsusi qayğı və diqqət göstərir:[Bakının Yasamal rayonunun ərazisində tikilməkdə olan çoxmərtəbəli bina]//Azərbaycan. 2007. 1 sentyabr. Xalq qəzeti, Respublika. 2007. 1 sentyabr.
215. Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfəri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyeva “Qızıl ürək” beynəlxalq mükafatına layiq görülmüşdür//Azərbaycan; Respublika. 2007. 24 may. Xalq qəzeti. 2007. 24 may.

-
216. Anar. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevaya /Anar// Ədəbiyyat qəzeti. 2008. 20 mart.
217. Azərbaycan qadınının cəmiyyətdə rolu: Heydər Əliyev Fondunun prezidentinin fəaliyyəti Ümummilli mənafeələrə xidmət edir //Azərbaycan. 2008. 28 sentyabr.
218. Azərbaycan MOK İcraiyyə Komitəsinin üzvü, respublika Gimnastika Federasiyasının prezidenti Mehriban Əliyeva BOK-un ali diplomu ilə təltif edilmişdir//Azərbaycan. 2008. 17 may. Xalq qəzeti. 2008. 17 may.
219. Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva Almaniyadan olan qrafinya Anna Beatriça ilə görüşmüşdür//Azərbaycan, Xalq qəzeti. 2008. 11 iyun.
220. Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva Budapeştin tarixi memarlıq abidələri ilə tanış olmuşdur//Azərbaycan. 2008. 19 fevral.
221. Aslan Q. Humanist addım: [Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə Novruz bayramı münasibəti ilə verilmiş aministiya]/Q.Aslan//Respublika. 2009. 20 mart.
222. Azərbaycanın birinci xanımı Afınada xərçəng xəstəliyinə tutulan Uşaqların Dostluq Assosiasiyasında olmuşdur//Azərbaycan. 2009. 18 fevral.
223. Azərbaycanın birinci xanımı Yunanıstan Milli Qalereyasında olmuşdur//Azərbaycan. 2009. 17 fevral.
224. Cəfərli R. Humanizm ideallarına sadiqlik nümunəsi: bağışlamaq qəlbın böyüklüyüdür/R.Cəfərli//Azərbaycan. 2009. 30 mart.
225. Əliyev Ə. Parisdə UNESCO-nun xoşməramlı səfirlərinin illik toplantısı keçirilmişdir: Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, xoşməramlı səfir Mehriban xanım Əliyeva toplantıda iştirak etmişdir/Ə.Əliyev//Azərbaycan. 2009. 16 may. Xalq qəzeti, Səs .2009. 16 may.

MÜNDƏRİCAT

<i>Ön söz</i>	5
Heydər Əliyev Fondunun yaranması	12
Heydər Əliyev Fondunun Loqosu.....	20
Heydər Əliyev Fondunun Fəxri Qonaqları	21
Heydər Əliyev Fondunun Beynəlxalq Əlaqələri.....	32
Heydər Əliyev Fondunun təşkil etdiyi Beynəlxalq Konfranslar.....	46
Heydər Əliyev Fondunun nəşrləri.....	70
Heydər Əliyev Fondunun Nümayəndəlikləri.....	107
Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Nümayəndəliyinin fəaliyyəti.....	110
Heydər Əliyev Fondunun Rumıniya Nümayəndəliyinin fəaliyyəti.....	173
Heydər Əliyev Fondunun Amerika Birləşmiş Ştatlarındakı Nümayəndəliyinin fəaliyyəti.....	192
Heydər Əliyev Fondunun Türkiyə Cümhuriyyətindəki nümayəndəliyinin fəaliyyəti	194
İstifadə edilmiş ədəbiyyat siyahısı	205

Ulu öndər. 5 cildə. V cild

“Şərq-Qərb” Nəşriyyat Evinin məhsuludur.

www.eastwest.az

www.fb.com/eastwest.az

Buraxılışa məsul **RAFIQ KAZIMOV**

Dizayner **ELŞƏN QURBANOV**

Səhifələyici **KÜBRA BƏDƏLOVA**

Korrektor **XATİRƏ QARAYEVA**

Texniki redaktor **GÜLTƏKİN YUSİFOVA**

Texniki direktor **ALLAHVERDİ KƏRİMOV**

Nəşriyyat direktoru **RASİM MÜZƏFFƏRLİ**

Çapa imzalanmışdır: 18.04.2013. Format 70x100 1/16. Ofset çapı.

Fiziki çap vərəqi 14. Sifariş N 13087. Tiraj 500

“Şərq-Qərb” Nəşriyyat Evinin mətbəəsində çap olunmuşdur.

AZ1123, Bakı, Aşıq Ələsgər küçəsi, 17

Tel.: (+99412) 374 83 43, Faks: (+99412) 370 18 49

Nəşriyyat Evinin bütün kitablarının toplusu:

<http://www.eastwest.az/az/books/> ünvanda